OBSAH A ŠTRUKTÚRA SPRÁVY O HODNOTENÍ NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

A.ZÁKLADNÉ ÚDAJE

I. Základné údaje o navrhovateľovi
1.Názov (meno).
2.Identifikačné číslo.
3.Sídlo.
4.Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu navrhovateľa.
5.Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie.

II. Základné údaje o navrhovanej činnosti
1.Názov.
2.Účel.
3.Užívateľ.
4.Charakter navrhovanej činnosti (nová činnosť, zmena činnosti, ukončenie činnosti a podobne).
5.Umiestnenie (katastrálne územie, parcelné číslo).
6.Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti (mierka 1 : 50 000).
7.Dôvod umiestnenia v danej lokalite.
8.Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti.
9.Popis technického a technologického riešenia.
10. Varianty navrhovanej činnosti.
11. Celkové náklady (orientačné).
12. Dotknutá obec.
13. Dotknutý samosprávny kraj.
14. Dotknuté orgány.
15. Povoľujúci orgán.
16. Rezortný orgán.
17. Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov.
18. Vyjadrenie o vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice.

B. ÚDAJE O PRIAMYCH VPLYVOCH NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Požiadavky na vstupy
1. Pôda – záber pôdy celkom v ha, z toho zastavané územie (ha, poľnohospodársky pôdny fond, lesné pozemky, bonita), z toho dočasný a trvalý záber.
2. Voda – odber vody celkom, maximálny a priemerný odber (m^3/hod., m^3/rok), z toho voda pitná, úžitková, zdroj vody (verejný vodovod, povrchový zdroj, iný), umiestnenie odberného zariadenia, spotreba vody celkom (m^3/hod., m^3/rok).
3. Suroviny – druh, spotreba (denná, ročná), spôsob získavania (vlastný zdroj, dovoz).
4. Energetické zdroje – druh, spotreba (denná, ročná).
5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru.
6. Nároky na pracovné sily.

II. Údaje o výstupoch
1. Ovzdušie – hlavné zdroje znečistenia ovzdušia (stacionárne, mobilné), kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika emisií, spôsob zachytávania emisií, spôsob merania emisií, časové pôsobenie zdroja (stále, pravidelné, náhodné).
2. Odpadové vody – celkové množstvo, druh a kvalitatívne ukazovatele vypúšťaných odpadových vôd (v m^3/rok), miesto vypúšťania [recipient, verejná kanalizácia, čistiareň odpadových vôd (spoločná, vlastná, kapacita, účinnosť)], zdroj vzniku odpadových vôd, spôsob nakladania.
3. Odpady – celkové množstvo (t/rok), druh a kategória odpadu, miesto vzniku odpadu, spôsob nakladania s odpadmi.
4. Hluk a vibrácie (zdroje, intenzita).

5. Žiarenie a iné fyzikálne polia (tepelné, magnetické a iné – zdroj a intenzita).
6. Zápach a iné výstupy (zdroj, intenzita).
7. Doplňujúce údaje (napr. významné terénne úpravy a zásahy do krajiny a horninového prostredia).

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia
II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia
1. Geomorfologické pomery – typ reliéfu, sklon, členitosť.
2. Geologické pomery – geologická charakteristika územia, inžiniersko-geologické vlastnosti, geodynamické javy (napr. zosuvy, seizmicita, erózia a iné), ložiská nerastných surovín, stav znečistenia horninového prostredia.
3. Pôdne pomery – kultúra, pôdny typ, pôdny druh a bonita, stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu, kvalita a stupeň znečistenia pôd.
4. Klimatické pomery – zrážky (napr. priemerný ročný úhrn a časový priebeh), teplota (napr. priemerná ročná a časový priebeh), veternosť (napr. smer a sila prevládajúcich vetrov).
5. Ovzdušie – stav znečistenia ovzdušia.
6. Hydrologické pomery – povrchové vody (napr. vodné toky, vodné plochy), podzemné vody vrátane geotermálnych, minerálnych, pramene a pramenné oblasti vrátane termálnych a minerálnych prameňov (výdatnosť, kvalita, chemické zloženie), vodohospodársky chránené územia, pásma hygienickej ochrany, stupeň znečistenia podzemných a povrchových vôd.
7. Fauna a flóra – kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika, charakteristika biotopov, chránené vzácne a ohrozené druhy a biotopy, významné migračné koridory živočíchov.
8. Krajina – štruktúra krajiny, krajinný obraz, scenéria, stabilita, ochrana.
9. Chránené územia podľa osobitných predpisov a ich ochranné pásma [napr. národné parky, chránené krajinné oblasti, navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), chránené vodohospodárske oblasti], chránené stromy.
10. Územný systém ekologickej stability (miestny, regionálny, nadregionálny).
11. Obyvateľstvo – demografické údaje (napr. počet dotknutých obyvateľov, veková štruktúra, zdravotný stav, zamestnanosť, vzdelanie), sídla, aktivity (poľnohospodárstvo, priemysel, lesné hospodárstvo, služby, rekreácia a cestovný ruch), infraštruktúra (doprava, produktovody, telekomunikácie, odpady a nakladanie s odpadmi).
12. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti.
13. Archeologické náleziská.
14. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality (napr. skalné výtvory, krasové územia a ďalšie).
15. Charakteristika existujúcich zdrojov znečistenia životného prostredia (napr. hluk, vibrácie, žiarenie) a ich vplyv na životné prostredie.
16. Komplexné zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov.
17. Celková kvalita životného prostredia – syntéza pozitívnych a negatívnych faktorov (napr. zraniteľnosť horninového prostredia, citlivosť reliéfu, citlivosť povrchových a podzemných vôd, citlivosť pôd, citlivosť ovzdušia, citlivosť fauny a flóry a ich biotopov, citlivosť faktorov pohody a kvality života človeka).
18. Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala.
19. Súlad navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou.

III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti (predpokladané vplyvy priame, nepriame, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, dočasné, dlhodobé a trvalé, vyvolané počas výstavby a realizácie)
1. Vplyvy na obyvateľstvo – počet obyvateľov dotknutých vplyvmi navrhovanej činnosti v dotknutých obciach, zdravotné riziká, sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti, narušenie pohody a kvality života, prijateľnosť činnosti pre dotknuté obce (napr. podľa názorových stanovísk

a pripomienok dotknutých obcí, sociologického prieskumu medzi obyvateľmi dotknutých obcí), iné vplyvy.
2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery.
3. Vplyvy na klimatické pomery a zraniteľnosť navrhovanej činnosti voči zmene klímy.
4. Vplyvy na ovzdušie (napr. množstvo a koncentrácia emisií a imisií).
5. Vplyvy na vodné pomery (napr. vodný útvar, kvalitu, režimy, odtokové pomery, zásoby).
6. Vplyvy na pôdu (napr. spôsob využívania, kontaminácia, pôdna erózia).
7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy (napr. chránené, vzácne, ohrozené druhy a ich biotopy, migračné koridory živočíchov, zdravotný stav vegetácie a živočíšstva atď.).
8. Vplyvy na krajinu – štruktúru a využívanie krajiny, krajinný obraz.
9. Vplyvy na biodiverzitu, chránené územia a ich ochranné pásma [napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti].
10. Vplyvy na územný systém ekologickej stability.
11. Vplyvy na urbánny komplex a využívanie zeme.
12. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky.
13. Vplyvy na archeologické náleziská.
14. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality.
15. Vplyvy na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy (napr. miestne tradície).
16. Iné vplyvy (napr. očakávané vplyvy vyplývajúce zo zraniteľnosti navrhovanej činnosti voči rizikám závažných havárií alebo prírodných katastrof, ktoré majú význam pre navrhovanú činnosť).
17. Priestorová syntéza vplyvov činnosti v území (napr. predpokladaná antropogénna záťaž územia, priestorová syntéza negatívnych vplyvov na obyvateľstvo, prírodné prostredie, krajinu, urbánny komplex a využitie zeme, priestorové rozloženie predpokladaných preťažených lokalít územia, priestorová syntéza pozitívnych vplyvov činnosti.
18. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi.
19. Prevádzkové riziká a ich možný vplyv na územie (možnosť vzniku havárií).

IV. Opatrenia navrhnuté na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie a zdravie
(osobitne uviesť opatrenia počas doby výstavby, prevádzky činnosti, opatrenia pre prípad vzniku havárií)
1. Územnoplánovacie opatrenia (napr. potreba zosúladenia s platnou územnoplánovacou dokumentáciou, odporúčanie zmeny a doplnenia platnej územnoplánovacej dokumentácie a pod.).
2. Technické opatrenia (napr. zmena technológií, surovín, harmonogramu výstavby, sanácia územia, záchranné prieskumy).
3. Technologické opatrenia.
4. Organizačné a prevádzkové opatrenia.
5. Iné opatrenia (napr. očakávané vyvolané investície).
6. Vyjadrenie k technicko-ekonomickej realizovateľnosti opatrení.

V.Porovnanie vhodných variantov navrhovanej činnosti a návrh optimálneho variantu s prihliadnutím na vplyvy na životné prostredie (vrátane porovnania s nulovým variantom)
1. Tvorba súboru kritérií so zreteľom na charakter, veľkosť a rozsah navrhovanej činnosti, technológiu a umiestnenie a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu.
2. Výber optimálneho variantu alebo stanovenie poradia vhodnosti pre posudzované varianty.
3. Zdôvodnenie návrhu optimálneho variantu.

VI.Návrh monitoringu a poprojektovej analýzy
1. Návrh monitoringu od začatia výstavby, v priebehu výstavby, počas prevádzky a po skončení prevádzky navrhovanej činnosti.
2. Návrh kontroly dodržiavania stanovených podmienok.

VII. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia v území, kde sa má navrhovaná činnosť realizovať

VIII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení

IX. Prílohy k správe o hodnotení (grafické, mapové, tabuľkové a fotodokumentácia)

X. Všeobecne zrozumiteľné záverečné zhrnutie

XI. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali

XII. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom pre vypracovanie správy o hodnotení

XIII. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu spracovateľa správy o hodnotení a navrhovateľa.

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

I. Základné údaje o navrhovateľovi

1. Názov.

Plast consult, s.r.o.

2. Identifikačné číslo.

IČO: 52 274 381

3. Sídlo.

Strojárska 4434
069 01 Snina
Mobil : +421 905 152 127
E-mail: scerbak.jano@gmail.com

4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa.

RNDr. Ján Ščerbák - konateľ
Strojárska 4434, 069 01 Snina
Tel.: +421 905 152 127
E-mail: scerbak.jano@gmail.com

5. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie.

RNDr. Ján Ščerbák - konateľ
Strojárska 4434, 069 01 Snina
Tel.: +421 905 152 127
E-mail: scerbak.jano@gmail.com

II. Základné údaje o navrhovanej Činnosti

1. Názov.

Zhodnocovanie odpadov z plastov, prevádzka Snina

2. Účel.

Posudzovaná činnosť predstavuje v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v dotknutom prostredí novú činnosť, ktorej účelom je zber a zhodnocovanie odpadov z plastov (činnosť zhodnocovania odpadu R3 uvedená v prílohe č. 2 k zákonu č. 79/2015 Z. z.). Ide o zber a zhodnocovanie plastových odpadov z materiálovej skupiny plasty bez nebezpečných vlastností (ostatný „O“ odpad).

Všetky vstupné suroviny (odpady) budú zabezpečené dodávateľsky na základe zmluvných dodávateľsko-odberateľských vzťahov.

Produkované odpady budú odoberané a zhodnocované prípadne zneškodňované na základe zmluvných vzťahov s organizáciami oprávnenými nakladať s danými druhmi odpadov.

3. Užívateľ.

Plast consult, s.r.o.
Strojárska 4434,
069 01 Snina
IČO: 53 333 560

4. Charakter navrhovanej činnosti (nová činnosť, zmena činnosti a ukončenie činnosti).

Ide o novú výrobnú činnosť vykonávanú na pozemkoch a objektoch vo vlastníctve navrhovateľa a konateľa spoločnosti Plast consult, s.r.o. RNDr. Jána Ščerbáka.
Podľa prílohy č. 8 zákona NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je navrhovaná činnosť zaradená nasledovne :

9. Infraštruktúra

Rezortný orgán: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

Pol. číslo	Činnosť, objekty a zariadenia	Prahové hodnoty	
		Časť A (povinné hodnotenie)	Časť B (zisťovacie konanie)
6.	Zhodnocovanie ostatných odpadov okrem zhodnocovania odpadov uvedeného v položkách 5 a 11, zariadenia na úpravu a spracovanie ostatných odpadov		od 5 000 t/rok
8.	Zariadenie na zhodnocovanie odpadov tepelnými postupmi	bez limitu	

Uvedená činnosť nepodlieha integrovanému povoľovaniu v zmysle Prílohy č. 1 k zákonu č. 39/2013 Z. z.

5. Umiestnenie navrhovanej činnosti (katastrálne územie, parcelné číslo)

Kraj: **Prešovský**

Okres: **Snina**

Obec: **Snina**

Katastrálne územie: **Snina**

Parcelné číslo: **KN-C 5907/271, 5907/544, 5907/549 a 5907/624 k. ú Snina**

Tab. č.1. Špecifikácia parciel.

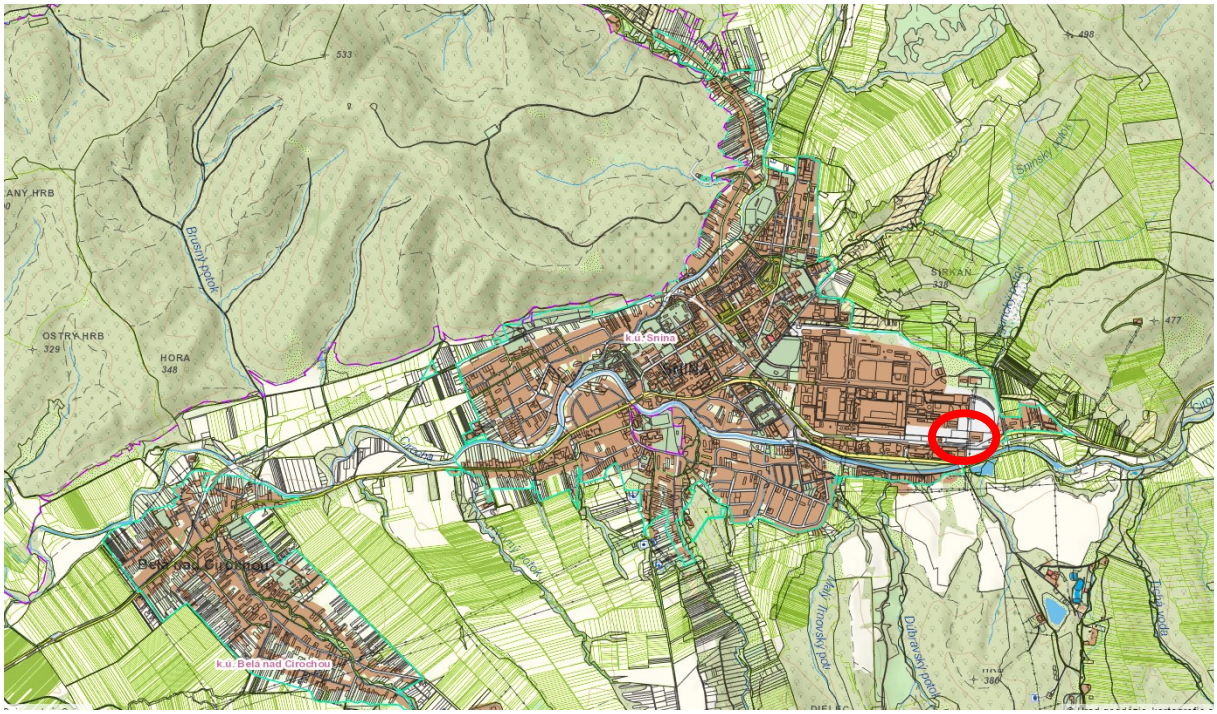
Parcelné číslo	Výmera parcely	Druh pozemku	Vlastník
CKN 5907/271	739 m^2	Zastavaná plocha a nádvorie	Plast consult, s.r.o., Strojárska 4434, Snina
CKN 5907/544	5900 m^2	Zastavaná plocha a nádvorie	Plast consult, s.r.o., Strojárska 4434, Snina
CKN 5907/549	6987 m^2	Zastavaná plocha a nádvorie	RNDr. Ján Ščerbák, Partizánska 1058/2, Snina
CKN 5907/624	5150 m^2	Zastavaná plocha a nádvorie	RNDr. Ján Ščerbák, Partizánska 1058/2, Snina

6. Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti (mierka 1: 50 000).

Navrhovaná činnosť bude umiestnená v Priemyselnom parku Snina. Priemyselný park sa rozprestiera na pozemkoch bývalej spoločnosti Vihorlat. Záujmový areál je situovaný v intraviláne obce Snina, v bývalom areály strojárskeho podniku Vihorlat Snina, na parcelách vedených v katastri nehnuteľností ako zastavané plochy a nádvoria, ktoré sú vo vlastníctve spoločnosti Plast consult, s.r.o., Strojárska 4434, Snina a konateľa spoločnosti Plast consult, s.r.o. RNDr. Jána Ščerbáka.

Do areálu bývalého podniku VIHORLAT Snina (priemyselný areál) vedie miestna asfaltová prístupová komunikácia (ul. Strojárska), ktorá sa napája na cestu II. triedy č. 567 za vstupnou bránou do priemyselnej zóny. Cesta II. triedy č. 567 sa neďaleko priemyselnej zóny napája na cestu I. triedy č. 74 Strážske - Ubľa.

7. Dôvod umiestnenia v danej lokalite

Navrhovaná činnosť sa plánuje realizovať v Prešovskom kraji, v katastrálnom území obce Snina, na pozemkoch ležiacich na parcelách, ktoré sú vo vlastníctve spoločnosti Plast consult, s.r.o., Strojárska 4434, Snina a konateľa spoločnosti Plast consult, s.r.o. RNDr. Jána Ščerbáka.

Navrhovateľ odôvodňuje ďalej realizáciu zmeny zámeru v danej lokalite nasledujúcimi skutočnosťami:

- ✓ okres Snina je zaradený do zoznamu menej rozvinutých okresov Slovenskej republiky,
- ✓ plocha je určená na priemyselné využitie v zmysle platnej územnoplánovacej dokumentácie mesta Snina,
- ✓ lokalita ma dobré dopravné napojenie na cestnú sieť mimo,
- ✓ na území pre navrhovanú činnosť je vybudovaná vhodná technická infraštruktúra – elektrické vedenie VN, VTL plynovod, vodovod a pod.,
- ✓ pre stále rastúci plastový odpad nie je potrebné otvárať nové skládky,
- ✓ v rámci európskej únie sa prijímajú v oblasti ochrany životného prostredia stále prísnejšie opatrenia a výrazne vstupuje do popredia znižovanie produkcie týchto odpadov a zvyšovanie ich druhotného využitia.

8. Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti.

Začatie výstavby : 2024
Skončenie výstavby : 2025
Začatie prevádzky : 2025

9. Popis technického a technologického riešenia.

Celý areál prevádzky spoločnosti Plast consult, s.r.o., Snina so sídlom na Strojárskej ulici č. 4434, Snina je umiestnený v priemyselnej zóne bývalého podniku Vihorlat Snina, kde vykonávajú svoju podnikateľskú činnosť viaceré firmy. Areál má vybudovanú technickú infraštruktúru – vnútroareálové cestné, parkovacie komunikácie, manipulačné plochy, prípojku elektrickej energie atď. V rámci areálu sa nachádzajú aj rozsiahle plochy zelene – trávniky a väčšinou náletové dreviny,

Technologický proces zberu a zhodnocovania odpadov kategórie ostatný, sa uskutoční v existujúcej hale na pozemku p. č. CKN 5907/271 a priľahlých pozemkoch 5907/544, 5907/549 a 5907/624 k. ú Snina. V hale bude umiestnené zariadenie na zhodnocovanie odpadov konštrukčne a technicky uspôsobené tak, aby zariadenie bolo možné prevádzkovať nepretržite. Sociálne zariadenie a šatne pre pracovníkov budú k dispozícii v hale na prvom nadzemnom poschodí.

S ohľadom na uvažovaný prevádzkový materiálový tok bude navrhovaná činnosť dispozične pozostávať z pozemkov na vykonávanie zberu a uskladnenia odpadov z plastov a z budovy

priestorovo a technologicky rozdelenej na výrobnú časť a administratívnu časť, ktorej stavebno-technické riešenie rešpektuje ambíciu navrhovateľa splniť:

- všeobecné ustanovenia zákona NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch, najmä spoločné ustanovenia zákona podľa § 12 v súlade s primeranými ustanoveniami § 16, príslušné povinnosti držiteľa odpadu podľa § 14, príslušné povinnosti prevádzkovateľa zariadenia na zhodnocovanie odpadov podľa § 17 tohto zákona,
- príslušné požiadavky uvedené vo vyhláške MŽP SR č. 371/2015 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch,
- príslušné požiadavky uvedené vo vyhláške MŽP SR č.373/2015 Z. z. o rozšírenej zodpovednosti výrobcov vyhradených výrobkov a o nakladaní s vyhradenými prúdmi odpadov.

Zber odpadov z plastov bude vykonávaný na predmetných parcelách spôsobom uskladnenia zlisovaných plastov vo forme balíkov na voľnej ploche, tak aby nedochádzalo ich odfúknutiu na parcely, ktoré nie sú predmetom tohto posudzovania.

Zhodnocovanie odpadov z plastov bude prebiehať v uzatvorených priestoroch haly, ktorá je napojená na prívod elektrickej energie a vody.

V zariadení na zhodnocovanie odpadov sa materiál (odpadový plast) premieňa na recyklát – materiál vhodný na ďalšie použitie vo výrobnom cykle na výrobu spoločensky požadovaného výrobku s cieľom šetriť primárne surovinové zdroje.

Proces zhodnocovania plastových odpadov je principiálne rozdelená do dvoch fáz, a to:

- drvenie a pranie plastového odpadu,
- roztavenie, formovanie, chladenie a posekanie plastového recyklátu s následným sušením a uskladnením plastového recyklátu.

Pracia a recyklačná linka je plne automatická linka na zhodnocovanie odpadov z plastov schopná pracovať v nepretržitom režime, na obsluhu ktorej je potrebný iba jeden zaškolený pracovník, ktorý zabezpečuje prísun vstupného materiálu do zariadenia, dbá na bezporuchový chod zariadenia a kontroluje kvalitu výstupného materiálu (recyklátu).

Pracovisko výroby plastového recyklátu bude pre potreby výroby osadené výrobným technickým a technologickým zariadením, ktorého časti sa budú skladať z:

- **PRIESTOR NA USKLADNENIE PLASTOVÉHO ODPADU**

Je to priestor, kde je dočasne zhromažďovaný lisovaný a voľne ložený plastový odpad kým nebude presunutý do priestoru recyklácie.

- **ZARIADENIE NA DRVENIE ODPADOVÉHO PLASTU**

Do drviaceho zariadenia sa odpadový plast dopravuje dopravníkom s detektorom kovov aby sa do procesu zhodnocovania nedostali kovy, ktoré by mohli poškodiť celé zariadenie. V drviacom zariadení sa odpadový plast podrví na veľkosť cca 80 x 80 mm aby v nasledujúcom stupni zhodnocovania nedošlo k zablokovaniu zariadenia.

- **ZARIADENIE NA PRANIE PLASTOVÉHO ODPADU**

Podrvený plastový odpad sa pred roztavením vyperie vo viacstupňovej práčke, kde pôsobením tlaku vody, odstredivej sily a otieraním o perforované kryty jednotlivých častí pracieho zariadenia dochádza k vymývaniu prachu, hliny, kamienkov, nálepiek papiera a nežiaduceho znečistenia odpadových plastov.

- **ZARIADENIE NA TERMICKÚ ÚPRAVU, VYTLÁČANIE, FORMOVANIE, CHLADENIE A SEKANIE PLASTOVÉHO RECYKLÁTU (EXTRÚDER S FORMOVACOU HLAVOU)**

V zariadení na termickú úpravu (extrúderi) sa pôsobením tepla z topných telies (špirálami umiestnenými po stranách telesa skrutkovice) posekaný vypratý plast roztaví a premieša v priestore medzi skrutkovicou (šnekom) a telesom skrutkovice (šneka). Roztavený plastový materiál je sústavne premiešavaný, zohrievaný a tlačený skrutkovicou (šnekom) cez čistiace sitá a formovacie otvory. Následne je roztavený plastový materiál vytlačený z formovacích otvorov posekaný rezacími nožmi formovace hlavy na požadovanú **veľkosť granúl cca 5 x 5 mm** a tlakom vody z trysiek za jednotkou výtlačnej hlavy je z potrubia vháňaná voda, ktorá slúži na chladenie a dopravu granúl do zariadenia na sušenie recyklátu.

- **ZARIADENIE NA SUŠENIE PLASTOVÉHO RECYKLÁTU**

Plastový recyklát sa pred uskladnením v big-bagoch alebo v kontajneroch vysuší v zariadení na sušenie, kde pôsobením vibrácií a odstredivej sily sa z plastového regranulátu odstráni vlhkosť.

- **PRIESTOR NA USKLADNENIE VÝSLEDNÉHO PRODUKTU PLASTOVÉHO RECYKLÁTU**

Plastový recyklát sa uskladňuje v big-bagoch, kontajneroch v sklade, vonku na voľnej ploche alebo vonkajších silách do doby jeho použitia vo výrobe.

- **VÁHA NA VÁŽENIE MNOŽSTVA VYROBENÉHO PLASTOVÉHO RECYKLÁTU**

Váha na váženie vyrobeného plastového recyklátu je buď inštalovaná v hale alebo na manipulačných zariadeniach. Slúži pre presnú evidenciu vyrobeného plastového recyklátu a odpadov vznikajúcich v procese recyklácie plastov.

- **MANIPULAČNÉ ZARIADENIA NA MANIPULÁCIU SO SUROVINAMI, ODPADMI A PLASTOVÝM RECYKLÁTOM**

Na manipuláciu so surovinami, odpadmi a plastovým recyklátom sa používajú vysokozdvižné vozíky a paletovacie vozíky.

Preprava odpadov do zariadenia na zhodnocovanie odpadov sa bude realizovať vozidlami zmluvne zabezpečenými spoločnosťami, ktoré majú oprávnenie na prepravu odpadov.

U prijímaných odpadov do zariadenia na zhodnocovanie odpadov sa bude vykonávať iba vizuálna kontrola a kontrola hmotnosti, aby do zariadenia nebol prijatý odpad, ktorý nie je možné v zariadení spracovať z dôvodu nadmerného znečistenia nebezpečnými látkami, ktoré do tohto zariadenia nemôžu vstupovať, obsahu kovových častí a obsahu tvrdých častí, ktoré by mohli poškodiť zariadenie.

Príjem materiálu sa vykonáva v zariadení (na mieste), kde sa zabezpečuje evidencia prijímaných materiálov.

Vstupná kontrola odpadov vstupujúcich do procesu spracovania pozostáva iba z vizuálnej kontroly pracovníkom vykonávajúcim príjem odpadu.

Skúšobné, analytické a testovacie metódy a postupy na určenie vlastnosti a zloženia vstupných materiálov (odpadov) sa pri zhodnocovaní odpadov z plastov neaplikujú nakoľko legislatíva ochrany ovzdušia ani odpadového hospodárstva neurčuje požiadavku na analytické testovanie alebo určovanie vlastnosti a zloženia vstupných materiálov.

Zoznam druhov odpadov, s ktorými sa bude nakladať v zariadení na zhodnocovanie odpadov		
Katalógové číslo	**Názov druhu odpadu**	**Kategória odpadu**
02 01 04	Odpadové plasty okrem obalov	O
07 02 13	odpadový plast	O
12 01 05	hobliny a triesky z plastov	O
15 01 02	obaly z plastov	O
17 02 03	plasty	O
19 12 04	plasty a guma	O
20 01 39	plasty	O

Navrhovateľ upustil od zámeru spracovávať odpady katalógové číslo 16 01 19 v navrhovanom zariadení vzhľadom na nepatrný podiel objemu týchto odpadov vo vyprodukovaných plastových odpadoch a jeho ekonomicky náročné zhodnocovanie.

Spôsob vykonávania vstupnej a výstupnej kontroly

Kontrolné operácie na tomto pracovisku vykonávajú poverený zamestnanci, ktorý vykonávajú obsluhu zariadenia a zodpovedajú za kvalitu spracovaného materiálu ako aj produktov (recyklátov) opúšťajúcich dané pracovisko. Materiály (recykláty) vystupujúce z procesu zhodnocovania odpadov sú kontrolované už v priebehu samotného procesu zhodnocovania pričom pracovníci kontrolujú čistotu vypratých plastov, priechodnosť sít a podiel vlhkosti recyklátov, čo zabezpečí dodržanie kvality výsledného produktu (recyklátu) v zmysle požiadaviek odberateľov.

Popis prevádzky

Odvetranie jednotlivých priestorov výrobnej haly je riešené prirodzeným odvetraním okennými otvormi. Osvetlenie jednotlivých priestorov je prirodzené cez okenné otvory a v prípade nedostatočného prirodzeného osvetlenia je k dispozícii LED elektrické osvetlenie v zmysle platných noriem v čase spracovania projektovej dokumentácie. Normám osvetlenia

na pracoviskách a iných verejných priestoroch sa venuje Vyhláška MZ SR číslo 541/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na osvetlenie pri práci v znení neskorších predpisov.

Podlaha výrobnej haly je navrhovaná ako bezprašná, tzv. pancierová podlaha hr. 200 mm t.j. betónová podlaha so vsypom.

Napojenie objektu výrobnej haly na elektrickú energiu je riešené z rozvádzača umiestneného na prvom nadzemnom podlaží v strednej časti haly. Odtiaľ je vedená NN kabeláž po existujúcich káblových trasách v hale až k miestu napojenia rozvádzacej skrine linky.

Objekt bude zásobovaný studenou vodou s napojením sa na jestvujúce vnútroareálové rozvody vody.

Vnútorná kanalizácia splašková zo sociálnych zariadení bude zvedená do jestvujúcej splaškovej vnútroareálovej kanalizácie.

Dažďové vody budú zvedené do jestvujúcej podzemnej betónovej nádrže a použijú sa v procese prania plastového odpadu..
Fond pracovného času navrhovanej činnosti: Zariadenie na zber a zhodnocovanie odpadov z plastov bude pracovať v nepretržitej prevádzke so zohľadnením plánu odstávok (Vianoce, leto, poruchy, údržba).

Prevádzková doba pre dovoz odpadov : po – pia: 7 - 15 hod.

Kapacita zariadenia na zhodnocovanie ostatných odpadov – je **6 570** t/rok.

Denná kapacita zariadenia na zhodnocovanie ostatných odpadov 18 t/deň

Maximálna možná kapacitu dovezených odpadov na prevádzku, pri ktorej dosiahnutí, už bude musieť dôjsť k ich zhodnoteniu v navrhovanom zariadení je **3 000** t.

Stavba sa nenachádza na území pamiatkovej zóny, ani Mestskej pamiatkovej rezervácie, a je mimo územia, v ktorom uplatňuje svoj záujem štátna pamiatková starostlivosť.

So všetkými odpadmi, ktoré vzniknú počas výstavby a prevádzky stavebných objektov, bude nakladané v zmysle platnej legislatívy – zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Klasifikácia odpadov je urobená podľa platnej vyhlášky MŽP SR č. 365/2015 Z.z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov.
Pri odpadoch kategórie O bude zabezpečené spracovanie odpadu v zmysle hierarchie odpadového hospodárstva, a to jeho:

1. prípravou na opätovné použitie v rámci svojej činnosti; odpad takto nevyužitý ponúknuť na prípravu na opätovné použitie inému,
2. recykláciou v rámci svojej činnosti, ak nie je možné alebo účelné zabezpečiť jeho prípravu na opätovné použitie; odpad takto nevyužitý ponúknuť na recykláciu inému,
3. zhodnotením v rámci svojej činnosti, ak nie je možné alebo účelné zabezpečiť jeho recykláciu; odpad takto nevyužitý ponúknuť na zhodnotenie inému,
4. zneškodnením, ak nie je možné alebo účelné zabezpečiť jeho recykláciu alebo iné zhodnotenie.

Pri výstavbe je potrebné zabezpečiť odborný dozor a bezpečnosť pri vykonávaní prác, dodržiavať technologický a pracovný postup, ktorý určuje náväznosť a súbeh jednotlivých prác, použitie strojov, zariadení a špeciálnych pracovných prostriedkov, spôsob dopravy materiálu, technické a organizačné opatrenie k zaisteniu bezpečnosti pracovníkov a pracoviska, zabezpečenie staveniska. Dodávateľ stavebných prác zabezpečí poučenie pracovníkov na zaistenie bezpečnosti.

Pri realizácii stavebných prác je potrebné dodržiavať ustanovenia jednotlivých právnych predpisov o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pre zabezpečenie bezpečnosti a ochranu zdravia pri práci.

Pri stavebných prácach budú použité štandardné certifikované výrobky, pričom pri ich spracovaní a použití musia byť dodržané predpisy vypracované ich výrobcom. Pri manipulácii so stavebnými zariadeniami (ako aj ich údržbe) je nutné dodržať návody na ich použitie a bezpečnostné predpisy vypracované ich konštruktérom.

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci
Počas výstavby a prevádzky je treba dôsledne dodržiavať všetky zásady bezpečnosti, a to predpisy a zásady vyplývajúce z platnej legislatívy:

- ✓ *Zákon č. **311/2001** Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov*
- ✓ *Zákon č. **124/2006** Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení č. 309/2007 Z. z., 140/2008 Z. z.)*
- ✓ *Vyhláška MPSVaR SR č. 147/2013, ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie BOZP pri stavebných prácach a prácach s nimi súvisiacich a podrobnosti o odbornej spôsobilosti na výkon niektorých pracovných činností*
- ✓ *Nariadenie vlády SR č. **391/2006** Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko*
- ✓ *Nariadenie vlády SR č. **392/2006** Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov*
- ✓ *Nariadenie vlády SR č. **395/2006** Z. z. o podmienkach poskytovania osobných ochranných pracovných prostriedkov*
- ✓ *Nariadenie vlády SR č. **396/2006** Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko*
- ✓ *Nariadenie vlády SR č. **281/2006** Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami*
- ✓ *Nariadenie vlády SR č**. 387/2006** Z. z. o požiadavkách na zaistenie bezpečného a zdravotného označenia pri práci*
- ➢ Stavenisko a výkopy je potrebné riadne označiť, v prípade potreby aj osvetliť a opatriť dopravnými značkami.

10. Varianty navrhovanej činnosti

Navrhovaná činnosť je riešená v jednom variante a v nulovom variante ako variant stavu, ktorý by nastal, ak by sa zmena navrhovanej činnosti neuskutočnila. Vzhľadom na platný územný plán mesta je predpoklad rozvoja lokality v smere funkčného využitia stanoveného územným plánom. Dôvodom umiestnenia navrhovanej činnosti v danej lokalite je využitie areálu v priemyselnej zóne bývalého Vihorlatu Snina v katastri mesta Snina.

Taktiež je dôvodom aj blízkosť a výhodnosť pripojenia na cestnú sieť, priame trasovanie elektrického vedenia VN a NN a taktiež funkčné určenie pozemku pre priemyselné využitie.
S rozvojom tejto priemyselnej zóny uvažuje aj Územný plán rozvoja mesta Snina. Ďalším dôvodom situovania navrhovanej činnosti do predmetného územia je využívanie daného územia na daný účel a fakt, že realizáciou navrhovanej činnosti nedôjde k záberu poľnohospodárskej ani lesnej pôdy. Výstavbou navrhovanej činnosti nedôjde k zmene existujúcej ani navrhovanej dopravnej infraštruktúry v území, nakoľko bude táto pre navrhovaný zámer dostatočná. Areál a prevádzka navrhovanej činnosti bude spĺňať všetky platné právne predpisy a normy týkajúce sa ochrany životného prostredia, nakladania s odpadom, bezpečnosti a hygieny. Navrhovaný zámer rešpektuje širšie väzby územia, akceptuje prítomnosť dopravných trás. Realizácia navrhovanej činnosti v predmetnej lokalite neobmedzí žiadnu z jestvujúcich prevádzok.

Navrhovaná činnosť ponúka efektívne riešenie ako znížiť množstvo ukladaných plastových odpadov na skládky odpadov a súčasne využiť potenciál tohto odpadu formou materiálového zhodnotenia - výrobou plastových recyklátov vhodných na ďalšie použitie vo výrobnom cykle na výrobu spoločensky požadovaného výrobku s cieľom šetriť primárne surovinové zdroje .

11. Celkové náklady (orientačné).

Celkové náklady (stavba a technológie) cca 950.000,- EUR – investícia pre roky 2024 – 2025. Celkové náklady na realizáciu navrhovaného zámeru, vzhľadom na pohyblivosť cien stavebných prác, či cien technologických zariadení, v závislosti od vybraných dodávateľov budú stanovené v neskorších štádiách procesu výstavby.

Investičné náklady boli určené predbežne, na základe všeobecne uznávaných jednotkových cien pre jednotlivé činnosti.

Predpokladané investičné náklady: 950.000,--€

12. Dotknutá obec.

Mesto Snina

13. Dotknutý samosprávny kraj.

Prešovský samosprávny kraj

14. Dotknuté orgány.

Okresný úrad Snina, odbor starostlivosti o životné prostredie,

Okresný úrad Snina, odbor krízového riadenia,

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Humennom,

Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Humennom,

15. Povoľujúci orgán.

Mesto Snina

Okresný úrad Snina, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek ŠSOH

16. Rezortný orgán.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

17. Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov.

Zámer činnosti sa pripravuje s cieľom vydania následných povolení pre navrhovanú činnosť v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov.

Z hľadiska zákona o odpadoch vznikne navrhovanou činnosťou zariadenie na zhodnocovanie odpadov ku ktorému je potrebný súhlas :

- Súhlas na prevádzkovanie zariadenia na zhodnocovanie odpadov podľa § 97 ods. 1 písm. c) zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch činnosťou R3, R12, R13.
- Súhlas na vydanie prevádzkového poriadku zariadenia na zhodnocovanie odpadov činnosťou R3, R12, R13 podľa § 97 ods. 1 písm. e) zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch.

Činnosti zhodnocovania podľa prílohy č. 1 zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch:

R3 Recyklácia alebo spätné získavanie organických látok, ktoré nie sú používané ako rozpúšťadlá (vrátane kompostovania a iných biologických transformačných procesov)[a)]

R12 Úprava odpadov určených na spracovanie niektorou z činností R1 až R11[d)]

R13 Skladovanie odpadov pred použitím niektorej z činností R1 až R12 (okrem dočasného uloženia pred zberom na mieste vzniku)[e)]

Poznámky

[a)] Patrí sem aj príprava na opätovné použitie, splyňovanie a pyrolýza využívajúca zložky, ako sú chemické látky a zhodnocovanie organických látok vo forme spätného zasypávania.

[d]) Ak neexistuje iný vhodný R-kód, môžu sem patriť predbežné činnosti pred zhodnocovaním odpadu vrátane predbežnej úpravy, okrem iného napr. rozoberanie, triedenie, drvenie, stláčanie, peletizácia, sušenie, šrotovanie, kondicionovanie, opätovné balenie, separovanie, miešanie a zmiešavanie pred podrobením sa ktorejkoľvek z činností R1 až R11.
[e]) Dočasné uskladnenie je dočasné uloženie podľa *§ 3 ods. 5*.

18. Vyjadrenie o vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice.

Sninský región hraničí na východe s Ukrajinou a na severe s Poľskom. Vzhľadom k charakteru navrhovanej činnosti a jej umiestneniu sa nepredpokladá negatívny vplyv, ktorý by presahoval štátne hranice. Posudzovaný zámer nebude mať nepriaznivý vplyv na životné prostredie presahujúci štátne hranice a nenapĺňa podmienky § 40 zákona NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a kritériá uvedené v prílohe č. 13. a č. 14. predmetného zákona.

Obrázok č. 1 Mapa Prešovského kraja

Zdroj: https://www.po-kraj.sk/images/fakty/okresy-psk/mapa-okresy_psk.jpg

B. ÚDAJE O PRIAMYCH VPLYVOCH NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Požiadavky na vstupy

1. Pôda – záber pôdy celkom v ha, z toho zastavané územie (ha, poľnohospodársky pôdny fond, lesné pozemky, bonita), z toho dočasný a trvalý záber.

Parcelné číslo	Výmera parcely	Druh pozemku	Vlastník
CKN 5907/271	739 m^2	Zastavaná plocha a nádvorie	Plast consult, s.r.o., Strojárska 4434, Snina
CKN 5907/544	5900 m^2	Zastavaná plocha a nádvorie	Plast consult, s.r.o., Strojárska 4434, Snina
CKN 5907/549	6987 m^2	Zastavaná plocha a nádvorie	RNDr. Ján Ščerbák, Partizánska 1058/2, Snina
CKN 5907/624	5150 m^2	Zastavaná plocha a nádvorie	RNDr. Ján Ščerbák, Partizánska 1058/2, Snina

Realizácia posudzovanej činnosti je navrhovaná v lokalite Priemyselného parku na pozemkoch a objektoch, ktoré sú vo vlastníctve spoločnosti Plast consult, s.r.o., Strojárska 4434, Snina a konateľa spoločnosti Plast consult, s.r.o. RNDr. Jána Ščerbáka. Tieto pozemky sú vedené ako zastavané plochy a nádvoria. Trvalý **záber pôdy** si preto realizácia navrhovanej činnosti **nevyžiada**, pretože bude realizovaná už na existujúcich plochách určených na takýto účel.

Parcela číslo CKN 5907/542, ktorá je situovaná medzi parcelami číslo CKN 5907/549 a CKN 5907/624 tvorí už existujúcu prístupovú cestu k parcele číslo CKN 5907/544 a k objektu súp. č. 4450 na parc. č. 5907/271. Parcela číslo CKN 5907/542 teda nie je predmetom posudzovania. Na parc. č. 5907/272 o výmere 82 m^2 na ktorom je postavená nebytová budova súp. č. 4451 nie je premetom posudzovania zámeru.

V prípade ***nulového variantu*** – nerealizovania navrhovanej činnosti sa z hľadiska záberu pôdy nejaví žiadna zmena. Dotknuté plochy sú trvalo vyňaté z pozemkového fondu. Zmena bude určitým pozitívom v tom zmysle, že dotknuté plochy budú využívané zmysluplnejšie, ekonomicky efektívnejšie, čo predpokladá aj lepšiu starostlivosť o tieto plochy.

2. Voda – odber vody celkom, maximálny a priemerný odber (m^3/hod., m^3/rok), z toho voda pitná, úžitková, zdroj vody (verejný vodovod, povrchový zdroj, iný), umiestnenie odberného zariadenia, spotreba vody celkom (m^3/hod., m^3/rok).

Zásobovanie vodou sa navrhuje v areáli spoločnosti pre:

- pitie a sociálne zariadenie (umývanie, sprchovanie)
- priemyselné účely a požiarne účely.

V čase výstavby a inštalácie technologického zariadenia bude voda spotrebovaná prevažne pre sociálne a pitné účely, čo bude riešené z verejného vodovodu napojením na existujúci rozvod pitnej vody.
Voda pre realizáciu stavby bude zabezpečená rovnako napojením na existujúci rozvod pitnej vody v priemyselnej zóne.

Spotreba vody počas výstavby:
- nepredpokladá sa odber vody pre potrebu realizácie montážnych prác.

V čase prevádzkovania budovy zariadenia na recykláciu plastových odpadov bude používaná pitná voda na pitie, na požiarne účely a pre potreby prevádzky sociálnych zariadení, pričom pre potreby prevádzky bude využívaná hlavne úžitková voda v procese prania odpadov.

Pitná voda pre zamestnancov počas výstavby bude zabezpečená zo susednej výrobnej haly, ktorá je napojená na verejný vodovod. V priebehu stavebných úprav haly a montáže technológií sa orientačne predpokladá nasadenie cca 3 pracovníkov externého dodávateľa naraz v období cca 5 mesiacov.

Spotreba vody počas prevádzky

Počas realizácie navrhovanej činnosti bude dimenzované sociálne zabezpečenie s napojením na vodovod s vlastným meraním spotreby. Prívod vody bude z vodovodnej prípojky areálu.
Výroba bude v 3-zmennej prevádzke podľa potreby zabezpečenia požiadaviek odberateľov. Počet zamestnancov bude narastať postupne podľa potreby navýšenia produkcie výrobnej linky.

Celkový počet zamestnancov sa bude postupne zvyšovať až na nasledovný stav:

Počet zamestnancov:	(1 zmena)	(2 zmeny)	(3 zmeny)
Administratíva:	1	1	1
Výroba:	2	4	6
Spolu:	**3**	**5**	**7**

Potreba vody na pitné a sociálne účely:

1 administratívny pracovník	-	60 l/os.deň -	60 l/deň
6 pracovníci vo výrobe	-	110 l/os.deň -	660 l/deň
7 výdaj stravy	-	5 l/os.deň -	35 l/deň

Ročná potreba vody: $Q_{rok} = Q_p$ x d = 755 l/deň x 280 deň = 211 400 l/rok = 211,4 m^3/rok

Zásobovanie prevádzky pitnou vodou a vodou na sociálne a hygienické účely bude riešené realizáciou prípojky pitnej vody z jestvujúceho rozvodu pitnej vody na parcele CKN 5907/315 k. ú. Snina.

Teplá úžitková voda bude zabezpečená z elektrického bojlera.

Úžitková voda

Úžitková voda počas výstavby a v priebehu stavebných úprav haly a montáže technológií sa nebude používať.

Spotreba úžitkovej vody počas prevádzky

Úžitková voda bude využívaná iba na pranie plastových odpadov v procese recyklácie plastového odpadu a to na doplnenie odparu v procese prania, nakoľko technologická voda z procesu prania bude po vyčistení opätovne použitá v procese prania. Prívod úžitkovej vody bude z podzemnej betónovej nádrže priamo k zariadeniu na pranie plastového odpadu.

Úžitková voda z procesu prania bude čistená v separačnej nádrži pracej linky, jestvujúcich usadzovacích nádržiach a bude opätovne použitá v procese prania plastových odpadov.

Požiarna voda

Rozvod požiarnej vody bude riešený ako zokruhovaný systém DN80 trasovaný priestorom haly. K jednotlivým hadicovým navijakom sú privedené odbočky ukončené uzáverom v skrini. V zmysle požiarnej ochrany budú osadené hadicové navijaky 25 mm/30 (dĺžka hadice 30 m) s tvarovo stálou hadicou, prietok 1,0 l/s.
Potreba požiarnej vody: Q=2x1,0=**2,0 l/s.**
Voda na požiarne účely bude privedená spoločnou prípojkou studenej vody. Požiarna voda bude dodávaná z hydrantového systému s tvarovo stálou hadicou.

V prípade ***nulového variantu*** bude rozdiel v používaní pitnej vody minimálny, pretože spotreba vody na sociálne účely je minimálna.

3. Suroviny – druh, spotreba (denná, ročná), spôsob získavania (vlastný zdroj, dovoz).

Základné suroviny
Počas výstavby
Vzhľadom na stupeň dokumentácie údaje o dodávateľskom zabezpečení resp. subdodávateľoch, vyplývajúcich z navrhovaného členenia zámeru bude surovinové zabezpečenie spresnené po ukončení výberového konania.

Počas prevádzky
Špecifikácia a množstvo vstupných surovín pre prevádzku technológie navrhovaného zámeru je daná výrobnými operáciami v jednotlivých častiach technológie.

Ročný časový fond výroby pre trojzmennú prevádzku 7 dní v týždni je to 8400 hodín (24x350=8400).

Navrhované zariadenie na zhodnocovanie plastových odpadov má kapacitu zhodnocovania 750 kg/h čo predstavuje 6 300 ton/rok po zohľadnení odstávok, porúch ap. počas roka. V závislosti od zakúpenia drviaceho zariadenia a dostatočného množstva vstupnej suroviny maximálna kapacita zariadenia pri plnom výkone bude prevádzkové zariadenie schopné spracovať max. 6570 t/rok ostatných odpadov.

V navrhovanom zariadení sa budú zhodnocovať druhy týchto plastov LD-PE, HD-PE, LL-DPE, MD-PE, PP a PA.

Pre prevádzku navrhovanej činnosti sú potrebné tieto suroviny uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Tab. č. 2: Zoznam druhov odpadov

Zoznam druhov odpadov, s ktorými sa bude nakladať v zariadení na zhodnocovanie odpadov		
Katalógové číslo	**Názov druhu odpadu**	**Kategória odpadu**
02 01 04	Odpadové plasty okrem obalov	O
07 02 13	odpadový plast	O
12 01 05	hobliny a triesky z plastov	O
15 01 02	obaly z plastov	O
17 02 03	plasty	O
19 12 04	plasty a guma	O
20 01 39	plasty	O

Odpady, s ktorými sa bude nakladať v zariadení na zhodnocovanie odpadov, budú dovážané podľa ponuky od subjektov, ktorým budú pri ich činnosti vznikať tieto odpady, resp. budú vykonávať zber týchto odpadov. Produkcia plastov má v EÚ rastúcu tendenciu. Keď v roku 2004 vzniklo v 28 členských štátoch EÚ 11,5 mil. ton odpadov z plastov, v roku 2016 to už bolo 17,5 mil. ton. V roku 2016 sa na tomto vzniku SR podieľala 148 tis. tonami odpadov z plastov. V roku 2018 však produkcia vzrástla až na 215 tis. ton. V okrese Snina zanikli firmy, ktoré sa v minulosti zaoberali zhodnocovaním plastových odpadov (napr. PONOB s.r.o., DOPABAL s.r.o. a iné), čím sa uvoľnil kapacitný priestor spracovania odpadov pre nové firmy na zhodnocovanie odpadov z plastov.

Navrhovateľ upustil od zámeru spracovávať odpady katalógové číslo 16 01 19 v navrhovanom zariadení vzhľadom na nepatrný podiel objemu týchto odpadov vo vyprodukovaných plastových odpadoch a jeho ekonomicky náročné zhodnocovanie.

4. Energetické zdroje – druh, spotreba (denná, ročná).

Elektrická energia bude v čase výstavby riešená napojením na jestvujúce rozvody elektrickej energie v objekte areálu.
V čase prevádzky bude elektrická energia využívaná aj na umelé osvetlenie haly. Jej prívod bude zabezpečený pripojením na jestvujúci rozvod elektrickej energie v areály.

Spotreba elektrickej energie na technologické účely

Typ	Nízkootáčkový drvič s prevodovkou	Pracia linka so sušením recyklátu	Recyklačná (extrúzna) linka	**Spolu**
Celkový inštalovaný príkon v kW	60	75	90	**225**
Celková spotreba el. energie za rok	403 MW	504 MW	604 MW	**1512 MW**

Celková spotreba elektrickej energie : max. 1512 MWh

Spotreba zemného plynu: pre riadne fungovanie predmetnej prevádzky nie je potrebný zemný plyn

Spôsob získavania

Elektrická energia - Elektrická energia na hranici parku - 22 kV a 110 kV
pripojením na jestvujúci rozvod elektrickej energie. Predpokladaná ročná spotreba elektrickej energie pre navrhovanú technológiu sa odhaduje na úrovni 1512 MWh pri 3 zmennej prevádzke.

5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru.

Priemyselný park, v ktorom sa navrhovaná činnosť nachádza je napojený sieťou dopravných komunikácií na dopravnú sieť mesta Snina. Dopravné napojenie na areál ako aj vnútroareálová cestná sieť sú vyhovujúce.
Počas výstavby sa predpokladá v záujmovom území mierny nárast intenzity automobilovej dopravy. Zaťaženie dotknutých dopravných komunikácií bude len v rozsahu požiadaviek na prepravu technických a technologických komponentov inštalovaného zariadenia a materiálov pre stavebné činnosti.

V čase výstavby sa počíta s použitím zdvíhacích zariadení, nákladných automobilov, preprava prípadného nadrozmerného nákladu – technologického zariadenia bude realizovaná po dotknutých komunikáciách po dohode s dopravným inšpektorátom.
Vstupný materiál sa bude do prevádzky dovážať nákladnými autami cez existujúcu prístupovú komunikáciu do areálu prevádzky, Doprava bude využívaná podľa možnosti obojsmerne. To

znamená, vozidla, ktoré dopravia vstupnú surovinu neodídu naprázdno, ale budú podľa možnosti využité na odvoz výrobkov.

Predpokladané dopravné kapacity

Surovina	Prepravené množstvo (t/rok)	Kapacita vozidla v tonách	Počet dní v roku	Počet vozidiel za rok	Priemerný počet jázd za deň
Vstupný materiál	6 570	24	280	275*	1
Výstupný materiál	0	0	0		
Spolu	**6 570**			**275***	**1**

*Výstupný recyklát bude odvážaný na vysokozdvižných vozíkoch VZV a spracovaný vo firme v areáli priemyselného parku na koncový produkt, čím dôjde k zníženiu dopravy na dovoz recyklátu od doterajších dodávateľov.

Suroviny pre výrobu budú dovážané zhutnené do existujúcej haly po jestvujúcich vnútrozávodných komunikáciách na nákladných autách a manipulované na vysokozdvižných vozíkoch.

Počet nákladných vozidiel/deň

Navážanie materiálu:

- ✓ Hlavné zásobovanie: 1 ks nákladných vozidiel
- ✓ Vedľajšie zásobovanie, vývoz odpadu, údržba a pod.: 0,1 ks nákladných vozidiel

Vyvážanie materiálu:

- ✓ Predpokladaná výrobná kapacita: odvoz recyklátu vysokozdvižnými vozíkmi

Predpokladaný celkový počet nákladných vozidiel za deň: cca 1 ks.

Pešia doprava - pohyb chodcov v areáli je riešený po spevnených plochách. Napojenie na verejné chodníky a autobusovú zastávku, ktorá je pri Priemyselnom parku, je zabezpečené po samostatných peších komunikáciách. Vstup peších do Priemyselného areálu bude cez vstupný turniket hlavnej brány zo Strojárskej ulice. Vzhľadom na to, že územie priemyselného parku sa nachádza v odľahlejšej časti mesta, nie sú na chodníkoch aplikované zásady pre pohyb nevidiacich a slabozrakých. V území, kde nie je nadväznosť týchto prvkov na ďalšie pešie trasy, by uvedené opatrenie bolo zbytočné.

Súčasné dopravné riešenie územia obce nebude dotknuté realizáciou projektu. To znamená, že v prípade **nultého variantu,** ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala, ostáva dopravné riešenie také isté, ako v prípade realizácie navrhovanej činnosti.
Počet prejazdov cca 6 ks nákladných vozidiel je únosnou mierou pre dotknutú lokalitu vzhľadom na jej účel a históriu.

Dažďová kanalizácia

Navrhovaná činnosť nemá vplyv na dažďové vody. Bude realizovaná na existujúcich plochách. To znamená, že oproti **nulovému variantu** sa nič nezmení, okrem pravidelnej údržby a opráv dažďovej kanalizácie a záchytnej nádrže na dažďovú vodu.

Splašková kanalizácia
V navrhovanej prevádzke nebudú technologické odpadové vody odvádzané ale budú po vyčistení opätovne použité v procese prania.
Navrhovaná činnosť má iba minimálny vplyv na splaškové vody, pretože šatne a sprchy (sociálne zariadenia) pre potreby zamestnancov sú riešené v existujúcom objekte, ktoré sú existujúce a funkčné pričom by takými ostali aj v prípade **nulového variantu.**
V navrhovanej prevádzke nebude realizovaná splašková kanalizácia pre toalety a umývadlo s pitnou vodou nakoľko v existujúcom objekte je odvod splaškových vôd riešený do betónovej žumpy umiestnenej vedľa haly.

6. Nároky na pracovné sily.

Počas výstavby:
V priebehu stavebných úprav haly a montáže technológií sa orientačne predpokladá nasadenie cca 3 pracovníkov externého dodávateľa naraz v období cca 5 mesiacov. Predpokladaný počet pracovníkov na zabezpečenie výstavby je závislý od dohodnutých podmienok montáže investora a dodávateľa.

Počas prevádzky:
Výroba bude v maximálne 3-zmennej prevádzke v závislosti od požiadaviek odberateľov. Počet zamestnancov bude narastať postupne podľa potreby navýšenia produkcie výrobnej linky až do počtu maximálne 5 zamestnancov.
Organizačne budú pracovníci podriadení konateľovi spoločnosti. V súvislosti so zriadením tejto prevádzky sú sociálne účely zamestnancov zriadené v prenajatých administratívnych priestoroch. Oproti **nulovému variantu** sa vytvorí cca 5 trvalých pracovných miest, čo je v meste a okrese, ktorý má dlhodobo vyššiu nezamestnanosť, pozitívne riešenie.

II. Údaje o výstupoch

1. Ovzdušie – hlavné zdroje znečistenia ovzdušia (stacionárne, mobilné), kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika emisií, spôsob zachytávania emisií, spôsob merania emisií.

Súčasný stav
Spoločnosť Plast consult, s.r.o je novou firmou v priemyselnom parku a v súčasnosti nevplýva na ovzdušie zdrojmi znečisťovania ovzdušia.

Samotná technológia nakladania s odpadmi z plastov kategórie „ostatné odpady“ je malým zdrojom znečisťovania ovzdušia

Jedná sa o zhodnocovanie odpadov z plastov ktoré sú v zmysle vyhlášky MŽP SR 365/2015 Z. z. ktorou sa ustanovuje katalóg odpadov, zaradené do kategórie „O“

Umiestnenie zdroja

Podľa prílohy č. 10 vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 248/2023 Z. z., o požiadavkách na stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia, pre podobné činnosti je **odporúčaná** odstupová vzdialenosť nasledovná:

Číslo	Názov kategórie - činnosti	Prahová kapacita	Odporúčaná odstupová vzdialenosť [m]
4.38	Priemyselné spracovanie plastov: b) výroba fólie a iných výrobkov s projektovaným množstvom spracovaného polyméru	≥ 100 kg/h	300

Najbližšie obytné domy sú od navrhovanej činnosti vzdialené cca 1300 m. Od centra mesta je záujmová lokalita vzdialená viac ako 2,5 km m od najbližšej obytnej zástavby, čo je dostatočná vzdialenosť v porovnaní s informatívnymi vzdialenosťami. Predmetná prevádzka je umiestnená mimo obytnej zástavby. Uvedené odporúčané vzdialenosti majú v tomto prípade iba informatívny charakter. V tomto prípade je vzdialenosť od trvale obývaných objektov dostatočná.
Odstupová vzdialenosť je priama vzdialenosť od hranice pôdorysu zdroja emisií, kde dochádza k vypúšťaniu alebo uvoľňovaniu emisií do ovzdušia (najmä z komínov, výduchov, nádrží, plôch, skladov a skládok, ktoré môžu uvoľňovať difúzne emisie, výrobných hál a pod.) ku hraničnej čiare, ktorá vymedzuje územie citlivého receptora. Odporúčané odstupové vzdialenosti sú určené najmä pre umiestňovanie objektov v rovinatom teréne. V členitom teréne (najmä v dolinách, kotlinách, mestských kaňonoch) je potrebné zvoliť individuálny prístup posúdenia založený na modelovaní vplyvu zdroja na kvalitu ovzdušia, pričom sa zohľadnia aj meteorologické faktory ovplyvňujúce rozptyl emisií v danom území. Odporúčané odstupové vzdialeností zohľadňujú bežnú prevádzku zdroja znečisťovania ovzdušia; nezohľadňujú možné riziká a dopady pri možnej havárii a ani vplyvy dopravnej obsluhy v súvislosti so zásobovaním surovinami, materiálmi, palivami a expedíciou hotových výrobkov, medziproduktov a odvozom odpadov.

Areál prevádzky je situovaný v priemyselnej zóne bývalého podniku Vihorlat.
Firma Plast consult, s.r.o je firma zameraná na spracovanie plastového odpadu – recykláciu odpadových materiálov tepelnou úpravou na regranulát s následnou výrobou nových produktov z regranulátu – odpadové vrecia, fólie a pod. Výrobný proces bude v činnosti 24h denne. Prevádzka zahŕňa dovoz odpadu na zhodnotenie a následne odvoz výrobkov z fólie jedným nákladným autom. Nákladné auto – max. počet pohybov podľa informácií objednávateľa je 1 odjazd a 1 príjazd v rámci týždňa v čase medzi 06:00 až 15:00 hodinou, teda v dennom referenčnom čase.

Obdobná technológia bola posúdená aj **„Hodnotením vplyvov na verejné zdravie“ (**ďalej len HIA**),** vypracovaná odborne spôsobilou osobou. V rámci štúdie bol posúdený stav realizácie navrhovanej činnosti na verejné zdravie, kde boli identifikované nasledovné potenciálne vplyvy na zdravie :

- zvýšenie emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia,
- zmena hlukovej situácie v okolí.

Na základe dostupných výsledkov, HIA hodnotilo znečistenia vonkajšieho ovzdušia chemickými látkami (CO, NO2, PM10, TOC). Z dostupných teoretických predpokladov hlukovej štúdie vyplynulo, že v dotknutom území nepríde k zmene hladín hluku vo vonkajšom prostredí, ktoré pochádzajú zo stacionárnych (recyklačná linka) a mobilných zdrojov (automobilová doprava).

Výsledky hodnotenia vplyvov na verejné zdravie nepreukázali možné negatívne vplyvy na zdravie obyvateľov. Keďže sa vychádzalo pri hodnotení z teoretických predpokladov skutočné potvrdenie tohto záveru bude potrebné riešiť počas realizácie predloženého zámeru.

Realizáciou navrhovanej činnosti pri predpoklade prevádzkovania sa predpokladá udržanie kvality ovzdušia v danej oblasti a nepredpokladá sa vznik stavov zhoršenia kvality ovzdušia v súvislosti s predmetnými zdrojmi.

V čase výstavby dôjde k časovo obmedzenému, lokálnemu zaťaženiu ovzdušia.
Počas stavebných prác budú vplývať na okolité ovzdušie stavebné mechanizmy a motorové vozidlá jednak výfukovými plynmi zo spaľovania motorovej nafty, emisiami prepravovaných stavebných materiálov a tiež emisiami prachu pohybom vozidiel po komunikáciách.
Tieto vplyvy sa budú eliminovať používaním vozidiel a motorov v dobrom technickom stave a s pravidelnými emisnými kontrolami, skladovaním materiálov v tesných obaloch a uzatvorených kontajneroch, zakrytovaných plachtou (pri voľnom skladovaní) a opatrnou manipuláciou.

Prašnosť pri stavebných prácach v objekte sa eliminuje používaním uzavretých (kruhových) zvozov na vertikálnu prepravu odpadu do kontajnerov. Kontajnery budú na elimináciu prašnosti prikryté plachtou (alebo pravidelne polievané). Emisie z pohybu dopravných prostriedkov sa budú obmedzovať pravidelným čistením kolies vozidiel od nánosov blata a čistením komunikácií a udržiavaním v bezprašnom stave polievaním.

a) Bodové zdroje
Plošné zdroje emisií
Plošným zdrojom emisií bude parkovanie osobných a nákladných automobilov na parkoviskách v posudzovanom areáli.
Predpokladaný počet vozidiel činí podľa predchádzajúcich údajov:

1 nákladné vozidlo /deň (256 nákladných vozidiel za rok),

Vymedzenie hlavných zdrojov znečistenia a znečisťujúcich látok navrhovanej činnosti:

Navrhovaná činnosť nebude produkovať významné emisie znečisťujúcich látok

Mobilných producentov emisií počas prevádzky navrhovanej činnosti budú predstavovať dopravné prostriedky zásobujúce areál prevádzky a obslužná doprava samotného výrobného objektu. Zásobovanie bude riešené po prístupovej komunikácii nákladnými autami. Automobily produkujú emisie NOx, CO, prchavé organické látky (VOC) a zároveň sú zdrojom prašnosti (najmä frakcie PM10).

2. Voda – celkové množstvo, druh a kvalitatívne ukazovatele vypúšťaných odpadových vôd, miesto vypúšťania (recipient, verejná kanalizácia, čistiareň odpadových vôd), zdroj vzniku odpadových vôd, spôsob nakladania.

Zhodnocovanie odpadov z plastov, prevádzka Snina v k. ú. Snina nebude mať počas prípravy prevádzky a samotnej prevádzky vplyv na kvalitu vody.

Príprava prevádzky a prevádzka navrhovanej činnosti neovplyvní hydrologické a hydrogeologické pomery dotknutého územia, nebude mať vplyv na výšku hladiny podzemnej vody a ani na výdatnosť vodných zdrojov.

Počas prípravy objektu a prevádzky navrhovanej činnosti však nemožno celkom vylúčiť kontamináciu podzemnej vody predovšetkým neštandardnými situáciami v doprave – uvoľnenie palív a olejov z motorových vozidiel následkom nehôd, zlého technického stavu vozidiel a pod.

Odpadové vody vznikajúce v procese prania plastov sú odvádzané do uzatvoreného systému čistenia technologickej vody, ktorý je súčasťou zhodnocovania odpadov, časti pračky plastov. Technológia čistenia vody funguje ako uzatvorený systém.

Potreba tejto úžitkovej vody sa odhaduje pre naplnenie pracieho cyklu jednorazovo cca na 10 m^3. Technologická pracia voda cirkuluje v procese prania a po prirodzenom odpare tejto technologickej vody sa voda priebežne dopúšťa do pracieho cyklu v objeme cca 1 m^3 za deň.
Q = 1 m^3 /deň
Q ročné Q = 365 m^3/rok

Technologická voda je potrebná aj na chladenie roztavenej a posekanej suroviny z prepracovaného plastového odpadu. Voda na chladenie sa v technologickom procese nevyparuje a nie je potrebné ju dopĺňať.

Spotreba úžitkovej vody počas prevádzky

Úžitková voda bude využívaná iba na pranie plastových odpadov v procese recyklácie plastového odpadu a to na doplnenie odparu v procese prania, nakoľko technologická voda z procesu prania bude po vyčistení opätovne použitá v procese prania. Prívod úžitkovej vody bude z podzemnej betónovej nádrže priamo k zariadeniu na pranie plastového odpadu.

Úžitková voda z procesu prania bude čistená v separačnej nádrži pracej linky, jestvujúcich usadzovacích nádržiach a bude opätovne použitá v procese prania plastových odpadov.

Požiarna voda

Rozvod požiarnej vody bude riešený ako zokruhovaný systém DN80 trasovaný priestorom haly. K jednotlivým hadicovým navijakom sú privedené odbočky ukončené uzáverom v skrini. V zmysle požiarnej ochrany budú osadené hadicové navijaky 25 mm/30 (dĺžka hadice 30 m) s tvarovo stálou hadicou, prietok 1,0 l/s.
Potreba požiarnej vody: Q=2x1,0=**2,0 l/s.**
Voda na požiarne účely bude privedená spoločnou prípojkou studenej vody. Požiarna voda bude dodávaná z hydrantového systému s tvarovo stálou hadicou.

V prípade ***nulového variantu*** bude rozdiel v používaní pitnej vody minimálny, pretože spotreba vody na sociálne účely je minimálna.

3. Odpady – celkové množstvo (t/rok), spôsob nakladania s odpadmi.

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené druhy a kategórie odpadov, ktoré pri výstavbe a prevádzke vzniknú. Tieto údaje je potrebné v ďalších stupňoch projektovej prípravy aktualizovať a bilancie upraviť v súlade s rozsahom miery poznania. Vzhľadom k tomu, že je veľmi ťažké odhadnúť množstvo a vlastnosti materiálov, ktoré budú použité pri montáži, nemožno presne špecifikovať konkrétne materiály.

Tab. č. 3: Zoznam druhov odpadov, ktoré môžu alebo budú vznikať počas prípravy zariadenia.

Katalógové číslo	Názov odpadu	Kategória	Predpokladané množstvo (t)	Kód činnosti
08 01 12	Odpadové farby a laky a iné ako v 08 01 11	O	0,1	D10
15 01 01	Obaly z papiera a lepenky	O	0,3	R3
15 01 02	Obaly z plastov	O	0,3	R3
15 01 03	Obaly z dreva	O	2,5	R1
15 01 04	Obaly z kovu	O	0,2	R4
15 01 06	Zmiešané obaly	O	0,6	R12
17 01 01	Betón	O	2	R5
17 01 07	Zmesi betónu	O	1	R5
17 03 02	Bitúmenové zmesi	O	1	R5
17 04 05	Železo a oceľ	O	1,5	R4
17 04 11	káble iné ako uvedené v 17 04 10	O	0,1	R12
20 03 01	Zmesový komunálny odpad	O	0,2	D1

Tab. č. 4: Zoznam druhov odpadov, ktoré môžu vznikať pri vlastnej činnosti.

Katalógové číslo	Názov odpadu	Kategória	Predpokladané množstvo (t)	Kód činnosti
07 02 13	Odpadový plast	O	1,5	R3
08 03 12	Odpadová tlačiarenská farba obsahujúca nebezpečné látky	N	0,5	D1

08 03 13	Odpadová tlačiarenská farba iná ako uvedená v 080312	O	0,5	R1
08 03 14	Kaly z tlačiarenskej farby obsahujúce nebezpečné látky	N	0,5	D1
08 03 15	Kaly z tlačiarenskej farby iné ako uvedené v 080314	O	0,3	D1
08 03 18	Odpadový toner do tlačiarne iný ako uvedený v 080317	O	0,03	D1
13 02 05	Nechlórované minerálne motorové, prevodové a mazacie oleje	N	0,1	R1, R9
13 02 06	Syntetické motorové, prevodové a mazacie oleje	N	0,2	R1, R9
15 01 10	Obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok alebo kontaminované nebezpečnými látkami	N	0,1	R3
15 02 02	Absorbenty, filtračné materiály vrátane olejových filtrov inak nešpecifikovaných, handry na čistenie, ochranné odevy kontaminované nebezpečnými látkami	N	0,3	D1
19 08 14	Kaly z inej úpravy priemyselných odpadových vôd iné ako uvedené v 19 08 13	O	3	D1
19 12 01	Papier a lepenka	O	0,5	R3
19 12 04	Plasty a guma	O	4,5	R3
19 12 07	Drevo iné ako uvedené v 19 12 06	O	1	R1
19 12 12	Iné odpady vrátane zmiešaných materiálov z mechanického spracovania odpadu iné ako uvedené v 19 12 11	O	2	D1
20 01 01	Papier a lepenka	O	0,2	R3
20 01 02	Sklo	O	0,03	R5
20 03 01	Zmesový komunálny odpad	O	0,6	D1

Nebezpečné odpady budú zhromažďované v sklade nebezpečných odpadov s dostatočnou kapacitou do doby ich odvozu na zhodnotenie/zneškodnenie zmluvným odberateľom.

Zoznam odpadov sú odhadované na základe predpokladaného rozsahu činnosti a budú upresňované podľa skutočného stavu.

Nakladanie s komunálnym odpadom bude zabezpečované v súlade s VZN mesta Snina o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi.

Všetky odpady sa budú skládkovať vo vnútri alebo mimo haly v kontajneroch, každý odpad bude uložený samostatne. Chemické odpady budú skládkované v oceľových uzatvorených

nádržiach, ktoré budú uzamknuté voči nepovoleným osobám. Všetky skladovacie priestory budú vybetónované.

Zásady správneho nakladania s odpadom

Nakladanie s odpadom v zariadení na zhodnocovanie odpadov bude riešené v zmysle schváleného Prevádzkového poriadku zariadenia na zhodnocovanie odpadov, ktorý bude vypracovaný v rozsahu § 10 ods. (6) vyhlášky 371/2015, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch a ktorý bude podľa potreby aktualizovaný.

Hala zariadenia na zhodnocovanie odpadov bude príslušne označená. Areál poskytuje spevnenú plochu v hale na uloženie odpadov vstupujúcich do procesu zhodnocovania cca 4 ks kamiónových návesov s technologickou linkou spracovania, spevnenú plochu na voľné zloženie a manipuláciu s odpadom, vnútorný sklad, halu na uskladnenie výsledného produktu zhodnocovania (tuhé druhotné palivo), iné obslužné priestory a administratívne zázemie.
Odpad, ktorý je predmetom zhodnocovania je dočasne skladovaný v zmysle ustanovení zákona o odpadoch.
Odpady, ktoré zostanú z procesu materiálového zhodnocovania sú ich pôvodcom následne na základe zmlúv a obchodných dohôd odovzdávané oprávneným organizáciám na nakladanie s nimi.
Preprava v súvislosti s prevádzkou zariadenia na zhodnocovanie odpadov bude zabezpečená prevažne zmluvnou automobilovou dopravou špecifikovanou podľa druhu a množstva odpadu.

Všetky druhy odpadov budú zhromažďované, kým sa nenaplní skladová kapacita alebo kým nedôjde k pravidelnému odberu oprávnenou osobou na príslušné spracovateľské miesto, príp. miesto na zneškodňovanie odpadov. Odpady budú odovzdávané v intervale najmenej 1x za rok. S nebezpečnými odpadmi sa bude nakladať v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva, to znamená že budú odovzdané konečným zhodnotiteľom, ktorí majú na takú činnosť oprávnenie.

Nakladanie s odpadmi počas realizácie navrhovanej činnosti sa bude riadiť platnými všeobecne právnymi predpismi v odpadovom hospodárstve (napr.):

- zákonom NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- vyhláškou MŽP SR č. 371/2015 Z. z. ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch,
- vyhláškou MŽP SR č. 365/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov,
- zákonom č. 17/2004 Z. z. o poplatkoch za uloženie odpadov v znení neskorších predpisov,
- príslušným VZN o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi.

4. Hluk a vibrácie (zdroje, intenzita).

Záujmové územie sa nachádza v priemyselnom parku bývalého podniku Vihorlat Snina. V okolí sa nachádzajú priemyselné objekty a dopravná infraštruktúra. Z líniových zdrojov hluku sa najvýraznejšie prejavujú mobilné zdroje viažuce sa na prístupové cesty. Z hľadiska typov zdrojov hluku, ktoré sa vyskytujú v záujmovom území rozlišujeme hluk z mobilných zdrojov pozemnej dopravy.

Najväčšími zdrojmi hluku sú cestné komunikácie I. a II. triedy, železničná trať, technológie v priemyselných a poľnohospodárskych areáloch.
Najzávažnejší je hluk z automobilovej dopravy, ktorý negatívne vplýva na okolitú krajinu pozdĺž dopravných koridorov. Najzaťaženejšími sú ulice: Ulice študentská, Kollárova, kpt. Nálepku a Sládkovičova.

Hluk zo železničnej dopravy trať Humenné –Stakčín nemá závažnejší negatívny dopad na obyvateľstvo. Potenciálne negatívnym faktorom ovplyvňujúcim kvalitu prostredia sa môže v budúcnosti stať tranzitná medzinárodná doprava na plánovanej rýchlostnej komunikácii štátnej cesty I/74 Lipníky - Ubľa.

Komunálna hlučnosť je sledovaná a nepresahuje hygienické limity.

Prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku vo vonkajšom prostredí

Kateg. územia	Opis chráneného územia	Ref. čas. inter.	Prípustné hodnoty (dB)				
			Hluk z dopravy				Hluk z iných zdrojov
			Pozemná a vodná doprava b)c)	Železničné dráhy c)	Letecká doprava		
					$L_{Aeq.p}$	$L_{Asmax.p}$	$L_{Aeq.p}$
			$L_{Aeq.p}$	$L_{Aeq.p}$			
I.	Územie s osobitnou ochranou pred hlukom, napr. kúpeľné miesta [10] kúpeľné a liečebné areály).	deň večer noc	45 45 40	45 45 40	50 50 40	- - 60	45 45 40
II.	Priestor pred oknami obytných miestností bytových a rodinných domov, priestor pred oknami chránených miestností školských budov, zdravotníckych zariadení a iných chránených objektov[d] vonkajší priestor v obytnom a rekreačnom území.	deň večer noc	50 50 45	50 50 45	55 55 45	- - 65	50 50 45
III.	Územie ako v kategórii II v okolí[a] diaľnic, ciest I. a II. triedy, miestných komunikácií s hromadnou dopravou, železničných dráh a letísk[9,11], mestské centrá.	deň večer noc	60 60 50	60 60 55	60 60 50	- - 75	50 50 45
IV.	Územie bez obytnej funkcie a bez chránených vonkajších priestorov, výrobné zóny, priemyselné parky, areály závodov.	deň večer noc	70 70 70	70 70 70	70 70 70	- - 95	70 70 70

Poznámky k tabuľke:
a) Prípustné hodnoty platia pre suchý povrch vozovky a nezasnežený terén. Ak ide o sezónne zariadenia, hluk sa hodnotí pri podmienkach, ktoré je možné pri ich prevádzke predpokladať.
b) Pozemná doprava je doprava na pozemných komunikáciách vrátane električkovej dopravy.
c) Zastávky miestnej hromadnej dopravy, autobusovej, železničnej, vodnej dopravy a stanovištia taxislužieb určené iba na nastupovanie a vystupovanie osôb sa hodnotia ako súčasť pozemnej a vodnej dopravy.
d) Prípustné hodnoty pred fasádou nebytových objektov sa uplatňujú v čase ich používania (napríklad školy počas vyučovania).

V pracovných dňoch od 7.00 do 21.00 h a v sobotu od 8.00 do 13.00 h sa pri hodnotení hluku zo stavebnej činnosti vo vonkajšom prostredí stanovuje posudzovaná hodnota pripočítaním korekcie K = (-10) dB k ekvivalentnej hladine A zvuku v uvedených časových intervaloch. V týchto časových intervaloch sa neuplatňujú korekcie.

Pre danú kategóriu územia sú najvyššie prípustné ekvivalentné hladiny hluku vo vonkajšom priestore stanovené podľa vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z. ktorým sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov v hodnotách 70 dB pre dennú dobu, 70 dB pre večer a 70 dB pre noc (22:00-06:00).

Hluk bude vznikať aj pri manipulácii s materiálom pri jeho preprave a úprave. Táto bude vykonávaná v osobitnom priestore a pracovníci budú vybavení ochranou proti hluku.
Podstatná časť navrhovanej činnosti bude realizovaná v uzavretých priestoroch.

Z dlhodobého hľadiska prevádzkovanie činnosti nebude preto významným zdrojom hluku aj vzhľadom na stavebno-technickú konštrukciu technológie, jednotlivých objektov a systém obslužnej dopravy, ktorá je na periférii mesta.

Produkovaný hluk vo vnútornom prostredí z navrhovanej činnosti nepreniká do chránenej miestnosti z vnútorných zdrojov alebo nepreniká do chránenej miestnosti z vonkajšieho prostredia a pred oknami chránenej miestnosti.

V susedstve záujmového územia produkujú hluk aj iné spoločnosti v priamom susedstve. Hluk z pohybu motorových vozidiel vzhľadom na ich frekvenciu je prijateľný.
Je potrebné uviesť, že hluk a vibrácie budú mať diskontinuálny charakter, závislý od vstupu odpadu alebo výstupu výrobkov do zariadenia a zo zariadenia. Expozície hluku a vibrácií počas prevádzky budú mať krátkodobý charakter a nemali by mať významný negatívny vplyv na okolité prostredie. Expozície je možné eliminovať vhodným zoskupením mechanických strojov.
Vznik vibrácií sa môže potenciálne očakávať len v najbezprostrednejšom okolí niektorých inštalovaných technologických zariadení, napr. drviča a pod.. Vibrácie týkajúce sa obytnej zóny budú spojené skôr s nákladnou dopravou zabezpečujúcou chod prevádzky.

V rámci prevádzky navrhovanej činnosti bude potrebné dodržiavať ustanovenia zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí, zákona č. 2/2005 Z. z. o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí, zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 126/2006 Z. z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov a Nariadenie vlády SR č.

115/2006 Z. z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku.

Celkovo možno predpokladať, že ekvivalentná hladina hluku zo stacionárnych a mobilných zdrojov súvisiacich s prevádzkou navrhovanej činnosti bude v dotknutom území podlimitná (menej ako určujú limity vo vyhláške MZ SR č. 549/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí).

5. Žiarenie a iné fyzikálne polia (tepelné, magnetické a iné – zdroj a intenzita).

Pri samotnej montáži a ani pri prevádzke navrhovanej činnosti sa nebude vyskytovať produkcia elektromagnetického žiarenia.
Zdrojom prirodzeného žiarenia je najmä radón, ktorý je prítomný v stopových množstvách v horninách. Jeho účinku je obyvateľstvo vystavené zo stavebných materiálov, z horninového podložia a z vody. Z doteraz realizovaných prieskumov vyplýva, že na území mesta Snina prevažuje nízke až stredné radónové riziko. Navrhovaná stavba nepredpokladá vznik osobitných foriem fyzikálneho žiarenia. Navrhovaná stavba nevyvolá zmenu hodnôt magnetického a radónového žiarenia v posudzovanom území.

Prevádzkovaním posudzovanej stavby sa nepredpokladá únik odpadového tepla z technologického procesu do okolitého prostredia, ktoré by mohlo ovplyvniť tepelné pomery a tým aj mikroklímu lokality. Odpadové teplo z technologického zariadenia sa využije na ohrev budov.

6. Zápach a iné výstupy (zdroj, intenzita).

Prevádzkovateľ musí plniť legislatívne požiadavky v zmysle Prílohy č.7, vyhl. MŽP SR č. 248/2023 Z. z. o požiadavkách na stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia ako sú napr.:

Skladovací priestor na suroviny, ktoré môžu byť zdrojom zápachu musí byť uzavretý a účinne utesnený alebo zakrytovaný a emisie pachových znečisťujúcich látok odvádzané na čistenie alebo iné zneškodnenie.

Únik pachových znečisťujúcich látok do ovzdušia musí byť pravidelne monitorovaný a výsledky monitorovania zaznamenávané.

V prípade pretrvajúceho zápachu z predmetnej prevádzky bude potrebné zo stravy prevádzkovateľa vypracovať Plán riadenia zápachu podľa prílohy č. 11 podľa tejto vyhlášky s Opisom prijatých preventívnych opatrení na obmedzovanie zápachu s uvedením konkrétneho miesta realizácie opatrení (napríklad technologický uzol, časť zariadenia a pod.).

7. Doplňujúce údaje (napr. významné terénne úpravy a zásahy do krajiny).

Vzhľadom ku skutočnosti, že sa jedná o technologické linky umiestnené vo vnútorných priestoroch výrobných objektov, neplánujú sa žiadne terénne úpravy ani zakladanie stavby.

Priame zdravotné riziká vznikajú predovšetkým pri doprave a manipulácii s materiálom, pri práci s elektrickými zariadeniami, zváračskými agregátmi.
Tieto riziká je možné eliminovať pracovnou disciplínou a dodržiavaním zásad ochrany zdravia pri práci.

Pre danú stavbu budú dodržané všetky bezpečnostné a hygienické normy, relevantné k tomuto druhu výstavby.

Na viditeľných miestach budú umiestnené informačné tabule, na ktorých budú uvedené telefónne čísla záchrannej stanice a najbližšej policajnej stanice, ako aj informácie o prvej pomoci pri úrazoch. Na vyznačených prístupných miestach budú umiestnené lekárničky pre prvú pomoc a so základným vybavením liekov.

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia

Pre účely predkladaného zámeru sa pod pojmom „posudzované územie“ rozumie areál v ktorom bude navrhovaná činnosť umiestnená, pod pojmom „užšie okolie posudzovaného územia – t. j. približne do 1 km“ územie priľahlých oblastí. Pojem „širšie okolie posudzovaného územia – t. j. 3 až 5 km od navrhovaného zámeru“ zahŕňa územie mesta Snina a jeho bližšie okolie. Lokalita, na ktorej má byť realizovaná navrhovaná činnosť sa nachádza na východnom okraji mesta Snina v Priemyselnom parku – bývalý Vihorlat Snina.

II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia

1. Geomorfologické pomery – typ reliéfu, sklon, členitosť.

Na základe členenia podľa geomorfologických jednotiek podľa Mazúr E., Lukniš M., 1986: Geomorfologické členenie SSR a ČSSR. Časť Slovensko. Slovenská kartografia, Bratislava sa záujmové územie z hľadiska geomorfologického členenie Slovenska (Mazúr, 1980) zaraďuje skúmané územie nasledovne :

Tabuľka č. 5: Geomorfologické členenie riešeného územia

Sústava	Podsústava	Provincia	Subprovincia	Oblasť	Celok	Podcelok
Alpsko-himalájska	Karpaty	Východné Karpaty	Vonkajšie Východné Karpaty	Nízke Beskydy	Beskydské predhorie	Humenské podolie
						Ublianska pahorkatina
					Laborecká vrchovina	-
					Ondavská vrchovina	-

				Poloniny	Bukovské vrchy	Bukovce
						Nastaz
			Vnútorné Východné Karpaty	Vihorlatsko-gutinská oblasť	Vihorlatské vrchy	Vihorlat

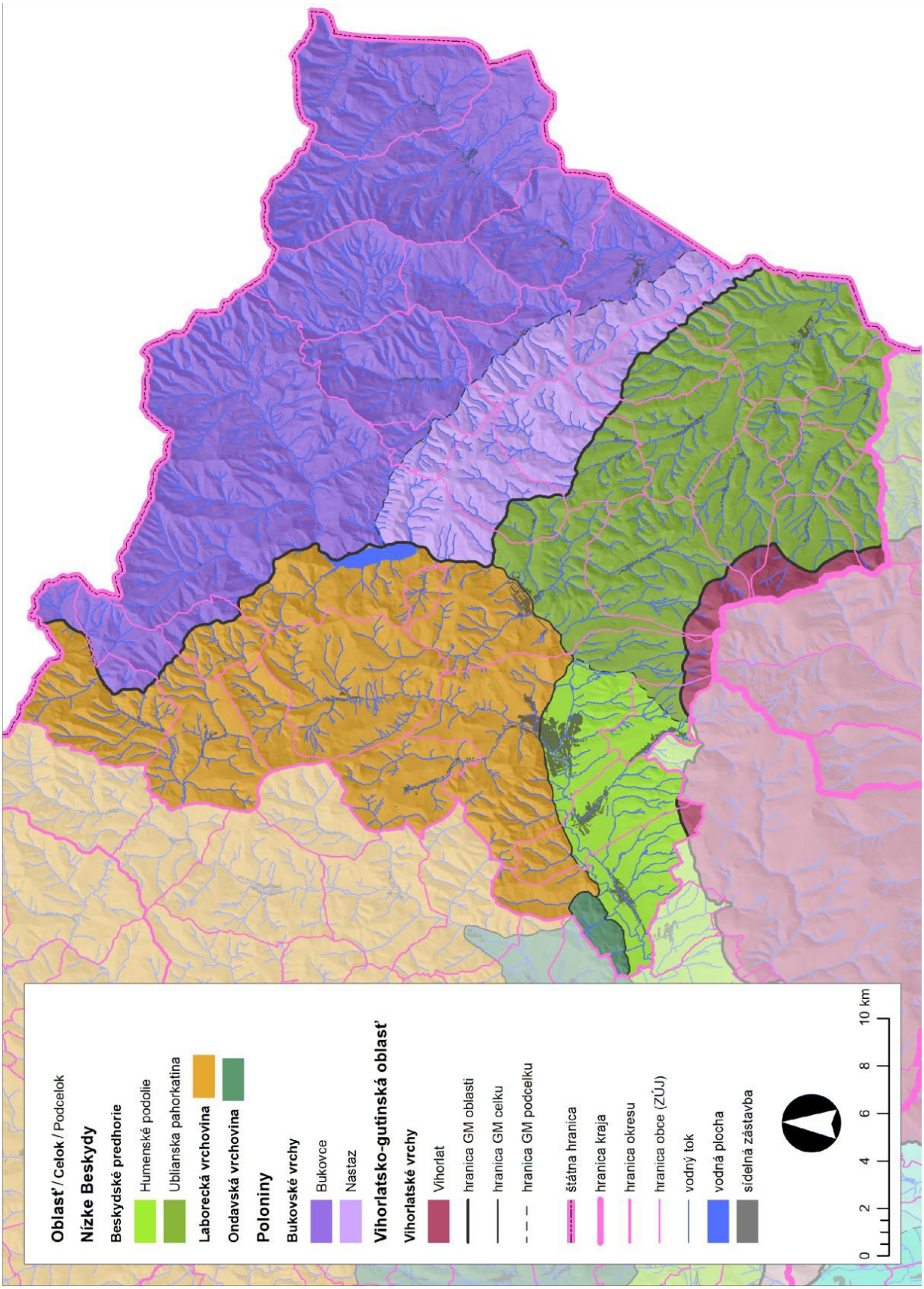
Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002

Mesto Snina a jeho bezprostredné okolie patria do troch orografických celkov. Severnú časť patriacu do Nízkych Beskýd oddeľuje od východnej časti patriacej do Bukovských vrchov - Polonín rieka Pčolinka. Oba tieto celky sú rovnakého pôvodu a podobnej geologickej stavby. Oba celky flyšového pásma zložené zo striedajúcich sa vrstiev ílovcov a pieskovcov, vznikli horotvornými procesmi v starších treťohorách vyvrásnením mohutných sedimentov tvoriacich dno morskej panvy.

Mladším pohorím sú Vihorlatské vrchy budované vulkanitmi a vulkanoklastikmi karpatského sopečného pásma. Najmä južne situované vrchy od Sninského kameňa sú považované za kalderu bývalej sopky aktívnej už pred 15 mil. rokmi. Po ukončenej sopečnej činnosti sa eróziou vytvorila vyvýšenina Sninského kameňa ale aj ďalšie známe skalné útvary ako Janíčkova skala v Jozefovej doline a Skalné mesto pod vrchom Nežabec. V týchto miestach prebiehajúce zosuvy spôsobili zahradenie viacerých dolín a tým aj vznik niekoľkých jazier – predovšetkým známeho Morského oka, ale aj jazier Malé Morské oko, Kotlík, Ďurova mláka, Podstavka a Hypkaňa, ktoré sú v rôznych štádiách prirodzeného zániku zanášaním naplaveninami alebo zarastaním vegetáciou.

Katastrálne územie je charakterizované mierne až silne svažitým terénom, expozícia svahov je prevažne severná a južná so sklonom 5 – 10 %.
Nadmorská výška stredu mesta je 216 m.n.m.. Priamo dotknutá rovina je nečlenená.

Obr. č. 1 : Geomorfologické jednotky v okrese Snina

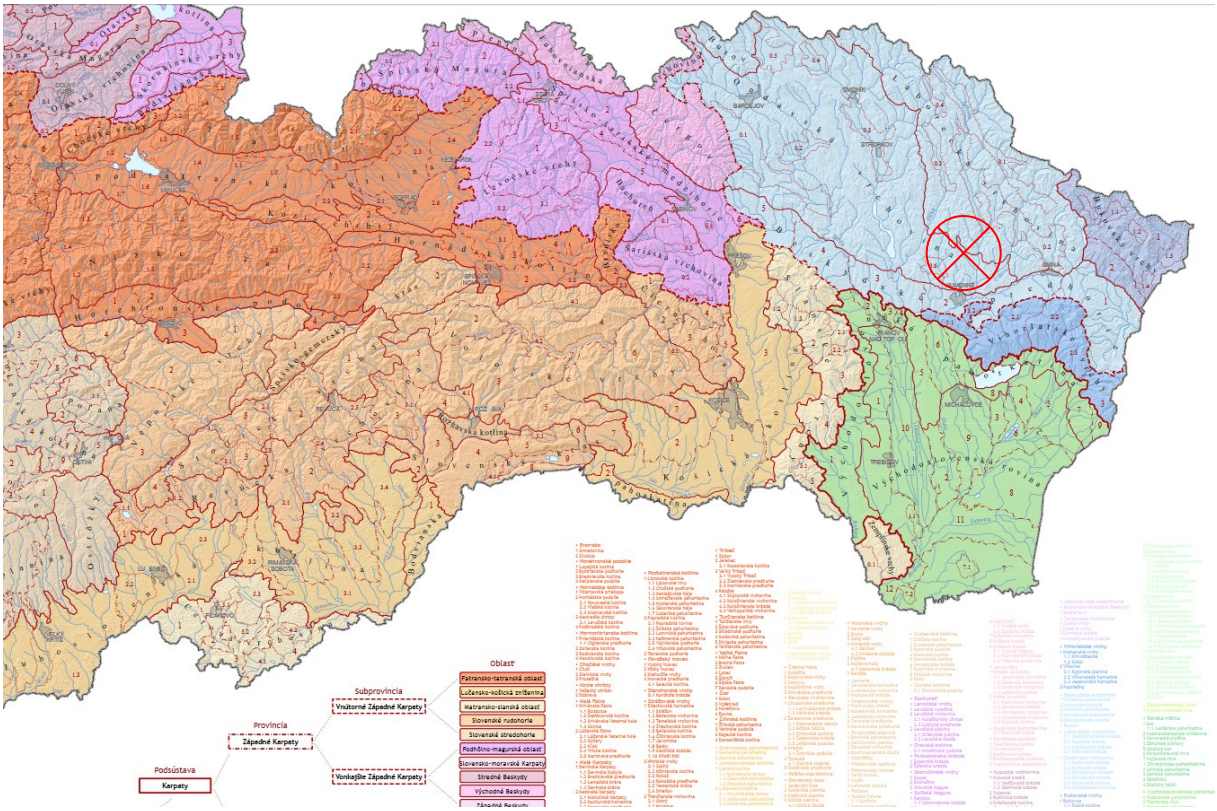

2. Geologické pomery – geologická charakteristika územia, inžiniersko-geologické vlastnosti, geodynamické javy (napr. zosuvy, seizmicita, erózia a iné), ložiská nerastných surovín, stav znečistenia horninového prostredia

Podľa regionálneho geologického členenia Západných Karpát je územie zaradené do račianskobrezovského flyšu Nízkych Beskýd. Na geologickej stavbe územia sa podieľajú sedimenty kvartéru a paleogénneho podložia.

Kvartér je v záujmovom území zastúpený fluviálnymi holocénnymi hlinami, štrkmi a pieskami údolnej nivy rieky Cirocha. Nivnú pokrývku tvorí vrstva hlinitých, hlinito-piesčitých a ílovitých povodňových sedimentov. Predpokladaná mocnosť kvartéru je 6-8 m. Paleogén je zastúpený magurskou jednotkou. Najstaršie v jednotke sú belovežské vrstvy (paleocén - str. eocén), ktoré predstavujú drobnorytmický flyš, v ktorom sa striedajú nevápnité sivé a zelené ílovce so siltovcami a jemnozrnnými pieskovcami. Vyšším členom sú zlinske vrstvy, pre ktoré sú typické pevné, sivé vápnité ílovce, striedajúce sa s kremennými a drobovými pieskovcami.

Obr. č. 2: Mapa geologického členenia SR

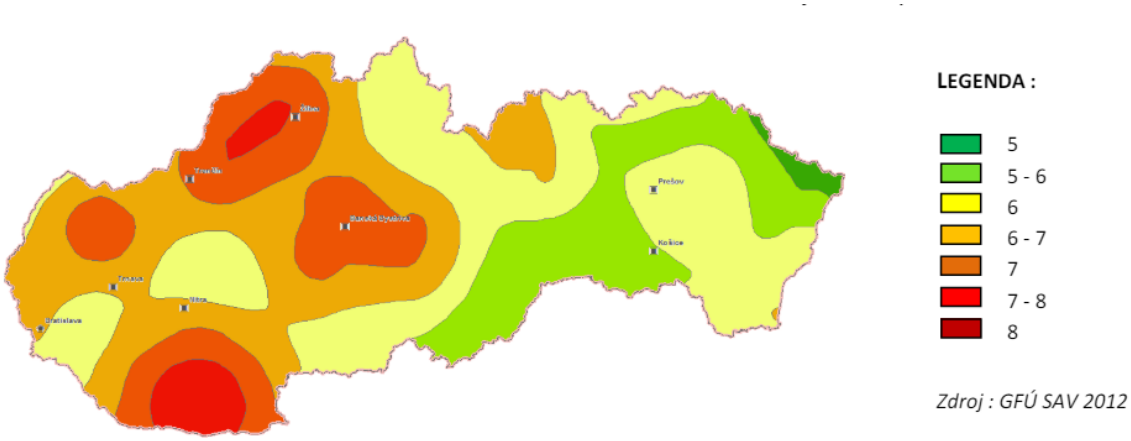
Ložiská nerastných surovín

V dotknutom území sa nenachádzajú žiadne ložiskové územia, ktoré by mohli byť ohrozené realizáciou zámeru. V katastrálnom území mesta sú zdroje stavebného kameňa – ťažia sa v lokalite Hradisko.

Veterná erózia a vodná erózia v záujmovom území bola iniciovaná postupným odlesňovaním krajiny a jej intenzita je znásobovaná nevhodným poľnohospodárskym využívaním. Svahové deformácie sa dotknutého územia netýkajú. V širšom okolí boli zistené na miestach so silne svážitým terénom. Z hľadiska stability je záujmové územie stabilné.

Lokalita sa nachádza v rovinnom teréne, nie je tu dokumentovaný výskyt **geodynamických javov**.

Seizmické ohrozenie vyjadruje pravdepodobnosť neprekročenia seizmického pohybu počas denného časového intervalu na zvolenej záujmovej lokalite. Územia zaraďujeme na báze izolínie maximálnej možnej intenzity zemetrasenia. Určuje nám potenciálny výskyt zemetrasenia určitej intenzity. Seizmické ohrozenie sa vyjadruje v hodnotách makroseizmickej intenzity (°MSK 64). Okres Snina je porovnateľne zahrnutý v pásme 5. stupňa (nízke riziko seizmického ohrozenia) medzinárodnej stupnice MSK-64 (Medvedevova-Sponheuerova-Kárníkova stupnica), ktoré pokrýva jeho severnú a severovýchodnú časť a pásme 5. – 6. stupňa MSK-64, ktoré zaberá zvyšok územia – južnú a juhozápadnú časť.

Radónové riziko

Stupeň radónového rizika a jeho vnikanie do objektov je závislé od objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a od štruktúrno-mechanických vlastností základových pôd, pričom rýchlejšie uniká z horninového podložia v suchšom a teplejšom počasí. Polčas rozpadu 222Rn je 3,82 dňa, pričom vznikajú hlavne izotopy Po a Bi, ktoré sú kovového charakteru a absorbovaním sa na prašné častice môžu byť človekom vdychované a môžu mať aj karcinogénne účinky.

Dotknuté územie patrí podľa mapy radónového rizika SR (Čížek,P., Smolárová,H., Gluch,A. in Atlas krajiny SR 2002) medzi územia s nízkym radónovým rizikom, ktoré sa nachádza v prechodovom pásme území.

Na základe spracovaných odvodených máp radónového rizika (URANPRESS, Spišská Nová Ves, 1992) sa v širšom území vyskytujú prevažne oblasti s nízkym a so stredným radónovým rizikom. V rámci dotknutého územia sa oblasti s vysokým radónovým rizikom nenachádzajú. Vlastná lokalita zámeru sa nachádza v prechodovom pásme území s nízkym radónovým rizikom.

3. Pôdne pomery – kultúra, pôdny typ, pôdny druh a bonita, stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu, kvalita a stupeň znečistenia pôd.

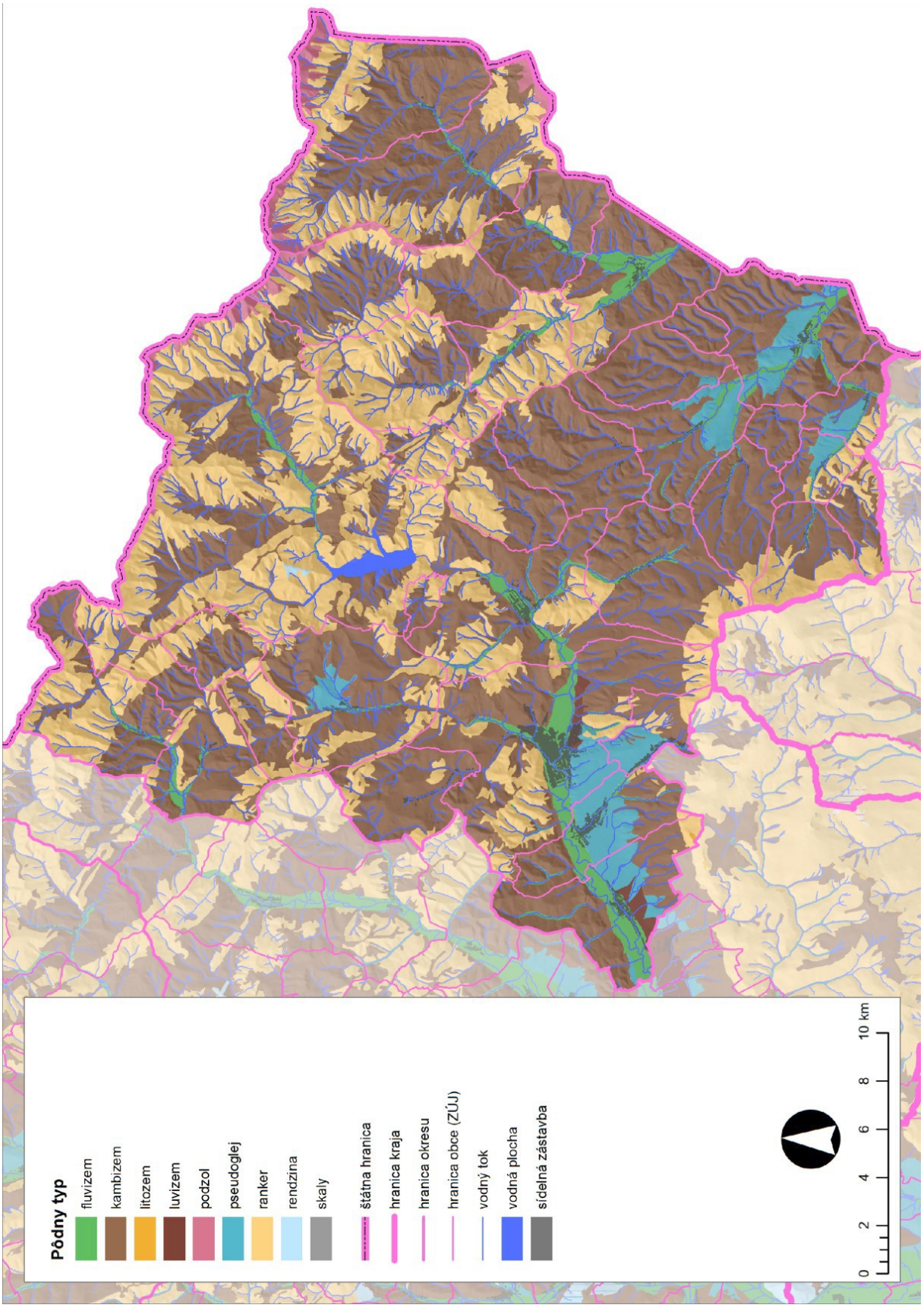
Pôdny typ

Charakteristika pôdnych typov, ktoré sú základnou identifikačnou jednotkou morfogenetickej i agronomickej kategorizácie pôd, bola spracovaná podľa údajov z databázy BPEJ a lesných pôd SR. Kategorizácia a identifikácia pôdneho typu sa určuje na základe sledu diagnostických horizontov, prípadne variet horizontov (dominantných vizuálnych morfogenetických znakov). U niektorých typov sa určuje aj kombináciou diagnostického horizontu a pôdotvorného substrátu.

Na území okresu Snina boli identifikované nasledujúce pôdne typy (Societas Pedologica Slovaca, 2014):

- Fluvizeme - pôdy s ochrickým A-horizontom z holocénnych fluviálnych sedimentov,
- Kambizeme - pôdy s kambickým B-horizontom, pod ochrickým alebo umbrickým A-horizontom,
- Litozem - veľmi plytké pôdy s hĺbkou len do 10 cm na alebo z pevných silikátových až karbonátových hornín, bez ďalších diagnostických horizontov, s výnimkou ochrického A-horizontu, alebo organického O-horizontu,
- Luvizem - pôdy s eluviálnym luvickým E-horizontom a luvickým B-horizontom, pod ochrickým A-horizontom,
- Podzol - pôda s eluviálnym podzolovým Ep - horizontom sivobielej (popolavej) farby pod Ao - ochrickým alebo Au - umbrickým humuso - eluviálnym horizontom. Je kyslý, vyluhovaním silne ochudobnený o organické látky a seskvioxidy,
- Pseudogleje - pôdy s mramorovaným B-horizontom, bez vyvinutého luvického B-horizontu, pod ochrickým A-horizontom bez/alebo s eluviálnym hydromorfným E-horizontom,
- Rankre - pôdy s rôznym silikátovým A-horizontom zo skeletnatých zvetralín pevných a spevnených silikátových hornín,
- Rendzina - pôdy s molickým A-horizontom zo zvetralín pevných karbonátových hornín, so skeletnatosťou obvykle nad 30 %.

Obr. č. 3: Pôdne typy v okrese Snina

Pôdny subtyp

Pôdne typy boli určované na úroveň pôdneho subtypu, išlo o kategorizáciu a identifikáciu podľa náznakov diagnostických horizontov a tých variet diagnostických horizontov, ktoré majú medzitypový charakter (znaky).

Tabuľka č.6: Zastúpenie pôdnych typov a subtypov na celkovej ploche okresu Snina

Názov pôdneho typu	% zastúpenie v okrese	Kód pôdneho subtypu	Názov pôdneho subtypu
Fluvizem	5,07	FMG	Fluvizem glejová
		FMf	Fluvizem psefitická
		FMm	Fluvizem typická
Kambizem	57,69	KMd	Kambizem dystrická
		KMg	Kambizem pseudoglejová
		KMm	Kambizem typická
Litozem	0,01	Llm	Litozem typická
Luvizem	0,33	LMg	Luvizem pseudoglejová
Podzol	1,77	PZk	Podzol kambizemny
Pseudoglej	3,64	PGl	Pseudoglej luvizemný
		PGm	Pseudoglej typický
Ranker	31,06	RNk	Ranker kambizemný
		RNp	Ranker podzolovy
		RNm	Ranker typický
Rendziny	0,03	RAl	Rendzina

Zdroj: Databáza VÚPOP; Databáza lesných máp LESOPROJEKT

Na území okresu Snina je prevládajúcim pôdnym typom kambizem, tvoriaca viac ako 55 % plochy celkovej rozlohy. Dominantným pôdnym subtypom je kambizem pseudoglejová a kambizem typická. Vyššie zastúpenie ma aj ranker so subtypom typický.

Pôdny druh (zrnitosť)

Charakteristika pôdnej zrnitosti a znej vyplývajúce rozdelenie pôdnych druhov je založené na identifikácii percentuálneho obsahu jednotlivých zrnitostných frakcií jemnozeme, skeletu, a organických látok. Podrobnejšia klasifikácia pôd prihliada na charakter a veľkosť zrnitostných častíc, zastúpenie jednotlivých frakcií jemnozeme ako aj na obsah v nej zastúpených organických a minerálnych látok.

Tabuľka č. 7: Pôdne druhy a ich zastúpenie na celkovej ploche územia v okrese Snina

Názov pôdneho druhu	Kód pôdneho druhu	Typ zrnitostnej skupiny	Plošné zastúpenie v %
hlinito-piesčitá	lh	ľahká pôda	0,01
piesčito–hlinitá	sp	stredne ťažká pôda	1,02
hlinitá	sh	stredne ťažká pôda	38,44

prachovito–hlinitá	ssh	stredne ťažká pôda	59,55
prachovitá	ss	stredne ťažká pôda	0,65
piesčito–ílovito–hlinitá,	spi	stredne ťažká pôda	0,09
ílovito-hlinitá	si	stredne ťažká pôda	0,05
prachovito–ílovito–hlinitá	ssi	stredne ťažká pôda	0,12

V okrese je plošne zastúpených 8 pôdnych druhov (Tabuľka č. 11). Prevažujú stredne ťažké pôdy a to najmä prachovito-hlinitá a hlinitá. Tieto dva druhy sa vyskytujú na viac ako 95 % celkovej plochy okresu.

Skeletnatosť pôdy

Charakteristika pôdy vyjadrená cez percentuálny obsah skeletu v povrchovom horizonte pôdnej jednotky (Tabuľka č. 12), prípadne v kombinácii s percentuálnym obsahom skeletu v podpovrchovom horizonte (lesné pôdy). Je významnou charakteristikou z hľadiska priameho vplyvu na zrnitosť pôdy a tiež pôdny subtyp, kde býva často krát rozhodujúcim faktorom pri jeho určení. Samotný skelet predstavuje súhrn úlomkov minerálov a hornín väčších ako 2 mm. Obsah častíc väčších ako 2 mm zmenšuje objem pôdneho profilu, v ktorom môže byť zadržiavaná alebo vedená voda. Je výrazným diferenčným činiteľom, ktorý ovplyvňuje všetky hydrofyzikálne vlastnosti pôdy. Podobné závislosti platia aj pre ostatné hydrofyzikálne charakteristiky pôdy.
Skelet sa člení na štrk (2 – 50 mm), kameň (50 – 250 mm) a balvany (nad 250 mm). Na základe obsahu skeletu boli pôdy zaradené do týchto kategórií:

- pôdy bez skeletu (obsah skeletu v povrchovom horizonte do 5 % obj.),
- slabo skeletnaté pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 5 – 25 % obj.),
- stredne skeletnaté pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 25 – 50 % obj.),
- silne skeletnaté pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte nad 50 % obj.).

Tabuľka č. 8: Skeletnatosť pôdy v povrchovom horizonte v okrese Snina

Skeletnatosť	**Plošné zastúpenie v %**
pôdy bez skeletu (obsah skeletu v povrchovom horizonte do 5 % obj.)	0,34
slabo skeletnaté pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 5 – 25 % obj.)	7,09
stredne skeletnaté pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 25 – 50 % obj.)	62,28
silne skeletnaté pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte nad 50 % obj.)	30,28

Zdroj: Databáza ESPRIT s.r.o.

Súvislá mapa skeletnatosti pôdy pre celé územie SR neexistuje. Takouto mapou sú pokryté len poľnohospodárske pôdy, na ktorých sú zachytené zodpovedajúce hodnoty v rámci pedologických sond. Mapy lesných pôd takéto údaje obsahujú nielen pre povrchový, ale aj pre podpovrchový horizont, avšak odlišná kategorizácia s odlišným množstvom tried je nezlučiteľná s poľnohospodárskymi pôdami. Pri riešení sme využili poznatky o zákonitostiach priestorovej distribúcie pôd, na základe čoho sme vypracovali schému pre odhad obsahu skeletu v pôde pre oblasti bez údajov a modifikáciu hodnôt pre oblasti s údajmi.
Na území prevládajú stredne skeletnaté pôdy, len vo vyššie položených častiach okresu sú pôdy silne skeletnaté. Slabo skeletnaté pôdy sú v úolných častiach vodných tokov.

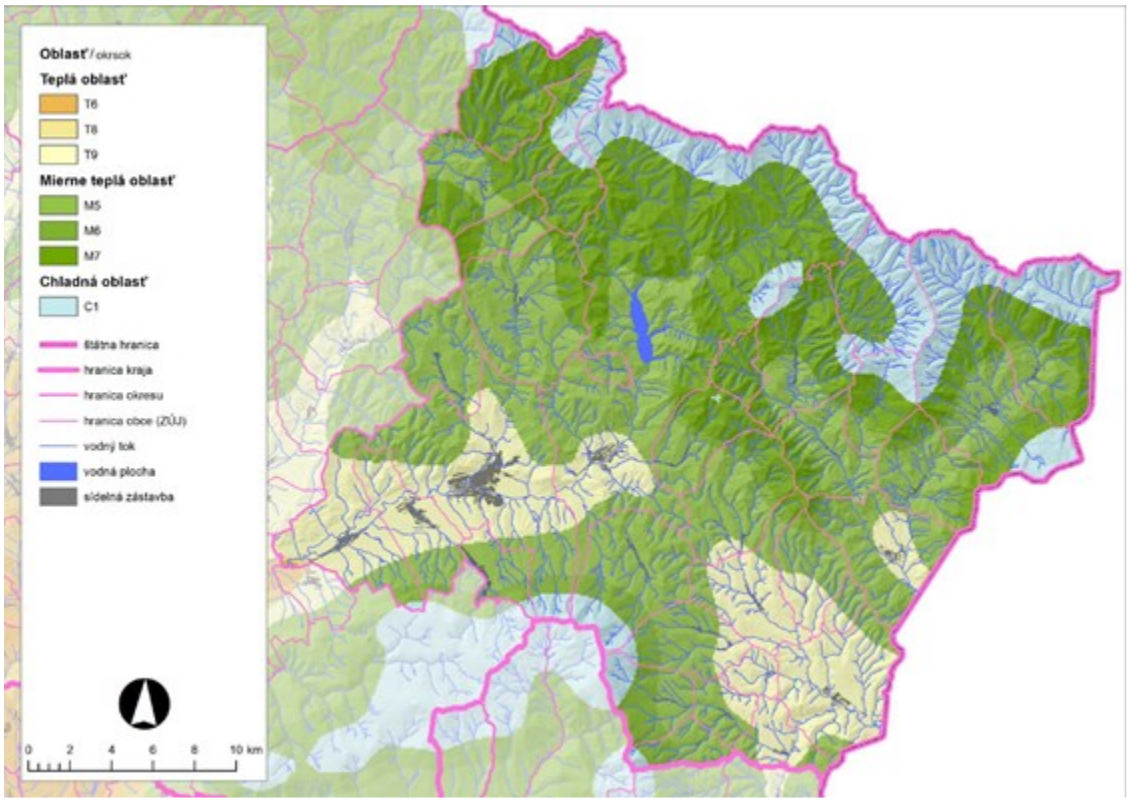
Kontaminácia pôd a pôdy ohrozené eróziou

Poľnohospodársku degradáciu predstavuje hlavne zmena pôdnej štruktúry, narušenie pôdneho profilu, utláčanie, orba a vnášanie cudzorodých chemických látok. Zavedenie veľkoblokového intenzívneho systému hospodárenia, odstránením nežiaducej vegetácie, zhutnením a používaním umelých hnojív a pesticídov radikálne zmenilo retenčnú schopnosť pôd, urýchlilo povrchový a podpovrchový odtok vody a živín a vystavilo pôdu zvýšenému vplyvu vetra. Z hľadiska chemickej kontaminácie sa tu výraznejší zdroj nenachádza. Do úvahy prichádzajú regionálne vplyvy (kyslé dažde) a kontaminácia z dopravy a poľnohospodárskej výroby. Znečistenie látkami produkujúcimi rádioaktívne žiarenie v hodnotenej oblasti zistené nebolo. Okrem uvedeného sa väčšia kontaminácia pôd v sledovanom území nezistila.

4. Klimatické pomery – zrážky (napr. priemerný ročný úhrn a časový priebeh), teplota (napr. priemerná ročná a časový priebeh), veternosť (napr. smer a sila prevládajúcich vetrov)

Okres leží vo východnej časti Slovenska, kde prevažuje kontinentálnejšie podnebie. Podľa Atlasu krajiny SR (2002) spadá celé územie do mierneho podnebného pásma – atlantico-kontinetálnej oblasti. Vzhľadom na členitosť územia je klíma okresu Snina dosť rôznorodá. Veľká časť územia patrí do teplej klimatickej oblasti (T), vyššie časti Slánskych vrchov a Ondavskej vrchoviny do mierne teplej (M). V západnej časti okresu, vrcholové časti Slánskych vrchov patria do chladnej klimatickej oblasti (C) (Klimatický atlas Slovenska, 2015) (Obr. č. 4).

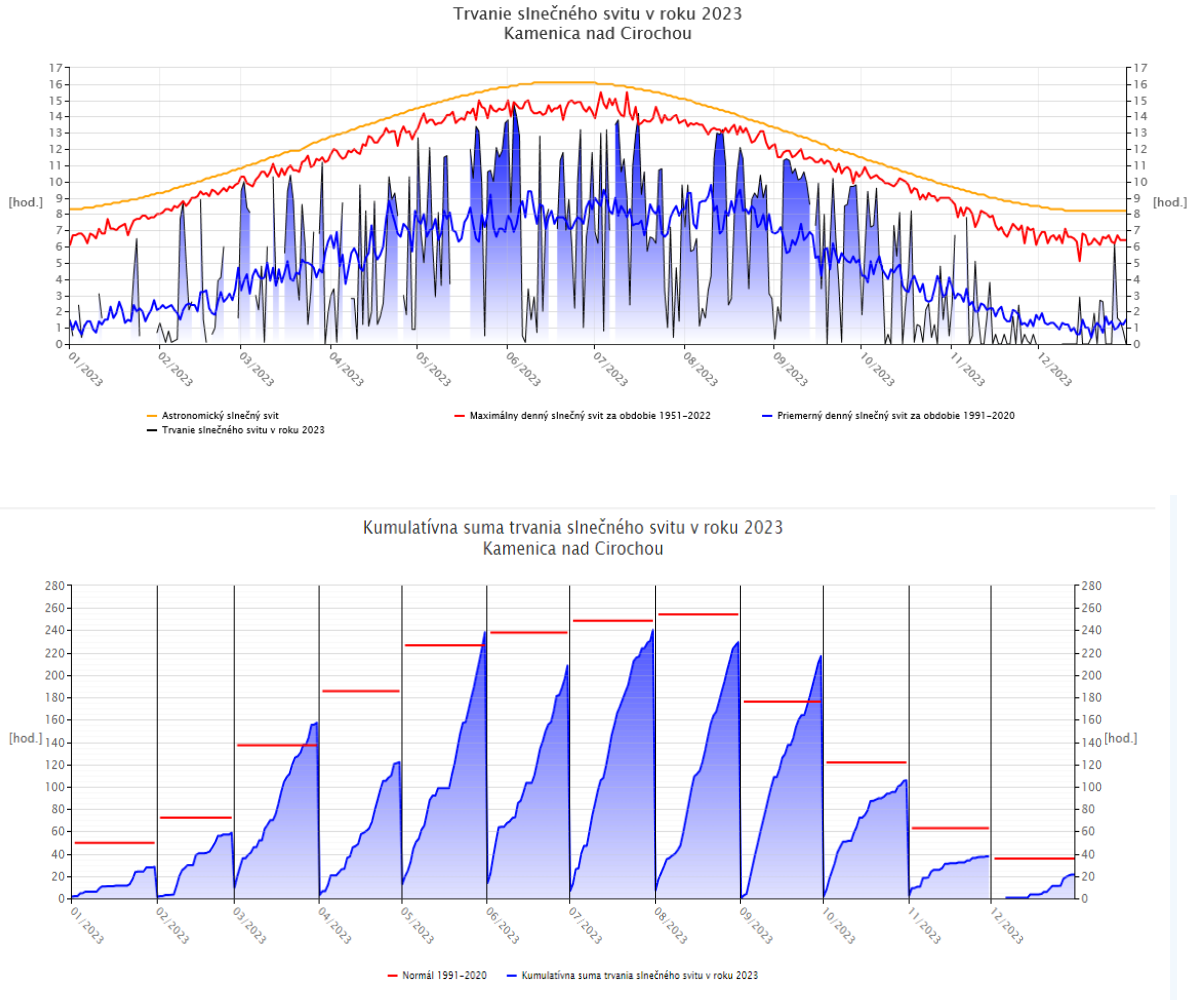
Obr. č. 4: Klimatická klasifikácia v okrese Snina

Teplotné pomery

Priemerná ročná teplota vzduchu sa pohybuje v závislosti od nadmorskej výšky v intervale od 5 až 9 °C. Najvyššie teploty sú v nižších nadmorských výškach južnej časti okresu, naopak najnižšie priemerné teploty sú vo vyšších častiach Bukovských vrchoch. Najteplejším mesiacom je júl, najchladnejším január. Priemerná ročná teplota vzduchu v stanici Osadné je 7,2 °C (Tabuľka č. 1.14). Počas vegetačného obdobia dosahuje maximálnu priemernú teplotu 17,3 °C v mesiaci júl. Najchladnejším je mesiac január, keď dlhodobo nameraná priemerná teplota dosahuje len -3,9 °C.

Obr. č. 5: Slnečné charakteristiky, monitorovaná stanicou SHMÚ.

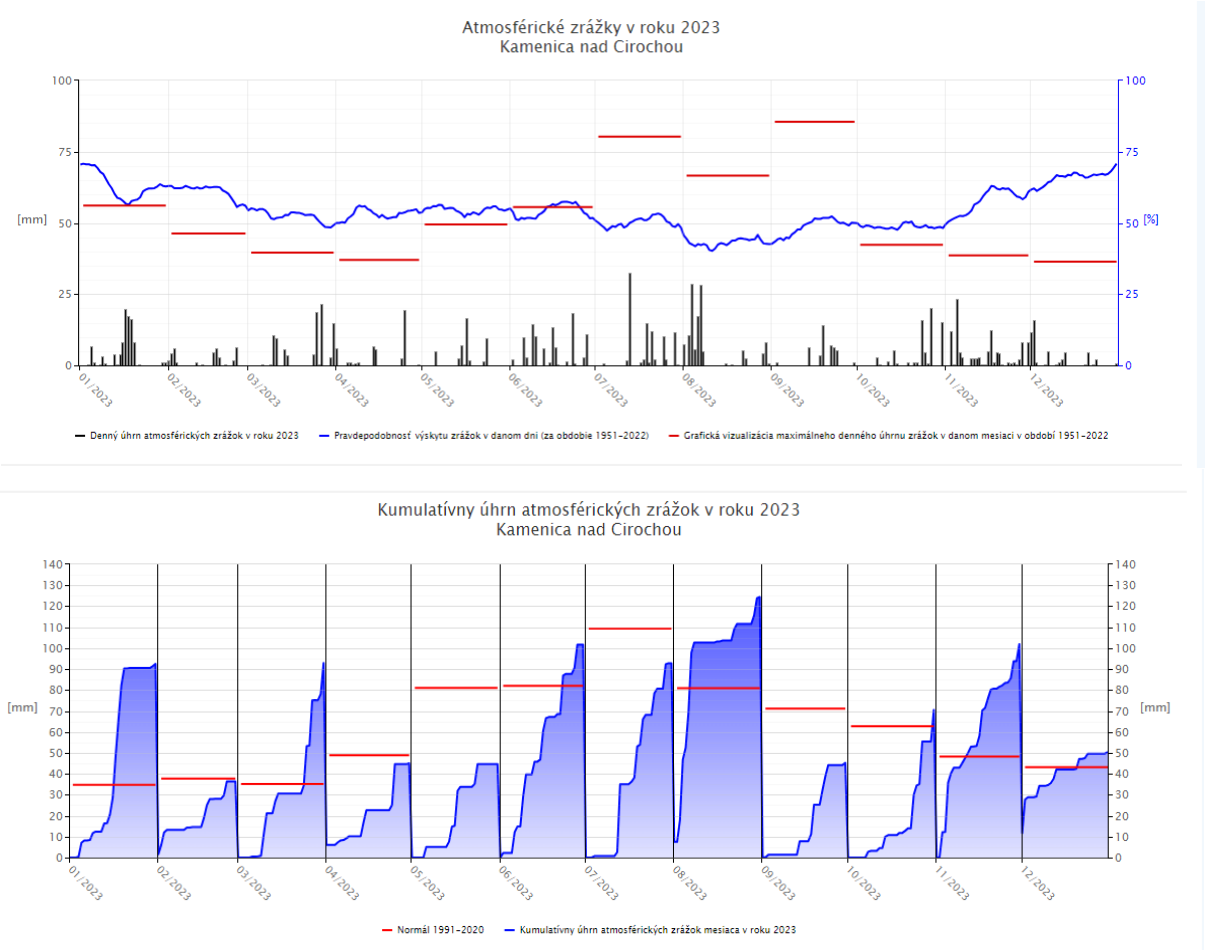
Zrážkové pomery

Širšie okolie dotknutého územia patrí do mierne vlhkého okrsku. Z hľadiska ročného chodu zrážok vo vymedzenom záujmovom území maximum zrážok pripadá na mesiace jún a júl, minimum zrážok spravidla na mesiace február a marec. Z hľadiska priemerných ročných hodnôt klimatického ukazovateľa zavlaženia v časovom období rokov 1961 – 1990 (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) v najnižších okrajových polohách Beskydského predhoria boli zaznamenané hodnoty vyššie uvedeného ukazovateľa od –100 do – 200 mm, v samotnom pohorí Vihorlat boli zaznamenané hodnoty od –200 do –400 mm v jeho nižších horských polohách a od –400 do –600 mm vo vrcholových polohách, pričom v celom takto vymedzenom území sa prejavuje nadbytok zrážok. Z hľadiska priemerných ročných hodnôt

radiačného indexu sucha (B0 /L . R, B0 – celková bilancia žiarenia, L - skupenské teplo vyparovania, R – atmosférické zrážky) v časovom období rokov 1961 – 1990 (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) prevládajú v závislosti od nadmorskej výšky hodnoty od 1,00 do 0,75 v Beskydskom predhorí a od 0,75 do 0,50 v samotnom pohorí Vihorlat, pričom v klimatickej stanici Humenné mimo vymedzeného záujmového územia bola zaznamenaná hodnota indexu 1,07.

Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou v časovom období rokov 1961 – 1990 (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) sa vo vymedzenom riešenom území v závislosti od nadmorskej výšky pohyboval v jeho severnej okrajovej časti tvorenej Beskydským predhorím v intervale od 60 do 80 dní, v naň plošne nadväzujúcich nižších horských polohách pohoria Vihorlat v intervale od 80 do 100 dní a v najvyšších vrcholových polohách v intervale od 100 do 120 dní.

Obr. č. 6: Zrážkové charakteristiky, monitorovaná stanicou SHMÚ.

Zdroj: SHMÚ

Priemerný úhrn zrážok počas roka sa v poslednom období pohybuje v intervale 700 až 1 500 mm. S pribúdajúcou nadmorskou výškou rastie aj úhrn zrážok. (Klimatický atlas Slovenska, 2015). Ročné prerozdelenie chodu zrážok počas roka, je relatívne rovnomerné s väčšími

úhrnmi počas letného polroka, s maximom v júli. Priemerný ročný úhrn zrážok sa pohybuje v rozmedzí 949 až 1 007 mm. Najchudobnejšie na zrážky sú zimné mesiace (január, február, marec), zatiaľ čo najviac zrážok sa vyskytuje v mesiacoch máj, jún, júl a august.

Snehové pomery

Priemerná výška snehovej pokrývky na klimatickej stanici Kamenica nad Cirochou nachádzajúcej sa v nadmorskej výške 176 m.n.m. dosiahla v časovom období rokov 1961 – 1990 10,5 cm. Absolútne mesačné maximum zrážok (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) sa vo vymedzenom riešenom území v časovom období rokov 1951 – 2000 pohybovalo v závislosti od nadmorskej výšky v intervale od 250 do 300 mm v údolí rieky Cirocha, v intervale od 300 mm do 350 mm v Beskydskom predhorí a v najnižších okrajových polohách pohoria Vihorlat a v intervale od 350 do 400 mm vo vyššie položených svahových a vrcholových polohách tohto pohoria.

Podobne ako pri zrážkach a teplotách aj trvanie snehovej pokrývky úzko súvisí z nadmorskou výškou. Trvanie snehovej pokrývky v najnižších polohách je menej ako 75 dní, v najvyššie položených častiach okresu viac ako 105 dní (Klimatický atlas Slovenska, 2015).

Oblačnosť

Odhad množstva oblačnosti je ovplyvnený subjektívnymi schopnosťami pozorovateľa, určovanie tohto meteorologického prvku nevyžaduje prístrojové vybavenie. Oblačnosť sa v klimatológii pozoruje vizuálne v klimatických termínoch o 7:00, 14:00 a 21:00 h miestneho stredného slnečného času a vyjadruje sa číselne v desatinách pokrytia oblohy oblakmi.

Podľa mapy Priemerná ročná oblačnosť (1961 – 2010) radíme okres Snina k územiam s oblačnosťou v intervale 60 – 65 %. Priemerný ročný počet jasných dní (1961 – 2010) sa pohybuje v intervale 40 – 50 dní. Priemerný ročný počet zamračených dní (1961 – 2010) sa pohybuje v intervale 110 – 130 dní (Klimatický atlas Slovenska, 2015).

Kataster mesta podľa čs. klimatickej klasifikácie spadá do klimatickej oblasti teplej, podoblasti mierne vlhkej, s chladnou zimou. V okrajových častiach spadá do chladnej oblasti s mierne chladným okrskom a do teplej oblasti, podoblasti mierne vlhkej, s chladnou zimou. Ide o kotlinovú klímu s veľkou intenzitou teplôt. Intenzívnosť územia je málo priaznivá, slnečnosť v letnom období dobrá, v zimnom období nepriaznivá, snehovosť málo priaznivá, pre cestovný ruch nepriaznivá, hmlistosť v lete priaznivá, v zime málo priaznivá, dáždivosť dobrá až priaznivá.

Veterné pomery

Z priestorového hľadiska sú najveternejšie vrcholové polohy Vihorlatu a Bukovských vrchov s priemernou ročnou rýchlosťou vetra až do 6 $m.s^{-1}$. Relatívne chránené sú údolné polohy, kde priemerná ročná rýchlosť vetra nedosahuje ani 2 $m.s^{-1}$.

Dolina od mesta Humenné až po pramenisko Cirochy formovaná riekou Cirocha je uzavretá a okolitým vrchmi po ľavej i pravej strane rieky chránená pred náhlymi poveternostnými zmenami, čomu zodpovedá aj percentuálne vysoké zastúpenie bezvetria.

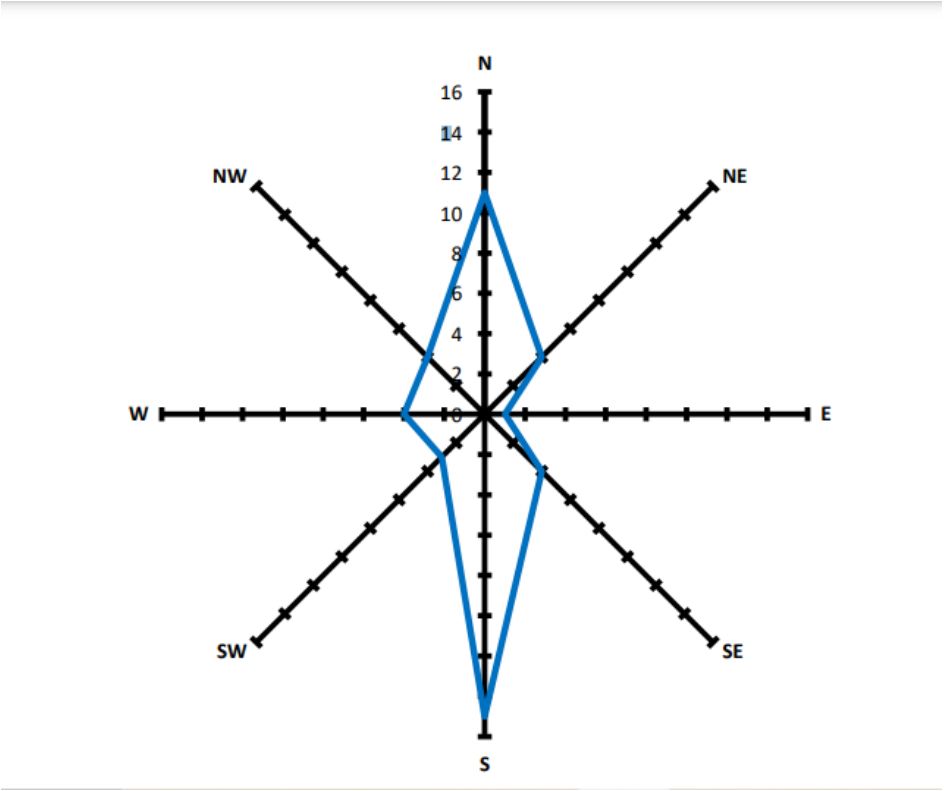
Výskyt vetrov v priestore sídla je s prevládajúcou zložkou severojužnou a juhosevernou. Percentuálne vyjadrenie vetrov je nasledovné: bezvetrie 54 %, východný vietor 1 %,

juhovýchodný vietor 4 %, južný vietor 15 %, juhozápadný vietor 3 %, západný vietor 4 %, severozápadný vietor 4 %, severný vietor 11 % a severovýchodný vietor 4 %. Najmenej oblačné obdobie je koniec leta a začiatok jesene. Najmä v jesennom období je častým javom výskyt hmiel. Vzhľadom aj na prevládajúce bezvetrie je počet dní s výskytom hmly 20 – 90 dní ročne.

Tabuľka č. 9 Veterná ružica

Smer vetra	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	CALM
Početnosť [%]	11,0	4,0	1,0	4,0	15,0	3,0	4,0	4,0	54

Obrázok č. 7 Veterná ružica

5. Ovzdušie – stav znečistenia ovzdušia.

Ovzdušie je najvýraznejšie poškodenou zložkou životného prostredia. Znečistené ovzdušie, najmä v dôsledku silného emisno-imisného zaťaženia zo zdrojov znečisťovania, je potenciálnou hrozbou pre zdravie obyvateľstva.

Z hľadiska rozptylu emisií a prenosu exhalátov sú veterné pomery pri prevládajúcom severozápadnom prúdení priaznivé, nakoľko sú spojené s relatívne vyššími rýchlosťami vetra. Hlavné lokálne zdroje z hľadiska znečistenia ovzdušia PM_{10} sú najmä doprava, suspenzia a resuspenzia častíc z nedostatočne čistených komunikácií, stavenísk, skládok sypkých materiálov a poľnohospodárstvo.

Množstvo emisií za jednotlivé roky evidovaných v systéme NEIS v okrese Snina je v nasledujúcej tabuľke:

Kód ZL	Popis	2023	2022	2021	2020	2019
1.3.00	tuhé znečisťujúce látky (TZL)	13,206	19,659	17,127	15,435	14,885
3.3.01	amoniak a jeho plynné zlúčeniny vyjadrené ako NH3	56,847	52,151	52,800	60,912	51,669
3.3.02	plynné anorganické zlúčeniny chlóru vyjadrené ako HCl okrem ClO2	0,0028	0,0027	0,003	0,002	0,002
3.4.03	oxidy dusíka (NOx) - oxid dusnatý a oxid dusičitý vyjadrené ako oxid dusičitý (NO2)	31,949	31,117	34,20	34,114	33,109
3.5.01	oxid uhoľnatý (CO)	75,252	76,592	76,07	71,018	71,587
3.9.99	Oxid siričitý 3.4.01 + 3.4.02	0,1754	0,1578	0,20	0,210	0,205
4.2.26	xylén (dimetylbenzén)	0,384	0,339	0,319	0,402	0,401
4.3.02	alkány (parafíny) okrem metánu	0,014	0,014	0,011	0,011	0,014
4.4.02	organické látky vyjadrené ako celkový organický uhlík (TOC)	26,512	21,399	33,94	34,227	35,271
5.1.07	zlúčeniny chrómu v oxidačnom stupni VI vyjadrené ako Cr okrem chromanu bárnatého a olovnatého	0,0566	0,0536	0,057	0,050	0,042

Priemyselná výroba svojím charakterom vplýva na životné prostredie a ľudské zdravie. Týka sa to znečistenia ovzdušia, vody, vzniku nebezpečných chemických látok, odpadu, kontaminovaných území a zmeny klímy. Znečistené ovzdušie látkami ako sú SO_2, NO_x, CO, NMVOC či ťažké kovy, spôsobuje vznik rôznych chorôb. Jedná sa o astmu, choroby dýchacích ciest a taktiež srdcové ochorenia.

Kyslý dážď, ktorý vzniká z uvedených plynov, narúša okrem chorôb dýchacieho ústrojenstva tiež ekologickú rovnováhu. Priemyselná výroba sa podieľa aj na produkcii skleníkových plynov, a tým na zmene klímy, ktorá svojimi dôsledkami (povodne, vlny horúčav, zosuvy) priamo ovplyvňuje obyvateľstvo.

Stav ovzdušia v meste Snina je ovplyvnený strednými a malými zdrojmi emisií umiestnenými na území mesta, automobilovou dopravou ale aj prenosmi emisií zo vzdialených zdrojov, predovšetkým vplyvom prevládajúcich vetrov.
Medzi najväčších prevádzkovateľov stredných zdrojov patria:

Tabuľka č. 10: Zoznam najvýznamnejších znečisťovateľov ovzdušia v okrese Snina

Subjekt
Advice Management, s.r.o., Dlhé n/Cir.
BEKY, a.s., Snina
BPS Belá, s.r.o.
Centrum sociálnych služieb Dúbrava
Centrum sociálnych služieb Zátišie
D.P.EKOPLAST, spol. s r.o., Snina
DREVOP, s.r.o, Dlhé nad Cirochou
LOMY SV, s.r.o., Snina
Miroslav Hišem, prev.Snina
MOPS PRESS, s.r.o., Snina
Snina Energy, s.r.o., Snina
Teplo GGE s.r.o., prev. Snina
UNEX Slovakia, a.s., Snina
Základná škola s materskou školou Ubľa
ZVS holding, a.s., Snina

Zraniteľnosť ovzdušia v hodnotenom území možno klasifikovať ako **mierne zraniteľné,** kde je zvýšená náchylnosť na znečistenie ovzdušia vplyvom veternej erózie.
Súčasná ani predpokladaná zaťaženosť pre ovzdušie nepredstavuje potenciálnu hrozbu pre významnejšiu degradáciu prostredia.

6. Hydrologické pomery – povrchové vody (napr. vodné toky, vodné plochy), podzemné vody vrátane geotermálnych, minerálnych, pramene a pramenné oblasti vrátane termálnych a minerálnych prameňov (výdatnosť, kvalita, chemické zloženie), vodohospodársky chránené územia, pásma hygienickej ochrany, stupeň znečistenia podzemných a povrchových vôd.

Vodná politika Slovenskej republiky (SR) vychádza zo smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa ustanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva, ktorá bola transponovaná do zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) (v znení neskorších predpisov) a príslušných vykonávacích predpisov.

Ako základ tejto spoločnej vodnej politiky bola stanovená realizácia opatrení na dosiahnutie environmentálnych cieľov do roku 2015 v rámci prvého plánovacieho cyklu, resp. do roku 2021 v rámci druhého plánovacieho cyklu, prípadne do roku 2027 v rámci tretieho plánovacieho cyklu. Nástrojom pre dosiahnutie cieľov RSV sú plány manažmentu povodí, vrátane programov opatrení.

V Slovenskej republike bol v rámci prvého plánovacieho cyklu vyhotovený Vodný plán Slovenska, ktorého súčasťou sú Plán manažmentu správneho územia povodia Dunaja a Plán manažmentu správneho územia povodia Visly. Vodný plán Slovenska bol schválený uznesením vlády SR č. 109/2010 dňa 10. februára 2010. Jeho záväzná časť bola vydaná nariadením vlády SR č. 279/2011 Z. z., ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Vodného plánu Slovenska obsahujúca program opatrení na dosiahnutie environmentálnych cieľov.

Hodnotené územie a jeho širšie okolie patrí do povodia Cirochy.
Nestabilizované lokality so zaznamenaným pohybom pôdy sa nachádzajú v častiach Daľkov, Brehy, Ul. Pálenčiarska, J. Bottu (lokality sa nachádzajú v zastavanom území intravilánu sídla) a v lokalite Hradzisko a Magurič (smerom na cestu I/74) v extraviláne sídla.

6.1. Povrchové vody
Z hľadiska hydrogeografických charakteristík územie okresu Snina patrí k úmoriu Čierneho mora, zbernej oblasti rieky Tisa, sústave rieky Bodrog, k povodiu rieky Laborec.
Riečna sieť v okrese je rozvetvená a pomerne hustá. K vodohospodársky najvýznamnejším tokom patrí autochtónna rieka Cirocha s jej pravostranným prítokom Pčolinka. Ďalšími významnejšími vodnými tokmi v okrese sú Udava, Ulička, Ublianka, Brusný a Zbojský potok.

Rieka **Cirocha** pramení v Bukovských vrchoch pod Ruským sedlom v nadmorskej výške 765 m n. m., v blízkosti slovensko-poľskej štátnej hranice. Ide o ľavostranný prítok Laborca, do ktorého sa vlieva v okrese Humenné. Meria 56,6 km a je tokom VI. rádu. Rieka najprv tečie juhozápadným smerom, v katastrálnom území Starina nad Cirochou sa vlieva do vodárenskej nádrže Starina. Od hrádze nádrže tečie južným smerom po hranici medzi Bukovskými vrchmi a Laboreckou vrchovinou. Ďalej tečie na juhozápad cez Stakčín. Územím mesta Snina už tečie západným smerom a v okrese Humenné sa v nadmorskej výške 149 m n. m. vlieva do Laborca. Cirocha od hrádze nádrže až po ústie do Laborca poskytuje najlepšie podmienky na splavovanie na Hornom Zemplíne najmä na jar a po dažďoch. Rieka Cirocha priberá prítoky Cichá, Bystrá, Raťkovský, Veľký a Malý Tarnovský potok, Daľkovský potok, Staňov potok, Pčolinka. Pčolinka priberá prítoky Pichoňka a Dúbravský potok. Regulácia vodných tokov s cieľom ochrany pred výskytom možných záplav bude potrebná na rieke Ciroche, Pčolinke, Pichoňke a potokoch Staňov, Bystrá, Veľký a Malý Tarnovský potok, Daľkovský, Raťkovský a Dúbravský potok.

Pčolinka je významným pravostranným prítokom rieky Cirocha. Meria 18,5 km a pramení v Bukovských vrchoch v nadmorskej výške približne 640 m n. m.. Do Cirochy sa vlieva na území mesta Snina v nadmorskej výške cca 208 m n. m.
Riečka **Ulička** je pravostranným prítokom rieky Uh s dĺžkou 28 km (z toho 24 km na území Slovenska, respektíve okresu Snina). Pramení v Bukovských vrchoch v nadmorskej výške okolo 710 m n. m.

Ublianka, podobne ako Ulička, je pravostranným prítokom rieky Uh s dĺžkou 27,5 km (z toho 21,5 km na území Slovenska, respektíve okresu Snina). Pramení v Bukovských vrchoch v nadmorskej výške cca 640 m n. m.

Z hydrologického hľadiska územie okresu patrí do oblasti povodia Dunaja, do čiastkového povodia Bodrogu (číslo hydrologického povodia 4-30). Severozápadná časť záujmového územia spadá do povodia rieky Laborec pod Cirochou (číslo hydrologického poradia 4-30-03), juhovýchodná časť okresu do povodia horného Uhu po štátnu hranicu (číslo hydrologického poradia 4-30-05).
Nasledujúce údaje boli čerpané z vyhlášky č. 211/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov v znení neskorších predpisov.

Väčšinu vodných tokov vo vymedzenom území radíme do vrchovinno – nížinnej oblasti s dažďovo – snehovým režimom odtoku. Len toky vo vyšších položených častiach okresu (Vihorlat, hraničná časť Laboreckej vrchoviny) radíme do stredohorskej oblasti so snehovo-dažďovým režimom. Najvyššie vodné stavy sú začiatkom jari v mesiacoch február, marec a apríl, najnižšie vodné stavy sú koncom leta a na začiatku jesene v mesiaci september.
Priemerný ročný špecifický odtok v časovom období 1931 – 1980 sa v okrese pohyboval v intervale od 10 do 20 l.s-1.km-2. S klesajúcou nadmorskou výškou klesá aj priemerná ročná hodnota špecifického odtoku.

Minimálny špecificky odtok 364-denný v časovom období rokov 1931 – 1980 sa pohyboval v intervale od 0,5 do 1,0 l.s-1.km-2 a maximálny špecificky odtok v intervale s pravdepodobnosťou opakovania raz za 100 rokov v časovom období rokov 1931 – 1980 od 1,4 do 1,8 l.s-1.km-2 (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002).

Významné postavenie v rámci povrchových vôd má vodárenská nádrž **Starina** nachádzajúca sa v katastrálnom území Starina nad Cirochou, ktoré je súčasťou obce Stakčín. Účelom vodárenskej nádrže je zadržiavanie vody z povrchového odtoku a následné využívanie na odber na pitnú vodu. VN Starina patrí k najväčším vodným plochám v rámci Prešovského kraja. Je najväčšou vodárenskou nádržou na Slovensku, zároveň je najväčším zdrojom pitnej vody v strednej Európe. Je vybudovaná na hornom toku rieky Cirocha v Bukovských vrchoch. Vodárenská nádrž má objem 56,9 mil. m³ vody a rozprestiera sa na ploche 311,4 ha, priehradný múr má výšku 50 m, dĺžka hrádze je 345 m, šírka 7 m. Bola vybudovaná v rokoch 1981 až 1988 pre zásobovanie regiónu východného Slovenska pitnou vodou, dnes zásobuje mestá a obce v okresoch Košice, Košice – okolie, Prešov, Vranov nad Topľou, Humenné, Snina, Michalovce, Trebišov, Svidník, Stropkov. Jej výstavbe predchádzalo vysťahovanie 7 dedín z dôvodu ochranného pásma zdroja pitnej vody nad nádržou. jej účel nedovoľuje využiť nádrž pre cestovný ruch, či úplne obhospodarovanie lesov

Na území okresu sa nachádza zopár malých vodných plôch, ktoré slúžia na chov rýb alebo na rekreačne účely. K významnejším patrí prímestská rekreačná oblasť Sninské rybníky vzdialená od mesta Snina 3 km. Rekreačná oblasť s výmerou 373 ha sa rozprestiera v doline Bystrého potoka. Pôvodne rybníky slúžili na chov rýb, v 80-tych rokoch boli prestavané na kúpaliská.

Vodné plochy

V bezprostrednej blízkosti záujmovej lokality sa nenachádza žiadna vodná plocha. Na riečnej sústave nad Sninou bola vybudovaná vodná nádrž Starina, ktorá priaznivo ovplyvňuje odtokové pomery na rieke Ciroche.

Termálne a minerálne pramene, banské vody
V hodnotenom území sa nenachádzajú termálne pramene ani významné minerálne pramene.
Do dotknutého územia nezasahuje ani žiadne vodohospodársky chránené územie.

6.2. Podzemné vody
Podľa hydrogeologickej rajonizácie (Šuba, J. a kol., 1980) spadá skúmaná oblasť do dvoch rajónov QP 097 Paleogén a kvartér povodia Laborca po Brekov a V 100 Neovulkanity Vihorlatských vrchov.

Rajón QP 097 je skoro výlučne budovaný paleogénnymi a vrchnokriedovými flyšovými horninami. V nepatrnom rozsahu vystupujú neogénne sedimenty v jeho južnej časti v podhorí Vihorlatu a v bradlovom pásme flyšoidné a slienité horniny kriedy. Okrem pieskovcov magurského typu čergovskej jednotky, tvoria ostatné hydrogeologicky priaznivé horniny len úzke pruhy v málo zvodnených ílovcových alebo ílovocovo – pieskovcových drobnorytmických vývojoch. Hlavným faktorom podmieňujúcim priepustnosť uvedených typov flyšových hornín je ich porušenosť. Porušenie v zóne zvetrávania siaha do hĺbky 40 m. Vytvára sa tu plytký obzor podzemnej vody, ktorý je odvodňovaný buď priamo do údolných náplavov, alebo prameňmi v záveroch dolín, resp. na styku s podložnými ílovcami. Výdatnosť prameňov je pomerne nízka, obyčajne len do 0,5 l/s. K väčšiemu sústreďovaniu podzemnej vody dochádza pri rozsiahlejšom porušení na tektonických líniách. Významnejšie pramene vystupujú obyčajne na eróznej báze, alebo na styku s podložnými ílovcami. Tento typ prameňov dosahuje výdatnosť 1-2 l/s aj vyššiu. Časť rajónu v rámci posudzovaného územia je hydrogeologicky málo významná s využiteľným množstvom podzemných vôd < 0,49 l.s-1.km-2. V 100 Neovulkanity Vihorlatských vrchov Rajón je budovaný vulkanickými horninami prevažne andezitmi rôzneho petrografického typu, ktoré sa striedajú s vulkanoklastickými horninami.

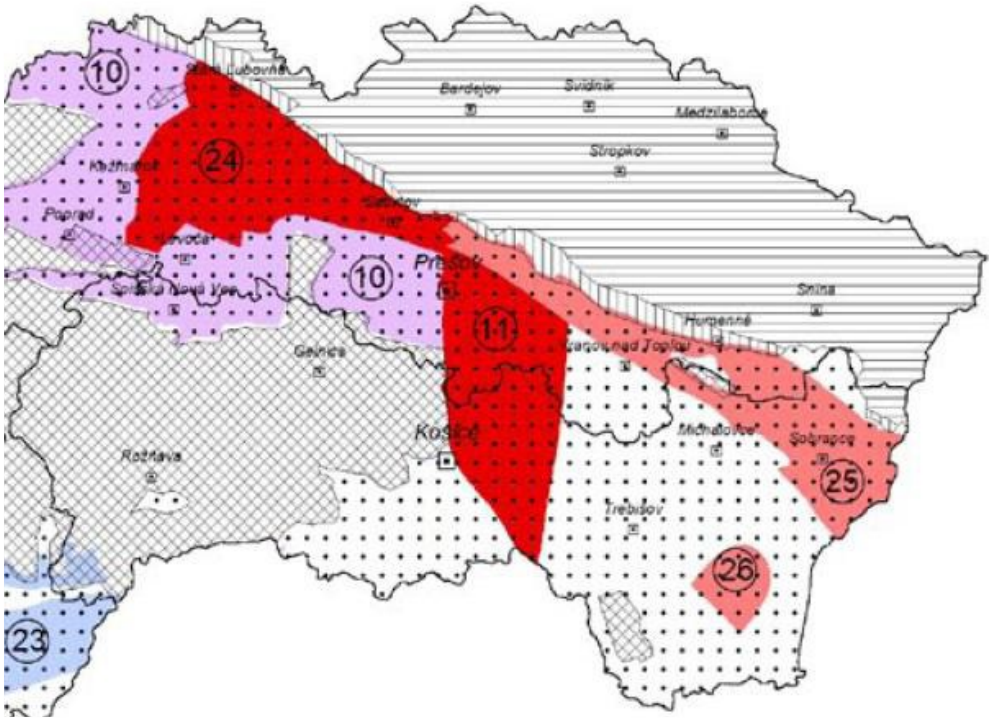
Charakter a stupeň zvodnenia hornín je premenlivý a závisí od priepustnosti hornín a od možnosti infiltrácie zrážkových vôd. Najlepšie priepustné sú kupoly a prúdy vrchnej vulkanickej etáže (napr. Fetkov – Motrogon – Vihorlat). Vulkanoklastické horniny sú málo priepustné a zvodnené, čo je podmienené tmelom (jemnozrná popolovina) a sekundárnymi. Dotknuté územie spadá do centrálnej časti obmedzenej z východu remetským zlomom. Prevažujú tu efuzívne horniny a ich intenzívne porušenie pozdĺž zlomov vytvára priaznivé podmienky pre obeh a akumuláciu vôd. Prevažná časť podzemných vôd vystupuje priamo do potokov, len menšia časť vyviera v prameňoch. Časť rajónu v rámci posudzovaného územia je hydrogeologicky málo významná s využiteľným množstvom podzemných vôd 0,50-0,99 $l.s^{-1}.km^{-2}$.

V území sa vyskytujú dva typy podzemných vôd: prevažne puklinového pôvodu vo Vihorlatskej hornatine a pórového pôvodu v aluviálnych náplavoch Cirochy. Kvalita podzemných vôd sa v území v rámci celoslovenského monitoringu sleduje len v rámci komplexu riečnych náplav Cirochy. Hlavnými zdrojmi znečistenia v povodí sú splaškové i priemyselné odpadové vody a následná infiltrácia znečistených povrchových vôd do

aluviálnych náplavov. Kvalitu povrchových a podzemných vôd nemalou mierou zhoršuje znečistenie z poľnohospodárstva.

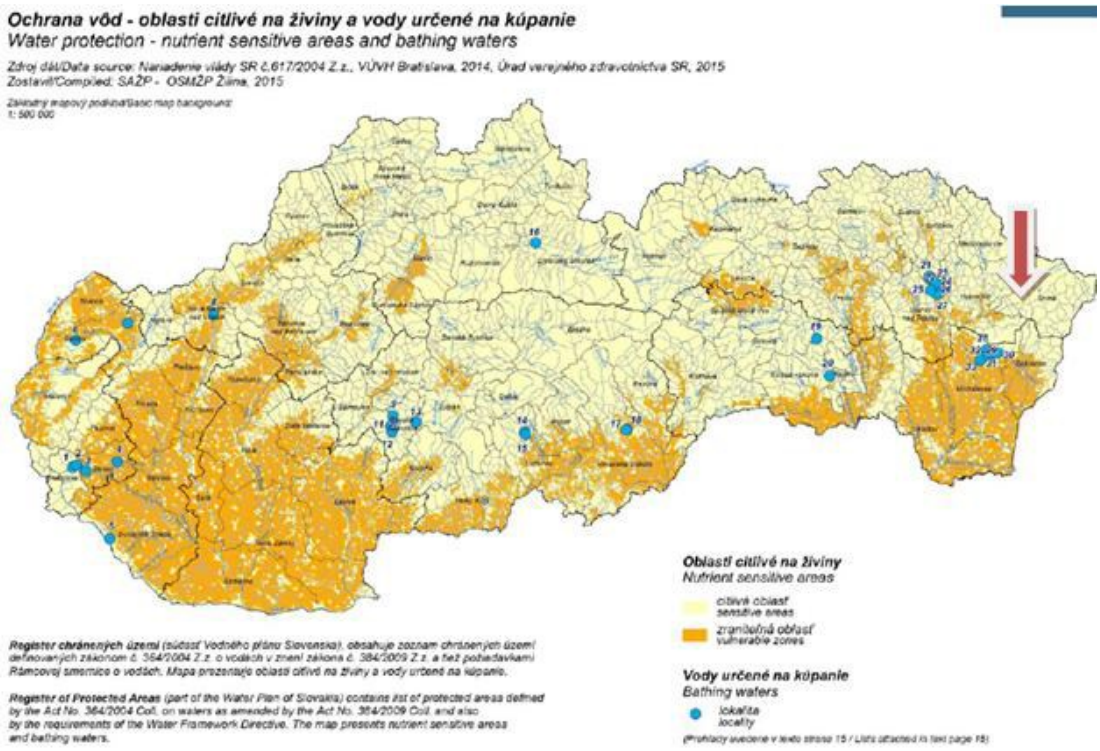
6.3. Geotermálne vody

Geotermálne vody sú prírodné podzemné vody, ktorých teplota po výstupe na zemský povrch je vyššia ako priemerná ročná teplota vzduchu v danej lokalite. Podľa Nariadenia vlády SR č. 282/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú prahové hodnoty a zoznam útvarov podzemných vôd bolo v SR vymedzených 26 útvarov geotermálnych vôd (geotermálnych štruktúr). Na území okresu Snina nebol vymedzený žiaden útvar geotermálnych vôd.

<u>*Osobitné vody*</u> (vody, ktoré sú vyhlásené za prírodné liečive zdroje a za prírodné zdroje minerálnych stolových vôd). V záujmovej oblasti a jej blízkom okolí sa osobitné vody nevyskytujú.

Citlivé a zraniteľné oblasti

Zdroj: MŽP SR: Environmentálna regionalizácia Slovenskej republiky 2016

Zraniteľné oblasti sú poľnohospodársky využívané územia, z ktorých odtekajú vody zo zrážok do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých je koncentrácia dusičnanov vyššia ako 50 mgl-1 alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť.
Podľa nariadenia vlády SR č. 174/2017 Z. z., ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti nie je v katastri mesta Snina vymedzená zraniteľná oblasť.

Vodohospodársky významné toky sú tie, ktorými prechádza štátna hranica, ktoré sa využívajú alebo môžu využívať ako vodárenské zdroje, majú plavebné využitie, predstavujú významný odber vody pre priemysel alebo poľnohospodárstvo, využívané na rôzne účely (rybárstvo, rekreácia..). Medzi vodohospodársky významný tok v záujmovom území patrí vodný tok Cirocha.

Vodné nádrže

Vybudované

V okrese Snina sa nachádza VN Starina a priamo na území mesta Snina sa nachádzajú rybníky Mlynisko, rybník Veľká Bystrá a taktiež biokúpalisko Sninské Rybníky.

Navrhované

Na území mikroregiónu nie sú navrhované žiadne veľké vodné nádrže ani malé vodné nádrže s objemom nad 200 tis. m^3.

7. Fauna a flóra – kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika, charakteristika biotopov, chránené vzácne a ohrozené druhy a biotopy, významné migračné koridory živočíchov.

7.1. Flóra

Hodnotené územie fytogeograficky spadá do oblasti západokarpatskej flóry (Carpaticum occidentale), obvodu predkarpatskej flóry (Praecarpaticum), okresu Vihorlatské vrchy. SZ časť k. ú. Snina leží v oblasti západokarpatskej flóry (Carpaticum occidentale), obvode východobeskydskej flóry (Beschidicum orientale), okrese východné Beskydy a podokrese Nízke Beskydy. SV časť k. ú. Snina patrí do oblasti východokarpatskej flóry (Carpaticum orientale), obvodu Bukovské vrchy.

Predkladaná charakteristika rekonštruovanej prirodzenej vegetácie (Michalko a kol., Maglocký, 2002) uvádza, že v riešenom území a jeho širšom okolí boli mapované tieto jednotky:

- U – jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdý luh)
- Fs – podhorské bukové lesy
- F – bukové a bukovo-jedľové lesy
- Jm – javorové lesy v horských polohách
- Al – jelšové lesy na nivách podhorských a horských tokov
- C – karpatské dubovo–hrabové lesy

Charakteristika biotopov (chránené vzácne a ohrozené druhy biotopy)
Podľa smernice o biotopoch (č. 92/43/EEC) boli vytypované významné biotopy s charakteristickými rastlinnými a živočíšnymi druhmi (Viceníková a kol, 2004). V katastri mesta Snina boli podľa potenciálnej prirodzenej vegetácie vyčlenené nasledovné jednotky:

- Jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdé lužné lesy) – Ulmenion (zastúpenie druhov: Ulmus minor Mill. – brest hrabolistý, Ulmus laevis Pall. - brest väzový, Quercus robur L. – dub letný, Sambucus nigra L. – baza čierna, Allium ursinum L. – cesnak medvedí, Anemone ranunculoides L. – veternica iskerníkovitá).

- Podhorské bukové lesy
Bukové lesy zaberajú na Slovensku okolo 50 % plochy súčasných lesov. Polovica pripadá na bučiny v podhorskom výškovom stupni. Veľká časť plochy podhorských bučín leží v susedstve dubohrabových lesov. Táto jednotka zahŕňa mezotrofné spoločenstvá s výraznou prevahou buka. Ekologickým znakom podhorských bučín je mierne vlhká pôda aj v lete a v období sucha. Prevládajú v nich stredné hlboké hnedé lesné pôdy, slabo až mierne prehumóznené. V strednom poschodí prevláda buk lesný (Fagus sylvatica). Jeho primesou sú smrek obyčajný (Picea abies), jedľa biela (Abies alba), javor horský (Acer pseudoplatanus), javor mliečný (Acer platanoides), hrab obyčajný (Carpinus betulus), brest horský (Ulmus glabra), lipa malolista (Tilia cordata) a iné. Z krov baza čierná (Sambucus nigra), svíb krvavý (Swida sanguinea), vtáčí zob (Ligustrum vulgare), hloh jednosemenný (Crataegus monogyna), zemolez obyčajný (Lonicera xylosteum) krušina jelšová (Frangula alnus) a iné. Z bylin sú to najmä: ostrica chlpatá (Carex pilosa), kostrava horská (Festuca drymeja), lipkavec voňavý (Galium odoratum), hluchavník žltý(Galeobdolon luteum), veronika horská (Veronica

montana), veternica hájna (Anemone nemorosa), vranovec štvorlistý (Paris quadrifolia), šalvia lepkavá (Salvia glutinosa), cesnačka lekárska (Alliariapetiolata), veternica iskernikovitá (Anemone ranunculoides), zvonček širokolistý (Campanula trachelium), chochlačka dutá (Corydalis cava), blyskáč jarný (Ficaria verna), krivec žltý (Gagea lutea), lipkavec obyčajný (Galium aparine), zádušník brečtanovitý (Glechoma hederacea) a iné.

- Bukové a bukovo-jedľové lesy

Mezotrofné a eutrofné porasty nezmiešaných bučín a zmiešaných jedľovo-bukových lesov spravidla s bohatým viacvrstvovým podrastom tvoreným typickými druhmi s vysokými nárokmi na pôdne živiny. Vyskytujú sa na rôznom geologickom podloží, miernejších svahoch, na mierne hlbokých až hlbokých štruktúrach, trvalo vlhkých pôdach s dobrou humifikáciou. Porasty sú charakteristické vysokým zápojom drevín. Pôdy sa vyznačujú priaznivými fyzikálnymi a chemickými vlastnosťami. Bývajú stredne hlboké, najčastejšie hlboké, zemina kyprá, štruktúrna, silne prehumóznená. Prevážne ide o hnedé lesné pôdy. Medzi najčastejšiu drevinu patrí buk lesný (Fagus sylvatica), ktorý je v optime a dosahuje mimoriadne dobrý vzrast a kvalitu. V menšom zastúpení sú dreviny: jedľa biela (Abies alba), hrab obyčajný (Acer pseudopatanus), javor mliečny (Acer platanoides), jaseň štíhly (Faxinus excelsior), lipa malolistá (Tilia cordata). Vzácne sa vyskytuje aj smrek obyčajný (Picea abies). Krovité poschodie býva slabo vivinuté, tvoria ho : baza čierna (Sambucus nigra), baza červená (Sambucus racemosa), zemolez obyčajný (Lonicera nigra) a iné. Dominantami bilinnej vrstvy sú: lipkavec marinkoý (Galium odoratum, hluchavík žltý (Galeobdolon luteum), pakost smradľavý (Geranium rebertianum), zubača cibuľkonosná (Dentaria bulbifera), kyslička obyčajná (Oxalis acetosella), kozonoha hoscová (Aegopodium podagraria), žindava europska (Sanicula europaea, šalvia lepkavá (Salvia glutinosa), vranovec štvorlistý (Paris quadrifolia) a iné.

- Javorové lesy v horských polohách

Horské sutinové javorové lesy sú pokračovaním predchádzajúcej jednotky v horskom až vyššom horskom stupni v nadmorskej výške 900 – 1000 m. Sú typické pre širokochápaný okruh sutinových lesných spoločenstiev, viazaných na silne kamenisté až balvanovité sutiny. Pestrý geologický substrát s rozdielnym chemickým zložení nemá rozhodujúci vplyv na rozšírenie porastov tejto jednotky. Pôdy obsahujú hrubý skelet, sú plytké, slabo vyvinuté. Horské sutinové javorové lesy patria k dôležitej skupine účelových pôdoochranných lesov. Prirodzená obnova lesov prebieha slabo.

Významné sú tzv. sutinové dreviny, najmä javor horský (Acer pseudopatanus), brest horský (Uimus glabra), ku ktorým pristupuje jedľa biela (Abies alba) a jaseň štíhly (Fraxinus excelsior) a buk lesný (Fagus sylvatica). Krovinná etáž je slabo vyvinutá. Okrem zmladzujúcich stromov jú tvorí: zemozel čierny (Lonicera nigra), baza červená (Sambucus racemosa), lykovec jedovatý (Daphne mezereum) a ďalšie. V billinnej vrstve prevládajú nitrátofilné, heminitrátofilné a humikolné rastliny pyžmovka mošusová (Adoxa moschatelina), zádušník chlpatý (Glechoma hirsuta), pakost hnedočervený (Geranium phaeum), pakost smradľavý (Geranium obertianum), mesačnica trvácna (Lunaria rediviva) a ďalšie.

- Jelšové lesy na nivách podhorských a horských vodných tokov

Patria k typickej formácii lesov na alúviach v podhorských a horských oblastiach. Druhové zloženie súvisí s nadmorskou výškou a charakterom substrátu a jeho zavodnením. Typickými predstaviteľmi sú stromy: jelša lepkavá, vŕba krehká, jaseň, hrab, vyššie jelša sivá, jaseň, smrek, čremcha strapcovitá. Kríky: svíb krvavý, bršlen európsky, vyššie zemolez čierny,

lieska, ruža; byliny: čarovník parížsky, alpínsky, praslička lesná, lúčna, ostrica.

- Karpatské dubovo-hrabové lesy (Carici pilosae - Carpenion betuli)
Tento typ vegetácie je v záujmovom území najrozšírenejší. Vyhovujú mu rôznorodé podložia napr. od vyvrelých hlbinných hornín (žuly, ruly atď.) cez vulkanické horniny (andezity, tufy, ryolity atď) až po rôzne vápence, dolomity, flyše a spraše. Jeho charakter je prevažne zachovaný, miestami je narušený vplyvom využívania pôdy na poľnohospodárske účely.

Ohrozenosť biotopov
V hodnotenom území sa prejavujú urbanizačné vplyvy. Stupeň urbanizácie je odrazom koncentrácie obyvateľov, to znamená, že vplyvy na biotu sú výrazné najmä v bezprostrednom okolí sídla. Prejavujú sa zvýšeným ruchom, ktorý so sebou prináša vyrušovanie živočíchov na miestach ich rozmnožovania, na potravinových lokalitách, resp. na miestach oddychu. Premávka na cestných komunikáciách spôsobuje iba malý počet kolízií s niektorými druhmi živočíchov, najčastejšie sú to rôzne druhy vtákov a cicavcov.
Vplyv urbanizácie na vegetáciu sa prejavuje objavovaním sa sekundárnych antropogénnych biotopov s prítomnosťou ruderálnej vegetácie. Tento jav je typický najmä pre okrajové časti sídiel, osamotené objekty v krajine, devastované plochy, ale
tiež okraje ciest, polí a pod. Z hľadiska znečistenia ovzdušia a imisného spádu je vegetácia záujmového územia málo ovplyvnená. Znečisťujúce látky môžu spôsobiť intenzívnejšie opadávanie lístia a ihličia (jedľa, smrek, smrekovec a dub).

V kontexte urbanizácie dotknutého územia a jeho okolia sa vytvorila v území sídelná vegetácia. Vznikla ako dôsledok postupnej výstavby a prevádzky jednotlivých funkčno-urbanizačných štruktúr mesta. Dôsledkom adaptability, introdukcie a postupných zmien podmienok došlo v území k synantropizácii vegetácie. Na lokalite sa nachádzajú čiastočne spevnené plochy, ktoré v súčasnosti osídľuje ruderálna vegetácia.

V minulosti bolo okolie Sniny pokryté takmer súvislým lesným porastom. Dnešné polia, lúky a pasienky vznikli až po osídlení Sniny prvými obyvateľmi. Pozdĺž rieky Cirocha sa pôvodne vyskytovali lužné nížinné lesy, ktorých zvyšky sa dodnes zachovali len v nezregulovanej časti Cirochy v lokalite Tabla v podobe brehových porastov. Na Pčolinke a Pichoňke – prítokoch Cirochy, už prevládajú lužné jelšiny, jelšiny so vzácnym perovníkom pštrosím sa nachádzajú na prítokoch Cirochy v oblasti Maguriča. Starý riečny meander Cirochy sa nachádza v časti zvanej Na Mlynisku smerom do rekreačnej oblasti Sninské rybníky. Keďže údolie Cirochy je otvorené na juhozápad k Laborcu, do okolia Sniny prenikli komplexy dubovo-hrabových lesov, kde sa nájde aj jaseň, javor mliečny, javor poľný a v podraste pri Vinici a pod Hradziskom aj vzácny drieň obyčajný. Z bylín sa tu ďalej nachádzajú aj pečeňovník trojlaločný, razivka smradľavá a v okolí Maguriča aj mimoriadne vzácna východokarpatská rastlina čemerica purpurová. Nad cintorínom pod vrchom Patria sa vyskytujú spoločenstvá dubových xerotermofilných lesov so vzácnou prilbicou jedhojovou.

7.2. Živočíšstvo

V zmysle zoogeografického členenia: terestrický biocyklus, môžeme záujmové územie začleniť do Provincie listnatých lesov, podkarpatského úseku. Pre limnický biocyklus je to Pontokaspická provincia, potiský okres, latorická časť. V širšom sledovanom území sa vyskytuje bežná fauna lúk a polí (drobné zemné cicavce, hmyz, slimáky, pôdne organizmy, vtáky), fauna komplexu záhrad a pridomových záhrad, fauna okolia ciest a násypov a iných biotopov.

Veľké druhové bohatstvo fauny súvisí predovšetkým s výskytom rozsiahlych lesov v celom okrese, z ktorých niektoré majú charakter pralesa. V starých bukových lesoch možno nájsť fúzača alpského a vzácneho východokarpatského fúzača. V okolí Sirkaňa tjež modlivka zelená a zo zákonom chránených druhov bystružka kožovitá, bystružka fialová, fúzač veľký, roháč obyčajný a vidlochvost feniklový.

V rieke Cirocha žije mihuľa potiská zastupujúca triedu kruhoústovcov, v okolitých potokoch pstruh potočný, čerebľa obyčajná, jalec hlavatý, mrena stredomorská, hrúz obyčajný. Z mlokov je najbežnejší druh žijúci v meste a jeho okolí salamandra škvrnitá a mlok karpatský. Najbohatšou lokalitou výskytu mloka vrchovského a mloka veľkého je jazierko Kotlík. Zo žiab si pozornosť zaslúžia zriedkavejšie druhy ako ropucha zelená, skokan zelený a rosnička zelená, z hadov užovka obyčajná, vretenica obyčajná, užovka stromová, ale tiež užovka hladká a užovka fŕkaná.

V minulosti boli významným hniezdiskom dravých vtákov pri Snine skalnaté bralá pod Nežabcom a samotný Sninský kameň, na ktorých hniezdil vzácny sokol sťahovavý. Skalné útvary, ktoré sa nachádzajú v týchto častiach Sniny, sú hniezdiskom výra skalného. V okolitých lesoch hniezdia bocian čierny, sova dlhochvostá, tesár čierny, muchárik bielokrký a mimoriadne vzácna haja červená. Zaujímavou skupinou sú netopiere, ktoré nachádzajú optimálne podmienky pre život v starých opustených štôlňach pod Sninským kameňom. V oblasti rašelinísk nad Sninou sa vyskytuje vzácny glaciálny relikt z ľadových dôb hraboš močiarny. Z veľkých mäsožravcov sa v lesoch pod Sninským kameňom natrvalo usadil medveď hnedý, stálymi obyvateľmi lesov sú aj vlk obyčajný, rys ostrovid a mačka divá. K pomerne vzácnym druhom patrí jazvec obyčajný, v potokoch sa darí vydre riečnej. Okrem bežnej raticovej zveri tu bol zaznamenaný aj výskyt losa mokraďového, ktorý sem prechádza z doliny Chotinka.

Vzhľadom na charakter biotopov v dotknutom území je výskyt rastlín a živočíchov chránených podľa vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, málo pravdepodobný. Terénnou obhliadkou lokality, kde je situovaný zámer, neboli chránené druhy rastlín a živočíchov zistené.

7.3. Chránené vzácne a ohrozené druhy a biotopy

Územie dotknuté navrhovanou činnosťou patrí v zmysle zákona 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny k územiu 1. stupňa, t.j. územie, ktorému sa neposkytuje osobitná ochrana.
Dotknuté územie ani blízke okolie nie je zasiahnuté či už maloplošnými alebo veľkoplošnými prvkami ochrany prírody a krajiny ani ich ochrannými pásmami.

7.4. Významné migračné koridory živočíchov

Biokoridory sú dynamickými prvkami v krajine, ktoré zo siete biocentier vytvárajú vzájomne sa ovplyvňujúci systém. je preto dôležité zamerať sa na poznanie dynamiky rozmanitých vzťahov v regióne.

Podľa REGIONÁLNEHO ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY OKRESU SNINA (SAŽP, 2019) v širšom území prechádzajú významné migračné biokoridory:

- **NRBk1 Vihorlat - Poloniny** - Biokoridor nadregionálneho významu - Terestrický biokoridor, ktorý zabezpečuje možnosti prechodu medzi NP Poloniny a CHKO Vihorlat.

- **NRBk2 Nízke Beskydy** - Biokoridor nadregionálneho významu - Terestrický biokoridor, ktorý zabezpečuje možnosti prechodu medzi NP Poloniny a CHKO Východné Karpaty, pozdĺž štátnej hranice.

- **RBk1 Cirocha** - Biokoridor regionálneho významu - Pozdĺž celého toku sa striedajú obojstranné a jednostranné brehové porasty s dominujúcou vŕbou a jelšou. Významná ťahová cesta vtákov. Hniezdište chránených druhov vtákov (rybárik obyčajný, kalužiačik malý, kulík riečny a i.). Výskyt chránených druhov hmyzu, rýb, obojživelníkov i plazov, výskyt vydry riečnej. Významné sú sprievodné lúčne spoločenstvá v nive Cirochy (napr. NPR Lúky pod Ruským)

- **RBk2 Ubľanka** - Biokoridor regionálneho významu -Typické brehové porasty Salix fragilis, Salix purpurea. Prirodzené komponenty zoocenóz vytvárajú s fytocenózou vysokú biologickú hodnotu a sú dokladom vývojových etáp prirodzených spoločenstiev

- **RBk3 Ulička** Biokoridor regionálneho významu - Siaha od svojho prameniska, ktoré sa nachádza v provincionálnom biocentra Poloniny až po miesto, kde opúšťa územie Slovenska. Pre územie biokoridoru sú typické zachovalé brehové porasty v celkom toku Uličky aj s priľahlou oblasťou RB – Bzana. Od sútoku Uličky s Príslopským potokom prechádza biokoridor plynule smerom severozápadným až k spádovej oblasti RB – Gazodoraň a VN Starina.

- **RBk4 Udava** - Biokoridor regionálneho významu - Súčasťou RB v pramennej oblasti sú dve regionálne biocentrá. RB končí sútokom s Laborcom. Brehový porast (lužné lesy horské a podhorské) je zložený väčšinou z prirodzených druhov drevín. Značnú biologickú hodnotu predstavujú brehové porasty spolu s lemom aluviálnych lúk.

- **RBk5 Gazdoráň-Stavenec-Závozy** Biokoridor regionálneho významu - Paralelne s nadregionálnym biokoridorom v hraničnom území s Poľskom prechádza v podhorí regionálny biokoridor, ktorý spája regionálne biocentrá Gazdoraň, Stavenec, Strop, Závozy a prechádza ďalej do okresov Humenné a Medzilaborce. Z tohto biokoridoru sa odpája v priestore Grúňa jedna časť južným smerom Stredný Grúň, Makovicu a regionálne biocentrum Brusné, Dzedovo, Vinica.

8. Krajina – štruktúra krajiny, krajinný obraz, scenéria, stabilita, ochrana.

8.1. Štruktúra krajiny

Štruktúra krajiny reprezentuje charakteristické usporiadanie krajinnej štruktúry vzhľadom na miestne, individuálne a originálne špecifiká prírodných i socioekonomických procesov. Zdrojom pre pomenovanie krajinnej pokrývky je SKŠ, na základe ktorej sa následne definuje štruktúra krajinnej pokrývky (ŠKP). Celková SKŠ je založená na spôsobe striedania a rozmiestnenia krajinných elementov v priestore.

Základné členenie okresu Snina na krajinné typy podľa štruktúry:

• lesná krajina – 63,6 %

• poľnohospodárska krajina – 31 %

• urbanizovaná krajina – zastavané územie – 2,2 %

• vodné plochy – 1,3%.

Z hľadiska štruktúry krajinnej pokrývky je možné charakterizovať krajinu okresu Snina ako poľnohospodárskolesnú. Krajina pahorkatín a vrchovín má optimálne vyvážené usporiadanie poľnohospodárskych štruktúr, striedajú sa mezoštruktúry a mikroštruktúry OP a TTP. V nižších polohách Beskydského predhoria a Laboreckej vrchoviny na rovinatom a pahoraktinovom type reliéfu dominujú makroštruktúry OP, alebo TTP a krajina je tu ekologicky nestabilná. Lesné spoločenstvá a NDV sa vyskytujú iba fragmentálne bez výraznejšej konektivity.

Štruktúra dotknutého územia nesie črty zastavaného územia s dominanciou zastavaných plôch so sprievodnými líniovými prvkami miestnych a obslužných komunikácií. Dominantné postavenie majú priemyselné a obslužné areály. Recesívne sú zastúpené prvky zelene. Nakoľko širšie dotknuté územie zahŕňa intravilán mesta Snina, tak štruktúra územia je daná zastavanými plochami so striedaním sa s plochami technickej infraštruktúry, verejnej a parkovej zelene.

Areál je situovaný do rozširujúcej sa priemyselnej zóny na východnom okraji mesta Snina.
V porovnaní s potenciálnou prirodzenou vegetáciou je záujmové územie intenzívne antropicky ovplyvnené. Prirodzené lesné porasty sa na dotknutom území nevyskytujú.

8.2. Krajinný obraz

Krajinný obraz (KO) je vizuálny vzhľad krajiny. Krajinný obraz je prejavom hmotných, vizuálne identifikovateľných priestorových vlastností krajiny. Súvisí s krajinnými typmi. Krajinný obraz je nositeľom rozhodujúcich, vizuálne prenosných informácií o charakteristických črtách krajiny. Javí sa ako kombinácia tvarov reliéfu (konfigurácie) a usporiadania zložiek štruktúry krajinnej pokrývky (kompozície) so spolupôsobením geo-klimatických podmienok.1 Krajinný obraz je vnímaný ako priestorová charakteristika a štruktúrne prvky krajiny, tzv. výraz krajiny, krajinná scenéria je vyjadrená pohybmi a zmenami v krajine a krajinný ráz vyjadruje lokálne špecifiká krajinného obrazu, krajinnú originalitu, neopakovateľnosť formy usporiadania jednotlivých znakov, krajinných zložiek.

Nelesná drevinová vegetácia predstavuje významný krajinotvorný a ekostabilizačný prvok krajiny. V tomto okrese sem patrí najmä sprievodná vegetácia vodných tokov a vegetácia medzí a cestných komunikácií. Vyskytujú sa aj jednotlivé stromy, kry a ich skupiny. Remízky v poľnohospodárskej krajine sú tvorené staršími alebo naletenými jedincami ovocných druhov drevín. Je charakteristická pre vidiecku a poľnohospodársku krajinu a v horskej krajine má svoje zastúpenie, pričom tvorí špecifické krajinné prvky. Brehové porasty prítokov Cirochy sú na určitých úsekoch tokov odstránené v súvislosti s rozvojom sídelných štruktúr pozdĺž dolín. Zachovali sa predovšetkým v neurbanizovaných, prevažne poľnohospodársky využívaných priestoroch.

Charakteristický vzhľad rieky Cirocha a jej prítokov bol počas 20. st. bol ovplyvnený naprávaním a úpravou korýt. Mimo územia obcí a miest je možné lokálne pozorovať meandrovanie jednotlivých vodných prvkov. Vodné toky zo sprievodnou vegetáciou sú výrazovým prvkom určujúcim charakter krajinného obrazu.

8.3. Scenéria

V okrese Snina sa vyskytuje viacero vizuálne oddelených krajinných priestorov. Krajinný priestor okolia mesta Sniny aj s blízkymi katastrálnymi územiami smerom na západ (Belá nad Cirochou, Dlhé nad Cirochou) je vizuálne kompaktný a z juhu ho ohraničuje pohorie Vihorlat s vizuálnymi dominantami vrchov Sninský kameň (1005 m n. m.) a Nežabec (1023 m n. m.).

Zo severozápadu a severu ho ohraničujú pohoria Ondavská a Laborecká vrchovina s dominantou vrchu Makovica (530 m n. m.). Vizuálne kompaktným je ďalej údolie Pčolinky. Samostatný krajinný priestor má vodárenská nádrž Starina v Bukovských vrchoch nad ktorou dominuje vrch Magura (655 m n. m.). Rozľahlý krajinný priestor na juhu Laboreckej vrchoviny a Bukovských vrchov vytvára údolie Ublianky, ktoré je obkolesené vrchmi v rovnakom smere ako tečie vodný tok, od severozápadu na juhovýchod. Ostatné krajinné priestory korešpondujú s údoliami menších vodných tokov sú navzájom vizuálne oddelené vrchmi pohorí. Priestorovo determinované miesta v lesnom type krajiny – v krajine Bukovských vrchov – sú uzavreté priestory – Runina, Nová Sedlica, Zboj, Kolbasov, Topoľa. V centrálnej a južnej časti okresu sú v lesoch uzavreté doliny, kde ležia k. ú. obcí Michajlov, Ladomírov a Kolonica. Ostatné k. ú. ležia v širších a rozľahlejších údoliach s výskytom lesov až vo vyšších až vrcholových polohách pohorí a priestory sú polouzavreté.

8.4. Stabilita krajiny

Súčasná krajinná štruktúra riešeného územia je výrazne antropogénne pozmenená. Boli zlikvidované pre dané prostredie typické ekosystémy, ktoré plnili regulačnú funkciu obehu vody v prírodných ekosystémoch s priaznivým dopadom na retenčnú kapacitu a tvorbu vhodných genofondových podmienok. Konečná klasifikácia riešeného územia je súčtom hodnôt faktorov posudzujúcich ekologickú stabilitu z pozitívneho hľadiska (podporujúco - ochranné faktory) a faktorov znižujúcich ekologickú stabilitu, ktoré zmenšujú výslednú ekologickú hodnotu.

8.5 Ochrana krajiny

Ochrana krajiny sa v súlade s koncepciou spracovaného RÚSES zameriava na:

- širšie uplatnenie zelene v štruktúre mesta a jeho kontaktných zón s voľnou krajinou,
- systémové napojenia mesta na regionálnu a nadregionálnu sieť biokoridorov,
- adekvátne zastúpenie zelene vo voľnej krajine a zásady na jej dislokáciu.

Prvky súčasnej krajinnej štruktúry v okolí záujmovej lokality, najviac sa približujúce prirodzenému stavu, sú v závislosti od ich ekologickej významnosti zahrnuté do chránených území s príslušným stupňom územnej ochrany alebo je im priznaný štatút prvku kostry ekologickej stability dotknutého územia.

Podľa zákona č.543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa záujmová lokalita nachádza v území, ktorému sa poskytuje prvý stupeň ochrany uplatňovaný na celom území Slovenskej republiky.

9. Chránené územia podľa osobitných predpisov a ich ochranné pásma [napr. národné parky, chránené krajinné oblasti, navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), chránené vodohospodárske oblasti], chránené stromy.

Chránené územia a ochranné pásma

Ochranné pásma

Zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života na zemi, záchranu prírodného dedičstva, trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, udržanie ekologickej stability legislatívne zabezpečuje zákon NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Vymedzuje územnú a druhovú ochranu a ochranu drevín.

Územia osobitnej ochrany prírody a krajiny spadajú do nasledovných kategórií:

I. stupeň – platí na celom území SR ako všeobecná ochrana

II. stupeň - platí pre chránené územia (CHÚ) a ochranné pásma (OP) národných parkov ako osobitná ochrana, patrí sem kategória chránená krajinná oblasť (CHKO)

III. stupeň – platí v kategórii národný park (NP) a pre CHÚ a OP

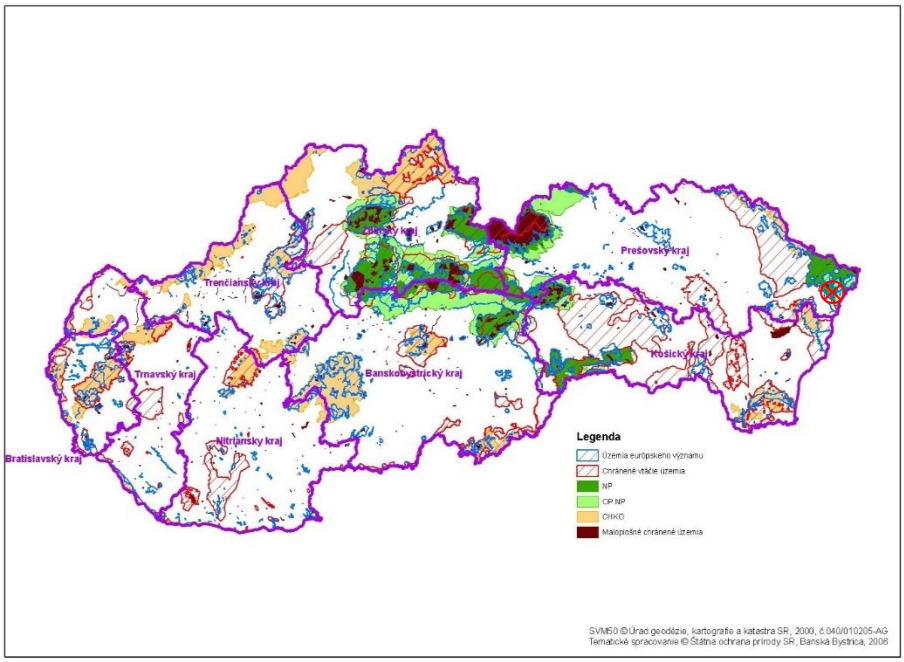
IV. a V. stupeň – platí pre CHÚ a OP v kategórii chránený areál (CHA), národná prírodná rezervácia (NPR), prírodná rezervácia (PR), národná prírodná pamiatka (NPP), prírodná pamiatka (PP).

Chránené územia

V hodnotenom území sa žiadna zákonom NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny vyššie stanovená kategória chránených území nevyskytuje. V celom rozsahu riešeného územia sa uplatňuje 1. stupeň ochrany. Na severe od posudzovanej lokality sa nachádza hranica chráneného vtáčieho územia (CHVÚ) Laborecká vrchovina a na juh od posudzovanej lokality sa nachádza hranica chráneného vtáčieho územia (CHVÚ) Vihorlatské vrchy, ktoré patria do sústavy NATURA 2000. Z hľadiska biodiverzity v riešenom území, nie sú žiadne významnejšie genofondové plochy, okrem vzdialených brehových, kraviných a trávnatých porastov pri Barnovom potoku. Na priamo dotknutom území neboli zaznamenané osobitne chránené alebo vzácne druhy rastlín ani živočíchov, ani chránené stromy.

Mesto Snina je východiskom aj do Národného parku Poloniny, ktorý je od roku 1993 spolu s priľahlými územiami Ukrajiny a Poľska súčasťou medzinárodnej biosférickej rezervácie Východné Karpaty vyhlásenej organizáciou UNESCO na ochranu pralesovitých spoločenstiev.

Obr. č. 8: Chránené územia

Tabuľka č. 11: Osobitne chránené územia ochrany prírody a krajiny v širšom okolí lokality zámeru (okres Snina)

Ev.č.	Názov	Kateg.	Výmera m^2	Rok vyhl.	Spravujúci orgán
516	Čierný potok	PP	27 642	1988	ŠOP - S-CHKO Vihorlat
646	Podstávka	NPR	259 100	1980	ŠOP - S-CHKO Vihorlat
528	Ďurová mláka	PR	21 375	1980	ŠOP - S-CHKO Vihorlat
620	Motrogon	NPR	606 300	1980	ŠOP - S-CHKO Vihorlat
619	Morské oko	NPR	1 084 800	1984	ŠOP - S-CHKO Vihorlat
576	Jedlinka	PR	350 400	1988	ŠOP - S-CHKO Vihorlat
1063	Baba pod Vihorlatom	PR	379 300	1990	ŠOP - S-CHKO Vihorlat
863	Pod Tŕstím	PR	74 000	1993	ŠOP - S-CHKO Vihorlat
707	Vihorlat	NPR	508 900	1986	ŠOP - S-CHKO Vihorlat
679	Sninský kameň	PP	16 200	1982	ŠOP - S-CHKO Vihorlat
557	Grúnik	PR	46 000	1982	ŠOP - S- NP Poloniny
540	Havešová	NPR	1 713 200	1964	ŠOP - S- NP Poloniny
868	Uličská Ostrá	PR	252 400	1993	ŠOP - S- NP Poloniny

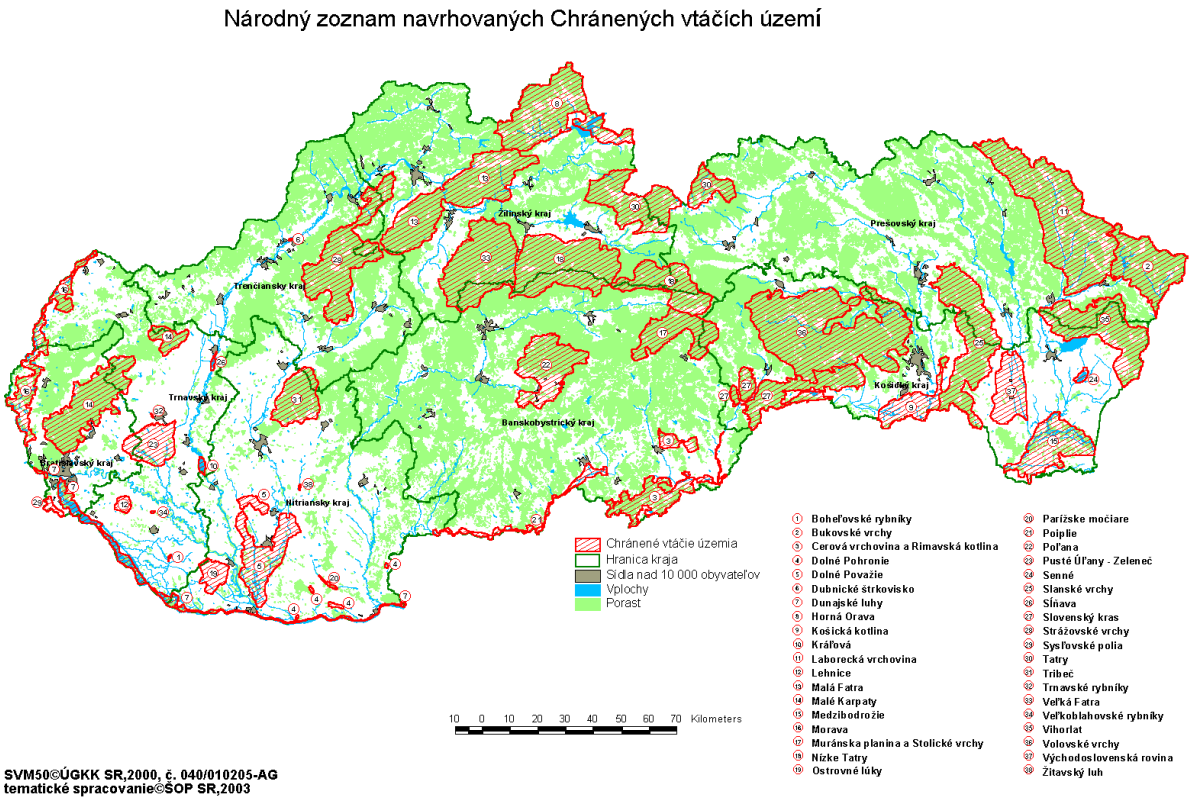
665	Rožok	NPR	671 300	1965	ŠOP - S- NP Poloniny
683	Stinská	NPR	907 800	1986	ŠOP - S- NP Poloniny
851	Borsučiny	PR	837 200	1993	ŠOP - S- NP Poloniny
687	Stužica	NPR	7 614 900	1908	ŠOP - S- NP Poloniny
496	Bahno	PR	27 800	1980	ŠOP - S- NP Poloniny
684	Stinská slatina	PR	27 600	1988	ŠOP - S- NP Poloniny
663	Jarabá skala	NPR	3 599 400	1964	ŠOP - S- NP Poloniny
645	Pod Ruským	NPR	111 412	1988	ŠOP - S- NP Poloniny
639	Pľaša	NPR	11 080	1967	ŠOP - S- NP Poloniny
855	Gazdoráň	PR	173 000	1993	ŠOP - S- NP Poloniny
666	Ruské	PR	14 614	1988	ŠOP - S- NP Poloniny
699	Udava	PR	3 919 800	1982	ŠOP - S- NP Poloniny
549	Hostovické lúky	PR	46 861	1980	ŠOP - S- NP Poloniny
866	Šípková	PR	1 563 200	1993	ŠOP - S- NP Poloniny
1233	Borsukov vrch	PR	1 467 900	2015	ŠOP - S- NP Poloniny
1253	Rydošová	PR	883 470	2020	ŠOP - S- NP Poloniny
1254	Vihorlatský prales	PR	21 605 440	2020	ŠOP - S- NP Poloniny
664	Roztoky	PR	102,96	1988	ŠOP - S- NP Poloniny
1277	Veľký Bukovec	PR	97 397,61	2021	ŠOP - S- NP Poloniny
889	Ulička	PP	724,92	1994	ŠOP - S- NP Poloniny

Zdroj: ŠOP SR

Chránené vtáčie územia

Chránené vtáčie územia a ostatné chránené územia a ich ochranné pásma a zóny sú súčasťou súvislej európskej sústavy chránených území. Biotopy druhov vtákov európskeho významu a biotopy sťahovavých druhov vtákov možno v zmysle § 26 zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. vyhlásiť za chránené vtáčie územia. Vo Vestníku MŽP SR, čiastka 4/2003, bol zverejnený národný zoznam navrhovaných vtáčích území.

Obr. č. 9: Chránené vtáčie územia

NATURA 2000 je sústava chránených území tvorená tzv. SPA územiami (Special protection areas) vyhlasovanými podľa smernice o vtákoch a tzv. SAC územiami (Special areas of conservation) vyhlasovanými na základe smernice o biotopoch.

Cieľom sústavy je zabezpečiť ochranu vybraným typom biotopov, živočíchom a rastlinám, ktoré sú na území členských štátov Európskej únie vzácne alebo ohrozené.

Navrhovaná činnosť je lokalizovaná v území s prvým stupňom ochrany podľa zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, mimo navrhovaných území európskeho významu, chránených vtáčích území a súčasnej sústavy chránených území. Priamo do územia určeného v zámere, z chránených území nezasahuje žiadne ale v okolí navrhovanej činnosti sa nachádza na severe od posudzovanej lokality chránené vtáčie územie Laborecká vrchovina a na juh od posudzovanej lokality chránené vtáčie územie Vihorlatské vrchy, ktoré patria do sústavy NATURA 2000. Navrhovanou výstavbou nebudú ovplyvnené žiadne chránené územia a iné prvky ochrany prírody a krajiny nachádzajúce sa v širšom okolí dotknutého územia.

V širšom okolí vo vzťahu k riešenej lokalite sa nachádzajú napríklad tieto významnejšie lokality **NATURA 2000.**

Obr. č. 10: Chránené vtáčie územia v blízkosti záujmového územia

1 Boheľovské rybníky
2 Bukovské vrchy
3 Cerová vrchovina a Rimavská kotlina
4 Dolné Pohronie
5 Dolné Považie
6 Dubnické štrkovisko
7 Dunajské luhy
8 Horná Orava
9 Košická kotlina
10 Kráľová
11 Laborecká vrchovina
12 Lehnice
13 Malá Fatra
14 Malé Karpaty
15 Medzibodrožie
16 Morava
17 Muránska planina a Stolické vrchy
18 Nízke Tatry
19 Ostrovné lúky
20 Parížske močiare
21 Poiplie
22 Poľana
23 Pusté Úľany - Zeleneč
24 Senné
25 Slanské vrchy
26 Sĺňava
27 Slovenský kras
28 Strážovské vrchy
29 Sysľovské polia
30 Tatry
31 Tribeč
32 Trnavské rybníky
33 Veľká Fatra
34 Veľkoblahovské rybníky
35 Vihorlat
36 Volovské vrchy
37 Východoslovenská rovina
38 Žitavský luh

Ramsarsky významné lokality

K dohovoru o mokradiach (Ramsarský dohovor z 2. februára 1971) Slovenská republika pristúpila 2. júla 1990. Záväzky určené dohovorom sú zabezpečované zákonom č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.
V hodnotenom území sa takéto lokality nevyskytujú.

Chránené stromy

V širšom území v dotknutom okrese Snina sa nachádzajú chránené stromy len na troch lokalitách a to katastri obce Dúbrava:

Ev. číslo	Názov	Slovenský názov taxónu	Vedecký názov taxónu	Kraj	Okres	Kataster	Organizačný útvar ŠOP SR
S 343	Dub v Dúbrave	dub letný	Quercus robur L.	Prešovský	Snina	Dúbrava	Správa NP Poloniny
S 344	Ľaliovník v Dúbrave	ľaliovník tulipánokvetý	Liriodendron tulipifera	Prešovský	Snina	Dúbrava	Správa NP Poloniny
S 345	Vejmutovka v Dúbrave	borovica hladká	Pinus strobus L.	Prešovský	Snina	Dúbrava	Správa NP Poloniny

Zdroj: http://enviroportal.sk/stromy

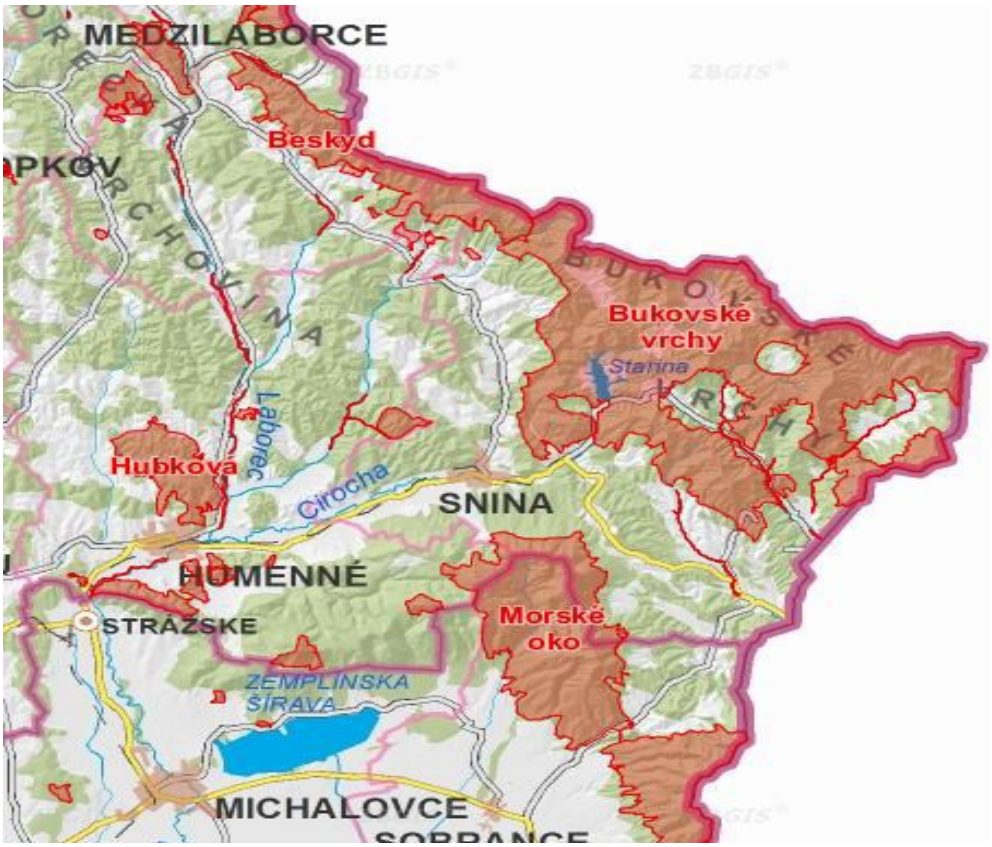
ÚZEMIA EURÓPSKEHO VÝZNAMU

V dotknutom okrese Snina sa nachádza 8 území európskeho významu:

Kod lokality	Názov lokality	Kraj	Útvar ŠOP SR
SKUEV0063	Ublianka	Prešovský kraj	Správa NP Poloniny
SKUEV0209	Morské oko	Prešovský kraj	Správa CHKO Vihorlat
SKUEV0210	Stinská	Prešovský kraj	Správa NP Poloniny
SKUEV0229	Bukovské vrchy	Prešovský kraj	Správa NP Poloniny
SKUEV0234	Ulička	Prešovský kraj	Správa NP Poloniny
SKUEV0385	Pliškov	Prešovský kraj	Správa CHKO Východné Karpaty
SKUEV0386	Hostovické lúky	Prešovský kraj	Správa CHKO Východné Karpaty
SKUEV0387	Beskyd	Prešovský kraj	Správa CHKO Východné Karpaty

Najbližšie umiestneným k dotknutej lokalite sú SKUEV0229 Bukovské vrchy.

Územia európskeho významu:

Posudzované územie sa nachádza v území s prvým stupňom ochrany prírody a krajiny v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Navrhovaný zámer negatívne neovplyvní v priebehu realizácie a užívania stavieb žiadne chránené územia a iné prvky ochrany prírody a krajiny nachádzajúce sa v širšom okolí dotknutého územia, ale naopak realizáciou navrhovaného zámeru sa zabezpečí ochrana chránených území v okolí dotknutého územia.

10. Územný systém ekologickej stability (miestny, regionálny, nadregionálny).

Návrh Regionálneho ÚSES okresu Snina vychádzal ako z vnútorných štruktúr analyzovaných a syntetizovaných v rámci okresu, tak zo širších vzťahov a väzieb na rovnocenné a vyššie úrovne krajiny okolitých okresov. Syntéza vnútorných štruktúr pozostávala zo štandardných metodických postupov tvorby, resp. aktualizácie regionálneho ÚSES, so zameraním na súčasnú krajinnú štruktúru, typizáciu, významnosť a optimalizáciu s osobitným dôrazom na pozitívne faktory, najmä návrh siete Natura 2000. Zapracovanie siete Natura 2000 však vzhľadom na jej priestorové väzby a vymedzenie nezávislé od administratívnych hraníc okresu, taktiež vyžadovalo spracovanie a posúdenie širších vzťahov a väzieb. Riešené územie je pritom dôležitým interaktívnym priestorom biologickej aktivity a zachovania biodiverzity aj z pohľadu nadregionálnej úrovne ÚSES v regióne, s výskytom nadregionálnych prvkov ÚSES najmä v okrajových a hraničných polohách. Ďalším faktorom bola rôznorodosť geomorfologických štruktúr (a sekundárne reprezentatívnych geoekosystémov), ktorých styk a prelínanie v priestore okresu bolo potrebné zohľadniť pri riešení návrhu. Len časť z nich (Bukovské vrchy) sa tu nachádza na dostatočne reprezentatívnej ploche, zatiaľ čo iné, len v okrajových polohách (Vihorlatské vrchy, Laborecká vrchovina), pričom ich jadrové územia sa nachádzajú hlavne mimo územia okresu. Ďalšou skupinou geomorfologických jednotiek boli štruktúry síce rozsahom postačujúce regionálnej mierke, ale antropicky ovplyvnené stresovými faktormi (Ublianska pahorkatina, Humenské Podolie), kde bolo potrebné skúmať pokračovanie týchto štruktúr za hranicami administratívneho územia, pre kvalitatívnu optimalizáciu návrhu aktualizovaného RÚSES. Súčasne boli vyhodnotené poznatky z uplynulého 25-ročného využívania pôvodného regionálneho ÚSES, zmien v nadregionálnom ÚSES, a tým aj nového kvalitnejšieho zladenia jednotlivých štrukturálnych aspektov návrhu z pohľadu rôznych kritérií, ako napr. terestrických, hydrických, xerotermných, pre návrh reprezentatívnych, alebo unikátnych štrukturálnych prvkov ÚSES.

Nadregionálny ÚSES – medzi podkladmi pre vypracovanie RÚSES okresu Snina bol aj Generel nadregionálneho územného systému ekologickej stability (GNÚSES) Slovenskej republiky, schválený uznesením vlády SR č. 312/1992 (aktualizovaný GNÚSES schválený uznesením vlády SR č. 350/1996). Tento vymedzuje ekologicky najhodnotnejšie priestory v rozsahu územia SR v mierke 1:200 000 a 1:500 000. Biocentrá vymedzené GNÚSES-om zaberajú 11,9 % z rozlohy Slovenska (5 biosférického významu, 13 provincionálneho a 120 nadregionálneho významu).

Vývoj nadregionálnych štruktúr na území Prešovského samosprávneho kraja – Nadregionálny aj regionálne ÚSES boli viackrát aktualizované v rámci dokumentov:
Spracovanie návrhu prvkov ÚSES pre návrh ÚPN VÚC Prešovského kraja (APS Prešov, 1998), Správa o stave ŽP Prešovského kraja (SAŽP Prešov, 2002), ÚPN VÚC ZaD Prešovského kraja (SAŽP-CKEP Prešov, 2004 a 2009). Na národnej úrovni v Koncepcii územného rozvoja Slovenska (KURS SR 2001 a Atlas krajiny SR, 2002). V Atlase reprezentatívnych geoekosystémov Slovenska (Miklós L., Izakovičová Z. a kol., 2006) bol v

roku 2006 publikovaný odborný návrh aktualizácie nadregionálneho územného systému ekologickej stability SR, ktorý preferuje zachovanie všetkých typov reprezentatívnych potenciálnych geoekosystémov (REPGES) v SR a zachovanie REPGES pre každý geoekologický región. Posledným záväzným dokumentom sú Zmeny a doplnky ÚPD Prešovského samosprávneho kraja 2019, v časti ochrana prírody a krajiny s príslušnou grafickou časťou. V národnej koncepčnej oblasti bol spracovaný ešte ECONET, ktorý však nemá záväznú platformu a líši sa len terminologicky.
Systém prvkov ekologickej stability v k. ú. Snina tvoria:

Nadregionálny biokoridor Vihorlat - Poloniny
Zaberá v k. ú. Snina územie CHKO Vihorlat. Tento biokoridor priestorovo spája dva geomorfologicky odlišné celky a vytvára tak most medzi Západokarpatskou a Východokarpatskou biotou.

Regionálny biokoridor Cirochy a Pčolinky
Je tvorený telesami riek a ich obojstranným brehovým porastom. Ekosystémy porastu tvoria spoločenstvá lužných lesov nížinných (Ulmenion), s výskytom dominantnej Salix Alba a Alnus incana. Tento hydrický biokoridor ma rôznu šírku, na mnohých miestach dochádza k jeho devastácii. K regionálnemu biokoridoru patria aj priľahlé aluviálne lúky.
Biokoridor je významný predovšetkým po zoologickej stránke ako ťahová cesta vtákov s výskytom viacerých druhov rýb.

Regionálne biocentrum Brusné, Dzedovo a Vinica
Tvoria ho viaceré lesné spoločenstvá dominujúcimi dubovo-karpatskými lesmi (Carici pilosae-Carpinetum). Mimoriadnu pozornosť a ochranu si tu zasluhuje spoločenstvo dubových subxerotermofilných lesov (Quercion pubescenti-petraeae),s výskytom mnohých teplomilných druhov rastlín. Biocentrum je zároveň významným hniezdiskom chránených a ohrozených druhov vtákov.

Regionálne biocentrum Magurica
Tvoria ho viaceré lesné spoločenstvá dubovo karpatských lesov (Carici pilosae-Carpinetum) a bukových kvetnatých lesov podhorských (Eu-Fagenion p.p. min.). Významné hniezdisko pre dravé vtáky a sovy.

Regionálne biocentrum Brúsny potok – Markov
Zasahuje malou časťou do južného cípu k. ú. Snina. Tvorí enklávu starého bukového porastu s významnou avifaunou – bocian čierny (Ciconia nigra), sokol lastovičiar (Falco subbuteo), výskyt užovky stromovej.

Miestne biocentrum rybník Mlynisko
Umelo vytvorený rybník na chov rýb. Významný z hľadiska rozmnožovania vtákov a obojživelníkov.

Miestne biocentrum – Veľký rybník
Najväčšia vodná plocha v rekreačnej oblasti Sninské Rybníky. V jarnom období predstavuje významnú lokalitu pre rozmnožovanie chránených druhov obojživelníkov.

Miestny biokoridor - Tretia Jaruha
Menší potôčik s veľmi dobre vyvinutými brehovými porastami a s dobrou stromovou i krovitou zelenou., zarastené strže vybiehajúce do potôčika, vzácne druhy živočíchov: Asio otux, Crex crex.

Miestne biocentrum - Park
Pozostatky historického parku vo voľno - krajinárskom štýle s výskytom viacerých domácich a cudzokrajných drevín, pôvodných lúčnych biocenóz a zvyšku rybníka.

Miestny biokoridor - potok Bystrá
Vodný tok s vyvinutým brehovým porastom s dominantnou jelšou (Alnus incana, Aglutinosa). Významný z hľadiska výskytu vzácnych druhov rýb a vtákov.

Miestny biokoridor – Tichá - Giglovo
Vodný tok s vyvinutým brehovým porastom s dominantnou jelšou (Alnus incana, A. glutinosa) a priľahlými dubovo-karpatskými lesmi (Carici pilosae-Carpinetum) na svahoch Giglova. Významný z hladiska výskytu vzácnych druhov machorastov, papradí a vyšších rastlín.

Miestne biocentrum – Hradisko
Náhradné lesné spoločenstvá hrabín lesmi (Carici pilosae-Carpinetum aegopodietosum) s výskytom vzácnych druhov rastlín.

Miestne biocentrum - Viničná hora
Bukové lesy vápnomilné, dubové subxerotermofilné a borovicové xerofilné lesy s výskytom vzácnych druhov rastlín. Komplex tohto biotopu vytvára miestny cintorín a ovocný sad s lúčkami a krovinatým okrajom lesa. Cintorín je aj zimoviskom plazov (Elaphe longissima).

Miestne biocentrum – Park 1.Mája

Miestne biocentrum – Park pri Vihorlate

Genofondové lokality v k. ú. Snina tvoria:

Lokalita Brusne, Dzedovo Vinica
Lesné porasty predstavujú významné refúgium pre 60 pôvodných chránených druhov vtákov národného významu a 18 druhov európskeho významu.

Lokalita Škuratkovo
Xerotermné lúky na hranici lesa sú významnými výskytovými lokalitami plazov národného a európskeho významu (Mortis religiouse, Elephe Longissimo, Cororella austriaca, Lacerta agilis, a iné).

Alúvium Cirochy
Hniezdisko a výskyt vtákov národného i európskeho významu (Alcedo atthi, Crex crex Actitisnypoleucons, Calidris Alpina, Anab acuta, a iné).

Lokalita Na harbiku pri Cerepani
Výskyt národne významného druhu Diphasiastrum complanatum (Plavúnik sploštený).

Lokalita Hradisko
Výskyt Waldsteinie kuklíkovej (Waldsteinia geoides).

Lokalita Mlynisko
Rybníkové a mokraďové spoločenstvá.

Lokalita Tichá - Bystrá
spoločenstvo jelše sivej s perovníkom pštrosím (Mattencia struthiopteris).

Uvedené lokálne biocentrá a biokoridory sa nachádzajú v dostatočnej vzdialenosti od územia zámeru. Prvky európskeho významu sa nachádzajú v dostatočnej vzdialenosti od plánovaného zámeru výstavby a nebudú ovplyvnené ich územia. Pri zachovaní prevádzkovej disciplíny a hlavne dodržovania prevádzkových pokynov vo všetkých aspektoch je možno konštatovať, že funkcie priliehajúcich zložiek ÚSES nebudú negatívne ovplyvňované.

11. Obyvateľstvo – demografické údaje (napr. počet dotknutých obyvateľov, veková štruktúra, zdravotný stav, zamestnanosť, vzdelanie), sídla, aktivity (poľnohospodárstvo, priemysel, lesné hospodárstvo, služby, rekreácia a cestovný ruch), infraštruktúra (doprava, produktovody, telekomunikácie, odpady a nakladanie s odpadmi).

Mesto Snina s počtom 18 690 obyvateľov patrí k stredným mestám na Slovensku. Je územným, ekonomickým, kultúrno-spoločenským a historickým centrom okresu Snina s výrazným vplyvom na spádové územie, ktoré tvorí 33 obcí s celkovým počtom cca 35 125 tisíc obyvateľov. Na východe susedí územie okresu s Ukrajinou, na severe s Poľskom, na západe s okresom Humenné a na juhu s okresom Sobrance. Mesto poskytuje služby v oblasti školstva, zdravotníctva, sociálnej starostlivosti a kultúry. Okres vznikol znovu po 36-tich rokoch, na základe Zákona č. 221/96 Z. z. o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky, 24. 6. 1996 a taktiež od toho istého roku patrí do Prešovského kraja.

Základná charakteristika mesta Snina (stav ku 31.12.2021)

Názov okresu:	Snina
Názov kraja:	Prešovský
Štatút obce:	Mesto
Celková výmera územia mesta (m2):	58 610 000 m^2
Počet obyvateľov:	18 712
Hustota obyvateľstva na km^2:	315,05

Dotknutým územím je mesto Snina (216 m n. m.). Nachádza sa v najvýchodnejšom cípe Slovenska, v Prešovskom kraji, na zemepisných súradniciach 48°59' severnej zemepisnej šírky a 22°09' východnej zemepisnej dĺžky. Leží na sútoku riek Cirocha a Pčolinka, z juhu je ohraničené Vihorlatskými vrchmi, z východu Bukovskými vrchmi, zo severu Nízkymi Beskydmi a na západe sa otvára do Cirošskej doliny. Je východiskom do Chránenej krajinnej oblasti Vihorlat, ktorá je sopečného pôvodu a do Národného parku Poloniny, ktorý je od roku 1993 spolu s priľahlými územiami Ukrajiny a Poľska súčasťou medzinárodnej biosférickej rezervácie Východné Karpaty vyhlásenej organizáciou UNESCO na ochranu pralesovitých spoločenstiev.

Katastrálne územie Sniny o rozlohe 5861 ha má nepravidelný pretiahnutý tvar v smere sever-juh. Južná hranica prebieha hrebeňom Vihorlatských vrchov, pokračuje západným smerom k Sninskému kameňu, kde dosahuje maximálnu výšku (1005 m n. m.). Tu sa hranica stáča smerom na severozápad cez Veľký Tarnovský potok. Ďalej pokračuje tokom Cirochy až pod železničné premostenie povyše obce Belá nad Cirochou, pokračuje hrebeňom doliny Brusného potoka do doliny Iľovnice a cez hrebeň do doliny Pichoňka. Odtiaľ pokračuje hrebeňom dolinami Pichoňky a Pčolinky do doliny Milanovo a juhovýchodným smerom do doliny Chotinka, cez hrebeň Mazúrovho vrchu k Ciroche.

Mesto rovnako ako aj celý okres patrí medzi hospodársky menej rozvinuté, bez významnejšej surovinovej základne a s vyššou nezamestnanosťou. Je hospodárskym a správnym centrom regiónu, v ktorom spolu s ďalšími 33 obcami žije na rozlohe 80 503 ha takmer 37 500 obyvateľov. Vzhľadom na svoju odľahlú polohu mimo hlavných urbanizačných a rozvojových osí a bez výrazných predpokladov surovinovej základne sa nedá predpokladať významný hospodársky rast v oblasti priemyslu.
Región však v rámci Slovenska zaujíma veľmi významné postavenie v oblasti prírodného bohatstva. Kataster mesta Snina zasahuje do CHKO Vihorlat a hraničí s NP Poloniny. Okrem prírodných a kultúrnych pamiatok sa tu nachádza tiež vodárenská nádrž Starina zásobujúca veľkú časť Košického a Prešovského kraja. Prírodné bohatstvo a kvalitné, pomerne nenarušené životné prostredie, je pre mesto aj celý región veľkým potenciálom pre rozvoj rekreácie a cestovného ruchu.

Z archeologických nálezov možno predpokladať, že v údolí rieky Cirocha žili ľudia už v staršej dobe kamennej. V 15. – 16. storočí nastala na tomto území tzv. Valašská kolonizácia Ruthénmi – Rusínmi, pastiersko – roľníckym ľudom. Vtedy vznikla aj Snina, spočiatku ako osada založená na zvykovom práve. Od roku 1321 až do roku 1684 vládol v Snine rod Drugethovcov zo Salerma pri Neapole. Po smrti Ţigmunda Drugetha sa stala majiteľkou sninského panstva jeho dcéra Klára van Zichy a neskôr jej dcéra Terézia van Dernáthová, ktorá dala v Snine v roku 1781 postaviť murovaný kaštieľ namiesto pôvodného dreveného. Jej piati synovia predali po jej smrti v roku 1799 celý majetok podnikateľovi z Gemera – Jozefovi Rhollovi, ktorého potomkovia zveľaďovali tento kraj až do roku 1857. Za tento krátky čas sa postarali o vybudovanie železiarne v roku 1809 v Jozefovej doline, v ďalších rokoch bola v jej blízkosti vystavaná celá osada Jozefove Hámre (dnes Zemplínske Hámre), kde sa usádzali aj nemecké rodiny. Od roku 1839 sa v Snine konali štyrikrát ročne tradičné jarmoky, ktoré znamenali rozvoj obchodu a remesiel. V roku 1841 bola v Jozefovej doline postavená aj zlievareň, v ktorej bola odliata aj známa socha Herkula pri Sninskom kaštieli. V čase hospodárskej krízy v roku 1873 železiarne úplne zanikli, život obyvateľov Sniny a okolia sa rapídne zhoršil a nastalo hromadné sťahovanie do USA, Kanady a západnej Európy.

Už v roku 1912 bola postavená železničná trať Humenné – Stakčín a priamo v Snine bola vybudovaná nová píla spracúvajúca ročne takmer 15 000 m^3 drevnej hmoty. Po vojne bola postavená vo Vihorlatských vrchoch úzkokoľajová železnica na dopravu dreva. Cestné komunikácie boli budované v rokoch 1932 – 1933. Pôvodný drevený most cez rieku Cirocha bol v roku 1935 vymenený za železobetónový. Pred druhou svetovou vojnou bola sociálna situácia obyvateľov mesta Snina už prijateľnejšia, hospodárskemu rozvoju napomáhala hlavne píla v Snine, železničná trať do Stakčína, ale tiež potreba opraviť vojnou zničené objekty. Z toho dôvodu bola v roku 1930 postavená v Snine tehelňa s trojzmennou nepretržitou prevádzkou predstavujúca ďalšie pracovné príležitosti.

V medzivojnovom období, keď Zakarpatská Rus patrila k Československu, bola Snina dôležitým mestom na obchodnej ceste smerom na východ. Nezaostávalo ani kultúrne dianie, keď mladý, iba 24 ročný podnikateľ Antonín Soukup, zaujímajúci sa o kultúrne dianie namontoval v roku 1928 v záhradnej reštaurácii zariadenie na premietanie nemých filmov, ktoré boli raz týždenne doprevádzané živou hudbou – kapelou. Ten istý človek sa zaslúžil aj o to, že od roku 1939 sú až dodnes osvetlené všetky ulice mesta. Z toho dôvodu musela byť vybudovaná elektráreň, uskutočnená montáž technológií a vystavená rozvodná sieť. Idyla medzivojnového obdobia bola narušená len veľkými povodňami v rokoch 1920 - 1930, z ktorých najväčšia v roku 1926 strhla železničný most a niektoré domy a zaplavila mnohé polia. Po tejto katastrofe prišla v roku 1939 oveľa väčšia - druhá svetová vojna, ktorá nadlho poznačila životy mnohých Snінčanov aj celé hospodárstvo mesta i jeho okolia. Dňa 25. 11. 1944 bolo mesto Snina oslobodené a postupne sa opäť spamätávala píla, tehelňa a ďalšie podniky, aby zabezpečili obnovu celého okresu.

V roku 1950 bol vybudovaný najväčší priemyselný - strojársky podnik Vihorlat, ktorý mal v čase svojho najväčšieho rozmachu takmer 6000 zamestnancov. V súčasnosti pôsobia v meste už len menšie spoločnosti, ktoré zamestnávajú desiatky až stovky zamestnancov najviac v oblasti drevárskej výroby, ťažkého priemyslu, ale aj strojárstva a stavebníctva.

Demografia

Hlavným demografickým vývojovým trendom je starnutie slovenskej populácie, čoho odrazom je aj demografický vývoj mesta Snina.
Najväčší nárast počtu obyvateľov mesta Snina bol zaznamenaný v rokoch 1980 – 1990, čo predstavuje nárast o viac ako 30 %. V období rokov 1990 – 2000 nárast počtu obyvateľov dosahoval už len 11 %. V ďalších rokoch zaznamenávame len klesajúci počet obyvateľov.

Demografický vývoj

Z dlhodobého hľadiska má vývoj počtu obyvateľov v okrese, doline a obciach pomaly klesajúci trend. Rovnako z hľadiska prirodzeného prírastku je v období rokov 2017 - 2021 zrejmý negatívny vývoj. Napriek negatívnemu trendu vývoja je však stále možné konštatovať, že natalita v sledovanom území bola až do uvedeného obdobia dlhodobo vyššia ako mortalita.

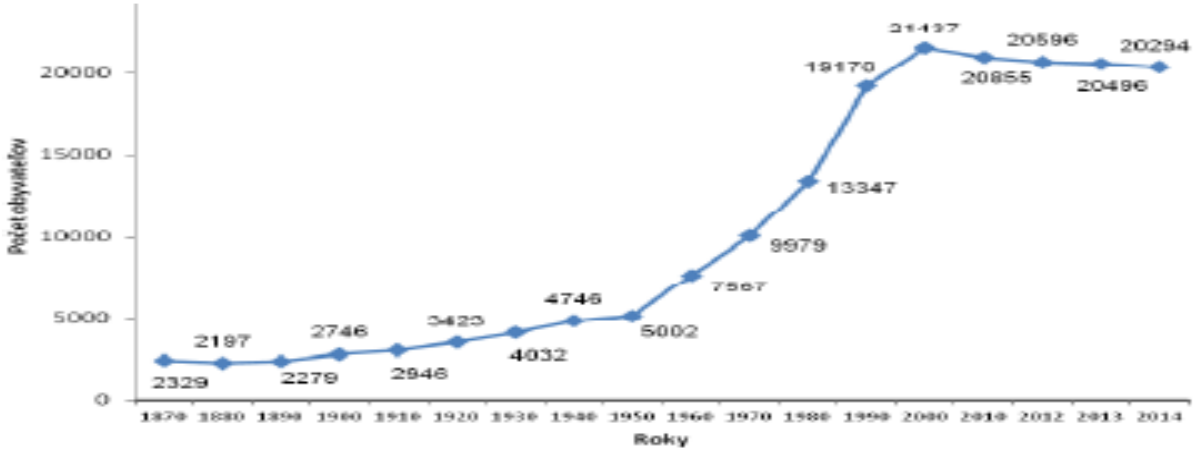
Tabuľka č. 12: Počet obyvateľov

Názov obce	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Belá nad Cirochou	3 377	3 367	3 366	3 348	3 361	3 380	3 372	3 379	3 399	3 402	3 369
Dlhé nad Cirochou	2 048	2 030	2 018	1 995	1 969	1 958	1 936	1 916	1 921	1 922	1 893
Pichne	582	574	567	571	568	571	572	578	578	566	559
Snina	20 701	20 596	20 496	20 294	20 174	20 031	19 855	19 695	19 520	19 322	18 712

Zemplínske Hámre	1 263	1 266	1 264	1 273	1 282	1 264	1 259	1 256	1 261	1 282	1 270
Spolu:	**27 971**	**27 833**	**27 711**	**27 481**	**27 354**	**27 204**	**26 994**	**26 824**	**26 679**	**26 494**	**25 803**

Zdroj: vlastné spracovanie

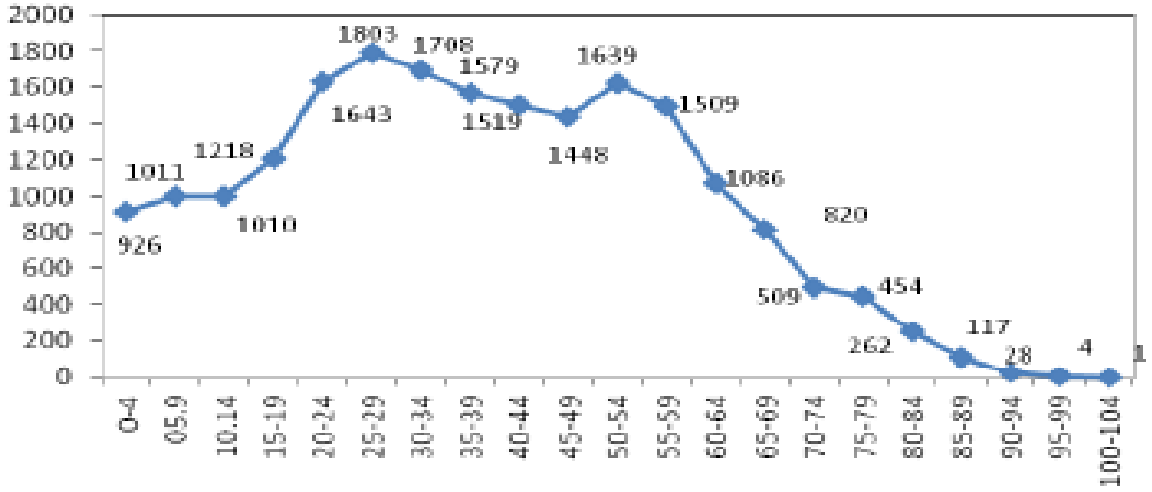
Vývoj počtu obyvateľov v meste Snina

Zdroj: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Snina na roky 2016 – 2022

V súčasnosti je v meste Snina klesajúci trend vývoja počtu obyvateľov. K roku 2015 bolo evidovaných 21 325 obyvateľov, k roku 2016 20 103 obyvateľov a len 18 712 obyvateľov k 31.12.2021.

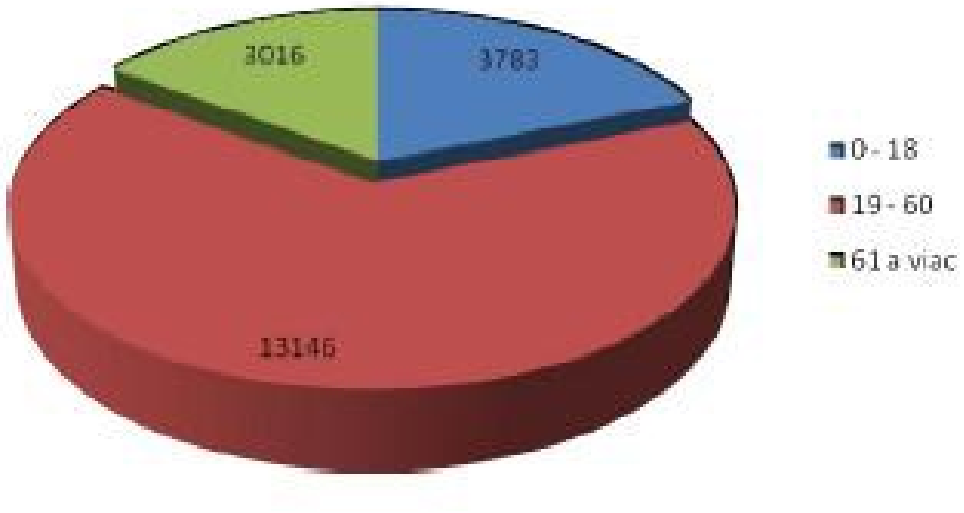
Veková štruktúra obyvateľstva v meste Snina k 31.12.2014

Zdroj: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Snina na roky 2016 – 2022

Podľa posledných výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 predstavovalo ekonomicky aktívne obyvateľstvo len 48,5 % z celkového počtu obyvateľov mesta Snina.

Ekonomický aktívne obyvateľstvo k 31.12.2021

Etnické zloženie obyvateľstva:

Najväčší počet obyvateľov je slovenskej národnosti (86,78%), z menšín prevláda rusínska (5,84%), ukrajinská (2,51%) a rómska menšina (1,86%).

Náboženské zloženie obyvateľstva:

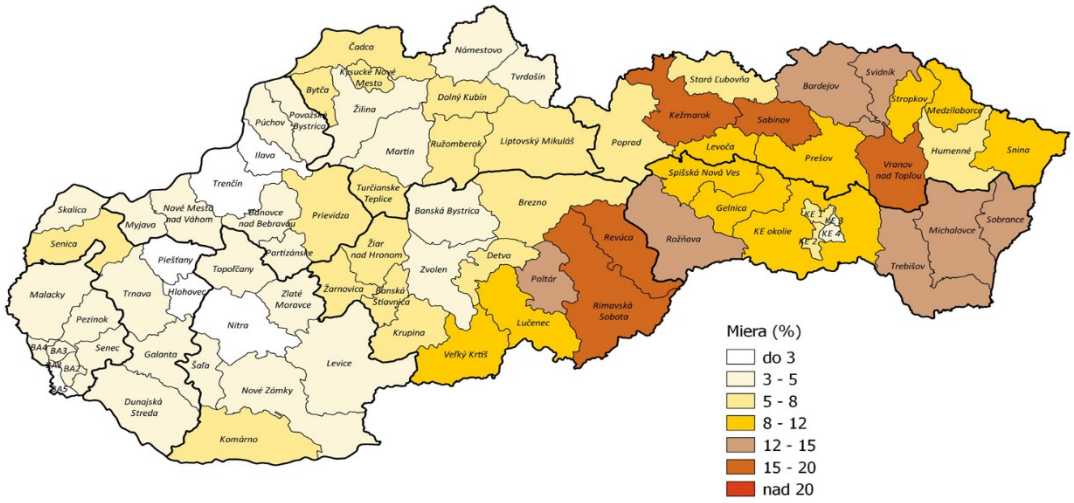
Z hľadiska náboženského vierovyznania prevládajú rímskokatolícke (56,03%), gréckokatolícke (19,21%) a pravoslávne vyznanie (13,59%) a iní.

Socioekonomické charakteristiky územia

Obyvatelia mesta pracujú prevažne v priemysle, službách a poľnohospodárstve. Mesto Snina a okres Snina patria dlhodobo k mestám a okresom s vyššou mierou nezamestnanosti v rámci Slovenska.

Momentálne je v Slovenskej republike relatívne nízka nezamestnanosť. Vývoj nezamestnanosti je priaznivý, okrem niektorých menej rozvinutých okresov. Miera nezamestnanosti v okrese Snina sa dlhodobo pohybuje nad úrovňou celoslovenského priemeru. Miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Snina je v roku 2022 na úrovni 9-10 %.

Miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch SR k 31.05.2022

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava.
Miera vidovanej nezamestnanosti je vypočítaná na základe výberových zisťovaní ŠÚ SR a priemerného počtu evidovaných uchádzačov o zamestnanie. Algoritmus výpočtu stanovilo MPSVR SR.

Bytový fond
Najväčší rozmach bytovej výstavby v meste bol zaznamenaný v čase budovania vodnej nádrže Starina. V období rokov 2005 – 2014 aj v Snine došlo k útlmu výstavby bytových domov. Do užívania bolo odovzdaných 55 bytov, z toho výstavbu 24 bytov zrealizovalo mesto prostredníctvom ŠFRB. V súčasnosti mesto vlastní byty, ktoré prenajíma občanom. Na trhu z bytmi v meste, dopyt prevyšuje ponuku, teda mesto pociťuje bytový deficit.

Podľa sčítania ľudu z roku 2011 z celkového počtu 2200 domov je 1974 domov slúžiacich na bývanie v členení 1794 rodinných domov a 183 bytových domov, zvyšných 253 domov predstavujú ostatné budovy. Z celkového počtu 1974 rodinných domov je 98,65 % vo vlastníctve fyzických osôb, 0,06 % vo vlastníctve právnických osôb a 1,29% v inom vlastníctve. Bytov bolo celkom 6426, pričom najväčšiu časť – 69,9 % z nich predstavovali byty v bytových domoch a 29,7 % byty v rodinných domoch. Zvyšných 0,4 % predstavovali byty v ostatných budovách.

Pozitívom je skutočnosť, že vcelku úspešne prebiehajú v meste rekonštrukcie bytových domov (výmena okien, zateplenie).

Byty v meste sú v správe dvoch správcovských spoločností (SEBYT a Bytové družstvo).
V meste je nedostatok bytov s nižšou podlahovou výmerou a nižším štandardom. Po tomto type bytov je dopyt najmä zo strany sociálne slabších občanov.

Otázku bytov mesto rieši predajom nebytových priestorov za účelom ich rekonštrukcie na byty.

Vzdelanostná štruktúra obyvateľov v meste:
Kvalitné vzdelanie je rozhodujúcim zdrojom budúceho rozvoja, prosperity a konkurencieschopnosti SR. Tvorivo-humánne vzdelávanie a výchova sú aj podmienkou

sociálneho konsenzu – odstraňovania sociálnych nerovností, riešenia rómskej problematiky, neporozumenia medzi ľuďmi, sociálnych konfliktov.

Vzdelanie a výchova sú najlepšou prevenciou v boji proti kriminalite, nezamestnanosti, drogám, protispoločenskému správaniu, ale aj najlepším stimulom pre vytvorenie kvalitného života občanov Slovenskej republiky v budúcnosti.

Na území mesta sa k 1.12.2019 nachádzalo 9 materských škôl (6 MŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, 2 súkromné MŠ, 1 cirkevná MŠ), 6 základných škôl (4 ZŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, 1 cirkevná ZŠ, 1 špeciálna ZŠ) a 5 stredných škôl (1 gymnázium štátne, 1 gymnázium cirkevné, 3 stredné odborné školy).

Umeleckú výchovu a vzdelávanie na území mesta zabezpečujú 3 základné umelecké školy (1 ZUŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, 2 súkromné ZUŠ).

Výchovno-vzdelávaciu záujmovú a rekreačnú činnosť zabezpečujú 4 centrá voľného času (1 CVČ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, 1 súkromné CVČ, 2 cirkevné CVČ). Mesto Snina je zriaďovateľom 6 materských škôl, 4 základných škôl, 1 ZUŠ a 1 CVČ s právnou subjektivitou. Súčasťou ZŠ a MŠ sú školské jedálne a školské kluby detí. Demografický vývoj na Slovensku už niekoľko rokov zaznamenáva postupný pokles počtu novonarodených detí, čo sa prejavuje aj na počtoch žiakov a tried v škole všeobecne.

Prognóza vývoja regionálneho školstva SR sa odvíja od demografického vývoja na Slovensku. Pokles počtu živonarodených detí je celoštátny trend, ktorý sa odráža aj v našom meste. V roku 2005 sa narodilo v Snine 182 detí a v roku 2014 to bolo len 155 detí.

Infraštruktúra

Zásobovanie vodou, kanalizácia

Vodným zdrojom pre obyvateľov a podnikateľské subjekty v meste Snina je predovšetkým vodná nádrž Starina. Lokalita Brehy je zásobovaná z prameňov Barnov, Hybkanin a Čierny potok v Zemplínskych Hámroch. Vodný zdroj Kopaná studňa situovaný pri sútoku potokov Pčolinka a Pichoňka, slúži dnes už len pre zásobovanie časti Lešné.

Kvalitu povrchových a podzemných vôd nemalou mierou zhoršuje poľnohospodárska činnosť, ktorej podiel na celkovom znečistení vody sa odhaduje na 30-50 %. Hlavným znečisťovateľom v povodí Cirochy je živočíšna výroba v okolitých obciach, predovšetkým z dôvodu produkcie odpadov ako maštaľný hnoj, močovka, silážne šťavy a pod.

Mesto má vybudovanú jednotnú kanalizačnú sieť, na ktorú je napojených cca 99 % obyvateľov. Vybudované sú 4 zberače odvodňujúce takmer všetky lokality mesta. V rokoch 2013 – 2014 bola dobudovaná verejná kanalizácia v okrajových častiach mesta, a to na časti ulíc Daľkovská, Jesenského, SNP, Podrybnícka a Stakčínska. Mesto Snina je v súčasnosti odkanalizované takmer na 100 %. Bez kanalizačnej siete sú iba koncové uličky – a to časť Ul. Kpt. Nálepku, časť Ul. Stakčínskej (za železničným priecestím v smere na Stakčín), časť Ul. Štúrovej (tri rodinné domy) a Ul. Perečínska (priemyselné prevádzky). Existujúca čistiareň odpadových vôd (ČOV) vybudovaná v roku 1991, situovaná západne od mesta po pravom brehu rieky Cirochy, bola projektovaná pre 30 096 obyvateľov. Pri predpokladanom prírastku obyvateľstva na 25 780 v roku 2020, by ČOV ešte kapacitne vyhovovala. Z dôvodu zastaranej technológie Východoslovenská vodárenská spoločnosť a.s. Košice realizovala rekonštrukciu a

modernizáciu ČOV. Zároveň sa realizovala intenzifikácia úpravne vody v Stakčíne, odkiaľ je pitná voda dodávaná, okrem Sniny, aj do širokého regiónu.

Zabezpečenie územia energiami

Snina je v súčasnosti v plnom rozsahu plynofikovaná a distribúciu zemného plynu zabezpečuje spoločnosť SPP – distribúcia, a s., Bratislava. Odbery sú zásobené z niekoľkých regulačných staníc. Pri navrhovaní potrieb zemného plynu sa uvažuje s potrebami pre vykurovanie, prípravu teplej úžitkovej vody a varenie v RD a BD. Potreby priemyslu je nutné riešiť so zreteľom na kapacitu, rozsah výrobných priestorov a výrobné technológie.
Potreby tepla pre rodinné domy sú zabezpečené zemným plynom a teplo v bytových domoch zabezpečuje v prevažnej väčšine centrálna tepelná sústava v meste.

Mesto Snina je zásobované elektrickou energiou VN a NN. Nízkonapäťový rozvod je realizovaný podľa charakteru príslušnej mestskej časti a je v prevažnej miere káblový v zemi a v niektorých odľahlých častiach mesta aj vzdušný na betónových podperách.

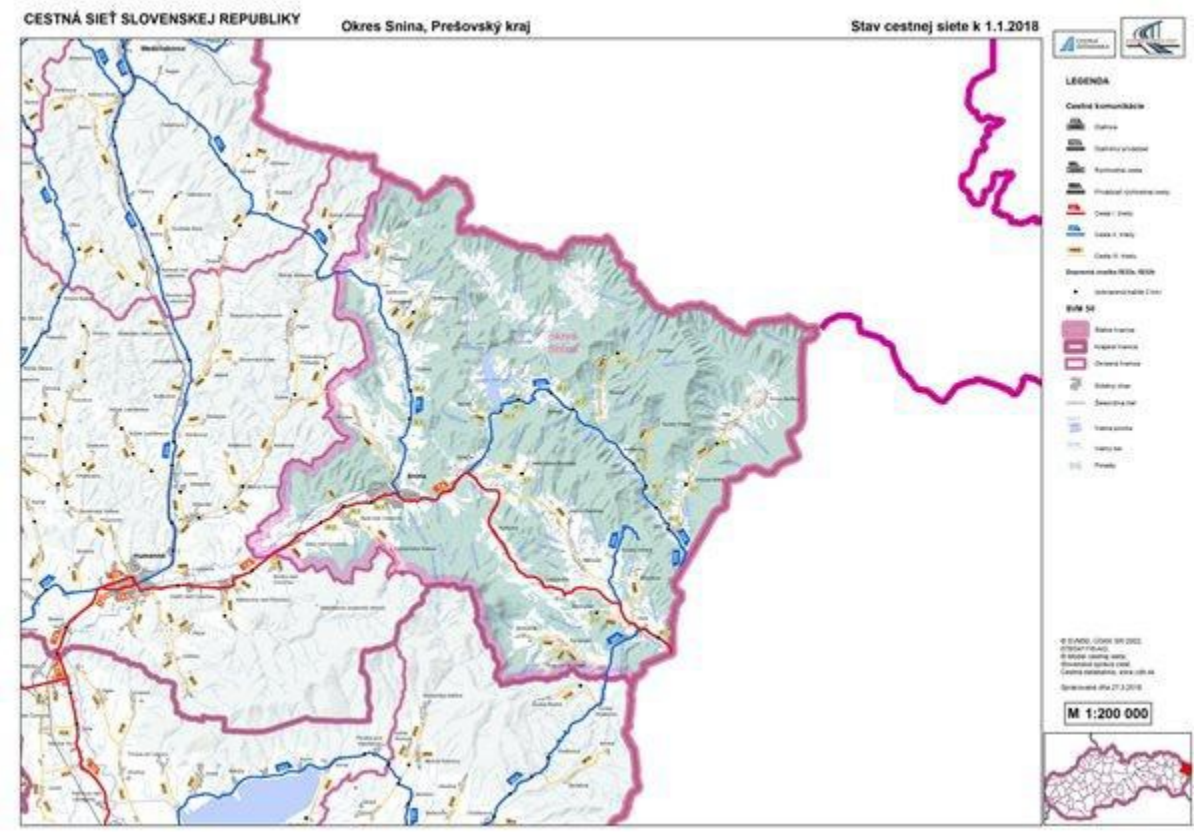
V meste je dobrá vybavenosť telekomunikačnej infraštruktúry, je pokryté signálom troch mobilných operátorov, má vlastnú káblovú televíziu, vlastný kamerový systém a vysokorýchlostný internet cez káblovú optickú sieť a zrekonštruované verejné osvetlenie.

Dopravná infraštruktúra

Mesto Snina je pohraničným okresným mestom a súčasťou Prešovského kraja a táto jeho poloha vplýva aj na jeho dopravný význam. Mesto je pripojené na cestné ťahy a železničné trate, ktoré majú priamu väzbu na prepravné vzťahy k Ukrajine a k Poľsku. Snina má k dispozícii dva dopravné systémy – cestnú a železničnú dopravu, ktoré sa nachádzajú priamo na území mesta.

Cestná doprava

Snina leží na trase základného cestného ťahu cesty I/74 Prešov – Ubľa. V intraviláne sídla sa na túto cestu napájajú cesty II/567 v smere Snina – Medzilaborce a III/55921 v smere Snina – Pichné. Tieto cesty v úsekoch prechodu zastavaným územím sú prvkami miestneho komunikačného systému a tvoria kostru dopravnej siete mesta. Na túto sa napájajú hlavné miestne komunikácie, ktoré sprístupňujú jednotlivé obytné obvody. Týmito nosnými cestami sú Ulice študentská, Kollárova, kpt. Nálepku a Sládkovičova. V meste je 56,7 km ciest, 7 mostov, 1 kruhový objazd, na jednej z križovatiek sa nachádza svetelné signalizačné zariadenie a tankovať sa je možné v meste v dvoch čerpacích staniciach. Väčšina úsekov ciest si vyžaduje každoročné investície do obnovy komunikácii a skvalitnenia ich povrchu. Investície sú zároveň potrebné aj do strojového vybavenia pre prevádzku a údržbu komunikácii.

Zdroj: http://www.cdb.sk/sk/Vystupy-CDB/Mapy-cestnej-siete-SR/Mapy-okresov/Snina.alej

Tab. č. 13: Intenzita dopravy na ceste č. I/74 (Celoštátne sčítanie dopravy 2015/Aktualizované:.2020).

ÚSEK	CESTA	SPRÁVCA	OKRES	T	O	M	S
01220	74	IVSC KE	Snina	563	4858	25	5446
01230	74	IVSC KE	Snina	548	5161	25	5734
01231	74	IVSC KE	Snina	667	7922	38	8627
01232	74	IVSC KE	Snina	480	4714	39	5233
01233	74	IVSC KE	Snina	696	74147	38	8148
01240	74	IVSC KE	Snina	479	3787	55	4321
02900	74	IVSC KE	Snina	123	1154	13	1290
02906	74	IVSC KE	Snina	239	2015	14	2268
02910	74	IVSC KE	Snina	128	921	17	1066
02916	74	IVSC KE	Snina	121	1053	25	1199

VYSVETLIVKY:
ÚSEK – číslo sčítacieho úseku
CESTA – číslo cesty
OKRES – popis okresu

IVSC KE - Investičná výstavba a správa ciest

ROČNÉ PRIEMERNÉ DENNÉ INTENZITY PROFILOVÉ (sk.voz./24 h) V ČLENENÍ:
T – nákladné vozidlá celkom
O – osobné automobily
M – motocykle
S – súčet všetkých vozidiel

Železničná doprava

Osobná aj nákladná železničná doprava je zabezpečovaná jednokoľajnou železničnou traťou Humenné – Stakčín. Osobná preprava je realizovaná prostredníctvom železničnej stanice Snina a zastávok Snina – mesto a Snina – predmestie. V meste je 7 železničných priecestí, z nich sú 2 chránené závorami.

Mestská a prímestská hromadná doprava

V centre mesta je umiestnená centrálna autobusová stanica, ktorá slúži pre príchody a odchody autobusov do priľahlých obcí, miest Slovenska a medzinárodnej prepravy. Je vybudovaná v rozsahu 9 nástupných stanovíšť.

Značným prínosom pre cestujúcich by bolo zriadenie kancelárie služieb cestujúcim priamo v priestoroch autobusového nástupišťa mesta Snina. Tým by sa zabezpečil bežný štandard pri vybavovaní náležitosti spojených s autobusovou prepravou.

Mestskú hromadnú dopravu zabezpečuje súkromná spoločnosť, pričom mesto na túto činnosť prispieva občanom do 15 rokov a občanom ZŤP v súlade s platným VZN mesta. Tieto dopravné služby využívajú dôchodcovia a hlavne počas školského roka žiaci a študenti základných a stredných škôl.

Pešie komunikácie

Systém peších komunikácií je v meste dostatočne vyriešený, vybudovaných je 43 km chodníkov a 7 lávok pre peších. Ťažisko tvorí pešia zóna v centre mesta, ktorá bola zrekonštruovaná v roku 2010 - 2011, na ktorú sa napájajú hlavné pešie trasy pozdĺž ciest Staničná, Študentská, Partizánska a Strojárska.

Statická doprava

Mesto Snina má pre uspokojenie požiadaviek na parkovanie motorových vozidiel nízky počet parkovísk. Pre parkovanie slúžia odstavné plochy pri obytných domoch na sídliskách, pri inštitúciách ako aj centrálne parkoviská. Kapacita všetkých parkovacích plôch mimo zástavby KBV bola v roku 2005 520 miest.

Mesto Snina od roku 2008 zrealizovalo rekonštrukciu a rozšírenie odstavných plôch pri bytových domoch na sídliskách.

V rokoch 2008 – 2014 bolo zrealizovaných celkom 346 nových odstavných plôch. Z celkového počtu parkovacích miest je v súčasnosti 38 vyhradených pre občanov s ťažkým zdravotným postihnutím (ZŤP/S), ktorí o ne požiadali v zmysle platného VZN mesta. Za účelom parkovania slúžia ešte tzv. plechové garáže, ktoré sú umiestnené na pozemkoch mesta.

Z dôvodu nárastu počtu osobných motorových vozidiel a stavu jestvujúcich odstavných plôch je v najbližšom období potrebné realizovať ďalšie rekonštrukcie a rozšírenie odstavných plôch na celom území mesta.
Taktiež by bolo vhodné vybudovať záchytné parkoviská pre nákladné vozidlá, ktoré v meste absentujú.

Cyklistická doprava
V roku 2012 bol na území mesta zrealizovaný cyklochodník „Za históriou Sniny“ v dĺžke 10 km a chodník pozdĺž nábrežia Cirochy v dĺžke 1,1 km, ktorý využívajú nielen cyklisti, ale aj peší turisti a korčuliari. V najbližšom období sa budujú ďalšie tematické cyklochodníky vrátane doplňujúcich zariadení s nadväznosťou na regionálne cyklochodníky.
Cyklodoprava je spôsob ako mesto odbremeniť od hustej automobilovej dopravy.

Priemysel a poľnohospodárstvo
K nosným ekonomickým odvetviam v Snine patrí hutnícky a strojársky priemysel, drevársky priemysel a stavebný priemysel. Značný podiel na zamestnanosti mesta majú verejná správa, obchod a služby.

Možnosť podnikania v meste Snina je silne ovplyvnená históriou. V Snine medzi dominantné odvetvia priemyslu vždy patrilo strojárstvo, drevospracujúci priemysel, obuvníctvo. Neskôr vzniklo obdobie novodobé, zamerané na spracovanie obalových materiálov.

V meste je obmedzená tvorba nových pracovných miest. Táto obmedzenosť je dôvodom nízkej kúpnej sily miestnych obyvateľov, slabej konkurencieschopnosti miestnych stredných a malých podnikov.

Poľnohospodárska výroba
Z poľnohospodárskeho hľadiska je územie zatriedené do výrobného typu zemiakarského s vhodnými podmienkami pre pestovanie obilnín, krmovín, okopanín a technických plodín. Poľnohospodárska výroba v zastavanom území na plochách nadmerných záhrad má malovýrobný charakter – dopestovanie zeleniny a ovocia.

Z poľnohospodárskych podnikov na území mesta hospodári AGRIFOP a. s. Stakčín, ktorý tu obhospodaruje pôdu o výmere 1 402 ha.

Bilancia obhospodarovaného pôdneho fondu v k. ú. Snina:
- orná pôda 555 ha
- lúky 397 ha
- pasienky 4 50 ha
- poľnohospodárska pôda spolu 1 402 ha
- nepoľnohospodárska pôda ostatná 60 km^2

Na ornej pôde pestuje podnik obiloviny, krmoviny a technické plodiny. TTP sa využívajú na pastvu hovädzieho dobytka a kosbu s následným spracovaním na krmivo.
V k. ú. Snina sa nachádza 1 hospodársky dvor zameraný na živočíšnu výrobu. Ide o farmu dojníc s kapacitou 500 ks hospodárskych zvierat vo vlastníctve a. s. Agrifop Stakčín Areál farmy sa nachádza na okraji k. ú. Snina pri ceste na Pčoliné.

Lesné hospodárstvo
Lesné plochy k. ú. Snina spadajú podľa klasifikácie do lesného hospodárskeho celku (LHC) Snina, ktorý zahŕňa aj lesné plochy katastrov Parihuzovce, Čukalovce, Pichne, Pčoliné, Dlhé n/Cirochou a čiastočne aj obcí Zemplínske hámre, Stakčín a Modrá n/Cirochou.
Celková plocha lesného pôdneho fondu v k. ú. Snina je 3 383,09 ha.

Správou a hospodárením s LPF na k. ú. Snina sa zaoberajú organizácie:

- Lesopoľnohospodárska urbárska spoločnosť – pozemkové spoločenstvo Snina 624,20 ha
- Lesy SR - odštepný závod Vranov, Lesná správa Snina 2 758,89 ha.

Hospodárenie sa prevádza v súlade s aktuálnymi lesohospodárskymi plánmi, ktoré periodicky spracováva rezortná organizácia Lesoprojekt Zvolen (NLC Zvolen).

Služby

Sieť maloobchodu a ubytovacích služieb
Mesto Snina poskytuje služby v oblasti školstva, zdravotníctva, sociálnej starostlivosti, športu a kultúry. Je vybavené širokou škálou zariadení lokálneho, mestského, okresného aj regionálneho významu v rámci školstva, zdravotníctva, kultúry, telovýchovy a športu, sociálnej starostlivosti ako aj zariadení obchodu a služieb. Základná vybavenosť je vyhovujúca. Rýchlo sa rozvíjajú najmä rôzne druhy maloobchodu, veľkoobchodu a služieb ktoré pokrývajú denné potreby občanov. Zároveň je možné konštatovať, že aj v komerčnej sfére ešte chýba nákladnejšia a kvalitnejšia vybavenosť, napr. ubytovacie a stravovacie zariadenia vyššieho štandardu, kryté športové a relaxačné zariadenia, náročnejšie areály športu.

Vývoj počtu prevádzok v meste Snina

Prevádzky	k 31.12.2009	k 31.12.2010	k 31.12.2011	k 31.12.2012	k 31.12.2013	k 31.12.2014
Predajne potravinárskeho tovaru, supermarkety a predajne zmiešaneho tovaru	78	73	71	70	67	62
Predajne nepotravinárskeho tovaru	132	125	120	117	114	102
Zariadenia na údržbu a opravu motorových vozidiel	7	5	5	5	5	5
Pohostinské a odbytové strediská	49	45	44	43	43	41

Zdroj: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Snina na roky 2016 - 2022

Zdravotníctvo
Zdravotnícka starostlivosť je poskytovaná v nemocnici s celookresnou pôsobnosťou a tiež prostredníctvom súkromných ambulancií.
Ambulantná zdravotná starostlivosť je poskytovaná prostredníctvom súkromných zdravotníckych zariadení na území mesta Snina.

Kultúra

Snina od roku 1961 nebola sídlom okresu, a preto v meste nevznikli žiadne štátne, alebo regionálne kultúrne inštitúcie. Rozvoj tejto oblasti spoločenského života bol a je záležitosťou samosprávy a rôznych občianskych združení, kultúrnych spolkov a inštitúcií.

V meste pôsobí Mestské kultúrne a osvetové stredisko, ktoré je centrom a hlavným organizátorom kultúrneho diania. Ťažiskom je rozvoj duchovných hodnôt, tradícií a zvykov, ako aj ďalších foriem kultúrneho vyžitia a trávenia voľného času. V kultúrnej oblasti sú činné najmä tieto subjekty: Dom Matice Slovenskej, Galéria Andrej Smolák, ZUŠ a Súkromná ZUŠ Hviezdoslavova – tanečný odbor, Súkromná ZUŠ – výtvarný odbor, Centrum voľného času (mažoretky Maršálky), Súkromné centrum voľného času Mariána Lojana (folklórny súbor Šiňava, Tanečný klub Šarm). Národnostné menšiny organizujú svojich príslušníkov v Združení vysídlencov z oblasti vodárenskej nádrže Starina, Zväze Rusínov a Ukrajincov SR či Rusínskej obrode, ktoré sú tiež aktívne pri organizovaní regionálnych kultúrnych podujatí.
Okrem týchto inštitucionalizovaných subjektov v meste Snina pôsobia folklórne spevácke skupiny Starinčanka, Pajtaše, Kyčara, Dukát, Dúha a Senioranka.

Ponukou koncertov modernej hudby a organizovania festivalu Rock pod kameňom sa zaoberá agentúra Rockplus Production.

Na prezentáciu a organizovanie kultúrnych podujatí slúžia priestory Mestského kultúrneho a osvetového strediska, interiér a exteriér novo zrekonštruovaného kaštieľa, Klubu kultúry vysídlencov vodárenskej nádrže Starina, priestory zrekonštruovanej ZUŠ a pre kultúrne podujatia v exteriéri sa využíva mobilné pódium a prírodný amfiteáter situovaný v rekreačnej oblasti Rybníky.

Medzi najsilnejšie produkty kultúry v Snine patria podujatia celoslovenského až celoeurópskeho významu. Medzi ne zaraďujeme: Gerbócovu literárnu Sninu, Festival duchovnej piesne, festival Rock pod kameňom a Medzinárodný výtvarný festival. Obnovený kaštieľ sa stáva turistickou dominantou mesta a regiónu pre obyvateľov aj návštevníkov mesta Snina. Umiestnenie muzeálneho a galerijného oddelenia do priestorov kaštieľa umocňuje súčasné rozvojové stratégie mesta. Z hľadiska budúcnosti je tu predpoklad vzniku múzea ako prirodzeného centra spoluvytvárania identity a súdržnosti regiónu.

Šport

Mesto Snina má svoju bohatú športovú históriu. Už tradične najsilnejšie športy v meste sú takzvané veľké športy futbal a volejbal. Do silnej trojky bolo zaradené vzhľadom na svoju históriu a úspechy aj zápasenie. Pri poslednej analýze športu v Snine komisiou mládeže, kultúry, športu a poskytovania grantov bolo naďalej doporučené preferovať tieto tri športy, ktoré majú v našom meste nielen tradíciu, ale aj vysokú návštevnosť. Hlavne futbal a volejbal sa musia presadiť pri dosahovaní športových výsledkov medzi širokou konkurenciou. V posledných rokoch zaznamenáva medzi mládežou najlepšie výsledky volejbal. Po personálnych zmenách napredujú aj mladí futbalisti a je veľký predpoklad, že budú kvalitnou zásobárňou pre dospelých. Najväčšie úspechy medzi dospelými dosiahli zápasníci Vihorlatu Snina. Na kvalitnej úrovni sú tenis, šach, a stolný tenis. V posledných rokoch získavajú väčšiu popularitu medzi mládežou taekwondo, šerm a karate. V týchto športoch je síce predsa len užšia konkurencia, ale napriek tomu aj tieto športy robia reklamu nášmu mestu. Neustále je však málo príležitostí na rozvoj zimných športov. Okrem organizovania športovcov v

kluboch, pôsobia v meste pri ZŠ aj športové triedy. Svojimi aktivitami prispievajú k popularizácii športu medzi mládežou taktiež centrá voľného času.

Úroveň rozvoja športu tak ako na celom Slovensku, aj v meste Snina je priamoúmerná dostatku financií. Kluby sú v prevažnej miere závislé na podpore mesta.
Športové aktivity sa rozvíjajú individuálne aj organizovane. V meste je viacero klubov, v ktorých pôsobí mnoho športovcov, ktorí úspešne reprezentujú nie len mesto, ale aj celý región. Kluby: futbal, zápasenie, volejbal, turistika, teakwondo, šerm, karate, jazdectvo, hokej, tenis, stolný tenis, šach, basketbal, lyžovanie.

Odpadové hospodárstvo

Účelom odpadového hospodárstva v zmysle zákona o odpadoch je predchádzať vzniku odpadov, obmedzovať ich tvorbu, znižovať nebezpečné vlastnosti odpadov a prednostne zabezpečiť zhodnocovanie odpadov pred ich zneškodňovaním. Uvedené činnosti sú zohľadnené aj v „Programe odpadového hospodárstva Prešovského kraja na roky 2016-2020“
Pre reguláciu, hospodárenie a organizáciu zberu a zneškodňovania komunálneho odpadu má mesto schválené všeobecne záväzné nariadenie stanovujúce základné zásady zberu, prepravy, spôsobe triedenia, nakladania, zneškodňovania a zhodnocovania odpadov. Smerovanie odpadového hospodárstva na úrovni mesta určuje program odpadového hospodárstva (POH) spracovaný v zmysle zákona o odpadoch. Program sa vydáva spravidla na obdobie 5 rokov a predstavuje základný koncepčný dokument rozvoja odpadového hospodárstva v meste Snina pre určené obdobie. Je strategickým dokumentom, ktorý podlieha povinnému hodnoteniu zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

Vznik komunálnych odpadov v rokoch 2017 – 2022 v meste Snina

Komunálny odpad	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Ostatný (t)	9628	9536	8975	9387	8698	8674
Nebezpečný (t)	45	43	37	31	39	25
Spolu (t)	9673	9579	9012	9418	8737	8699

Zdroj: Štatistické hlásenia mesta Snina

Na území okresu Snina podniká viacero subjektov, ktorých predmetom činnosti je zhodnocovanie odpadov (využitie biologicky rozložiteľného odpadu, recyklácia plastov, zber druhotných surovín, zber starých áut ap.).

Rekreácia a cestovný ruch

Jedným z najdynamickejšie sa rozvíjajúcim odvetvím hospodárstva v rámci okresu je odvetvie cestovného ruchu. Sninský región hraničí na východe s Ukrajinou a na severe s Poľskom. Jeho prírodné pomery a danosti ho predurčujú, aby sa stal vyhľadávanou lokalitou pre turistov. Na jeho území sa nachádzajú Bukovské vrchy, Nízke Beskydy a z juhu pohorie sopečného pôvodu Vihorlat. Súčasťou severovýchodnej časti okresu Snina je Chránená krajinná oblasť Východné Karpaty, ktorá bola v roku 1993 svetovou organizáciou UNESCO vyhlásená za Medzinárodnú biosférickú rezerváciu Východné Karpaty (MBR Východné Karpaty). Od 1. 10. 1997 bola nariadením vlády SR č. 258/1997 časť MBR Východné Karpaty za Národný park Poloniny.

Z hľadiska rozvoja cestovného ruchu má pre mesto Snina značný prínos biokúpalisko v rekreačnej oblasti Sninské rybníky (3 km od mesta Snina). Ide o druhé kúpalisko v rámci Slovenska, v ktorom sa filtrácia vody zabezpečuje prostredníctvom kúpacieho biotopu (čistenie pomocou vodných rastlín).

Medzi atraktívne ponuky CR v meste Snina patrí novo zrekonštruovaný klasicistický kaštieľ z 18. storočia, ktorého súčasťou je socha Herkula a historický park.

Okrem toho je pre cyklistov a peších, zaujímavý nový cyklochodník „Za históriou Sniny”. Tento cyklochodník je možné napojiť na množstvo ďalších cyklotrás v sninskom regióne v smere cez Topoľovú alej k RO Rybníky a tým poskytnúť potenciálnym turistom širšiu ponuku produktov CR.

Mesto Snina je členom Oblastnej organizácie cestovného ruchu Horný Zemplín a Horný Šariš spolu s mestami Humenné, Vranov a Medzilaborce a s podnikateľskými subjektmi pôsobiacimi v týchto okresoch v oblasti cestovného ruchu. Od tohto členstva sa očakáva väčší prínos vytvárania nových produktov nielen pre mesto Snina ale aj celý jeho región.
Centra voľného času zabezpečujú podľa výchovného programu školského zariadenia výchovno-vzdelávaciu, záujmovú aj rekreačnú činnosť detí, rodičov a iných osôb do veku 30 rokov v ich voľnom čase.

Rekreačnú činnosť v meste a v okolí zastrešuje Oddelenie rekreačných a športových služieb.
Na posudzovanej lokalite, ani v jej najbližšom okolí sa objekty rekreácie nenachádzajú.

12. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti.

V katastri mesta sú evidované nasledujúce kultúrne pamiatky:

- Stredoveký hrádok, resp. hláska. Nachádza sa v lokalite Hradisko severne od obce, po pravej strane cesty Snina - Pčolinné. Na uvedenej polohe je potrebné predpokladať hlásku, resp. hrádok kontrolujúci cestu cez Karpatské priesmyky.
- Rímskokatolícky kostol Nájdenia sv. Kríža s bezprostredným okolím (cintorín, základy stredovekého kostola).
- Areál rímsko-katolíckeho kostola – pod súčasným povrchom terénu predpokladané základy staršej sakrálnej stavby (1.písomná správa o kostole k roku 1601).
- Kalvária s klasicistickou kaplnkou Sedembolestnej p. Márie na Kalvárii z r. 1 847. Má jednoduchú dispozíciu rozšírenú v spodnej časti kryptou.
- Klasicistický kaštieľ z konca 18.stor. s fontánou so sochou Herkula z r.1 841.
- Pomník na pamiatku padlých v 1.svetovej vojne. Osadený je na námestí v parku.
- Židovský cintorín, ktorého vlastníkom je Ústredný zväz židovských a náboženských obcí. Je v dobrom stave a je s náhrobníkmi historickým dokladom o existencii a živote židovskej komunity.

13. Archeologické náleziská.

V katastri Sniny sú evidované podľa § 41 pamiatkového zákona viaceré archeologické nálezy.

Predovšetkým ide o:
1. Plocha historického jadra mesta – územie s evidovanými archeologickými nálezmi z obdobia stredoveku až novoveku (1. písomná zmienka k roku 1317).
- areál rímsko-katolíckeho kostola – pod súčasným povrchom terénu predpokladané základy staršej sakrálnej stavby (1. písomná správa o kostole k roku 1601)
– areál kaštieľa – kultúrne vrstvy, kanály a ďalšie murované konštrukcie z mladšieho novoveku.

Bližšie nelokalizované a narušené lokality:
2. Poloha Hradisko po pravej strane cesty na Pčoliné - stredoveká hláska, plocha lokality zničená zemnými prácami.
3. SSV od intravilánu mesta, kóta 338 - staršia doba kamenná.
V záujmovej oblasti navrhovanej činnosti alebo v jej bezprostrednom okolí nie sú známe paleontologické náleziská.

14. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality (napr. skalné výtvory, krasové územia a ďalšie).

Na dotknutom území sa nenachádzajú paleontologické náleziská a významné geologické lokality, ktoré by mohli byť negatívne ovplyvnené navrhovanou činnosťou.

15. Charakteristika existujúcich zdrojov znečistenia životného prostredia (napr. hluk, vibrácie, žiarenie) a ich vplyv na životné prostredie.

Hluk
Záujmové územie sa nachádza v priemyselnom parku bývalého podniku Vihorlat Snina. V okolí sa nachádzajú priemyselné objekty a dopravná infraštruktúra. Z líniových zdrojov hluku sa najvýraznejšie prejavujú mobilné zdroje viažuce sa na prístupové cesty. Z hľadiska typov zdrojov hluku, ktoré sa vyskytujú v záujmovom území rozlišujeme hluk z mobilných zdrojov pozemnej dopravy.

Najväčšími zdrojmi hluku sú cestné komunikácie I. a II. triedy, železničná trať, technológie v priemyselných a poľnohospodárskych areáloch.
Najzávažnejší je hluk z automobilovej dopravy, ktorý negatívne vplýva na okolitú krajinu pozdĺž dopravných koridorov.

Hluk zo železničnej dopravy trať Humenné –Stakčín nemá závažnejší negatívny dopad na obyvateľstvo. Potenciálne negatívnym faktorom ovplyvňujúcim kvalitu prostredia sa môže v budúcnosti stať tranzitná medzinárodná doprava na plánovanej rýchlostnej komunikácii štátnej cesty I/74 Lipníky - Ubľa.

Komunálna hlučnosť je sledovaná a nepresahuje hygienické limity.

Prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku vo vonkajšom prostredí

Kateg. územia	Opis chráneného územia	Ref. čas. inter.	Prípustné hodnoty (dB)				
			Hluk z dopravy				Hluk z iných zdrojov
			Pozemná a vodná doprava b)c)	Železničné dráhy c)	Letecká doprava		
			$L_{Aeq.p}$	$L_{Aeq.p}$	$L_{Aeq.p}$	$L_{Asmax.p}$	$L_{Aeq.p}$
I.	Územie s osobitnou ochranou pred hlukom, napr. kúpeľné miesta [10] kúpeľné a liečebné areály).	deň večer noc	45 45 40	45 45 40	50 50 40	- - 60	45 45 40
II.	Priestor pred oknami obytných miestností bytových a rodinných domov, priestor pred oknami chránených miestností školských budov, zdravotníckych zariadení a iných chránených objektov[d] vonkajší priestor v obytnom a rekreačnom území.	deň večer noc	50 50 45	50 50 45	55 55 45	- - 65	50 50 45
III.	Územie ako v kategórii II v okolí[a] diaľnic, ciest I. a II. triedy, miestných komunikácií s hromadnou dopravou, železničných dráh a letísk[9,11], mestské centrá.	deň večer noc	60 60 50	60 60 55	60 60 50	- - 75	50 50 45
IV.	Územie bez obytnej funkcie a bez chránených vonkajších priestorov, výrobné zóny, priemyselné parky, areály závodov.	deň večer noc	70 70 70	70 70 70	70 70 70	- - 95	70 70 70

Poznámky k tabuľke:

a) Prípustné hodnoty platia pre suchý povrch vozovky a nezasnežený terén. Ak ide o sezónne zariadenia, hluk sa hodnotí pri podmienkach, ktoré je možné pri ich prevádzke predpokladať.

b) Pozemná doprava je doprava na pozemných komunikáciách vrátane električkovej dopravy.

c) Zastávky miestnej hromadnej dopravy, autobusovej, železničnej, vodnej dopravy a stanovištia taxislužieb určené iba na nastupovanie a vystupovanie osôb sa hodnotia ako súčasť pozemnej a vodnej dopravy.

d) Prípustné hodnoty pred fasádou nebytových objektov sa uplatňujú v čase ich používania (napríklad školy počas vyučovania).

V pracovných dňoch od 7.00 do 21.00 h a v sobotu od 8.00 do 13.00 h sa pri hodnotení hluku zo stavebnej činnosti vo vonkajšom prostredí stanovuje posudzovaná hodnota pripočítaním korekcie K = (-10) dB k ekvivalentnej hladine A zvuku v uvedených časových intervaloch. V týchto časových intervaloch sa neuplatňujú korekcie.

Pre danú kategóriu územia sú najvyššie prípustné ekvivalentné hladiny hluku vo vonkajšom priestore stanovené podľa vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z.z. ktorým sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov v hodnotách 70 dB pre dennú dobu, 70 dB pre večer a 70 dB pre noc (22:00-06:00).

Z dlhodobého hľadiska prevádzkovanie činnosti nebude preto významným zdrojom hluku aj vzhľadom na stavebno-technickú konštrukciu technológie, jednotlivých objektov a systém obslužnej dopravy, ktorá je na periférii mesta.

Produkovaný hluk vo vnútornom prostredí z navrhovanej činnosti nepreniká do chránenej miestnosti z vnútorných zdrojov alebo nepreniká do chránenej miestnosti z vonkajšieho prostredia a pred oknami chránenej miestnosti.

V susedstve záujmového územia produkujú hluk aj iné spoločnosti v priamom susedstve. Hluk z pohybu motorových vozidiel vzhľadom na ich frekvenciu je prijateľný.

Vibrácie

Vznik vibrácií sa môže potenciálne očakávať len v najbezprostrednejšom okolí niektorých inštalovaných technologických zariadení, napr. drviča a pod.. Vibrácie týkajúce sa obytnej zóny budú spojené skôr s nákladnou dopravou zabezpečujúcou chod prevádzky.

Žiarenie

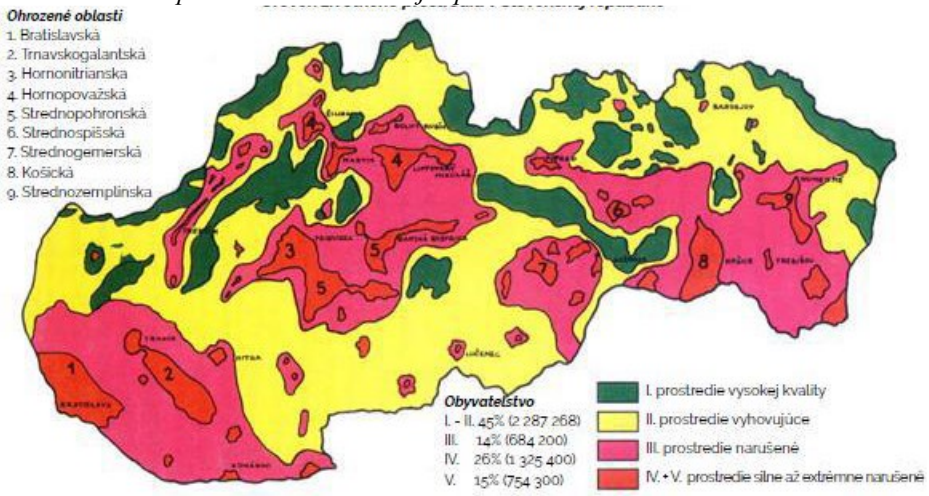
Pri samotnej montáži a ani pri prevádzke navrhovanej činnosti sa nebude vyskytovať produkcia žiadneho elektromagnetického žiarenia.
Zdrojom prirodzeného žiarenia je najmä radón, ktorý je prítomný v stopových množstvách v horninách. Jeho účinku je obyvateľstvo vystavené zo stavebných materiálov, z horninového podložia a z vody. Z doteraz realizovaných prieskumov vyplýva, že na území mesta Snina prevažuje nízke až stredné radónové riziko. Navrhovaná stavba nepredpokladá vznik osobitných foriem fyzikálneho žiarenia.

16. Komplexné zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov.

Nesúlad socioekonomického rozvoja s ekologickými danosťami sledovaného územia tvorí hlavnú príčinu problémov životného prostredia. Ich kumulácia na tej istej ploche znásobuje nepriaznivý účinok na celkovú stabilitu krajiny. Faktory znižujúce stabilitu v takom prípade predstavujú syntetickú vlastnosť územia vyjadriteľnú rôznym počtom negatívnych dopadov (stresových faktorov, bariérových prvkov), ktorých účinok sa zväčšuje ich kumuláciou a veľkosťou regiónu, v ktorom pôsobia.
Environmentálna regionalizácia SR na základe komplexného zhodnotenia stavu ovzdušia, podzemnej a povrchovej vody, pôdy, horninového prostredia, bioty a ďalších faktorov vymedzuje 5 stupňov kvality životného prostredia (SAŽP 2008) - prostredie vysokej úrovne, vyhovujúce, prostredie mierne narušené, prostredie narušené, prostredie silne narušené.
1. stupeň predstavuje stav ŽP najmenej ovplyvnený činnosťou človeka, najbližší k stavu ekologickej rovnováhy, k prírodnému prostrediu.
2. a 4. stupeň treba chápať ako prechodové hodnoty medzi krajnými stavmi a identifikovaným stredom.
3. stupeň predstavuje stredný stav negatívneho ovplyvnenia ŽP v území.

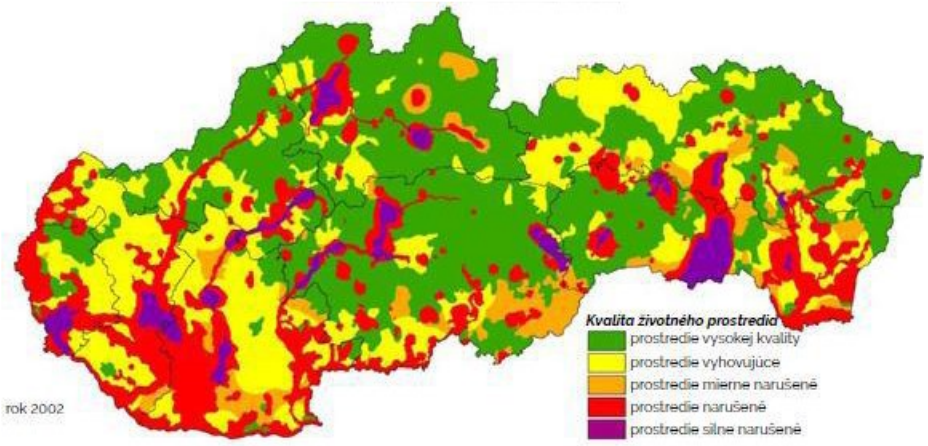
5. stupeň predstavuje stav ŽP extrémne atakovaného činnosťou človeka, s najvyšším podielom environmentálnych záťaží.
Tie územia, kde sa kumulujú environmentálne záťaže (územia v 4. a 5. stupni) sa označujú ako ohrozené oblasti životného prostredia.

Obr. č. 11: Úroveň životného prostredia v Slovenskej republike

Zdroj: MŽP SR: Environmentálna regionalizácia Slovenskej republiky 2016

Obr. č. 12: Stupeň environmentálnej kvality územia

Zdroj: MŽP SR: Environmentálna regionalizácia Slovenskej republiky 2016

Oblasť dotknutého územia prezentuje prostredie vysokej kvality územia.
Environmentálnu kvalitu regiónu okrem dominantných charakteristík vyplývajúcich zo stavu zložiek životného prostredia a intenzity vplyvu rizikových faktorov modifikuje smerom pozitívnym resp. negatívnym tiež prítomnosť niektorých lokálne až regionálne pôsobiacich objektov a javov.
Predchádzajúce analýzy jednotlivých zložiek životného prostredia podľa tohto Zámeru, ktoré vychádzajú z úrovne vyššej krajinno-priestorovej jednotky korešpondujú s environmentálnou regionalizáciou územia Slovenska (SATP 2008). Pokiaľ na základe vykonaných analýz abiotických, biotických a socioekonomických podkladov o území vytvoríme zjednodušený model krajinno-ekologického komplexu na úrovni záujmového priestoru získame homogénny priestorový areál (typ KEK) s rovnakými krajinnoekologickými vlastnosťami.

Identifikované typy krajinnoekologických komplexov (typy KEK) na záujmovom území :

- KEK „A“ - polygón zastavaných plôch
- KEK „B“ - polygón nevyužívaných rozvojových plôch priemyselnej zóny
- KEK „C“ - polygón intenzívne obhospodarovaných pôdnych celkov

Na základe interpretácie vlastností krajinnoekologických komplexov a požiadaviek navrhovanej činnosti (vstupy a výstupy) môžeme identifikovať environmentálne problémy a limity (hmotné a nehmotné prvky) vo vzťahu k známym rizikám, ktoré navrhovaná činnosť predstavuje.

Z hľadiska ovzdušia sú hlavnými environmentálnymi problémami súvisiacimi s intenzívnou dopravou a priemyselnou činnosťou znečisťovanie ovzdušia, úbytok ozónu a klimatická zmena. Rozvojom miest dochádza k navýšeniu potreby vody a rozvoju vodného hospodárstva v krajine, a zmenám v kvalite podzemných a povrchových vôd. V súvislosti s výstavbou veľkých logistických a priemyselných areálov v okrajových zónach miest, dochádza k záberu krajiny a pôdy. S tým súvisí zhutnenie pôdy (zastavanie, zabetónovanie), či opustenie pôdy pri územiach, ktoré prestali slúžiť pôvodnej funkcii. Pôda je ohrozená eróziou, veternou, či vodnou ale aj kontamináciou z jednotlivých hospodárskych aktivít v území. Ďalším environmentálnym problémom súčasnosti je hluk vo vonkajšom prostredí, ktorý vzniká najmä z intenzívnej dopravy a činnosťou priemyselných podnikov. V mestách vzniká čoraz viac odpadov, jednak komunálnych a jednak pochádzajúcich z výrobnej činnosti, spôsob nakladania s odpadmi, úroveň separácie odpadov a množstvo ich zhodnotenia ovplyvňuje celkovú kvalitu životného prostredia a života ľudí. Mestá a obce, vychádzajúc z platnej legislatívy SR, určujú nakladanie s odpadmi na svojom území všeobecne záväznými nariadeniami. Rozvojom miest a hospodárskych aktivít dochádza k zmene využitia krajiny a k zmene biologickej diverzity v krajine. Na úrovni lokálnej došlo a dochádza k zmene vegetačného krytu a tým aj k zmene vo faune územia. Z hľadiska zachovania biologickej rozmanitosti v urbanizovanej krajine, je potrebné udržať potrebné centrá zelene a ich prepojenia jednotlivými koridormi.

Súčasné environmentálne problémy v širšom záujmovom území :

Abiotický komplex krajiny.

- Znečistenie povrchových vôd.
- Znečistenie podzemných vôd.
- Znečistenie pôdy.

Biotický komplex krajiny

- Eutrofizácia povrchových vôd (zmeny vo vodných ekosystémoch).
- Absencia ekostabilizačných prvkov v poľnohospodárskej krajine.

Socioekonomický komplex krajiny

- Nezamestnanosť, stagnácia regionálneho HDP (PHSR mesta).
- Nevyhovujúci technický stav infraštruktúry (PHSR mesta).

Identifikované limity (vyplývajúce z platnej legislatívy) vo vzťahu k známym vplyvom, ktoré navrhovaná činnosť predstavuje :

- ✓ Kvalita vôd podľa zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách.
- ✓ Nariadenie vlády č.269/2010 Z. z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.
- ✓ Nariadenie vlády SR č. 617/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti.
- ✓ Ochrana ovzdušia podľa zákona č. 146/2023 Z. z. o ochrane ovzdušia a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- ✓ Nakladanie s odpadmi stanovené podľa zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch.
- ✓ Zákon č.355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov.

V hodnotení boli zahrnuté tieto faktory:

Vybrané prvky štruktúry krajiny
Prvky priestorovej štruktúry krajiny, ako konkrétny prejav ľudskej činnosti, sú odrazom vplyvu človeka na abiotickú zložku krajiny a zároveň odrážajú stupeň premeny krajiny. Zastavané plochy, devastované plochy s technickými objektmi v areály bývalého podniku Vihorlat aj v širšom okolí reprezentujú územia s nízkou druhovou pestrosťou, narušenými prírodnými procesmi a ohrozenými prírodnými zdrojmi. V rámci sledovania boli vyhodnotené iba primárne stresové prvky krajiny s rôznou úrovňou kumulácie (líniové stavby, plochy služieb atď.), ktoré je možné územne vymedziť ako bodové, líniové alebo plošné stresové faktory (bariérové prvky).

Sekundárne prejavy ľudskej činnosti v krajine
Tieto sú viazané na konkrétny priestor v rámci určitého krajinného prvku, pričom územie ich výskytu je spravidla veľmi premenlivé s rôznym negatívnym vplyvom na krajinu (znečistenie ovzdušia, povrchových a podzemných vôd, kontaminácia pôd, poškodenie vegetácie a pod.). Nepriaznivý trend v tejto oblasti podporujú rôzne rizikové faktory, predovšetkým škodlivé látky v ovzduší, vode, v pôde, v potravinovom reťazci, hluk, radiácia, škodlivé žiarenie a iné. Zníženie environmentálnej kvality životného prostredia záujmového územia sa podpísali v súčinnosti intenzívna poľnohospodárska výroba, značné environmentálne záťaže, vzhľadom k jeho umiestneniu v okrajovej časti sídelno-priemyselnej aglomerácie, urbanizačné procesy súvisiace s emisiami z energetických zdrojov a produkciou splaškových vôd, a koncentrovaná doprava v okolí mesta v súvislosti s jeho špecifickou dopravnou polohou – blízkosť hraníc s Ukrajinou.

V súčasnosti je však intenzita niektorých spolupodieľajúcich sa faktorov mierne znížená, napríklad plynofikáciou energetických zdrojov, zvyšovaním pripojenia obyvateľstva na splaškovú kanalizáciu, ale aj znížením intenzity poľnohospodárskej a priemyselnej výroby.

Pôsobenie stresových faktorov v sledovanom regióne
V sledovanom priestore vzhľadom na výskyt stresových faktorov v širšom okolí záujmovej činnosti boli vyčlenené jadra a koridory stresových faktorov:

- Línie územného systému stresových faktorov:

- ✓ *Poloprírodné línie* tvorené znečistenými vodnými tokmi: rieka Cirocha – stredne až silne znečistený vodný tok.

- ✓ *Antropogénne línie* - dopravné koridory - stresové faktory vyplývajúce z dopravy - na najviac zaťažených komunikáciách - zaťaženosť hlukom a emisiami ulice: podstatnú úlohu zohráva doprava.
- ✓ *Areály územného systému stresových faktorov*: antropogénne areály, priemyselný park, priemyselné zóny, poľnohospodárska činnosť a divoké skládky komunálneho odpadu.

▪ Stresové faktory vyplývajúce z osídlenia a využitia územia - produktovody, výrobné areály priemyselné a poľnohospodárske zóny a areály, čerpacie stanice pohonných hmôt, ale aj čierne skládky odpadov a devastované plochy – environmentálne záťaže - výsledkom hodnotenia je stupeň narušenia prostredia sídla a je charakterizovaný na základe ekologickej kvality štruktúry intravilánu.

Vzhľadom na rozsah identifikovaných limitov vyskytujúcich sa v dotknutom území a skutočnosť, že krajinný priestor prepojený s najbližším okolím (podniky s priemyselnou výrobnou činnosťou) nepredstavuje územie, v ktorom by navrhovaná činnosť bola vylúčená možno konštatovať, že územie je vhodné na umiestnenie navrhovanej činnosti.
Navrhovaná činnosť bude realizovaná v prostredí pre takúto činnosť určenom a cielene vybudovanom – v priemyselnej zóne v existujúcich priestoroch s minimálnou potrebou stavebných úprav.

17. Celková kvalita životného prostredia – syntéza pozitívnych a negatívnych faktorov (napr. zraniteľnosť horninového prostredia, citlivosť reliéfu, citlivosť povrchových a podzemných vôd, citlivosť pôd, citlivosť ovzdušia, citlivosť fauny a flóry a ich biotopov, citlivosť faktorov pohody a kvality života človeka).

Európska komisia (EK) zverejnila správu o zdravotných profiloch 28 členských krajín EÚ za rok 2017. Podľa správy sa zdravotný stav obyvateľov Slovenska od roku 2000 zlepšil, stále však zaostáva za priemerom EÚ.

Správa s názvom "Stav zdravia v EÚ" za rok 2017 hĺbkovou analýzou systémov zdravotníctva v členských štátoch EÚ. Zameriava sa na zdravie obyvateľstva a dôležité rizikové faktory, ako aj na efektívnosť, dostupnosť a odolnosť jednotlivých národných zdravotníckych systémov.

Z analýzy vyplýva, že obyvatelia Slovenska žijú dlhšie, pretrvávajú však rozdiely v strednej dĺžke života podľa pohlavia a sociálno-ekonomických skupín. Zdravotná starostlivosť sa podľa správy poskytuje všetkým obyvateľom, aj keď prístup k nej je v niektorých regiónoch obmedzenejší a jej kvalita a efektívnosť sa môžu v mnohých oblastiach ešte zlepšovať.
Stredná dĺžka života pri narodení v roku 2015 bola na Slovensku 76,7 roka, čo predstavuje zvýšenie oproti 73,3 roka v roku 2000. Stále je to však takmer o štyri roky menej ako priemer EÚ.

Zdravotný stav obyvateľstva je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov – ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti, ako aj životné prostredie. Vplyv znečisteného prostredia na zdravie ľudí je doteraz len málo preskúmaný, odzrkadľuje sa však najmä v ukazovateľoch zdravotného stavu obyvateľstva.

Demografický vývoj Prešovského kraja už dlhodobo poukazuje na starnutie populácie. O meste Snina sa dokonca hovorí, že vymiera.

Priemerný vek obyvateľov sa vlani medziročne zvýšil zo 40,98 roka na 41,23 roka. Priemerný vek dosiahol v roku 2016 u mužov 39,7 roka a u žien 42,7 roka, pričom polovica mužskej populácie bola staršia ako 39,6 roka a polovica ženskej populácie mala viac ako 42,3 roka.
Starnutie obyvateľstva sa na úrovni okresov prejavuje v rôznej miere, čo dokumentujú výrazné rozdiely v hodnotách indexov starnutia. Najintenzívnejšie starnutie prebieha vo východnej časti kraja. Najvyšší index starnutia je v okrese Medzilaborce (120,5 %) a naopak najnižší v okrese Kežmarok (37,8 %). Proces starnutia obyvateľstva dokumentuje aj zvyšovanie priemerného veku v jednotlivých okresoch.

Zdravotný stav Slovenska je podľa štatistík výrazne pod priemerom EÚ. Priemerne sa dožívame 76,7 roka. Muži žijú o sedem rokov kratšie ako ženy. Vyše dvoch tretín úmrtí spôsobujú kardiovaskulárne ochorenia a rakovina. K hlavným príčinám chabého zdravia partia muskuloskeletálne problémy a depresia. Podiel fajčiarov je vysoký a problémom zostáva nárazové pitie mladistvých. Aj toto konštatuje najnovší zdravotný profil Slovenska.
Zdravotný stav obyvateľov Slovenska sa od roku 2000 zlepšil, stále však zaostáva za priemerom EÚ. Obyvatelia Slovenska žijú dlhšie, pretrvávajú však rozdiely v strednej dĺžke života podľa pohlavia a sociálno-ekonomických skupín. V slovenskom systéme zdravotnej starostlivosti sa starostlivosť poskytuje všetkým obyvateľom, aj keď prístup k nej je v niektorých regiónoch obmedzenejší a kvalita a efektívnosť sa môžu v mnohých oblastiach zlepšovať.

Stredná dĺžka života pri narodení v roku 2015 bola 76,7 roka, čo predstavuje zvýšenie oproti 73,3 roka v roku 2000, stále je to však takmer o štyri roky menej ako priemer EÚ. Pretrváva veľký rozdiel medzi pohlaviami, pričom slovenskí muži žijú v priemere o viac ako sedem rokov kratšie ako ženy (73,1 roka v porovnaní s 80,2 roka).
V rámci Prešovského kraja sú tieto ukazovatele o niečo lepšie ako celoslovenský priemer.

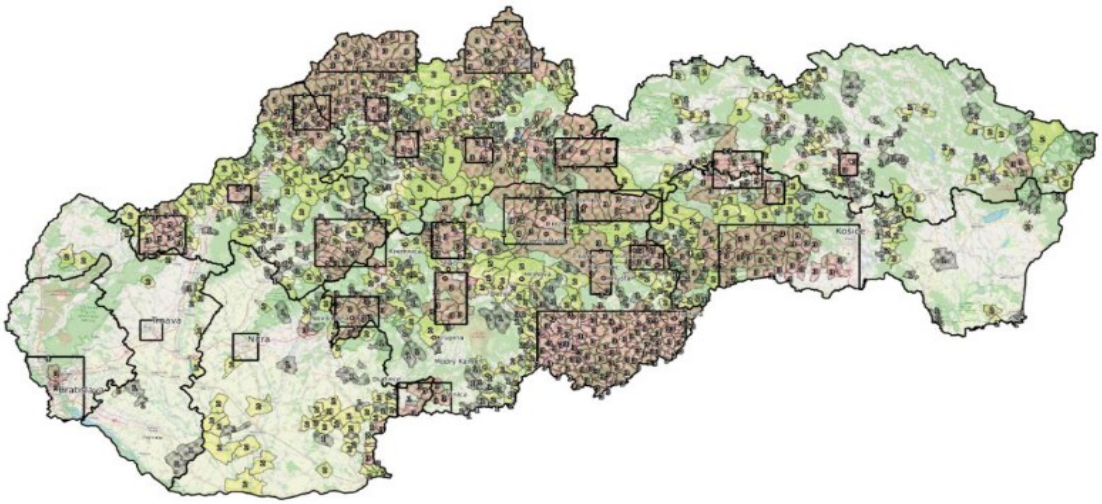
Znečistenie ovzdušia
Emisie vypúšťané do ovzdušia z rôznych zdrojov sa v atmosfére rozptyľujú a môžu sa prenášať vetrom na veľké vzdialenosti. Pri tomto prenose podliehajú chemickým premenám a pôsobením gravitačnej sily postupne sedimentujú na zemský povrch, či vegetáciu, alebo sú vymývané dažďom či snežením. Na meracích staniciach sa zaznamenávajú koncentrácie znečisťujúcich látok, ktoré charakterizujú kvalitu ovzdušia (v staršej literatúre sa niekedy používal pojem imisie). Koncentrácie sa zisťujú meraním v dýchacej zóne alebo sa počítajú pomocou matematického modelovania. Meranie koncentrácií týchto látok v ovzduší uskutočňuje Slovenský hydrometeorologický ústav na staniciach Národnej monitorovacej siete kvality ovzdušia (NMSKO). Na niekoľkých staniciach sa monitoruje aj kvalita zrážok.

Väčšina znečisťujúcich látok v ovzduší má nepriaznivé účinky na ľudské zdravie a vegetáciu, niektoré vstupujú do chemických reakcií, pri ktorých vznikajú iné toxické látky a je preto potrebné pravidelne merať ich koncentrácie v atmosfére. Jej znečistenie nevplýva na všetkých ľudí rovnako – medzi citlivé skupiny obyvateľstva patria starí a chorí ľudia, tehotné ženy a malé deti

Ovzdušie je najvýraznejšie poškodenou zložkou životného prostredia. Znečistené ovzdušie, najmä v dôsledku silného emisno-imisného zaťaženia zo zdrojov znečisťovania, je potenciálnou hrozbou pre zdravie obyvateľstva.

Z hľadiska rozptylu emisií a prenosu exhalátov sú veterné pomery pri prevládajúcom severozápadnom prúdení priaznivé, nakoľko sú spojené s relatívne vyššími rýchlosťami vetra. Hlavné lokálne zdroje z hľadiska znečistenia ovzdušia PM10 sú najmä doprava, suspenzia a resuspenzia častíc z nedostatočne čistených komunikácií, stavenísk, skládok sypkých materiálov a poľnohospodárstvo.

Nasledujúca mapa zobrazuje vymedzenie oblasti riadenia kvality ovzdušia v širšom okolí na základe merania a modelovania – rok 2023

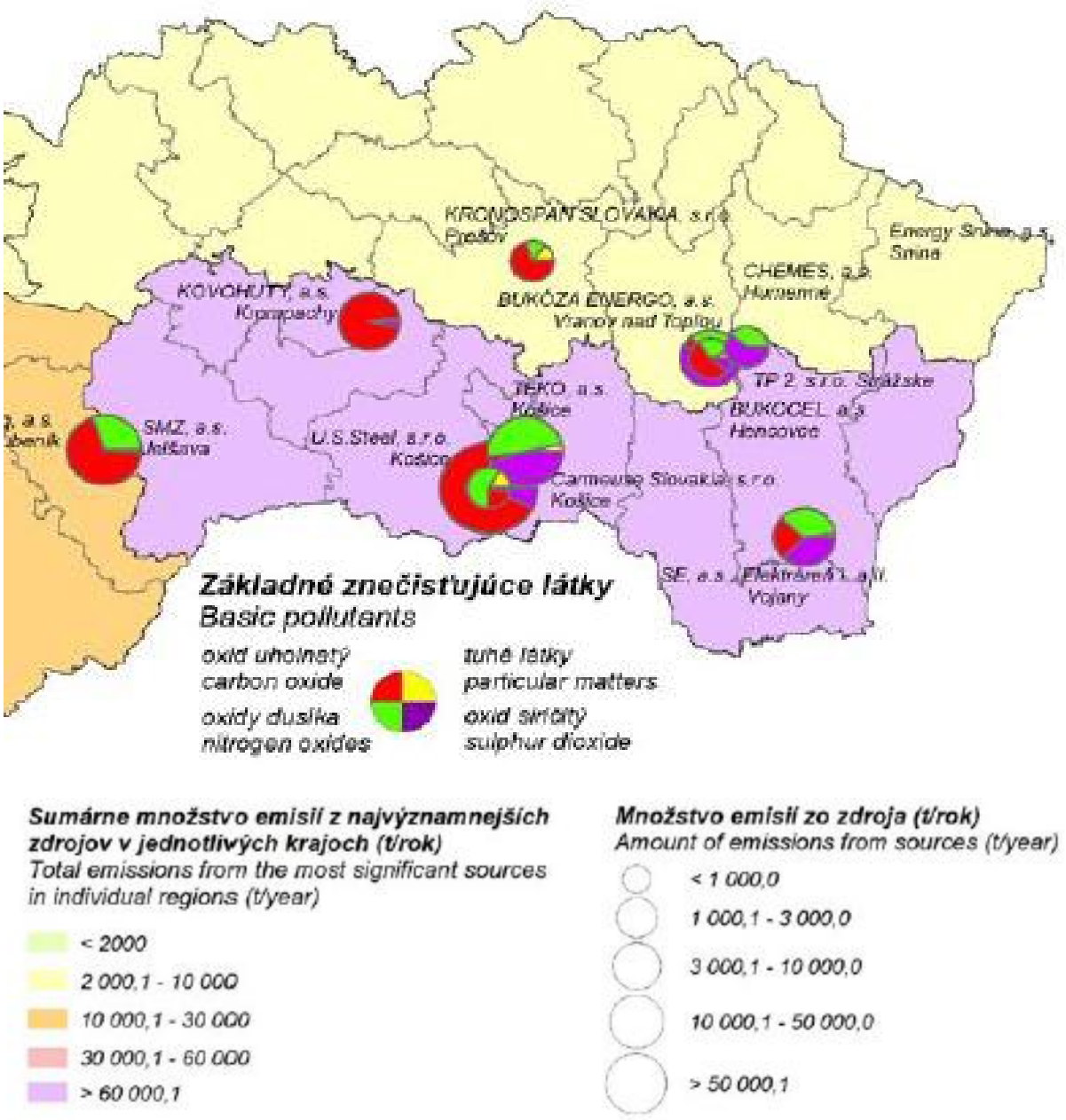

Zdroj: Monitoring a stav kvality ovzdušia na Slovensku, rizikové oblasti vo vzťahu k znečisteniu ovzdušia – SHMU

V dotknutom území, ani v širšom hodnotenom okolí nie sú vymedzené oblasti riadenia kvality ovzdušia.
V meste Snina, v roku 2023 podľa databázy Okresného úradu Snina, odboru starostlivosti o životné prostredie 57 prevádzkovateľov prevádzkuje 77 zdrojov znečisťovania ovzdušia.

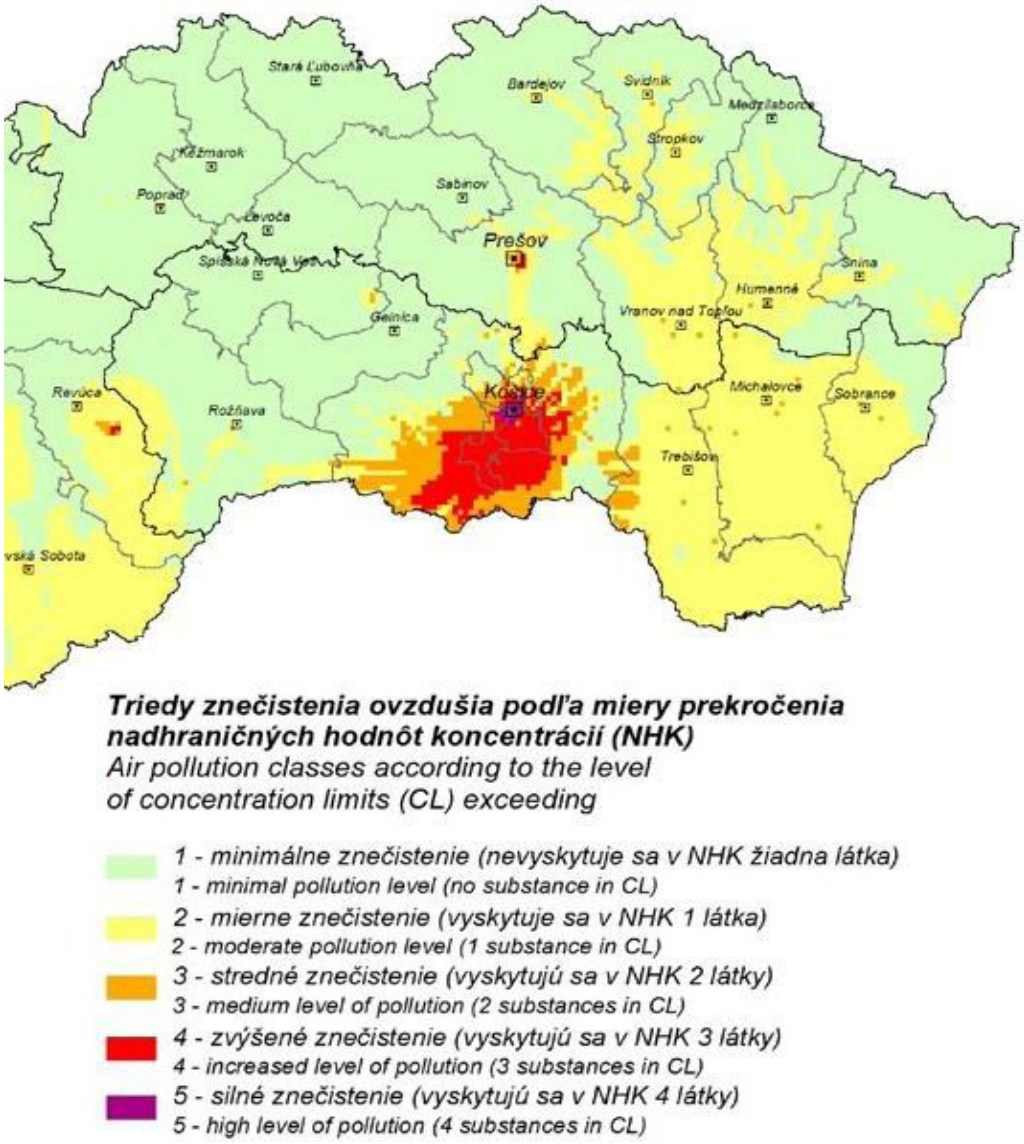
V roku 2014 bol uvedený do prevádzky stredný zdroj znečisťovania ovzdušia Tepláreň SE-12 spoločnosti Snina Energy s.r.o., Snina o celkovom menovitom tepelnom príkone 22,5 MW s dvoma plynovými kogeneračnými jednotkami, každá s menovitým tepelným príkonom 3,6 MW (spolu 7,2 MW) a 3 plynovými kotlami so súhrnným menovitým tepelným príkonom 15,3 MW. Tepláreň SE-12 nahradila výrobou tepla spoločnosť Energy Snina, a.s. Snina, čím sa znížila produkcia emisii znečisťujúcich látok spaľovaním zemného plynu oproti spaľovaniu tuhých palív v predchádzajúcich obdobiach.

Prehľad najvýznamnejších stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia v širšom okolí je znázornený na nasledujúcej mape:

Zdroj: MŽP SR: Environmentálna regionalizácia Slovenskej republiky 2016

Zaťaženie základnými znečisťujúcimi látkami v širšom okolí je znázornené na nasledujúcej mape:

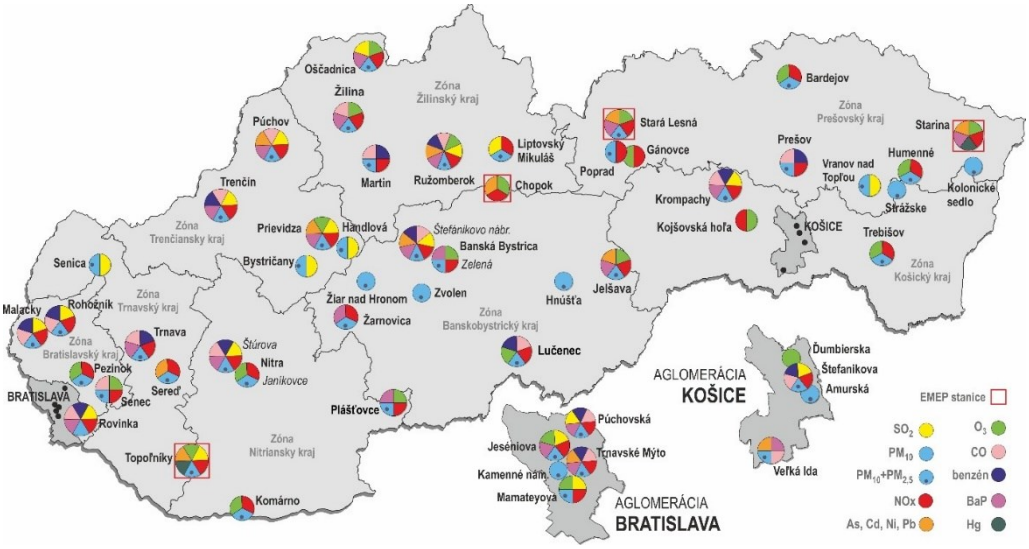

Zdroj: MŽP SR: Environmentálna regiónalizácia Slovenskej republiky 2016

Zraniteľnosť ovzdušia v hodnotenom území možno na základe uvedených charakteristík klasifikovať ako **mierne zraniteľné**.
Súčasná ani predpokladaná zaťaženosť pre ovzdušie vrátane realizovaných a pripravovaných zdrojov nepredstavuje potenciálnu hrozbu pre významnejšiu degradáciu prostredia.

Hodnotenie kvality ovzdušia
Pre hodnotenie kvality ovzdušia v rámci SR slúži Národná monitorovacia sieť kvality ovzdušia:

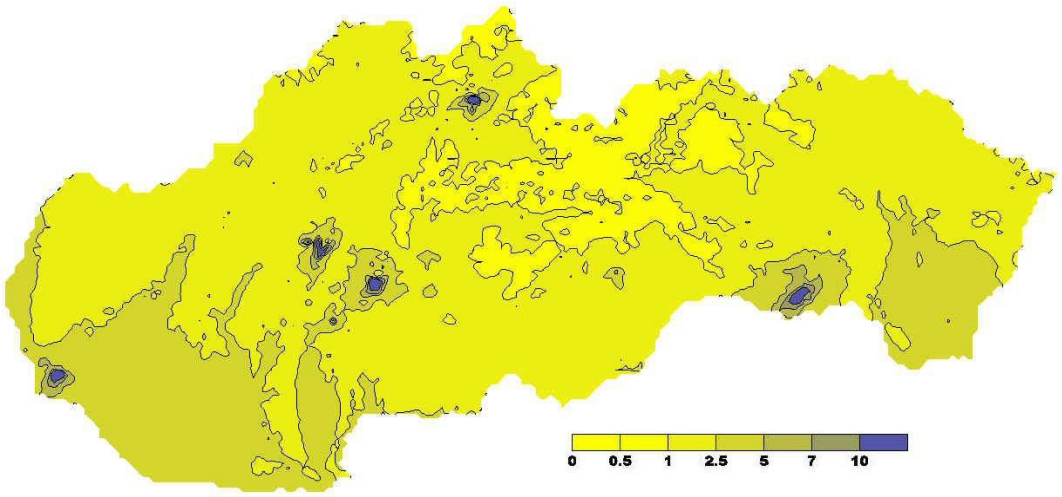
Obr. 13: Národná monitorovacia sieť kvality ovzdušia

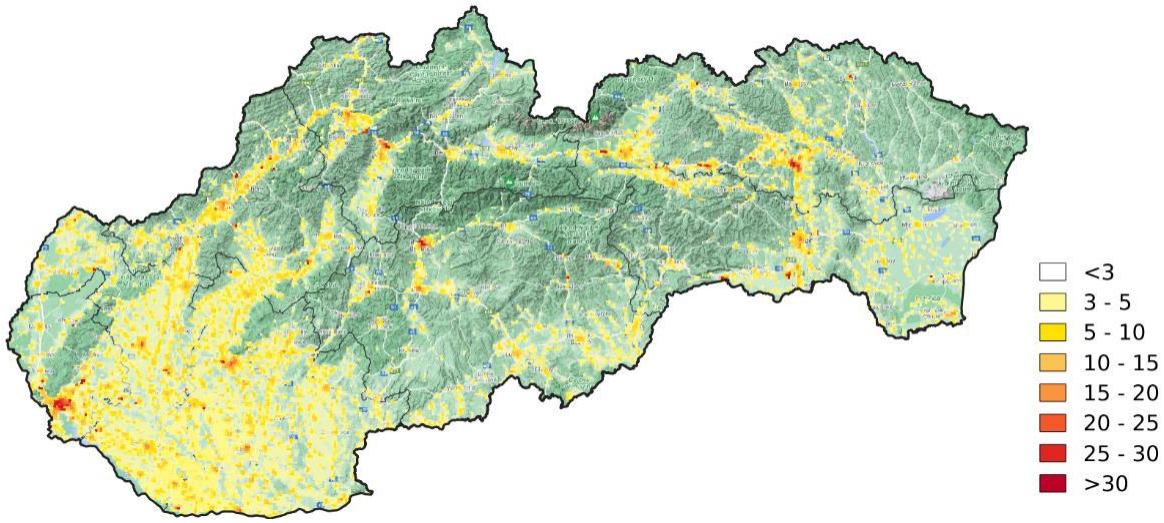
Zdroj : SHMU

V rámci dotknutého územia nie je monitorovacia stanica umiestnená. Najbližšie stanice sú v Humennom, Starine a Kolonickom sedle
Stav kvality ovzdušia v dotknutej oblasti najlepšie dokumentuje znázornenie na nasledujúcich mapách:

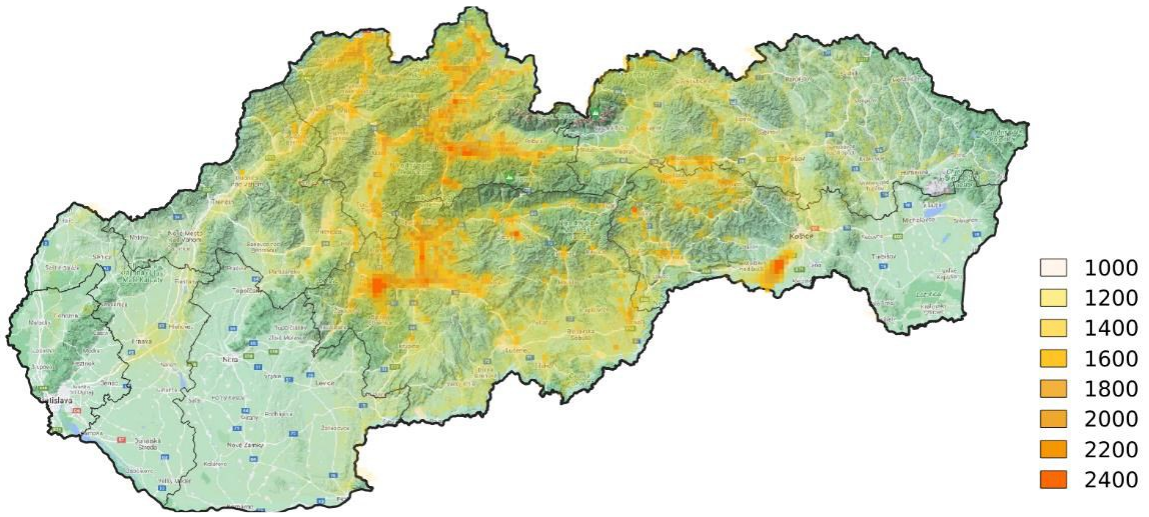
Obr. 14: Priemerná ročná koncentrácia SO_2 [$\mu g.m^{-3}$], rok 2022

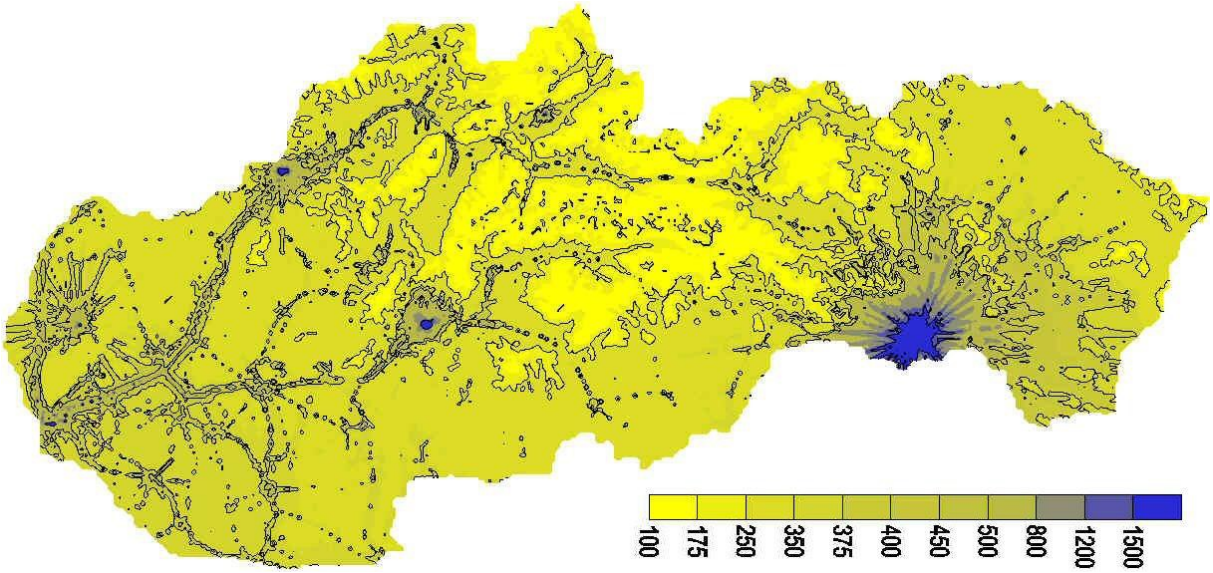

Obr. 15: Priemerné ročné koncentrácie NO_2 [$\mu g \cdot m^{-3}$] v roku 2020.

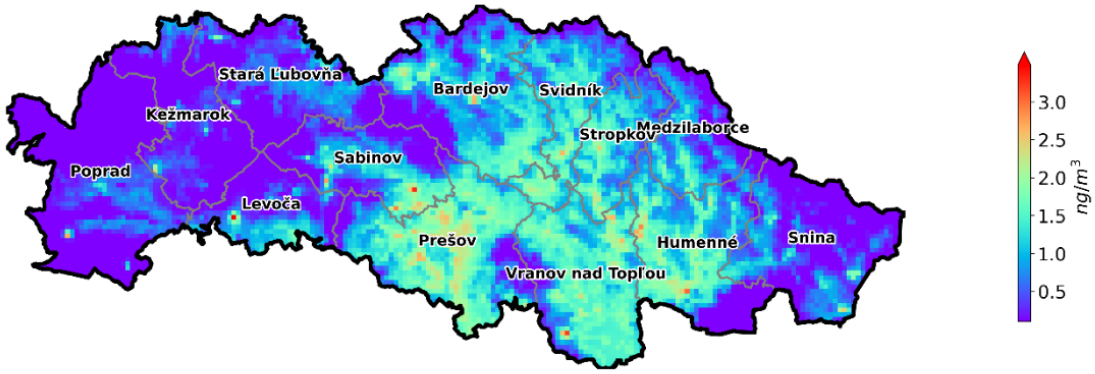
Obr. 16: Maximálne denné 8-hodinové kĺzavé koncentrácie CO [$\mu g \cdot m^{-3}$]v roku 2020.

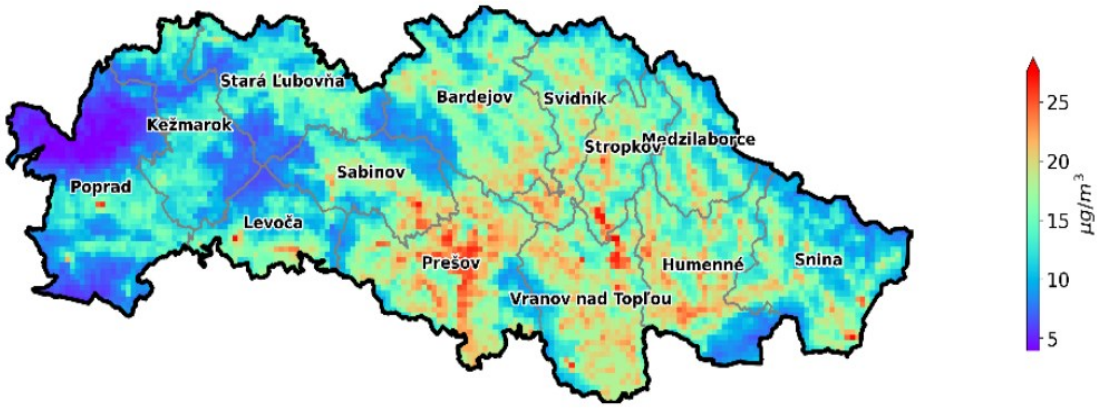
**Pod pojmom maximálne denné 8-hodinové kĺzavé priemerné koncentrácie sa rozumie najväčšia denná 8-hodinová stredná hodnota*

Obr. 17: Priemerná ročná koncentrácia benzénu [µg.m^{-3}], rok 2022 v PO.

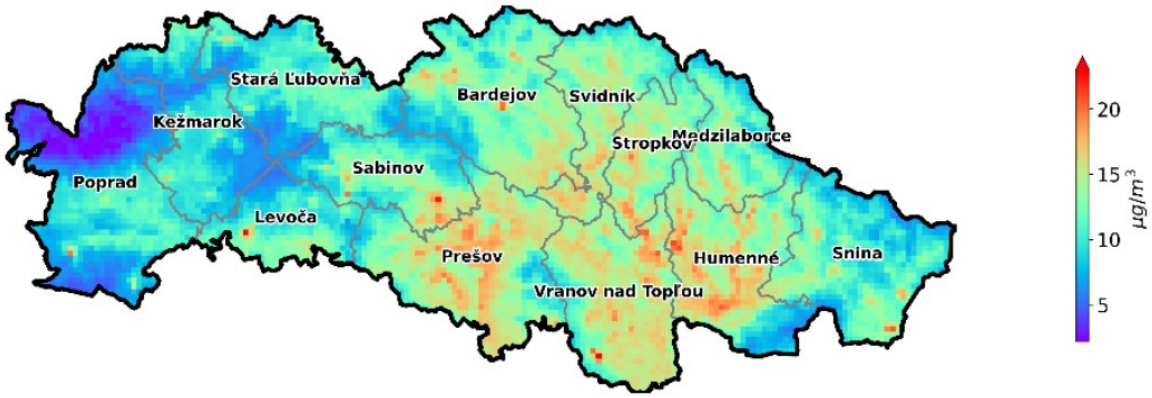

Limitná hodnota pre priemernú ročnú koncentráciu PM10 (40 µg·m^{-3}) v zóne Prešovský kraj nebola prekročená. Podobne limitnú hodnotu pre počet prekročení za rok (35-krát) priemernej dennej limitnej koncentrácie PM_{10} (50 µg·m^{-3}) nepresiahla žiadna monitorovacia stanica Z mestských a predmestských pozaďových lokalít dosiahla najvyššiu priemernú ročnú koncentráciu stanica v Humennom: 23 µg·m^{-3} . Táto hodnota je takmer na úrovni ročného priemeru dopravnej stanice v Prešove, pričom v Humennom bolo zaznamenaných 8 prekročení limitu pre priemernú dennú koncentráciu PM_{10}. Jednako medziročne aj na stanici v Humennom prišlo k zlepšeniu kvality ovzdušia oproti roku 2021 (priemerná ročná koncentrácia PM^{10} 25 µg·m^{-3} a 23 prekročení dennej limitnej hodnoty).

Obr. 18: Priemerná ročná koncentrácia PM_{10} [$\mu g.m^{-3}$], rok 2022 v PO.

Obr. 19: Priemerná ročná koncentrácia PM $_{2,5}$ [$\mu g.m^{-3}$], rok 2022 v PO.

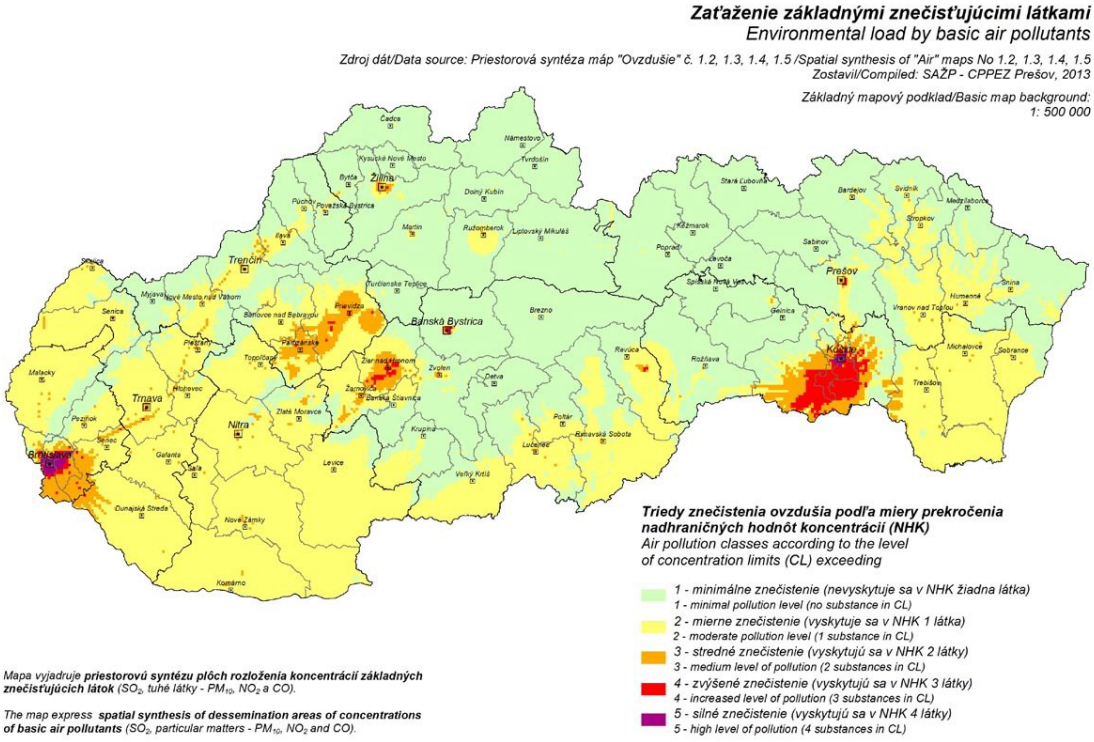
Zdroj : Správa o kvalite ovzdušia Slovenskej republiky – 2022

Emisno – imisná situácia

V súčasnosti územie dotknutého mesta Snina nie je v zmysle vyhlášky MŽP č. 250/2023 Z. z. o kvalite ovzdušia oblasťou vyžadujúcou osobitnú ochranu ovzdušia. Z hľadiska úrovne znečistenia ovzdušia patrí hodnotená oblasť do 2. Stupňa – s miernym znečistením (vyskytuje sa v NHK 1 látka), čo prezentuje pripojená mapa:

Nevyhnutnou podmienkou na zabezpečenie ochrany ovzdušia v oblastiach nevyžadujúcich osobitnú ochranu ovzdušia je plnenie určených emisných limitov.
Územie, na ktorom bude umiestnené predmetné technologické zariadenie patrí do Prešovského samosprávneho kraja. Tento kraj patrí s prevažujúcim miernym znečistením ovzdušia k menej zaťaženým územiam. Vďaka priaznivým orografickým a klimatizačným podmienkam je územie prevetrané, pričom dochádza k rozptylu emitovaných znečisťujúcich látok. Kvalita ovzdušia uvedeného kraja je okrem diaľkového prenosu znečisťujúcich látok ovplyvňovaná najmä emisiami z veľkých priemyselných zdrojov vyskytujúcich sa na území

kraja. Z uvedeného vyplýva zvýšená koncentrácia znečisťujúcich látok hlavne v blízkosti veľkých sídelných útvarov.

Zdroj : Environmentálna regionalizácia SR 2016

Znečistenie povrchových a podzemných vôd

Kvalita vôd vyplýva z charakteru prostredia. Prevažná časť riešeného územia predstavuje urbanizovanú krajinu.
Kvalitu povrchových a podzemných vôd nemalou mierou zhoršuje poľnohospodárska činnosť, ktorej podiel na celkovom znečistení vody sa odhaduje na 30-50 %. Hlavným znečisťovateľom v povodí Cirochy je živočíšna výroba v okolitých obciach, predovšetkým z dôvodu produkcie odpadov ako maštaľný hnoj, močovka, silážne šťavy a pod.

Povrchové vody

Kvalita vody v Slovenskej republike sa útlmom priemyselnej a poľnohospodárskej výroby po roku 1989 zlepšila, avšak treba zdôrazniť, že na tomto zlepšení sa významne podieľalo aj zavedenie mnohých opatrení v oblasti ochrany vôd, konkrétne úpravy v legislatíve (nariadenie vlády SR č. 491/2002 Z. z.)
V rámci Slovenskej republiky je zaradených 30 vodných útvarov ako výrazne zmenené, 7 vodných útvarov ako umelé a 23 vodných útvarov je v kategórii „rieky so zmenenou kategóriou“ (nádrže, zdrže) zaradených ako výrazne zmenené. Vodný tok Cirocha, ktorý preteká širším hodnoteným územím je v rámci tejto kategorizácie zaradená ako rieka so zmenenou kategóriou. Dôvodom zaradenia je vodárenský odber, protipovodňová ochrana, rybárstvo.

Základným spôsobom hodnotenia kvality povrchových vôd na Slovensku je klasifikácia kvality povrchových vôd podľa STN 75 7221, podľa ktorej sa zaraduje kvalita povrchovej vody podľa jednotlivých ukazovateľov do tried kvality, s použitím sústavy medzných hodnôt.

Povrchové vody sú podľa kvality vody zaraďované do 5 tried kvality:
I. trieda - veľmi čistá voda.
II. trieda - čistá voda
III. trieda - znečistená voda
IV. trieda - silne znečistená voda
V. trieda - veľmi silne znečistená voda

Tok Cirochy v stanici Cirocha - ústie je znečistený najmä látkami zo skupiny mikrobiologických ukazovateľov, kritické sú tiež koncentrácie látok zo skupiny biologických ukazovateľov.

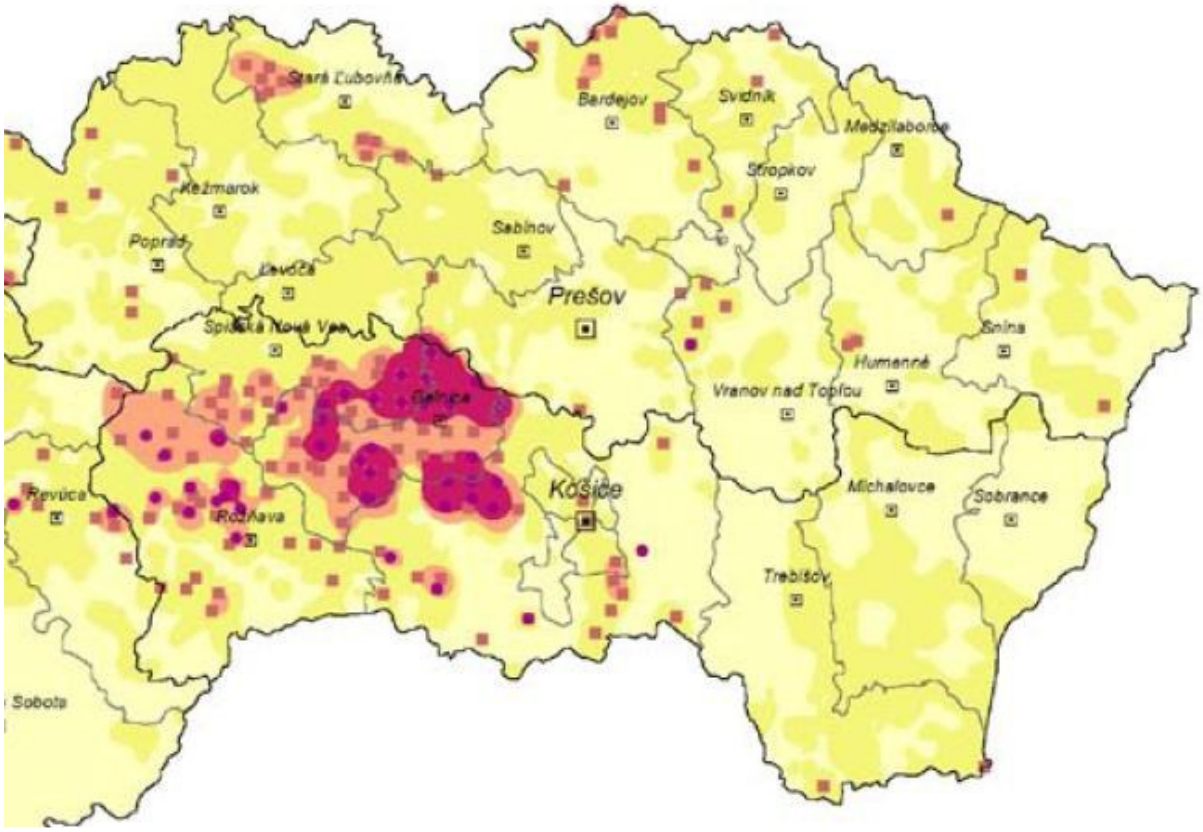
Podzemné vody
Kvalita podzemných vôd sa v území v rámci celoslovenského monitoringu sleduje len v rámci komplexu riečnych náplav Cirochy.
V území sa uplatňujú podzemné vody hlavne v kvartérnej vrstve, ktorá je dostatočne priepustná na odnos znečisťujúcich látok. Na základe dostupných výsledkov rozborov podzemná voda nevytvára agresívne prostredie.
Priamo z dotknutého územia údaje o kvalite podzemných vôd nie sú k dispozícii.

Kontaminácia pôd a pôdy ohrozené eróziou

Pôdy rovinatého záujmového územia nie sú ohrozené plošnou vodnou eróziou, možný je len výskyt stužkovej vodnej erózie.
Veterná erózia je závislá na časnosti a rýchlosti prúdenia vzduchu, prítomnosti vegetačného krytu, výskytu prirodzených zábran (otvorenosť krajiny, vetrolamy) a druhu pôd.
V záujmovom území dominuje intenzívne využívaná poľnohospodárska pôda nachádzajúca sa v odlesnenej krajine. Takáto otvorená krajina bez významnejšieho plošného zastúpenia vegetácie má vysoký potenciál pre uplatnenie veternej erózie.
Kontaminácii horninového prostredia predchádza spravidla kontaminácia pôd a podzemných vôd. Plošným zdrojom degradácie pôd je komunálne a hlavne poľnohospodárske prostredie. Hoci v rastlinnej výrobe došlo k útlmu spojenému s nižšími dávkami aplikácie priemyselných hnojív a ochranných prostriedkov, stále sa prejavuje celoplošná degradácia s dopadom na zmenu štruktúry pôdneho profilu a zvyškové obsahy niektorých cudzorodých látok.
Stav kontaminácie pôd sa vyjadruje kategóriami podľa limitov najvyšších prípustných hodnôt škodlivých látok. Podľa Rozhodnutia MP SR č. 531/1994 pre zhodnotenie stavu kontaminácie pôd sú použité nasledovné kategórie :
0 - nekontaminované pôdy s obsahom všetkých hodnotených rizikových látok pod limitom,
A (pre celkový obsah prvku), resp. A1 (pre obsah prvku v 2M HNO3 resp. v 2M HCl); tieto zaberajú 1699,0 tis. ha (69,5 %) PPF;
A1, A - rizikové pôdy - obsah najmenej jednej z rizikových látok prekračuje limit
A1, A až po limit B. Obsah týchto látok je nad hranicami prirodzeného pozadia a môže sa prejavovať zvýšením obsahu v rastlinách (na kyslých pôdach, alebo u rastlín resp. ich častí, ktoré v zvýšenej miere prijímajú rizikové stopové prvky); zaberajú 701,6 tis. ha (28,7 %) PPF;
B - kontaminované pôdy - obsah najmenej jednej z rizikových látok prekračuje limit,

B až po limit C uvedeného legislatívneho predpisu. Vo väčšine prípadov sa už prejavuje zvýšeným obsahom v rastlinách, a to nad hygienickými limitmi pre potraviny alebo krmoviny (34,22 tis. ha - 1,4 % PPF);
C - silne kontaminované pôdy - obsah najmenej jednej z rizikových látok prekračuje limit C a prejavuje sa takým vysokým obsahom v rastlinách, že legislatívna norma určuje sanáciu takýchto pôd a prísnu kontrolu ich vstupu do potravinového reťazca (9,78 tis. ha - 0,4 %).

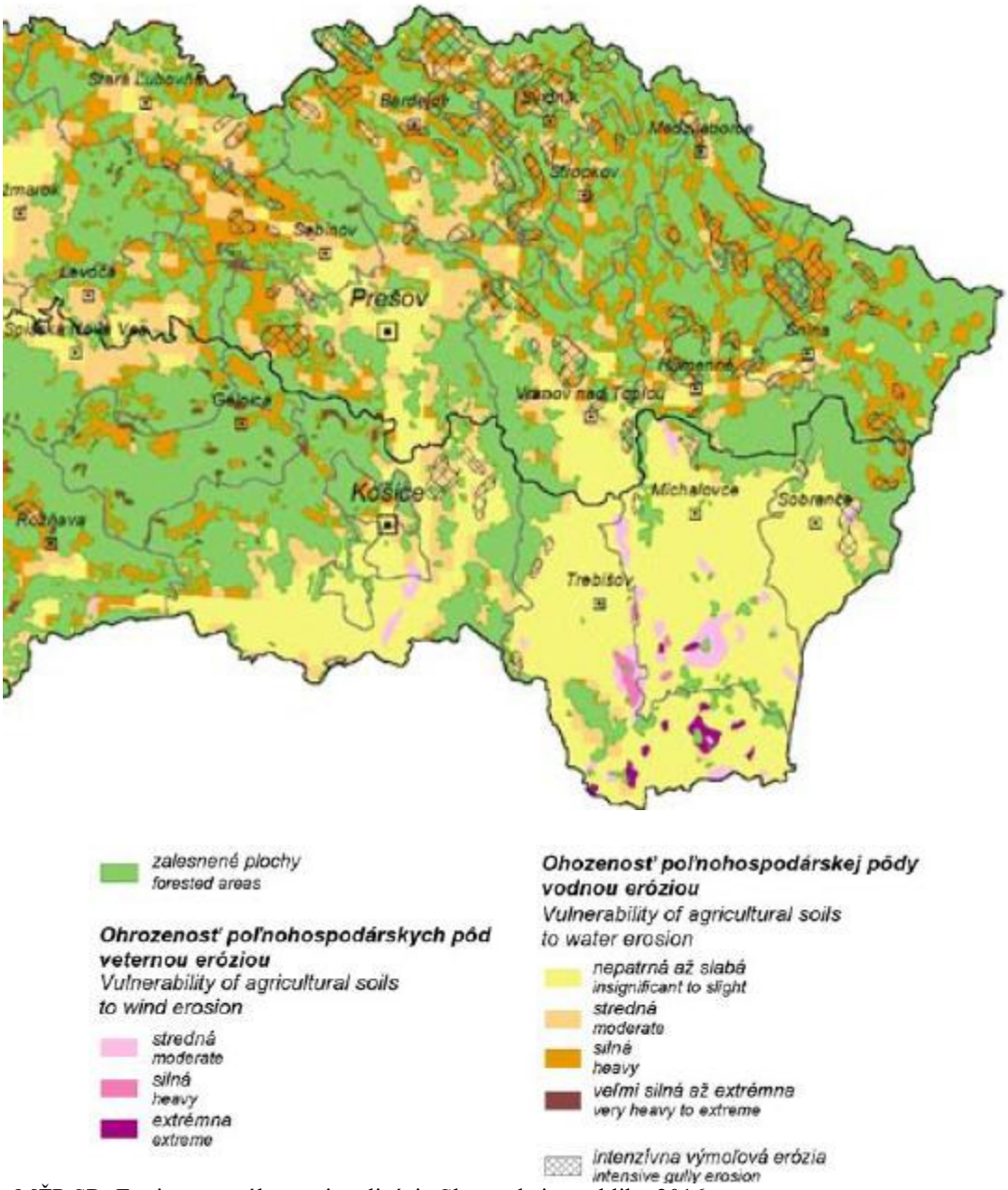
Kontaminácia pôdy v hodnotenom území:

Plošná kontaminácia *Diffuse soil contamination*	Bodová kontaminácia *Point soil contamination*	Stupeň kontaminácie *Contamination level*
		relatívne čisté pôdy *relatively clean soils*
		nekontaminované pôdy resp. mierne kontaminované pôdy *non-contamined or slightly contamined soils*
		pôdy s obsahom rizikových prvkov presahujúcich limitné hodnoty B *soils, in which the content of risk elements is higher than B limit values*
		pôdy s obsahom rizikových prvkov presahujúcich limitné hodnoty C *soils, in which the content of risk elements is higher than C limit values*

Zdroj: MŽP SR: Environmentálna regionalizácia Slovenskej republiky 2016

Náchylnosť pôd v hodnotenom území na eróziu:

Zdroj: MŽP SR: Environmentálna regionalizácia Slovenskej republiky 2016

Na plošnej kontaminácii pôd sa podieľajú najväčšou mierou tieto činitele:

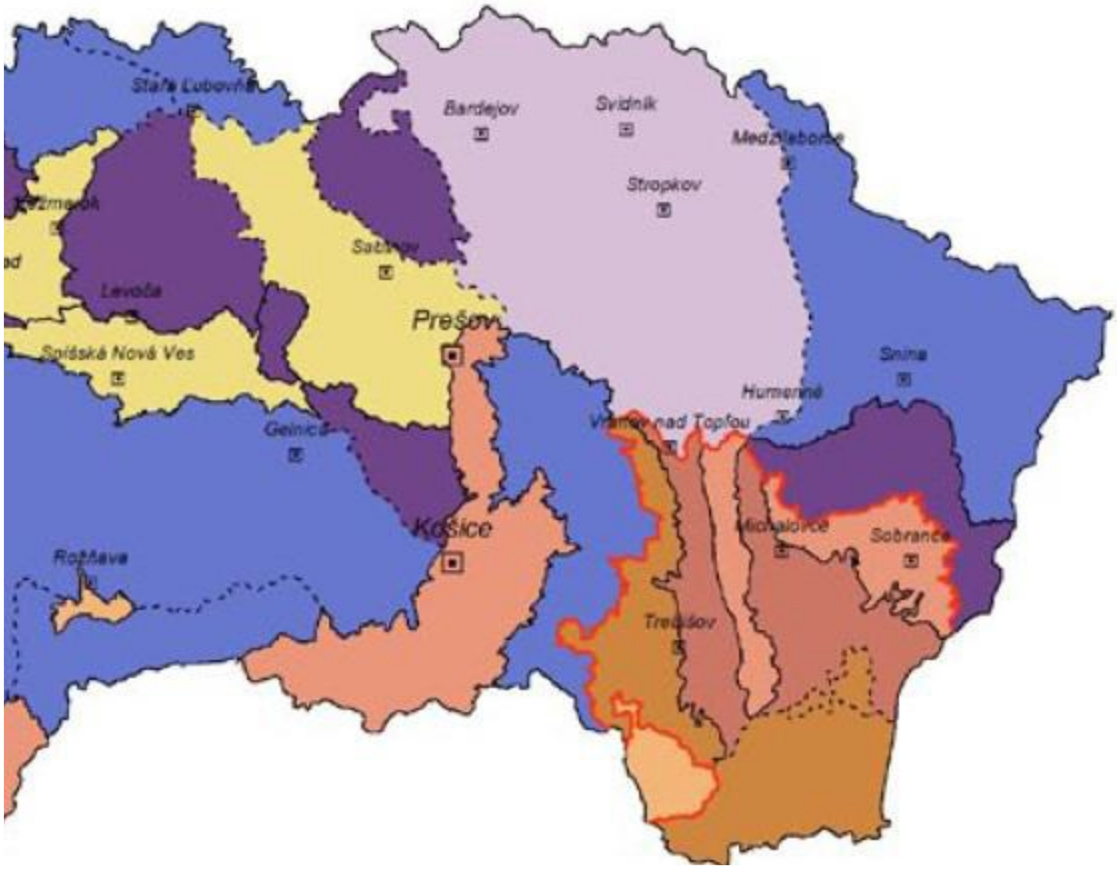
- ✓ výskyt prirodzenej kontaminácie pôd rizikovými prvkami z geochemických anomálií,
- ✓ vplyv globálnych emisií pochádzajúci prevažne zo zahraničných zdrojov a prejavuje sa zvýšeným obsahom Cd, Pb, Cr, As,
- ✓ vplyv vnútroštátnych zdrojov s lokálnym až regionálnym dosahom, pochádzajúci z rôznych druhov metalurgického a iného priemyslu, ako aj z teplární,
- ✓ vplyv poľnohospodárstva (najmä na obsah Cd z fosforečných hnojív),
- ✓ vplyv emisií z dopravných prostriedkov.

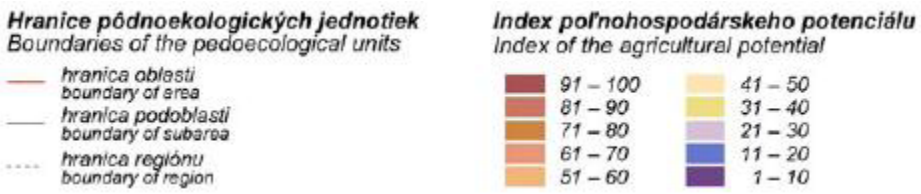
Na základe uvedenej kategorizácie sa pôdy v posudzovanom území aj v širšom okolí nachádzajú v kategórii A – B.
Pôdy dotknutej lokality sú v zmysle Atlasu krajiny SR (2002) hodnotené ako relatívne čisté pôdy.

Na základe výstupov monitoringu rizikových kovov v humusových horizontoch pôd (Curlík, Šefcík, 1999) je možno konštatovať, že sa v záujmovej lokalite nevyskytujú žiadne prekročenia hygienických limitov pri sledovaných prvkoch.
Vodnou eróziou sú pôdy ohrozené len na nive tokov v podobe erodovania brehov toku, nakoľko minimálna sklovitosť terénu zaradzuje lokalitu do územia so slabou potenciálnou vodnou eróziou od 0,05 -0,5 mm/rok.
V zmysle Atlasu krajiny SR (2002) sú dotknuté pôdy slabo až stredne odolné voči kompakcii. Súčasne sú pôdy dotknutého územia hodnotené ako náchylné na acidifikáciu.

Kvalita poľnohospodárskej pôdy
Kvalita poľnohospodárskej pôdy zahŕňa široké spektrum jej vlastností a funkcií, ktoré môžu mať prirodzený pôvod, alebo sú pozmenené antropogénnymi vplyvmi. Významnú úlohu pri posudzovaní kvality pôd majú aj prírodné podmienky stanovišťa, v ktorom sa daná pôda nachádza.

Pôdnoekologická regionalizácia a potenciál jej poľnohospodárskeho využívania:

Zdroj: MŽP SR: Environmentálna regionalizácia Slovenskej republiky 2016

Kvalita poľnohospodárskej pôdy v dotknutom území je nízka. Podľa klimaticko-pôdnych vlastností je zaradená v nízkych bonitných skupinách.

Environmentálne záťaže, znečistenie horninového prostredia.

S účinnosťou od 1.11.2009 vstúpil do platnosti novelizovaný zákon č. 384/2009 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách. Uvedeným zákonom boli definované pojmy: environmentálna záťaž, pravdepodobná environmentálna a sanované/rekultivované lokality. V gescii MŽP SR boli prostredníctvom projektu „Systematická identifikácia environmentálnych záťaží Slovenskej republiky“ v rokoch 2006 – 2008 identifikované environmentálne záťaže a bol zostavený Register environmentálnych záťaží (REZ).
V Okrese Snina je zaevidovaných 26 záznamov s pravdepodobnou environmentálnou záťažou.
V meste Snina sa nachádza 6 environmentálnych záťaži. Z toho 4 v registri A, jedna v registri B a 1 v registri C.
V priestore bývalého Vihorlatu Snina, kde je umiestnená aj navrhovaná činnosť sa evidujú tieto environmentálne záťaže (ďalej len EZ):

SV (009) / Snina - Vihorlat - hala SM-1	Register A	SK/EZ/SV/930	Snina	Snina	Prešovský
SV (010) / Snina - Vihorlat - koľajisko	Register A	SK/EZ/SV/931	Snina	Snina	Prešovský
SV (011) / Snina - Vihorlat - odkalisko	Register A	SK/EZ/SV/932	Snina	Snina	Prešovský

Zdroj : https://envirozataze.enviroportal.sk/

Podľa registra environmentálnych záťaží sa v záujmovom území navrhovanom na realizáciu zámeru vyskytujú environmentálne záťaže.

Pre úplnosť uvádzame aj ďalšie EZ v meste Snina

SV (007) / Snina - obaľovačka	Register A	SK/EZ/SV/928	Snina	Snina	Prešovský
SV (008) / Snina - stará riadená skládka odpadov	Register B	SK/EZ/SV/929	Snina	Snina	Prešovský
SV (008) / Snina - stará riadená skládka odpadov	Register C	SK/EZ/SV/929	Snina	Snina	Prešovský

Zdroj : https://envirozataze.enviroportal.sk/

V nadväznosti na hodnotenie súčasného stavu horninového masívu v záujmovej oblasti možno charakterizovať náchylnosť, prípadne zraniteľnosť hornín z týchto hľadísk:

- narušenie stability svahu – Nestabilizované lokality so zaznamenaným pohybom pôdy sa nachádzajú v častiach Daľkov, Brehy, Ul. Pálenčiarska, J. Bottu (lokality sa nachádzajú v zastavanom území intravilánu sídla) a v lokalite Hradisko a Magurič (smerom na cestu I/74) v extraviláne sídla. Tieto lokality nezasahujú do dotknutého územia.

- vznik erózie a objemových zmien – nepravdepodobnosť výskytu
- vznik zvetrávania – málo významné
- zmeny geotechnických vlastností – nepredpokladajú sa.

Zraniteľnosť horninového prostredia a zraniteľnosť reliéfu možno hodnotiť ako slabo zraniteľné.

Iné zdroje znečistenia
Na posudzovanej lokalite sa nachádzajú miestne ohniská znečistenia, ktoré spočívajú v divokých skládkach komunálneho odpadu a pod. Na niektorých miestach sú zaznamenané ohniská šírenia sa inváznych druhov rastlín (pohánkovec japonský, zlatobyľ kanadská) spôsobené skladovaním organického a záhradného odpadu v krajine.
Ďalším potenciálnym zdrojom znečistenia životného prostredia, resp. ohrozenia kvality jeho zložiek sú dopravné nehody na komunikáciách I/74 Prešov – Ubľa a cesty II/567 Snina – Medzilaborce.
Priamo v dotknutom území sa existencia takýchto zdrojov znečistenia nepredpokladá.

Poškodenie vegetácie a biotopov

Priamo v dotknutom území sa v dôsledku silného urbanizačného vplyvu nezachoval prakticky žiaden pôvodný biotop. Vplyv urbanizácie na vegetáciu sa prejavil najmä objavovaním sa sekundárnych antropogénnych biotopov s prítomnosťou ruderálnej vegetácie. Vysoký stupeň urbanizácie sa odzrkadľuje výraznou mierou vyrušovania fauny aj na druhov zložení zástupcov živočíchov v dotknutom území, z ktorých sú zastúpené prakticky len synantropné druhy.
Defoliácia je základný okulárny symptóm a hlavný indikátor zdravotného stavu drevín. Je to parameter, v ktorom sa odrážajú vnútorné i vonkajšie vplyvy faktorov ovplyvňujúce život jedinca (genetické, klimatické a stanovištné vplyvy, vplyv znečistenia ovzdušia a iné). Hodnotenie zdravotného stavu lesných porastov sa uvádza v medzinárodne stanovenej 5-triednej stupnici defoliácie (stupeň 0 až 4):

Stupeň defoliácie	**0**	**1**	**2**	**3**	**4**
% defoliácie	**0-10**	**11-20**	**21-30**	**31-40**	**> 40**

Pre posúdenie zhoršovania, resp. zlepšovania zdravotného stavu lesov je rozhodujúci podiel stromov v stupňoch defoliácie 2-4. Búcha a kol. (Atlas krajiny SR, 2002). Charakteristika poškodenia lesných porastov na základe hodnotenia stavu defoliácie v r. 2016 v okrese Snina (Prameň: NLC-LVÚ Zvolen; Monitoring lesov Slovenska. Správa za ČMS Lesy za rok 2016) je v stupni defoliácie 2. (defoliácia 11 - 20 %).

Ohrozené biotopy živočíchov
Vegetácia záujmového územia a jeho okolia je výrazne poznamenaná premenou pôvodnej lesnatej krajiny na intenzívne využívanú poľnohospodársku krajinu. Pôvodné biotopy, a teda aj rastliny a živočíchy na ne viazané, takmer úplne vymizli a zostali zachované len ostrovito alebo v podobe úzkej prerušovanej línie pozdĺž toku Cirochy - v lokalite Tabla v podobe brehových porastov. Na Pčolinke a Pichoňke – prítokoch Cirochy, už prevládajú lužné jelšiny, jelšiny so vzácnym perovníkom pštrosím sa nachádzajú na prítokoch Cirochy v oblasti

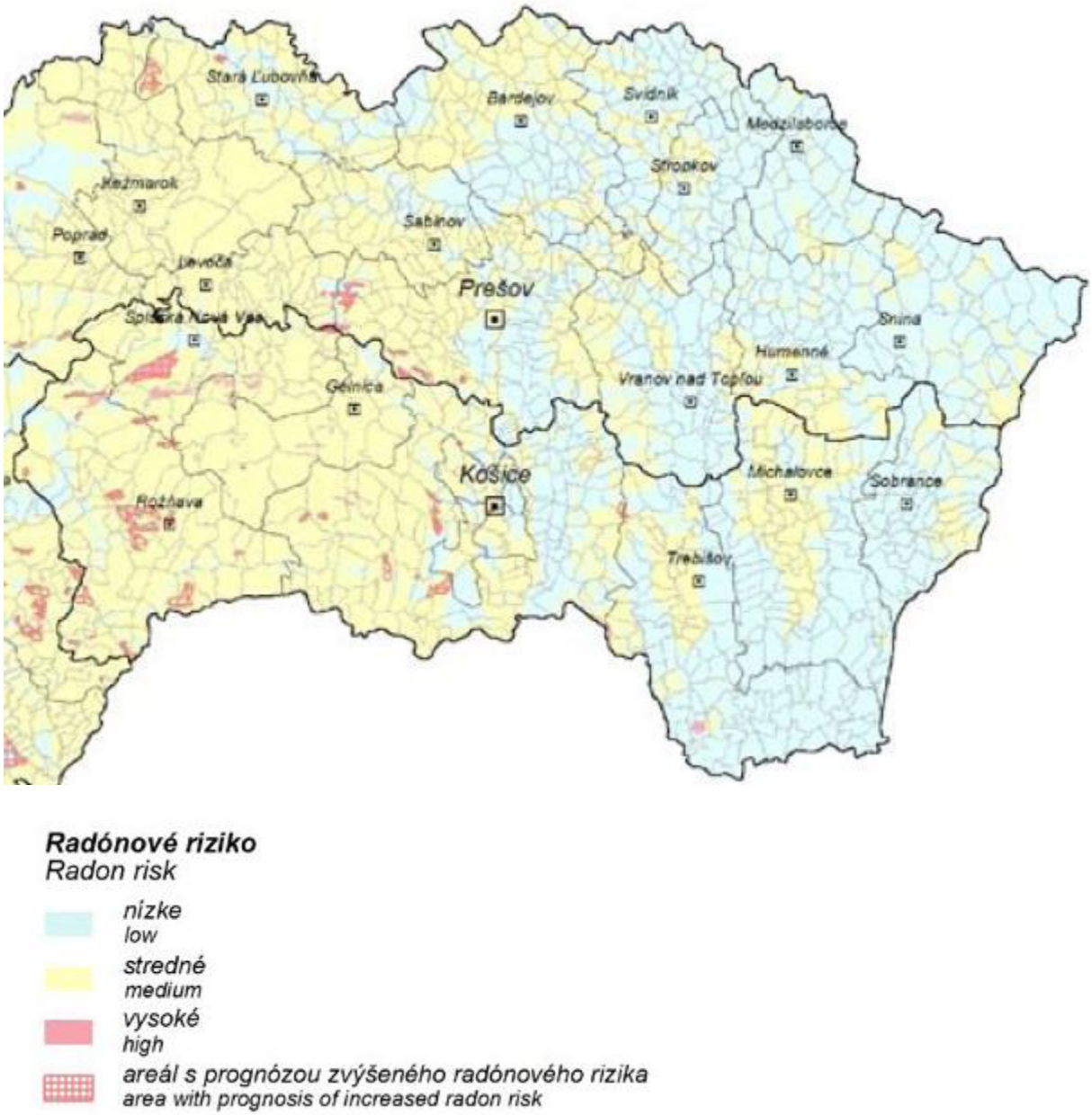
Maguriča. Starý riečny meander Cirochy sa nachádza v časti zvanej Na Mlynisku smerom do rekreačnej oblasti Sninské rybníky. Keďže údolie Cirochy je otvorené na juhozápad k Laborcu, do okolia Sniny prenikli komplexy dubovo-hrabových lesov, kde sa nájde aj jaseň, javor mliečny, javor poľný a v podraste pri Vinici a pod Hradiskom aj vzácny drieň obyčajný. Z bylín sa tu ďalej nachádzajú aj pečeňovník trojlaločný, razivka smradľavá a v okolí Maguriča aj mimoriadne vzácna východokarpatská rastlina čemerica purpurová. Nad cintorínom pod vrchom Patria sa vyskytujú spoločenstvá dubových xerotermofilných lesov so vzácnou prilbicou jedhojovou.

V miestach súčasných veľkoplošných lánov zostala iba líniová vegetácia, ktorú tvoria vetrolamy alebo sprievodná vegetácia ciest a kanálov. Tá tiež stratila svoju pôvodnosť, keď do nej prenikli mnohé agresívne ruderálne druhy.
Na živočíchy pôsobí nielen úbytok prirodzených biotopov a ochudobnenie rastlinného zloženia, ale aj vyrušovanie živočíchov urbanizovaným prostredím a dopravou. Tieto vplyvy vyvolávajú prienik sekundárnych antropogénnych biotopov s ruderálnou a segeálnou vegetáciou, čo je typické najmä pre okrajové časti sídiel, a teda aj dotknutej lokality.

Zraniteľnosť vegetácie a živočíšstva a ich biotopov.
Vzhľadom na stav fauny a flóry v záujmovom území je riziko zraniteľnosti vegetácie a živočíšstva minimálne.

Radónové riziko

Určenie radónového rizika vychádza z vyhodnotenia distribúcie hodnôt objemovej aktivity radónu (222Rn) v pôdnom vzduchu a priepustnosti zemín a hornín pre plyny vo vertikálnom profile do úrovne predpokladaného zakladania stavieb, resp. do úrovne očakávaného kontaktu budova - podložie.
V predmetnom území z hľadiska širších vzťahov bolo v zmysle regionálnych prieskumov zistené radónové riziko znázornené na nasledujúcej mape:

Zdroj: MŽP SR: Environmentálna regionalizácia Slovenskej republiky 2016

Hluk

Záujmové územie sa nachádza v priemyselnom parku bývalého podniku Vihorlat Snina. V okolí sa nachádzajú priemyselné objekty a dopravná infraštruktúra. Z líniových zdrojov hluku sa najvýraznejšie prejavujú mobilné zdroje viažuce sa na prístupové cesty. Z hľadiska typov zdrojov hluku, ktoré sa vyskytujú v záujmovom území rozlišujeme hluk z mobilných zdrojov pozemnej dopravy.

Hluk bude vznikať aj pri manipulácii s materiálom pri jeho preprave a úprave. Táto bude vykonávaná v osobitnom priestore a pracovníci budú vybavení ochranou proti hluku.
Podstatná časť navrhovanej činnosti bude realizovaná v uzavretých priestoroch.

Z dlhodobého hľadiska prevádzkovanie činnosti nebude preto významným zdrojom hluku aj vzhľadom na stavebno-technickú konštrukciu technológie, jednotlivých objektov a systém obslužnej dopravy, ktorá je na periférii mesta.

Produkovaný hluk vo vnútornom prostredí z navrhovanej činnosti nepreniká do chránenej miestnosti z vnútorných zdrojov alebo nepreniká do chránenej miestnosti z vonkajšieho prostredia a pred oknami chránenej miestnosti.

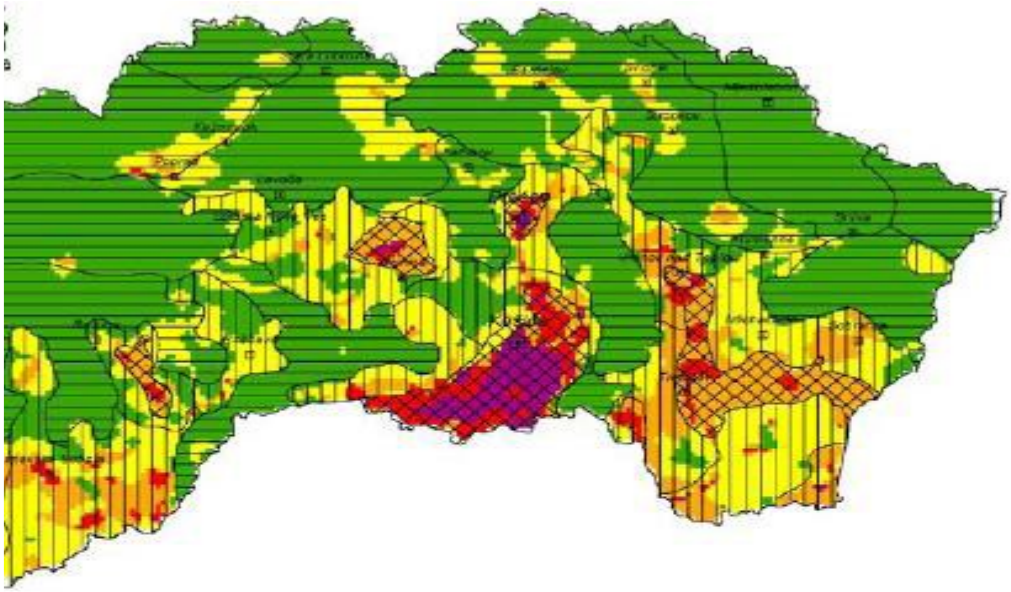
V susedstve záujmového územia produkujú hluk aj iné spoločnosti v priamom susedstve. Hluk z pohybu motorových vozidiel vzhľadom na ich frekvenciu je prijateľný.

Celková kvalita životného prostredia pre človeka

Záujmové územie je na okraji urbanizovanej zóny mesta Snina. Využívané je ako priemyselná zóna a výrobno- produkčný priestor.
V roku 2002 bola urobená aktualizácia environmentálnej regionalizácie Slovenska, v rámci ktorej bolo na základe prierezového hodnotenia úrovne životného prostredia SR diferencované územie Slovenska do 5 stupňov z hľadiska stavu životného prostredia:

1. prostredie vysokej úrovne
2. prostredie vyhovujúce
3. prostredie mierne narušené
4. prostredie narušené
5. prostredie silne narušené

Správa o stave životného prostredia SR v roku 2022 priraďuje oblasť Sniny do 1. Stupňa – **prostredie vysokej úrovne,** čo je zrejmé z nasledujúcej mapy:

Zdroj: MŽP SR: Správa o stave životného prostredia SR v roku 2022

Kvalita životného prostredia, ekonomická a sociálna situácia, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti a výživové návyky sú hlavné faktory ovplyvňujúce zdravotný stav obyvateľstva.
Prostredie sa tým stáva jedným z hlavných determinantov zdravia. Samozrejme, jedná sa o široko chápané prostredie a nie len o životné prostredie.
Determinanty zdravia sú teda také vlastnosti a ukazovatele, ktoré ovplyvňujú prítomnosť a rozvoj rizikových faktorov ochorení.
Najznámejšie skupiny determinantov zdravia sú demografické a biologické determinanty (vek, pohlavie, národnosť, atd.), socioekonomické determinanty (životný štýl, vzdelanie, zamestnanie, sociálne kontakty, atď.), prostredie (životné aj pracovné) a zdravotníctvo.
Dobrá kvalita životného prostredia človeka, výrazne ovplyvňujúca jeho zdravie, je súhrnom dobrej kvality ovzdušia, vody i potravín. Na udržanie rovnováhy v organizme je však okrem toho potrebné optimálne zužitkovanie prijímaných látok, ako aj harmonický vzťah k prostrediu, čo vyžaduje psychickú vyrovnanosť a zdravý životný štýl.

Zdravotný stav obyvateľstva je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov - ekonomickej a sociálnej situácie, výživových návykov, životného štýlu, úrovne zdravotníckej starostlivosti, ako aj životného prostredia. Vplyv znečisteného prostredia na zdravie ľudí je doteraz len málo preskúmaný, odzrkadľuje sa však najmä v nasledovných ukazovateľoch zdravotného stavu obyvateľstva:

- ✓ stredná dĺžka života pri narodení,
- ✓ celková úmrtnosť (mortalita),
- ✓ dojčenská a novorodenecká (perinatálna) úmrtnosť,
- ✓ počet rizikových tehotenstiev a počet narodených s vrodenými vývojovými vadami,
- ✓ štruktúra príčin smrti,
- ✓ počet alergfajčických, kardiovaskulárnych a onkologických ochorení,
- ✓ stav hygienickej situácie,
- ✓ šírenie toxikománie, alkoholizmu a fajčenia,
- ✓ stav pracovnej neschopnosti a invalidity,
- ✓ choroby z povolania a profesionálne otravy.

Výrazný podiel na chorobnosti má aj životný štýl, genetické faktory, stresy, pracovné prostredie, životné prostredie, úroveň zdravotníctva a pod.. V súčasnosti dostupné údaje neumožňujú dostatočne kvalitatívne určiť podiel kontaminácie životného prostredia na vývoji zdravotného stavu. Vplyv životného prostredia sa odhaduje na 15 - 20 %.

Dôležitým ukazovateľom je stredná dĺžka života pri narodení, ktorá vyjadruje počet rokov, ktorých sa dožije novorodenec za predpokladu zachovania úmrtnostnej situácie v období jej výpočtu.

Súhrnné hodnotenie súčasných environmentálnych problémov

Nesúlad socioekonomického rozvoja s ekologickými danosťami sledovaného územia tvorí hlavnú príčinu problémov životného prostredia. Ich kumulácia na tej istej ploche znásobuje nepriaznivý účinok na celkovú stabilitu krajiny. Faktory znižujúce stabilitu v takom prípade predstavujú syntetickú vlastnosť územia vyjadriteľnú rôznym počtom negatívnych dopadov (stresových faktorov, bariérových prvkov), ktorých účinok sa zväčšuje ich kumuláciou a veľkosťou regiónu, v ktorom pôsobia.
Environmentálna regionalizácia SR na základe komplexného zhodnotenia stavu ovzdušia, podzemnej a povrchovej vody, pôdy, horninového prostredia, bioty a ďalších faktorov vymedzuje 5 stupňov kvality životného prostredia (SAŽP 2008) - prostredie vysokej úrovne, vyhovujúce, prostredie mierne narušené, prostredie narušené, prostredie silne narušené.
1. stupeň predstavuje stav ŽP najmenej ovplyvnený činnosťou človeka, najbližší k stavu ekologickej rovnováhy, k prírodnému prostrediu.
5. stupeň predstavuje stav ŽP extrémne atakovaného činnosťou človeka, s najvyšším podielom environmentálnych záťaží.
3. stupeň predstavuje stredný stav negatívneho ovplyvnenia ŽP v území.
2. a 4. stupeň treba chápať ako prechodové hodnoty medzi krajnými stavmi a identifikovaným stredom.

Tie územia, kde sa kumulujú environmentálne záťaže (územia v 4. a 5. stupni) sa označujú ako ohrozené oblasti životného prostredia.

18. Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala.

V prípade, že by sa výstavba navrhovanej činnosti v danej lokalite nerealizovala, nebolo by dané územie využívané. V prípade nulového variantu by nedošlo k vytvoreniu pracovných miest v okrese s vysokou nezamestnanosťou v rámci Prešovského samosprávneho kraja aj SR. Okrem toho by sa nerealizovaním navrhovanej činnosti nevytvorila možnosť na surovinové zhodnocovanie plastových odpadov, ktoré sú súčasnou najväčšou environmentálnou hrozbou.
Nerealizovaním predloženého zámeru by nebola do ovzdušia emitovaná vzdušnina s obsahom príslušných znečisťujúcich látok z tohto technologického procesu, ako ani príslušné emisie hluku. Rovnako by nedošlo ani k miernemu navýšeniu dopravnej zaťaženosti dotknutého územia nákladnou automobilovou dopravou. Táto lokalita je určená na priemyselnú činnosť a v prípade nevyužívania areálu by dochádzalo k jeho chátraniu zbytočným škodám s potenciálnou tvorbou podmienok pre šírenie ruderálnych druhov, hlodavcov a prachu.

Na druhej strane by skládky odpadov boli čím ďalej, tým viac zaťažované odpadmi, ktoré sú prakticky nezničiteľné a pôsobením poveternostných podmienok sa dostávajú do životného prostredia, pitnej vody a aj do potravinového reťazca vo forme najnebezpečnejších mikroplastov.

Pri navrhovanej činnosti nedochádza k záberu pôdy, čo značí, že nie je rozdiel oproti nultému variantu.

Pri nulovom variante by pravdepodobne dochádzalo k ďalšiemu znehodnoteniu využívaného areálu.

Scenéria krajiny sa realizovaním činnosti nemení, teda je pri oboch variantoch rovnaká. Rozdiel je v tom, že v prípade realizovania navrhovanej činnosti je väčší predpoklad starostlivosti o celý areál, vrátane údržby budov, čo zlepší ich vzhľad vo vzťahu k dotknutému prostrediu.

V prípade nerealizovania navrhovanej činnosti, by zostal zachovaný súčasný stav v odpadovom hospodárstve, kedy stále väčšina odpadu je určená k zneškodneniu na skládke odpadu príslušnej kategórie, čím dochádza vzhľadom k jeho množstvám s dlhodobo narastajúcou tendenciou, k zbytočnému zaťažovaniu životného prostredia jeho zneškodňovaním skládkovaním. Predmetný odpad je vhodný na surovinové využitie, ktorého výstupom sú recykláty – hotové produkty využiteľné v priemysle.. Tento potenciál by sa jeho skládkovaním nevyužil, resp. by sa využil nevhodne, s možnými negatívnymi dopadmi na životné prostredie.
V širšom meradle by došlo k sťaženiu naplnenia cieľov definovaných v POH SR a záväzkov SR voči EÚ v oblasti ochrany životného prostredia a odpadového hospodárstva. Z tohto pohľadu sa javí navrhovaná činnosť a jej umiestnenie v jestvujúcom areáli ako optimálne riešenie.

Nerealizovaním navrhovanej činnosti by síce nedošlo k miernemu zhoršeniu premávky v dotknutej oblasti vplyvom občasného prejazdu áut a pohybu zamestnancov no na druhej strane by nedošlo ani k vytvoreniu pracovných príležitosti v regióne s vysokou nezamestnanosťou v rámci Prešovského kraja.

19. Súlad navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou.

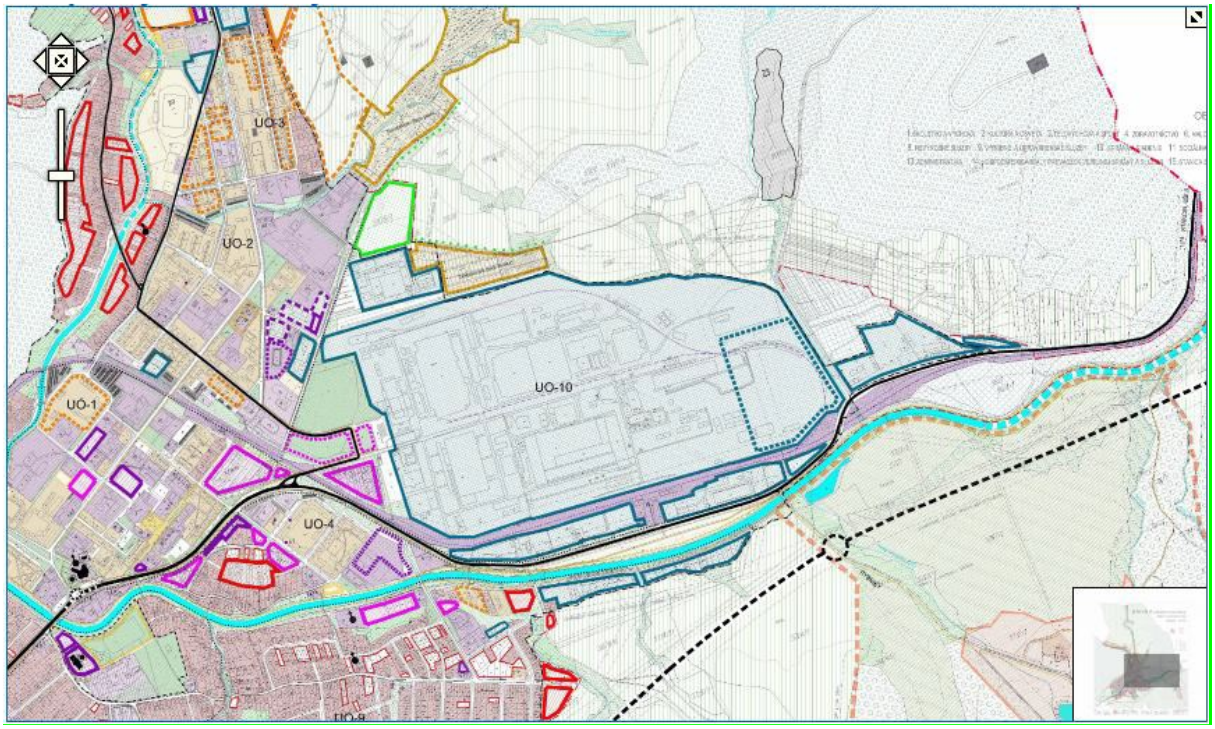
Realizácia navrhovanej činnosť je umiestnená v katastrálnom území Snina, ktoré je súčasťou Prešovského samosprávneho kraja.
Miestom realizácie navrhovanej činnosti je plocha a objekty v Priemyselnom parku Vihorlat Snina, určená pre využitie pre činnosti priemyselného charakteru. Navrhovaná činnosť je priemyselnou činnosťou.

Činnosť je v súlade s **Územným plánom Prešovského samosprávneho kraja,** ktorý bol schválený dňa 26.08.20219 Zastupiteľstvom Prešovského samosprávneho kraja uznesením č. 268/2019 a jeho záväznou časou, ktorá bola vydaná Všeobecne záväzným nariadením Prešovského samosprávneho kraja č. 77/2019 schváleným Zastupiteľstvom Prešovského samosprávneho kraja uznesením 269/2019 s účinnosťou od 06.10.2019 a je verejne prístupný na oficiálnom webovom sídle Prešovského samosprávneho kraja:
https://psk.sk/domov/urad-psk/odbor-strategickeho-rozvoja/dokumenty-oddelenia-uzemneho-planovania-a-zivotneho-prostredia/uzemny-plan-psk/

Mesto Snina má vypracovaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Snina na roky 2016 – 2022 je aktualizáciou Miestneho rozvojového a akčného plánu mesta Snina. Ide o strednodobý plánovací dokument, ktorý stanovuje smerovanie mesta Snina na obdobie 7 rokov. PHSR mesta Snina na roky 2016 – 2022. PHSR bol schválený Mestským zastupiteľstvom v Snine 7.01.2015.

Mesto Snina má v súčasnosti platný ÚPN-O Snina, ktorý bol schválený uznesením Mestského zastupiteľstva v Snine č.569/2005 dňa 09.06.2005 a aktualizovaný Zmenami a doplnkami v rokoch 2010-2024.

Na pripojenej mapke je znázornený Komplexný urbanistický návrh vrátane zmien a doplnkov:

Na základe hore uvedeného znázornenia je zrejmé, že navrhovaná činnosť je v súlade s platnou územno-plánovacou dokumentáciou.

III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti (predpokladané vplyvy priame, nepriame, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, dočasné, dlhodobé a trvalé, vyvolané počas výstavby a realizácie)

1. Vplyvy na obyvateľstvo – počet obyvateľov dotknutých vplyvmi navrhovanej činnosti v dotknutých obciach, zdravotné riziká, sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti, narušenie pohody a kvality života, prijateľnosť činnosti pre dotknuté obce (napr. podľa názorových stanovísk a pripomienok dotknutých obcí, sociologického prieskumu medzi obyvateľmi dotknutých obcí), iné vplyvy.

Hodnotenie predpokladaných vplyvov navrhovanej činnosti na jednotlivé zložky životného prostredia bolo volené z nasledujúcich hodnôt a kritérií v tomto postupe:

- ✓ identifikácia vplyvu v etape výstavby a jeho popis
- ✓ identifikácia vplyvu počas prevádzky a jeho popis

- ✓ posúdenie rozsahu pôsobenia identifikovaného vplyvu – dĺžka - krátkodobé trvanie niekoľko týždňov počas pracovných dní, strednodobé - dĺžka trvania niekoľko mesiacov počas pracovných dní, dlhodobé - dĺžka trvania presahuje päť až desať rokov
- ✓ posúdenie významu identifikovaného vplyvu - nepatrný, málo významný, stredne významný, významný, extrémny
- ✓ porovnanie v prípade nerealizovania zámeru

Vplyvy na obyvateľstvo
Za predpokladu, že počas činnosti prevádzky budú dodržané schválené technologické postupy, navrhovaná činnosť bude bez významného vplyvu na zdravie.

Uvažujú sa len zdroje hluku, ich typy a rozmery, či umiestnenie a nepredpokladá sa špecifický hluk u uvažovaných zdrojov hluku. Ak sa vyskytnú skutočnosti, ktoré povedú k zmenám v popísanej situácii alebo spracovateľovi správy o hodnotení navrhovanej činnosti neboli známe v čase spracovávania, bude potrebné prehodnotenie výsledkov a prípadná realizácia dodatočných protihlukových opatrení.

Zdravotné riziká, sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti
Očakáva sa mierne zvýšenie znečistenia ovzdušia emisiami z motorov dopravných a prostriedkov na prístupových komunikáciách. Vzhľadom k tomu, že navrhovaná činnosť bude realizovaná v existujúcich priestoroch, nebudú realizované stavebné práce a v súvislosti s tým ani nemôžu vznikať zdravotné rizika a sociálne a ekonomické dôsledky.

Vplyvy na dopravu vzhľadom denný počet prepráv - klasifikujeme ako **vplyvy lokálne, akceptovateľné a regulovateľné organizáciou dopravy.**
Pri nerealizovaní zámeru by tieto vplyvy nevznikli, ale zároveň by nevznikli ani pracovné príležitosti nových stálych pracovných miest.

2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery.

Pri riadnej prevádzke sa kontaminácia horninového podložia cudzorodými látkami nepredpokladá.
Navrhovanou činnosťou nedochádza ku konfliktu s ložiskami nerastných surovín ani s dobývacím priestorom. Realizácia zámeru teda nebude mať negatívny vplyv na horninové prostredie a prírodné zdroje.
Vzhľadom na to, že prevádzkový objekt už existuje sa realizáciou navrhovanej činnosti zmena vplyvov na geodynamické javy nepredpokladá. Táto činnosť vzhľadom na svoj charakter a rozsah nebude mať žiadny vplyv ani na geomorfologické pomery.

3. Vplyvy na klimatické pomery a zraniteľnosť navrhovanej činnosti voči zmene klímy

Vzhľadom na rozsah navrhovanej činnosti, je tento vplyv **únosný** a prevádzkou navrhovanej činnosti nedôjde k zmene miestnej mikroklímy.

4. Vplyvy na ovzdušie (napr. množstvo a koncentrácia emisií a imisií).

Hlavný technologicky proces bude prebiehať v samostatnej uzatvorenej prevádzkovej hale, odkiaľ bude vzduch odsávaný pomocou vzduchotechnickej jednotky Vystavenie zamestnancov inertnému prachu nebude prekračovať povolené expozičné limity. Tento vplyv je **málo významný.**

Realizácia Zámeru sa prejaví aj zvýšením emisií produkovaných do ovzdušia sledovanej oblasti v súvislosti s nákladnou dopravou vstupných surovín a odvozom finálneho produktu. Tento vplyv však bude vzhľadom k svojmu obmedzenému rozsahu je pre záujmovú oblasť únosný. Podľa našej kategorizácie je tento vplyv vzhľadom na súčasnú dopravu **nepatrný.** Prevádzka sa oproti nerealizovaniu zámeru prejaví pozitívne ako priamy **priaznivý vplyv** aj tým, že dôjde k zmysluplnému využitiu existujúcich nehnuteľnosti postavených na takýto účel v súlade s územným plánom mesta a plánom rozvoja mesta.

5. Vplyvy na vodné pomery (napr. vodný útvar, kvalitu, režimy, odtokové pomery, zásoby).

Vplyvy na kvalitu povrchových a podzemných vôd
V čase prevádzky nie je riziko kontaminácie povrchových a podzemných vôd. Vzniknúť môže len v prípade poruchy dopravných mechanizmov, kde môže dôjsť k úniku ropných látok. Tieto situácie budú riešené v súlade s havarijným plánom a dodržiavaním bezpečnostných predpisov a prevádzkových opatrení pre obdobie montáže technológie.
Tento vplyv je **málo významný** a pri dodržaní prevádzkových opatrení sa jeho výskyt nepredpokladá.

Dažďové vody budú odvádzané do existujúcej dažďovej kanalizácie a časť do záchytnej nádrže. Riziko vplyvov je **nepatrné a je také isté ako pri nerealizovaní zámeru,** pretože priestory dotknutej lokality sú aj teraz využívané.

Vplyvy na režim povrchových a podzemných vôd
Realizáciou navrhovanej činnosti, vzhľadom na jej charakter, nebude žiadnym spôsobom ovplyvnený režim povrchových ani podzemných vôd záujmovej lokality.

Vplyvy na odtokové pomery
Realizáciou navrhovanej činnosti sa vplyvy na odtokové pomery nemenia. Tieto vplyvy hodnotíme ako **nepatrné.**

6. Vplyvy na pôdu (napr. spôsob využívania, kontaminácia, pôdna erózia).

Pre realizáciu zámeru nie je potrebný záber pôdy spadajúcej pod ochranu poľnohospodárskeho pôdneho a lesného fondu, pretože Zámer sa bude realizovať v existujúcich priestoroch.
Dotknuté územie sa nachádza v už zastavanej priemyselnej zóne a je v zhode s územným plánom mesta Snina.

V čase montáže môže riziko kontaminácie pôd vzniknúť len v prípade poruchy dopravných prostriedkov, kde môže dôjsť k úniku ropných látok. Tieto situácie budú riešené v súlade s havarijným plánom a dodržiavaním bezpečnostných predpisov a prevádzkových opatrení.
Tieto vplyvy sú možno **hodnotiť ako únosné a prijateľné.** Pri **nulovom variante** je riziko rovnaké ako pri realizácii zámeru.

Počas prevádzky pri dodržiavaní interných prevádzkových a havarijných predpisov nedôjde ku kontaminácii pôdy v areály. Kontaminácia poľnohospodárskej pôdy v dôsledku imisného spádu sa vzhľadom k charakteru prevádzky a produkovaným emisiám nepredpokladá.

7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy (napr. chránené, vzácne, ohrozené druhy a ich biotopy, migračné koridory živočíchov, zdravotný stav vegetácie a živočíšstva atď.).

V súčasnosti je záujmové územie využívané na priemyselné účely.
Vzhľadom na toto umiestnenie navrhovanej činnosti je vegetačný pokryv ojedinelý a taktiež je redukovaný aj výskyt zástupcov fauny, ktorý sú predstaviteľmi zvyčajne synantropných druhov spoločenstiev osídľujúcich okraje ľudských sídiel.
Preto možno konštatovať, že pri realizácií navrhovanej činnosti nedôjde k záberu žiadnych významných biotopov, k ohrozeniu, likvidácii, či záberu biotopov vzácnych alebo chránených zástupcov fauny a flóry.

Emitované znečisťujúce látky do ovzdušia sú v množstvách nepredstavujúcich vo zvýšenej miere riziko pre stav fauny a flóry širšej záujmovej lokality. Tento vplyv hodnotíme ako **málo významný.**

8. Vplyvy na krajinu – štruktúru a využívanie krajiny, krajinný obraz

Umiestnenie navrhovanej činnosti je plánované v existujúcej priemyselnej zóne preto nepredstavuje pre dotknutú krajinu žiaden nepriaznivý vplyv vyvolaný zmenou jej štruktúry, využívania, scenérie, či krajinného obrazu.

Realizáciou činnosti nebude dotknutý žiadny prvok kostry USES záujmového územia, čím by bola jeho ekostabilizačná funkcia ovplyvnená alebo znížená.
Nedochádza k žiadnej novej vonkajšej výstavbe, a tým ani k zmene scenérie dotknutej krajiny z titulu výstavby.

Je predpoklad, že navrhovaná činnosť v prípade realizácie bude mať na scenériu dotknutej krajiny podstatne lepší vplyv, ako v prípade jej nerealizovania, teda nultého variantu.

9. Vplyvy na biodiverzitu, chránené územia a ich ochranné pásma [napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti].

Vyhláška MŽP SR č. 29/2005 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o určovaní ochranných pásiem vodárenských zdrojov a o opatreniach na ochranu vôd a o technických úpravách v

ochranných pásmach vodárenských zdrojov v prílohe č.3 stanovuje „Zásady spôsobu ochrany vôd vodárenských zdrojov a činnosti poškodzujúce alebo ohrozujúce ich množstvo a kvalitu alebo zdravotnú bezchybnosť“.

V zmysle Metodických pokynov pre určovanie ochranných pásiem vodárenských zdrojov podzemných vôd (MŽP SR) sú určené zákazy a obmedzenia činností v ochranných pásmach, ktoré vychádzajú z platnej legislatívy pre všetky činnosti na tomto území.

Zámer je navrhovaný v území, na ktoré sa v súčasnosti vzťahuje prvý - všeobecný stupeň ochrany. V bezprostrednej blízkosti lokality sa nenachádza územie Nátura 2000.
Vzhľadom na charakter navrhovanej činnosti a jej lokalizáciou v priemyselnej oblasti nepredpokladáme negatívne vplyvy na migrujúce vtáctvo.

Navrhovaná činnosť nebude negatívne ovplyvňovať chránené územia prírody a krajiny (zákon NR SR č.543/2002 Z. z. (v znení č. r1/c48/2003 Z. z., 525/2003 Z. z., 205/2004 Z. z., 364/2004 Z. z., 587/2004 Z. z., 15/2005 Z. z., 479/2005 Z. z., 24/2006 Z. z., 359/2007 Z. z., 454/2007 Z. z., 515/2008 Z. z., 117/2010 Z. z., 145/2010 Z. z., 408/2011 Z. z., 180/2013 Z. z., 207/2013 Z. z., 311/2013 Z. z., 506/2013 Z. z., 35/2014 Z. z., 198/2014 Z. z., 314/2014 Z. z., 324/2014 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z.), o ochrane prírody krajiny) ani chránené vodohospodárske územia (zákon NR SR č. 364/2004 Z. z., o vodách).

Realizácia a prevádzka navrhovanej činnosti nespôsobí stratu existujúcich biotopov ani zníženie ekologickej stability okolitej krajiny. Vzhľadom na nízku rozmanitosť fauny a flóry priamo v územiach, kde sa navrhovaná činnosť umiestni, sú vplyvy navrhovanej činnosti na biodiverzitu **málo významné**.

10. Vplyvy na územný systém ekologickej stability

Umiestnenie navrhovanej činnosti je plánované v existujúcej priemyselnej zóne, preto nepredstavuje pre dotknutú krajinu žiaden nepriaznivý vplyv vyvolaný zmenou jej štruktúry, využívania, scenérie, či krajinného obrazu.
Realizáciou činnosti nebude dotknutý žiadny prvok kostry USES záujmového územia, čím by bola jeho ekostabilizačná funkcia ovplyvnená alebo znížená.

11. Vplyvy na urbánny komplex a využívanie zeme

Realizácia navrhovanej činnosti neovplyvní štruktúru samotného dotknutého sídelného útvaru, ani jeho architektúru.

Pri realizácii navrhovanej činnosti bude dotknutá miestna priemyselná výroba, kde dôjde k rozšíreniu kapacity zhodnocovania odpadov. Nakoľko ide o umiestnenie priemyselnej prevádzky do existujúceho priemyselného areálu, forma využívania dotknutého územia bude realizáciou zámeru dodržaná. Voči nultému variantu nedochádza k žiadnej zmene.

12. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky

Priamo v dotknutej lokalite sa nenachádzajú žiadne pamiatky kultúrnej alebo historickej hodnoty, ktoré by boli cieľom záujmu obyvateľov širšieho okolia alebo návštevníkov dotknutého regiónu.
Realizácia zmeny zámeru tak nebude mať žiaden vplyv na kultúrne a historické pamiatky dotknutého územia a jeho širšieho okolia.

13. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

V dotknutom území sa nenachádzajú ani žiadne známe paleontologické náleziská a významné geologické lokality, ktorých by sa realizácia navrhovanej činnosti mohla dotknúť.

14. Vplyvy na archeologické náleziská

V dotknutom území sa nenachádzajú žiadne známe archeologické náleziská, ktoré by mohla realizácia navrhovanej činnosti ovplyvniť.

15. Vplyvy na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy

Ako už z uvedeného vyplýva, priamo v dotknutom území sa nenachádzajú žiadne kultúrne hodnoty hmotnej či nehmotnej povahy a navrhovaná činnosť svojím charakterom vylučuje vplyv na miestne zvyklosti a tradície.

16. **Iné vplyvy** (napr. očakávané vplyvy vyplývajúce zo zraniteľnosti navrhovanej činnosti voči rizikám závažných havárií alebo prírodných katastrof, ktoré majú význam pre navrhovanú činnosť).,

Pri realizácii navrhovanej činnosti v dotknutom území nie sú očakávané žiadne ďalšie, ako vyššie uvedené vplyvy, ktoré by mohli ovplyvniť pohodu a kvalitu života obyvateľov dotknutej lokality, prírodné prostredie či dotknutú krajinu.

Vplyvy na priemyselnú výrobu
Priemyselná výroba v posudzovanom území bude realizáciou zámeru pozitívne ovplyvnená priemyselnou činnosťou, ktorá bude pre svoj úspešný chod využívať služby a dodávky firiem z dotknutého regiónu.

Vplyvy na dopravu
Pre realizáciu dopravy počas prevádzky je možné využiť dotknutú lokalitu tak, aby neboli dotknuté najexponovanejšie cestné ťahy v meste, ani v najexponovanejšom čase.
Vplyvy na dopravu vzhľadom denný počet prepráv - klasifikujeme ako **vplyvy lokálne, akceptovateľné a regulovateľné organizáciou dopravy.**

17. Priestorová syntéza vplyvov činnosti v území (napr. predpokladaná antropogénna záťaž územia, priestorová syntéza negatívnych vplyvov na obyvateľstvo, prírodné prostredie, krajinu, urbánny komplex a využitie zeme, priestorové rozloženie predpokladaných preťažených lokalít územia, priestorová syntéza pozitívnych vplyvov činnosti.

Predpokladaná antropogénna záťaž územia a priestorová syntéza negatívnych vplyvov na obyvateľstvo, prírodné prostredie, krajinu, urbárny komplex a využitie zeme.

Dotknuté územie (mesto Snina) predstavuje priemyselné centrum regionálneho významu, s čím súvisia aj aktuálne environmentálne problémy. Pri popise súčasného stavu, na základe predchádzajúcich analýz a syntéz stavu životného prostredia v záujmovom území, boli identifikované nasledovné hlavné environmentálne problémy vyplývajúce zo stavu a využívania krajiny, bez zohľadnenia navrhovanej činnosti (ostatné vplyvy sú zanedbateľné):

Environmentálna regionalizácia je proces priestorového členenia krajiny, v ktorom sa podľa stanovených kritérií a vybraných súborov environmentálnych charakteristík vyčleňujú regióny s určitou kvalitou stavu, alebo tendencie zmien životného prostredia. Tieto regióny sú charakterizované kvalitou životného prostredia, stavom environmentálnych rizikových faktorov a opatreniami zameranými na ochranu životného prostredia.

Environmentálna regionalizácia je priestorovou syntézou analytických máp vybraných environmentálnych charakteristík podľa štruktúry zložiek životného prostredia a miery pôsobenia rizikových faktorov. Predstavuje základnú diferenciáciu územia SR z hľadiska prierezového hodnotenia kvality životného prostredia podľa komplexu vybraných environmentálnych ukazovateľov (ovzdušie - znečistenie ovzdušia a oblasti riadenia kvality ovzdušia, citlivé a zraniteľné oblasti, voda - chemický stav útvarov podzemných a povrchových vôd, geologický podklad, pôda - kontaminácia pôdy, znečistenie riečnych sedimentov, staré environmentálne záťaže, odpady - dostupnosť k prevádzkovým skládkam a spaľovniam, koeficient ekologickej stability).

Podstatná miera antropogénnej záťaže spôsobenej plánovanou činnosťou spočíva predovšetkým vo výstupoch do ovzdušia a náraste dopravy.

Pri samotnej prevádzke budú emitované množstvá emisií počas celej prevádzky technologického zariadenia pochádzať z výrobného procesu.
Zdroj znečisťovania ovzdušia prispeje k zvýšeniu emisií príspevkom únosným pre životné prostredie.

Príspevok týchto znečisťujúcich látok emitovaných z hodnoteného zdroja môžeme považovať za **únosný**.

Vo všeobecnosti, pri danej štruktúre súčasných zdrojov okolitých prevádzok znečisťovania ovzdušia a emisnej výdatnosti ostatných technológií v lokalite, po realizácii navrhovanej činnosti sa prakticky dlhodobý, ani krátkodobý režim znečistenia ovzdušia v oblasti zdroja **významnejšie nezmení**.

18. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi

Vplyvy posudzovaného zámeru z hľadiska významnosti a časového priebehu pôsobenia je potrebné hodnotiť pre časový horizont výstavby, samostatne pre obdobie prípravy prevádzky, samotnej prevádzky zariadenia a samostatne pre neštandardnú prevádzku areálu.

Tab. č. 20: Očakávané vplyvy počas prípravy prevádzky.

Vplyvy na životné prostredie	Bez vplyvu	Pozitívny	Negatívny	Priamy	Nepriamy	Krátkodobý	Dlhodobý	Trvalý	Dočasný
Vplyvy počas rekonštrukcie									
Biotopy	■								
Hluk			■	■		■			
Ovzdušie	■								■
Pôda	■								
Voda	■								
Horninové prostredie	■								
ÚSES	■								
Scenéria krajiny	■								
Chránené územia	■								
Doprava			■	■	■				■
Poľnohospodárstvo	■								
Lesné hospodárstvo	■								
Obyvateľstvo		■			■	■			■

Predpokladané vplyvy sú z pohľadu intenzity, veľkosti a dopadov nevýznamné až stredne významné. Pri činnostiach, u ktorých možno predpokladať nepriaznivé dopady na prostredie a obyvateľstvo, sú navrhnuté účinné opatrenia, ktorými sa zabezpečí environmentálna prijateľnosť výstavby posudzovaného investičného zámeru.

Tab. č. 14: Očakávané vplyvy počas štandardnej prevádzky.

Vplyvy na životné prostredie	Bez vplyvu	Pozitívny	Negatívny	Priamy	Nepriamy	Krátkodobý	Dlhodobý	Trvalý	Dočasný
Vplyvy počas prevádzky									
Biotopy	■								
Hluk			■	■			■		
Ovzdušie	■								
Pôda	■								
Voda	■								
Horninové prostredie	■								
ÚSES	■								
Chránené územia	■								
Scenéria krajiny	■								
Doprava			■		■		■		
Pracovné príležitosti		■		■			■		

Tab. č. 15: Očakávané vplyvy počas neštandardnej prevádzky (havárie).

Vplyvy na životné prostredie	Bez vplyvu	Pozitívny	Negatívny	Priamy	Nepriamy	Krátkodobý	Dlhodobý	Trvalý	Dočasný
Vplyvy počas prevádzky									
Biotopy	■								
Hluk			■	■			■		
Ovzdušie	■								
Pôda			■	■		■			■
Voda			■	■		■			■
Horninové prostredie	■								
ÚSES	■								
Chránené územia	■								
Scenéria krajiny	■								
Doprava			■		■		■		
Pracovné príležitosti				■			■		

Mechanizmus vzniku havárie býva väčšinou zložitý a vyžaduje súčinnosť viacerých negatívnych spúšťacích faktorov. V objekte navrhované opatrenia možno považovať za štandardné preventívne opatrenia proti vzniku haváriám. Pravdepodobnosť vzniku havárie je minimálna.

Identifikované vplyvy činnosti sú environmentálne prijateľné. Prevádzkou nebude dochádzať k poškodzovaniu a znečisťovaniu prostredia nad mieru stanovenú platnými právnymi predpismi.

Realizácia navrhovanej činnosti svojím technologickým prevedením a umiestnením v priemyselnej zóne, predstavuje pre životné prostredie dotknutého územia zdroj len málo významných nepriaznivých vplyvov. Súčasne všetky vyvolané nepriaznivé vplyvy vykazujú charakteristiky vplyvov vhodne nastavenými eliminačnými a ochrannými opatreniami. Naopak realizáciou investičného zámeru bude dosiahnutý významný priaznivý vplyv väčšieho časového, územného aj kvantitatívneho významu, a to výrazné zníženie množstiev plastových odpadov určených k zneškodneniu na skládkach odpadu, ich surovinové zhodnotenie, účelné využitie plôch priemyselnej zóny a zvýšenie pracovných príležitostí dotknutého územia.

Porovnania s platnými právnymi predpismi
Pri realizácii navrhovanej činnosti sa bude postupovať v zmysle platnej legislatívy Slovenskej republiky. Posúdenie súladu navrhovanej činnosti s platnými právnymi predpismi je realizované s ohľadom na navrhnuté opatrenia. Súlad navrhovanej činnosti s danými predpismi je preto zabezpečený realizáciou navrhovaných opatrení, resp. využitím povolení a súhlasov, ktoré jednotlivé právne predpisy špecifikujú. Z uvedeného vyplýva, že pri realizácii navrhovanej činnosti nedôjde k prekročeniu limitov a noriem stanovených na ochranu jednotlivých zložiek životného prostredia.

Hlavným cieľom odpadového hospodárstva SR do roku 2025 je odklonenie odpadov od ich zneškodňovania skládkovaním najmä pre komunálne odpady. Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2021 – 2025 bol schválený uznesením Vlády SR zo dňa 24.11.2021.

Produkcia plastov má aj v EÚ rastúcu tendenciu. Keď v roku 2004 vzniklo v 28 členských štátoch EÚ 11,5 mil. ton odpadov z plastov, v roku 2016 to už bolo 17,5 mil. ton. V roku 2016 sa na tomto vzniku SR podieľala 148 tis. tonami odpadov z plastov. V roku 2018 však produkcia vzrástla až na 215 tis. ton.

Aj naďalej je potrebné presadzovať dodržiavanie hierarchie odpadového hospodárstva s dôrazom na predchádzanie vzniku odpadu, prípravu na opätovné použitie a recykláciu. Presadzovanie predchádzania vzniku odpadu, spolu s opätovným použitím a prípravou na opätovné použitie aj prostredníctvom realizácie opatrení **Programu predchádzania vzniku odpadov na roky 2019 – 2025** sú neoddeliteľnou kľúčovou súčasťou dlhodobej snahy SR o znižovanie množstva vznikajúcich odpadov na území SR.

Z uvedeného dôvodu, ak nie je možné zabrániť tvorbe odpadu je potrebné zabezpečiť **recykláciu** týchto odpadov. V rámci „odpadového balíčka“ boli pre túto oblasť nastavené nové ciele do roku 2025 a do roku 2030, ktoré boli zároveň prevzaté do národnej legislatívy. SR ako členský štát EÚ musí do roku 2025 recyklovať aspoň 65 % hmotnosti všetkých odpadov z obalov. Pre konkrétne materiály, ktoré sa nachádzajú v odpadoch z obalov sú minimálne ciele recyklácie 50 % plastu, 25 % dreva, 70 % železných kovov, 50 % hliníka, 70

% skla a 75 % papiera. Ide o komodity, ktorých plnenie cieľov recyklácie v súčasnosti nie je problematické a výrazne zaostávajúce.
Z uvedených dôvodov je navrhovaná činnosť v súlade s Programom odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2021 – 2025

19. Prevádzkové riziká a ich možný vplyv na územie (možnosť vzniku havárií).

V čase úprav technologického zariadenia môžu prípadné havarijné stavy súvisieť výhradne s rôznymi poruchami alebo haváriami použitých mechanizmov alebo zariadení, s rizikom vzniku kontaminácie horninového prostredia, povrchových a podzemných vôd alebo pôdneho krytu prevažne ropnými látkami alebo olejmi. Dodržaním platných právnych predpisov a noriem týkajúcich sa bezpečnosti práce, ochrany zdravia pracovníkov pri práci, ako aj ochrany životného prostredia, je však možné minimalizovať ich na minimum.

Realizácia navrhovanej činnosti predstavuje taký druh činnosti, pri ktorej sa nepredpokladajú závažné prevádzkové riziká. Pre bezpečnú a bezrizikovú prevádzku prevádzkovateľ navrhovanej činnosti zrealizuje preventívne opatrenia s cieľom eliminácie a zníženia zdravotného rizika pre zamestnancov, vznikajúce v súvislosti s ich pracovnou činnosťou. Pri zabezpečovaní a realizácii preventívnych opatrení na ochranu zdravia vychádza zo zákonných požiadaviek na ochranu zdravia, vyplývajúce najmä zo zákonov č. 311/2001 Z. z. zákonník práce v platnom znení, zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení a č.124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení, ako aj z nariadení vlády SR č. 355/2006 Z .z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v platnom znení, č. 115/2006 Z. z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikám súvisiacimi s expozíciou hluku v platnom znení.

Prevádzkové riziká spojené s realizáciou zámeru súvisia s prípadnými haváriami alebo inak neštandardnými stavmi prevádzkovaných zariadení a prislúchajúcej infraštruktúry. Väčšinu bežne sa vyskytujúcich potenciálnych rizík je však možné dostatočne účinne minimalizovať už dodržiavaním platných právnych predpisov, noriem, operačných, požiarnych a havarijných plánov a pravidelnou servisnou údržbou.

Projekt organizácie výstavby bude zohľadňovať všetky možné riziká súvisiace s montážnymi prácami, budú v ňom zahrnuté všetky bezpečnostné normy, požiadavky a predpisy.
Riziká poškodenia, alebo ohrozenia životného prostredia je možné špecifikovať z hľadiska rozsahu a pravdepodobnosti výskytu takto:

1.) požiar v objektoch (horľavé vstupné suroviny a výstupné produkty)
2.) únik ropných látok do dažďovej kanalizácie,
3.) havarijné úniky ropných látok do pôdy, podzemných vôd a horninového prostredia,
4.) extrémne alebo katastrofické poveternostné situácie,
5.) diverzná trestná činnosť, teroristický útok.

Niektoré riziká je možné minimalizovať bežnými opatreniami a dodržiavaním všeobecne záväzných právnych predpisov, noriem, manipulačných , požiarnych a havarijných plánov.

Pracovné prostriedky a ochranné systémy na pracoviskách s nebezpečenstvom požiaru budú spĺňať požiadavky ustanovené osobitnými predpismi. Zamestnávateľ zároveň zabezpečí dostatočnú kontrolu pracoviska, vybavenia a technologického zariadenia, ako aj opatrení na zabránenie požiaru. Na ochranu zdravia a bezpečnosti zamestnancov v prípade vzniku havárie bude vypracovaný havarijný plán.

Rizika vzniku neštandardných situácií (havárií), pri ktorých môže dôjsť k významným, či nezvratným škodám na životnom prostredí vďaka použitým technológiám sú nízke.
Väčšina rizík je však na úrovni pracovnej disciplíny a dodržiavania bezpečnostných zásad (v pracovnom procese), takže prevenciou je predovšetkým osobná úroveň vzdelania a miera zodpovednosti a spôsobilosti vykonávať danú činnosť.

Vo všeobecnosti prevenčným opatrením k nepredvídaným situáciám a haváriám je vypracovanie havarijných plánov a manipulačných poriadkov a riadne zaškolenie pracovníkov.
Prevádzkové rizika pri akejkoľvek činnosti môžu byť významne ovplyvnené aj environmentálnymi záťažami.

S účinnosťou od 1.11.2009 vstúpil do platnosti novelizovaný zákon č. 384/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách. Uvedeným zákonom boli definované pojmy: environmentálna záťaž, pravdepodobná environmentálna a sanované/rekultivované lokality. V gescii MŽP SR boli prostredníctvom projektu „Systematická identifikácia environmentálnych záťaží Slovenskej republiky“ v rokoch 2006 – 2008 identifikované environmentálne záťaže a bol zostavený Register environmentálnych záťaží (REZ).

V rámci nadväzujúceho projektu „Regionálne štúdie hodnotenia dopadov environmentálnych záťaži na životné prostredie pre vybrané kraje“ (Helma a kol., 2008 - 2010) sa realizovala aktualizácia a doplnenie údajov ako aj doplnkové hodnotenie dopadov environmentálnych záťaži na životne prostredie.

IV. Opatrenia navrhnuté na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie a zdravie

V súvislosti s očakávanými vplyvmi a ďalšími možnými rizikami výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti je potrebné prijať niekoľko opatrení na minimalizáciu a predchádzanie negatívnym vplyvom a ich následkom.

1. Územnoplánovacie opatrenia (napr. potreba zosúladenia s platnou územnoplánovacou dokumentáciou, odporúčanie zmeny a doplnenia platnej územnoplánovacej dokumentácie a pod.).

Prípravné práce

- akceptovať odporúčania, návrhy a záväzky vyplývajúce z priebehu procesu posudzovania vplyvov v rozsahu, v akom budú premietnuté do vyjadrení, stanovísk a rozhodnutí príslušných orgánov,
- v projekte vypracovať a odsúhlasiť Plán BOZP, v zmysle NV SR č. 396/2006 Z. z. a projekt organizácie výstavby,

- za účelom minimalizácie vplyvu hluku z prevádzky je potrebné pri obstarávaní vzduchotechnických zariadení prihliadať na ich čo najnižší akustický výkon.

Realizácia

- zabezpečiť zneškodňovanie vznikajúcich odpadov počas montáže oprávnenými firmami,
- dodržiavať technologické postupy a bezpečnosť pri práci pri montáži technologických zariadení.

2. Technické opatrenia (napr. zmena technológií, surovín, harmonogramu výstavby, sanácia územia, záchranné prieskumy).

Na úseku ochrany prírody a krajiny

- dôsledne dodržiavať ustanovenia dokumentu ochrany prírody podľa §3 ods.3 až ods.5 zákona OPK č.543/2002 Z. z.

Na úseku vody a pôdy

- realizovať všetky dostupné opatrenia na zabránenie úniku ropných látok z používaných dopravných mechanizmov počas montáže,
- bežnú údržbu, predstavujúcu najmä drobné opravy, doplňovanie pohonných hmôt alebo výmenu oleja prevádzať len na plochách na to určených,
- v prípade kontaminácie pôdy ropnými látkami, tú okamžite zneškodniť v súlade so zásadami nakladania s nebezpečnými látkami.

Na úseku ovzdušia

- plynné emisie zo spaľovacích motorov minimalizovať udržiavaním mechanizmov, vozidiel a iných zariadení v dobrom technickom stave a dôkladnou organizáciou dopravy a montážnych prác za účelom vylúčenia zbytočných prejazdov dopravných prostriedkov a chodu motorov na prázdno,
- dôsledne dodržiavať prevádzkové predpisy inštalovaného technologického zariadenia, s dôrazom na pravidelný servis,
- Spracovať Plán riadenie zápachu.

Na úseku odpadového hospodárstva

- s odpadmi vznikajúcimi v priebehu výstavby a počas prevádzky nakladať podľa stanovenej hierarchie. Odpady určené na zneškodnenie odovzdávať výhradne subjektom s príslušnými oprávneniami,
- počas prevádzky vznikajúci odpad v maximálnej možnej miere separovať a zhodnocovať,
- nebezpečné odpady uskladňovať v uzavretých a označených priestoroch a nakladať s nimi v zmysle platnej legislatívy.

Na úseku ochrany zdravia

- dopravnú obsluhu napriek nepretržitej prevádzke realizovať len v čase od 6:00 do 22:00

3. Technologické opatrenia

Dôležitým technologickým opatrením na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie je v prípade prania znečistených plastov:

- dôsledne oddeliť neznečistené, slabo znečistené a znečistené vody pred ich vypustením, či odvedením na ČOV
- praciu kvapalinu z procesu prania plastov znečistených zvyškami nebezpečných látok odvádzať iba do účelovej ČOV, ktorá má slúžiť iba na čistenie odpadovej vody z prania plastov znečistených nebezpečnými látkami a musí pozostávať z úpravy odpadovej vody, odvodnenia kalu a filtrácie prečistenej vody, ktorá sa následne použije na oplach plastových odrezkov v prvej časti procesu prania pracej linky

4. Organizačné a prevádzkové opatrenia

- dodržiavať platné technické, organizačné, bezpečnostné a hygienické predpisy súvisiace s navrhovanými činnosťami,
- pri prevádzke dodržiavať vyhlášku MV SR 94/2004 Z. z. (v znení č. 307/2007 Z. z., 225/2012 Z. z.), ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť pri výstavbe a užívaní stavieb,
- pred zahájením prevádzky bude podľa zákona č. 128/2015 Z. z., vypracovaný Havarijný plán,
- prevádzkovateľ zabezpečí dôsledné plnenie požiadaviek legislatívy v oblasti prevencie (izolácie manipulačných plôch a pod.) vzniku nepredvídanej udalosti,
- viesť evidenciu a poskytovať všetky údaje o prevádzke požadované legislatívou, príslušným orgánom štátnej správy,
- plniť aj ďalšie ustanovenia osobitných právnych predpisov v oblasti ochrany životného prostredia a ochrany zdravia.
- okrem uvedených opatrení musia byť v prípade potreby plnené aj požiadavky nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzení chemikálií (REACH) najmä v čl. 6, 7, 21, 28, 31 až 36.

5. Iné opatrenia

Pre prechádzanie alebo obmedzovanie nepriaznivých vplyvov je potrebné:
• vhodnou formou pravidelne sprístupňovať výstupy monitoringu predmetnej činnosti pre dotknutú verejnosť.

Poprojektová analýza

Poprojektová analýza pre zmenu zámeru sa nenavrhuje.

Kompenzačné opatrenia

Pre zmenu zámeru sa kompenzačné opatrenia nenavrhujú.

6. Vyjadrenie k technicko-ekonomickej realizovateľnosti opatrení

Navrhnuté opatrenia sú technicky realizovateľné a sú dosiahnuteľné cenovo dostupnými prostriedkami. Navrhovateľ potvrdzuje svoju pripravenosť a spôsobilosť realizovať navrhované opatrenia v celom rozsahu.

Na realizáciu navrhovaných opatrení má navrhovateľ činnosti vlastné alebo dostupné externé kapacity oprávnených vykonávateľov činností a dodávateľov.
Navrhovateľ disponuje dostatočnými vlastnými zdrojmi na ekonomické zabezpečenie realizácie navrhovanej činnosti, navrhovaných opatrení i potrebných súvisiacich investícií na sprevádzkovanie zariadení, ktoré sú podmieňujúce pre bezporuchovú prevádzku v danom území.

Pre realizáciu zámeru ako aj jeho prípravu a dodržiavanie navrhovaných opatrení disponuje navrhovateľ aj dostatočnými praktickými, teoretickými znalosťami a skúsenosťami.

V. Porovnanie vhodných variantov navrhovanej činnosti a návrh optimálneho variantu s prihliadnutím na vplyvy na životné prostredie (vrátane porovnania s nulovým variantom)

1. Tvorba súboru kritérií so zreteľom na charakter, veľkosť a rozsah navrhovanej činnosti, technológiu a umiestnenie a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu.

Pri zostavení kritérií hodnotenia sa vychádzalo z predpokladu, že každá činnosť v záujmovom území môže mať vplyv na stav ktorejkoľvek zo zložiek životného prostredia, ako aj na krajinno-ekologické a socioekonomické charakteristiky dotknutého územia.

Posudzovanie navrhovanej činnosti sa tak vykonávalo v rozsahu nielen súborov environmentálnych kritérií**,** kde išlo o súbor kritérií vyjadrujúcich vyvolané vplyvy na jednotlivé zložky životného prostredia, ale aj v rozsahu súboru technických a technologických kritérií**,** kde zhodnotenie týchto kritérií vyjadrilo stupeň a úroveň technického a technologického riešenia navrhovanej činnosti. V rozsahu hodnotených kritérií sa porovnávali kritéria, ktorými sú vyvolané vplyvy na dotknuté obyvateľstvo zahŕňajúce ako hodnotenie dopadu realizácie činnosti na pohodu obyvateľstva a jeho zdravotný stav, tak aj na jeho socioekonomickú situáciu.

Za najvýznamnejšie kritéria hodnotenia navrhovanej činnosti možno označiť vplyv vyvolaný zhodnocovaním odpadov zaradených do takých skupín, ktoré sa v súčasnosti bez využitia

navrhovanej činnosti len ukladajú na skládkach, alebo spaľujú. Aj prvý, aj druhý spôsob sú výrazne škodlivé pre životné prostredie a nekorešpondujú s prijatou Smernicou EÚ o odpadoch, ani so stratégiou vývoja v odpadovom hospodárstve. Realizáciou navrhovanej činnosti dôjde k výrazným úsporám úložného miesta na skládkach odpadov pre zneškodnenie ostatného odpadu na týchto skládkach. Plastové odpady predstavujú v komunálnom odpade podiel síce len 10-13%, ale objemovo je ich podiel viac ako 50%.

Okrem toho nastane surovinové zhodnotenie plastového odpadu s únosným vplyvom realizácie navrhovanej činnosti na zaťaženie ovzdušia záujmového územia emisiami znečisťujúcich látok.

2. Výber optimálneho variantu alebo stanovenie poradia vhodnosti pre posudzované varianty.

Zámer navrhovanej činnosti je predkladaný na hodnotenie v jednom variantnom riešení

Hodnotenie bolo vykonané metódou prideľovania číselných hodnôt z bodovej škály od -5 do +5, ktorými sa kvalitatívne vlastnosti kvantifikujú.

Stupnica hodnotenia vplyvov:

+ 5 Veľmi významný priaznivý vplyv, dlhodobý, väčšinou s regionálnym a nadregionálnym dosahom
+ 4 Priaznivý, významný vplyv, dlhodobý, väčšinou s miestnym dopadom, prípadne regionálnym významom
+ 3 Stredne významný priaznivý vplyv, väčšinou s miestnym významom
+ 2 Málo významný priaznivý vplyv, alebo s malou plošnou pôsobnosťou
+ 1 Veľmi málo významný priaznivý vplyv, väčšinou na veľmi obmedzenom území

0 Bez vplyvu alebo významovo irelevantný vplyv

- 1 Veľmi málo významný nepriaznivý vplyv, väčšinou na veľmi obmedzenom území
- 2 Málo významný nepriaznivý vplyv, alebo s malou plošnou pôsobnosťou
- 3 Stredne významný nepriaznivý vplyv, väčšinou s miestnym významom
- 4 Nepriaznivý, významný dlhodobý vplyv, väčšinou s miestnym dopadom, prípadne regionálnym významom
- 5 Veľmi významný nepriaznivý vplyv, dlhodobý, väčšinou s regionálnym a nadregionálnym dosahom

Hodnotenie vplyvov

Oblasť	*Kritérium*	*Hodnotenie*	
		Variant 1	*Variant 0*
Horninové prostredie	znečistenie horninového prostredia	0	0
Ovzdušie	emisie v čase prevádzky	-1	0
	prašnosť v čase prevádzky	0	-1
Vody	ovplyvnenie kvality podzemných vôd	0	0
	ovplyvnenie odtokových pomerov	0	0
Pôda	kontaminácia pôdy	0	0
	erózia v čase prevádzky	0	-1
Biota	vplyv na biotopy vplyv na faunu vplyv na flóru	0 0 0	0 0 0
Krajina	využitie krajiny scenéria krajiny a krajinný obraz chránené územia ekologická stabilita krajiny	+2 +1 0 0	0 -1 0 0
Urbárny komplex a využitie krajiny	Sídla Poľnohospodárstvo lesné hospodárstvo Doprava Infraštruktúra	0 0 0 -1 -1	0 0 0 -1 -1
Odpady	produkované množstvo odpadov zhodnotenie odpadu	-1 +3	-1 0
Technické a technologické riešenie	celková úroveň technického riešenia	+4	0
Obyvateľstvo	pracovné príležitosti hluk doprava rozvoj cestovného ruchu vplyv na zdravotný stav	+2 -1 -1 0 0	+1 0 -1 0 0

Výsledné hodnotenie:

Variant 1 **+6 bodov**

Variant 0 -6 body

Pri porovnaní predloženého riešenia navrhovanej činnosti s nultým variantom sa pri celkovom sumarizujúcom hodnotení jednotlivých vyvolaných vplyvov a dopadov ***javí realizácia navrhovanej činnosti ako optimálnejši variant riešenia súčasného stavu.***

3. Zdôvodnenie návrhu optimálneho variantu.

Kritéria výberu najlepšej dostupnej techniky (BAT)

Na úrovni Spoločenstva boli prijatím smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/1/ES z 15. januára 2008 o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia (ďalej len „smernica“) ustanovené opatrenia zamerané na prevenciu, alebo ak to nie je možné, na zníženie emisií do ovzdušia, vody a pôdy z príslušných činností, vrátane opatrení týkajúcich sa odpadov s cieľom dosiahnuť vysokú úroveň ochrany životného prostredia ako celku.

Smernicou bol tiež ustanovený prístup, umožňujúci identifikáciu a využívanie tzv. „najlepších dostupných techník“, ktoré sú súčasťou implementácie integrovanej prevencie a kontroly znečisťovania životného prostredia.

Identifikácia kritérií určovania najlepších dostupných techník je súčasťou integrovaného prístupu ku kontrole znečisťovania životného prostredia a prevencii znečisťovania v súlade s princípom trvalo udržateľného rozvoja.

Určovanie a aj prevencia pred znečisťovaním si vyžaduje primerané techniky, ktoré zase vyžadujú technické opatrenia vychádzajúce z najlepších dostupných techník bez predpísania použitia konkrétnej techniky alebo technológie. Pri určovaní najlepšej dostupnej techniky je potrebné brať do úvahy technické vlastnosti príslušnej prevádzky, jej geografické umiestnenie a miestne environmentálne podmienky.

Najlepšie dostupné techniky – BAT pripravuje a spracováva Európska kancelária IPKZ so sídlom v Seville v Španielsku. Tieto sú spracovávané postupne pre výrobné sektory a pre tento účel sú zriaďované Technické pracovné skupiny (Technical Working Groups - TWGs), ktoré sú primárnym zdrojom všetkých informácií požadovaných pre BREF (referenčné dokumenty pre BAT).

Cieľom BREF je poskytnúť informácie o danom odvetví, používaných technikách a procesoch, materiálových tokoch, emisných limitoch v členských štátoch EÚ a o monitorovaní emisií príslušným orgánom členských krajín Európskej únie, prevádzkovateľom priemyselných podnikov, Európskej komisii a širokej verejnosti pre usmerňovanie procesov a stanovovania podmienok v integrovanom povolení.
K technológií PEC1000 je najbližšie „Spracovanie odpadov“ (WT).

V uvedených odboroch sú spracované: pre výrobu polymérov z júna 2006 – Reference Document on Best Availlable Techniques for Manufacture of Polymers (POL) a pre spracovanie odpadov Reference Document on Best Available Techniques for the Waste Treatment Industries“ z augusta 2005. V dokumentoch sa problematika odpadových plastov neuvádza a nie sú uvedené ani konkrétne požiadavky najlepšej dostupnej techniky BAT pre spracovanie odpadových plastov. Uvádzajú sa len všeobecné požiadavky na termické spracovanie odpadov.

Z celkového hodnotenia vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie vyplýva, že pri variante realizovania navrhovanej činnosti zhodnocovania odpadov z plastov environmentálne prijateľným spôsobom, ktorých skládkovanie je pre životné prostredie naďalej neudržateľné, je výroba recyklátov – výrobkov následne umiestnených na Slovenskom trhu najoptimálnejším spôsobom zhodnocovania plastových odpadov.

Z vykonaného hodnotenia a porovnania variantov je možné prijať záverečné stanovisko v tom zmysle, že navrhovaná činnosť je pre dotknutú lokalitu environmentálne prijateľná a je v rámci všetkých posudzovaných vplyvov najoptimálnejším riešením, ktorým sa zabezpečí zmysluplné a efektívne využitie na to určeného územia existujúceho priemyselného objektu s únosným zaťažením životného prostredia. Realizácia navrhovaného variantu prispeje k zhodnocovaniu plastových odpadov a k zníženiu ich skládkovania s priaznivým vplyvom na znižovanie rizika tvorby sekundárnych mikroplastov – najväčšieho súčasného environmentálneho ohrozenia.

VI. Návrh monitoringu a poprojektovej analýzy

1. Návrh monitoringu od začatia výstavby, v priebehu výstavby, počas prevádzky a po skončení prevádzky navrhovanej činnosti.

Ďalším postupom hodnotenia vplyvov je eliminácia prípadných negatívnych vplyvov a ich monitorovanie počas prevádzky, vybudovanie základných prvkov ochrany životného prostredia ako tesniaci systém, ochrana proti šíreniu hluku a prachu, súlad s ÚPD všetkých stupňov.

Monitoring v priebehu výstavby

Inštalácia technologického zariadenia bude realizovaná v už existujúcich objektoch po drobných úpravách. Vzhľadom k tomu bude úlohou monitoringu v tejto etape hlavne kontrola dodržania inžiniersko-technických požiadaviek predložených dodávateľom technológie, pre zabezpečenie jej úpravy a úspešnej prevádzky.

Monitoring pracovného prostredia

V pracovnom prostredí je potrebné vykonať meranie zdraviu škodlivých faktorov pracovného prostredia (hluk a pevný aerosól) za účelom preukázania dodržania prípustných hodnôt expozičných limitov týchto faktorov. Frekvenciu ďalších meraní je potrebné stanoviť na základe výsledkov prvého merania a požiadaviek platnej legislatívy.

Monitoring emisií

Identifikácia zdrojov znečisťovania ovzdušia, odhad znečisťujúcich látok a ich množstva. Na základe vyhodnotenia prvého roku prevádzky technológie je potrebné prehodnotiť potrebu a rozsah ďalšieho monitorovania dodržiavania všeobecných podmienok prevádzkovania

Monitoring ovzdušia

Vzhľadom na umiestnenie navrhovanej činnosti, množstvo a druh znečisťujúcich látok nie je potrebné vykonávať osobitný monitoring ovzdušia z dôvodu realizácie navrhovanej činnosti.

Monitoring odpadov

V prípade dodávok plastových nebezpečných odpadov bude potrebné vykonať u každého dodávateľa (resp. pri zmene dodávateľa) komplexný laboratórny rozbor vstupnej suroviny so zameraním na zistenie obsahu znečisťujúcich a nebezpečných látok.
V prípade dodávok nedrveného nie nebezpečného odpadu nie je potrebné vykonanie analytickej kontroly odpadu odborne spôsobilou osobou.

Monitoring po skončení prevádzky
Po skončení prevádzkovania technológie bude technológia demontovaná a bude vykonané vyhodnotenie jednotlivých monitoringov popísaných v texte vyššie.

2. Návrh kontroly dodržiavania stanovených podmienok.

Podľa § 39 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, je ten, kto vykonáva navrhovanú činnosť posudzovanú podľa tohto zákona, povinný zabezpečiť jej sledovanie a vyhodnocovanie, najmä:

a) Systematicky sledovať a merať jej vplyvy,

b) Kontrolovať plnenie všetkých podmienok určených v povolení a v súvislosti s vydaním povolenia navrhovanej činnosti a vyhodnocovať ich účinnosť,

c) Zabezpečiť odborné porovnanie predpokladaných vplyvov uvedených v správe o hodnotení činnosti so skutočným stavom.

Rozsah a lehotu sledovania a vyhodnocovania určí povoľovací orgán, ak ide o povoľovanie navrhovanej činnosti podľa osobitného predpisu s prihliadnutím na záverečné stanovisko k činnosti.

Poprojektová analýza pre tento zámer nie je navrhovaná.
V prípade, ak sa na základe vyhodnocovania výsledkov monitoringu zistí, že skutočné vplyvy navrhovanej činnosti posudzovanej podľa tohto zákona sú horšie, než uvádza správa o hodnotení činnosti, je navrhovateľ povinný zabezpečiť opatrenia na zosúladenie skutočného vplyvu s vplyvom uvedeným v správe o hodnotení činnosti v súlade s podmienkami určenými v rozhodnutí o povolení navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov.

VII. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia v území kde sa má navrhovaná činnosť realizovať

Poznatky o území boli získavané z mapových podkladov, prostredníctvom terénneho prieskumu, z územnoplánovacej dokumentácie, ako aj z dostupných publikovaných údajov a z jestvujúcich databáz. Pri spracovaní údajov charakterizujúcich jednotlivé zložky prírodného

prostredia sa vychádzalo najmä z excerpcie dostupných údajov z odbornej literatúry a archívnych materiálov. Údaje o súčasnom stave jednotlivých zložiek životného prostredia boli získané zo zdrojov ako napr. Slovenský hydrometeorologický ústav, Štatistický úrad SR, Štátna ochrana prírody SR, Enviroportál a pod. Použili sa tak isto podklady poskytnuté navrhovateľom.

Z ďalších zdrojov v procese hodnotenia boli okrem vlastného terénneho prieskumu aj poznatky a informácie od iných osôb odborne zdatných v tejto oblasti v rámci spracovania dokumentácie a všeobecne dostupné informácie z internetových stránok.

Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie

- priame pozorovanie
- metóda nakladania máp použitím Geografických informačných systémov
- porovnanie s platnými právnymi predpismi na území SR
- metodika inventarizácie biotopov a rastlinných druhov - biotopy boli identifikované v zmysle Katalógu biotopov Slovenska (STANOVÁ, VALACHOVIČ, eds., 2002). Chránené biotopy a rastliny boli posúdené podľa vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a Červených zoznamov (viď použitá literatúra).

  Hodnotenie stavu zachovania druhov a biotopov európskeho významu sa vykonáva raz za 6 rokov v zmysle článku 17 Smernice Rady č. 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín (smernica o biotopoch). Hodnotenie stavu je vykonávané podľa hodnotiacej matice a vzťahuje sa na príslušný biogeografický región (alpský alebo panónsky) v členskom štáte EÚ, v ktorom sa hodnotený druh/biotop vyskytuje. Dve kritériá hodnotenia stavu biotopov (areál a plocha biotopu v areáli) využívajú prahovú hodnotu 1% za rok. Prekročenie tejto prahovej hodnoty, t.j. strata areálu alebo strata plochy biotopu o viac ako 1 % ročne v rámci bioregiónu, znamená výrazné zhoršenie stavu biotopu, t.j. stav biotopu „Nepriaznivý – zlý“. Využitie prahovej hodnoty 1 % vo vzťahu k územiam Natura 2000 alebo k dotknutému územiu nie je legislatívne ani metodicky zakotvené.
- metóda inventarizácie živočíšnych druhov.

Z časového hľadiska bol najväčší priestor venovaný prípravným prácam - dôkladné študovanie projektovej dokumentácie, rozsahu hodnotenia stanovenom MŽP SR, konzultácie so zástupcami investora, ujasnenie parametrov technológie a technologických postupov pri jej budúcej prevádzke, preštudovanie dostupných výsledkov radónového prieskumu a ostatných podkladových materiálov, ktoré boli pre dotknutú oblasť v minulosti vykonané a oboznámenie sa s environmentálnymi záťažami v užšom aj v širšom sledovanom okolí.

Veľa poznatkov bolo získaných štúdiom relevantných strategických dokumentov, terénnym prieskumom, spoluprácou s prevádzkovateľmi podobných technológii s príslušnými odborníkmi, posúdenie súladu s Programom odpadového hospodárstva SR na roky 2016-2020 a využitia najlepšej dostupnej technológie - BAT).

Boli použité vybrané metódy a spôsoby:

- ✓ konzultácie s odbornými pracovníkmi z predmetnej špecializácie,

- ✓ konzultácie s pracovníkmi Okresného úradu Snina

Pre vypracovanie Správy boli využité aj skúsenosti a poznatky o vplyvoch obdobných zariadení na životné prostredie, aktualizovaný stav životného prostredia dotknutého územia, ako aj údaje získané v teréne. Následne boli tieto údaje analyzované ako možné vplyvy na životné prostredie. V syntéze ich účinkov boli definované vplyvy z hľadiska životného prostredia.

V plnej miere boli využité pripomienky a návrhy dotknutých orgánov a osôb.
Vzhľadom na výsledky environmentálneho hodnotenia komplexných vplyvov navrhovanej činnosti a technické a technologické informácie, nie sú známe zásadné problémy, ktorých riešenie by nebolo technicky realizovateľné.

VIII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní pri vypracúvaní správy o hodnotení

Pri vypracovaní Správy o hodnotení činnosti boli použité dostupné informácie o súčasnom stave životného prostredia a informácie poskytnuté zástupcami navrhovateľa.
Neistoty v hodnotení a ďalšie aspekty posudzovania:

1. zo zistení a štatistík, ktoré sú robené len pre väčšie územné celky ako je obec (zdravotné štatistiky)
2. poznanie kvality zložiek životného prostredia bolo na rôznej úrovni napr.: pri ovzduší boli konkrétne údaje získané v súčinnosti OÚ Snina a z Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Snina, ďalšie údaje boli získané zo štatistického úradu a z SHMÚ.

Vzhľadom na podrobne rozpracované kapitoly v správe o hodnotení so zahrnutím pripomienok dotknutých osôb je možné konštatovať, že z hodnotenia dopadov na životné prostredie nevyplývajú také závažné neurčitosti a nejasnosti, ktoré by neboli riešiteľné v rámci ďalších konaní príslušných orgánov štátnej správy.

IX. Prílohy k správe o hodnotení

Príloha č. 1 - Výpis z Listu vlastníctva č. 10793
Príloha č. 2 - Všeobecné zrozumiteľné záverečné zhrnutie
Príloha č. 3 - Vyhodnotenie stanovísk k zámeru

X. Všeobecné zrozumiteľné záverečné zhrnutie

Samostatná príloha

XI. Zoznam riešiteľou a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali

PASO s.r.o.
Kpt. Nálepku 4248
069 01 Snina

XII. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom pre vypracovanie správy o hodnotení

Analytické správy a štúdie:

- ✓ Podklady predložené navrhovateľom
- ✓ Rozsah hodnotenia stanovený MŽP SR
- ✓ Stanoviska dotknutých orgánov a osôb

Iné správy a podklady:

- Správa o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky za roky 2012 – 2014
- Územný plán mesta Snina, zmeny a doplnky
- Internet. stránky - SHMÚ, ŠÚ, SAŽP
- Program odpadového hospodárstva SR na roky 2021 – 2025
- Databáza NEIS (www.air.sk)
- Hodnotenie kvality ovzdušia v Slovenskej republike 2014
- Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011. ŠÚ SR Bratislava, r. 2011
- Sčítanie obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 za SR a okresy. Obecné tabuľky. ŠÚ SR 2011.
- Environmentálna regionalizácia Slovenskej republiky 2016 – MŽP SR, SAŽP

Použitá literatúra:

- Plesník, P. 1989. Rastlinstvo. In: Plesník, P. red. Malá slovenská vlastiveda 1. Bratislava : Obzor, 1989, s. 142-155.
- Plesník, P. 1995. Fytogeografické (vegetačné) členenie Slovenska. In: Geografický časopis, roč. 47, 1995, č. 3, s. 149-181.
- Kolektív autorov: Atlas krajiny. Ministerstvo životného prostredia Bratislava, 2002, Slov. agentúra životného prostredia Banská Bystrica.
- Čepelák J.: Zoogeografické členenie Slovenska. *Veda, Bratislava,* 1980.
- Hraško, J., A KOL., 1993: Pôdna mapa Slovenska
- Jedlička, L., Kalivodová, E., 2002: Zoogeografické členenie, terestrický cyklus, *Atlas SR, SAV.*
- Mazúr, E., Lukniš, M., 1980. Regionálne geomorfologické členenie, mapa 1 : 50 000, vyd. Geografický ústav SAV Bratislava.

- Rapant, S., Vrana, K., Bodiš, D., 1996: Geochemický atlas Slovenska - Podzemné vody, GS SR, MŢP SR., Bratislava, Veda.
- Šuba, J. a kol., 1984: Hydrogeologická rajonizácia Slovenska, SHMÚ Bratislava
- Blaškovičová, L. (ed.), Borodajkevycová, M., Podolinská, J., Liová, S., Lovásová, Ľ., Fabišíková, M., Pospíšilová, I., Palušová, Z., Šipikalová, H., 2011: Hydrologická ročenka Povrchové vody (Slovenský hydrometeorologický ústav Bratislava Vass, D. a i. 1988. Vysvetlivky k mape Regionálne geologické členenie Západných Karpát a severných výbeţkov Podunajskej níţiny na území ČSSR (M 1 : 50 000). 1. vyd. Bratislava : GÚDŠ, 1988.
- Bielek, P. - Šurina, B. 2000. Malý atlas pôd Slovenska. 1. vyd. Bratislava : Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy, 2000.

Iné zdroje:

- Územný plán Prešovského samosprávneho kraja
- Územný plán mesta Snina.
- Slovensko Zdravotný Profil Krajiny 2017
- Program odpadového hospodárstva Prešovského kraja
- MŽP SR: SPRÁVA O STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKU 2016
- Zdravotnícka ročenka Slovenskej republiky 2016

Internetové stránky:

www.sopsr.sk<http://www.sopsr.sk>

www.poda.sk http://www.poda.sk

www.shmu.sk <http://www.shmu.sk>

www.air.sk <http://www.air.sk>

www.sopsr.sk <http://www.sopsr.sk>

www.envirogov.sk<http://www. envirogov.sk>

www.mapy.atlas.ak

www.statistics.sk

www.pamiatky.sk

www.enviroportal.sk

www.sazp.sk

www.podnemapy.sk

www.regiony.eu

www.poznajslovensko.sk

XIII. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu spracovateľa správy o hodnotení a navrhovateľa

Snina 15.08.2024

1. Spracovateľ správy o hodnotení:

Spracovateľ: PASO s.r.o.
Adresa: Kpt. Nálepku 4248, 069 01 Snina
Telefón: +421 905 152 127
e-mail: scerbak.jano@gmail.com

Zodpovedný riešiteľ spracovateľa správy o hodnotení:

RNDr, Ján Ščerbák.
odborne spôsobilá osoba na posudzovanie vplyvov na ŽP podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na ŽP v znení neskorších právnych predpisov zapísaná v zozname odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov na ŽP pod číslom 570/2012/OEP.

2. Potvrdenie správnosti údajov

Oprávnený zástupca navrhovateľa:
RNDr, Ján Ščerbák

.....

Oprávnený zástupca spracovateľa správy o hodnotení:
RNDr. Ján Ščerbák

.....

Príloha č. 1 – Výpis z Listu vlastníctva č. 10793

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

VÝPIS Z KATASTRA NEHNUTEĽNOSTÍ

Okres	: 709	Snina	Dátum vyhotovenia	:	24.5.2024
Obec	: 520802	Snina	Čas vyhotovenia	:	11:15:30
Katastrálne územie	: 856941	Snina	Údaje platné k	:	23.5.2024 18:00:00

Výpis je nepoužiteľný na právne úkony

VÝPIS Z LISTU VLASTNÍCTVA č. 10793

ČASŤ A: MAJETKOVÁ PODSTATA

Parcely registra „C" evidované na katastrálnej mape Počet parciel: 12

Parcelné číslo	Výmera v m²	Druh pozemku	Spôsob využívania pozemku	Druh chránenej nehnuteľnosti	Spoločná nehnuteľnosť	Umiestnenie pozemku	Druh právneho vzťahu
5907/46	**694**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**18**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/48	**9**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**16**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/57	**544**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**25**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/71	**644**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**16**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/94	**692**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**18**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/271	**739**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**16**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/272	**82**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**16**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/422	**1137**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**18**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/544	**5900**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**18**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/552	**203**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**18**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/553	**223**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**18**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/569	**1697**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**18**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							

1 z 3

Legenda

Spôsob využívania pozemku
- 16 Pozemok, na ktorom je postavená nebytová budova označená súpisným číslom
- 18 Pozemok, na ktorom je dvor
- 25 Pozemok, na ktorom je postavená ostatná inžinierska stavba a jej súčasti

Spoločná nehnutelnosť
- 1 Pozemok nie je spoločnou nehnuteľnosťou

Umiestnenie pozemku
- 1 Pozemok je umiestnený v zastavanom území obce

Stavby

Počet stavieb: 4

Súpisné číslo	Na pozemku parcelné číslo	Druh stavby	Popis stavby	Druh chránenej nehnuteľnosti	Umiestnenie stavby
4439	**5907/71**	**1**	**Sklad SU 41**		**1**
Iné údaje: Bez zápisu					
4449	**5907/48**	**1**	**vagónová váha SC 37**		**1**
Iné údaje: Bez zápisu					
4450	**5907/271**	**1**	**úprav. vody SZ 1**		**1**
Iné údaje: Bez zápisu					
4451	**5907/272**	**1**	**sklad SU 61**		**1**
Iné údaje: Bez zápisu					

Legenda

Druh stavby
- 1 Priemyselná budova

Umiestnenie stavby
- 1 Stavba postavená na zemskom povrchu

ČASŤ B: VLASTNÍCI A INÉ OPRÁVNENÉ OSOBY Z PRÁVA K NEHNUTEĽNOSTI

Vlastník

Počet vlastníkov: 1

Poradové číslo	Titul, priezvisko, meno, rodné meno / Názov Miesto trvalého pobytu / Sídlo Dátum narodenia, rodné číslo / IČO / Iný identifikačný údaj	Spoluvlastnícky podiel
2	**Plast consult, s.r.o., Strojárska 4434, Snina, PSČ 069 01, SR, IČO: 52274381**	**1/1**
	Titul nadobudnutia: Kúpna zmluva č. N385/2022 Nz40590/2022 zo dňa 21.11.2022, V-1513/2022 zo dňa 14.12.2022, č.z.1788/22; Kúpna zmluva č. N386/2022 Nz40593/2022 zo dňa 21.11.2022, V-1515/2022 zo dňa 14.12.2022, č.z.1789/22; Kúpna zmluva zo dňa 25.05.2023, V-634/2023 zo dňa 19.06.2023, č.z. 750/2023; Kúpna zmluva zo dňa 25.05.2023, V-635/2023 zo dňa 19.06.2023, č.z. 751/2023; Kúpna zmluva zo dňa 30.01.2024, V-72/2024 zo dňa 28.02.2024, č.z. 224/2024; Kúpna zmluva zo dňa 27.03.2024, V-279/2024 zo dňa 22.04.2024, č.z. 387/2024.	

2 z 3

	Iné údaje: V prospech vlastníka pozemku registra C KN parcelné čísla 5907/422 je zapísané vecné bremeno spočívajúce v povinnosti vlastníka slúžiacich pozemkov registra C KN parcelné čísla 5907/301, 5907/302, 5907/316 v rozsahu vyznačenom v geometrickom pláne úradne overenom Okresným úradom Snina, katastrálnym odborom pod č. G1-152/2014 dňa 20.6.2014 strpieť zriadenie, uloženie, vedenie a užívanie kábla vysokého napätia nad povrchom a pod povrchom a s tým súvisiacich terénnych úprav, úprav pôdy a jej porastu , a vecné bremeno spočívajúce v povinnosti strpieť vstup osobami a vjazd technickými zariadeniami a dopravnými prostriedkami po slúžiacich pozemkoch C KN parcelné čísla 5907/301, 5907/302, 5907/316 v rozsahu vyznačenom v geometrickom pláne úradne overenom Okresným úradom Snina, katastrálnym odborom pod č. G1-152/2014 dňa 20.6.2014 za účelom prevádzkovania, užívania, údržby, výmeny, zmien a oprav kábla vysokého napätia alebo jeho odstránenia na základe Kúpnej zmluvy zo dňa 17.9.2014, V-890/14 zo dňa 1.10.2014 V prospech vlastníka pozemku registra C KN parcelné čísla 5907/422 je zapísané vecné bremeno spočívajúce v povinnosti vlastníka slúžiacich pozemkov registra C KN parcelné čísla registra C KN parcelné čísla 5907/341, 5907/342 strpieť vstup, prechod, prejazd po týchto pozemkoch pešo aj motorovými vozidlami na základe Kúpnej zmluvy zo dňa 17.9.2014, V-890/14 zo dňa 1.10.2014 - č.z. 1291/14, č.z.1789/22 Zlúčenie LV č. 10645 s LV pri zápise V-1515/22 - č.z.1789/22 V prospech vlastníka pozemku registra C KN parcelné č. 5907/57 je zapísané vecné bremeno na slúžiaci pozemok registra C KN parcelné č. 5907/341, ktoré spočíva v práve vstupu, prechodu a prejazdu cez slúžiaci pozemok akýmkoľvek vozidlom (osobným alebo nákladným) bez rozdielu váhy či šírky vozidla na základe Zmluvy o zriadení vecného bremena zo dňa 29.5.2018, V-1110/2018 - č.z. 1681/18; aktualizácia pi V-634/2023, č.z. 750/2023.
	Poznámky: Bez zápisu

Správca - Neevidovaní

Nájomca - Neevidovaní

Iná oprávnená osoba - Neevidovaní

Iné údaje - nepriradené

parcely C KN 5907/46, 5907/48, 5907/272; stavba č.s. 4449, č.s. 4451 - prenesené z LV 10928

ČASŤ C: ŤARCHY

K nehnuteľnosti K vlastníkovi	Obsah
Vlastník poradové číslo 2	Pod V-918/02 vzniká vecné bremeno spočívajúce v práve strpieť koridory jestvujúcich a v danej trase navrhnutých VVN a VN vedení vedúce parcelou č. 5907/46 v prospech oprávneného Východoslovenská distribučná a.s., Mlynská 31, 042 91 Košice, IČO: 36 599 361 - č.z. 8/03, č.z.1337/14, č.z.1340/14; č.z. 5296/2021; (prenesené z LV 10649) č.z. 177/2024; č.z. 387/2024

Výpis je nepoužiteľný na právne úkony

3 z 3

Príloha č. 2 – Výpis z Listu vlastníctva č. 11408

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

VÝPIS Z KATASTRA NEHNUTEĽNOSTÍ

Okres	:	709 Snina	Dátum vyhotovenia	:	24.5.2024
Obec	:	520802 Snina	Čas vyhotovenia	:	11:23:55
Katastrálne územie	:	856941 Snina	Údaje platné k	:	23.5.2024 18:00:00

Výpis je nepoužiteľný na právne úkony

VÝPIS Z LISTU VLASTNÍCTVA č. 11408

ČASŤ A: MAJETKOVÁ PODSTATA

Parcely registra „C" evidované na katastrálnej mape Počet parciel: 17

Parcelné číslo	Výmera v m²	Druh pozemku	Spôsob využívania pozemku	Druh chránenej nehnuteľnosti	Spoločná nehnuteľnosť	Umiestnenie pozemku	Druh právneho vzťahu
1224/42	**500**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**17**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/45	**758**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**18**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/56	**97**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**18**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/60	**30**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**18**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/67	**615**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**16**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/329	**8571**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**18**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/331	**9386**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**18**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/339	**4237**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**18**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/340	**128**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**22**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/542	**1361**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**22**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/549	**6987**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**18**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/620	**122**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**18**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							

1 z 4

5907/621	**4187**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**18**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/623	**347**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**18**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/624	**5150**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**18**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/625	**1468**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**18**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							
5907/626	**6934**	**Zastavaná plocha a nádvorie**	**18**		**1**	**1**	
Iné údaje: Bez zápisu							

Legenda

Spôsob využívania pozemku
- 16 Pozemok, na ktorom je postavená nebytová budova označená súpisným číslom
- 17 Pozemok, na ktorom je postavená budova bez označenia súpisným číslom
- 18 Pozemok, na ktorom je dvor
- 22 Pozemok, na ktorom je postavená inžinierska stavba - cestná, miestna a účelová komunikácia, lesná cesta, poľná cesta, chodník, nekryté parkovisko a ich súčasti

Spoločná nehnutelnosť
- 1 Pozemok nie je spoločnou nehnuteľnosťou

Umiestnenie pozemku
- 1 Pozemok je umiestnený v zastavanom území obce

Stavby Počet stavieb: 1

Súpisné číslo	Na pozemku parcelné číslo	Druh stavby	Popis stavby	Druh chránenej nehnuteľnosti	Umiestnenie stavby
4436	**5907/67**	**1**	**odprašovanie SE 17**		**1**
Iné údaje: Bez zápisu					

Legenda

Druh stavby
- 1 Priemyselná budova

Umiestnenie stavby
- 1 Stavba postavená na zemskom povrchu

ČASŤ B: VLASTNÍCI A INÉ OPRÁVNENÉ OSOBY Z PRÁVA K NEHNUTEĽNOSTI

Vlastník Počet vlastníkov: 1

Poradové číslo	Titul, priezvisko, meno, rodné meno / Názov Miesto trvalého pobytu / Sídlo Dátum narodenia, rodné číslo / IČO / Iný identifikačný údaj	Spoluvlastnícky podiel
1	**Šterbák Ján r. Šterbák, RNDr., Partizánska 1058/22, Snina, PSČ 069 01, SR, Dátum narodenia: 10.04.1973**	**1/1**
	Titul nadobudnutia: Dohoda o výkone záložného práva inak než speňažením zálohu zo dňa 15.06.2023, V-739/2023 zo dňa 18.07.2023, č.z. 854/2023.	
	Iné údaje: Žiadosť o zápis GP-60/2023, G1-373/2023 zo dňa 06.12.2023, č.z. 72/2024; Rozhodnutie o oprave chyby zo dňa 15.03.2024, X-6/2024-Bu, č.z. 284/2024.	

	Poznámky: Bez zápisu

Správca - Neevidovaní

Nájomca - Neevidovaní

Iná oprávnená osoba - Neevidovaní

ČASŤ C: ŤARCHY

K nehnuteľnosti K vlastníkovi	Obsah
Vlastník poradové číslo 1	Pod V 468/06 vzniká vecné bremeno, ktoré spočíva v práve strpieť uloženie, využívanie a údržbu inžinierskych sietí na pozemku parc. č. 5907/331 v prospech oprávneného. Oprávneným z vecného bremena je Mesto Snina, so sídlom: Strojárska 2060, 069 01 Snina, IČO: 323560. Zml. o zriadení vecného bremena č. 2/09/05 zo dňa 16.5.2006, V-468/06 zo dňa 19.5.2006, Z-159/13, č.z. 438/13, č.z.1337/14, č.z.690/18; č.z. 26/2020; č.z. 854/2023.
Vlastník poradové číslo 1	Pod V-1239/06 zo dňa 17.1.2007 vzniká vecné bremeno spočívajúce v povinnosti každého vlastníka pozemku parc. č. 5907/67 o výmere 615 m2 strpieť, aby oprávnený z vecného bremena, ktorým je Tatra-Leasing, s.r.o., so sídlom: Továrenská 10, 811 09 Bratislava, IČO: 31 326 552, vstúpil a prešiel cez pozemok k predmetu leasingu na základe Zmluvy o vecnom bremene zo dňa 20.12.2006 č.z. 26/2020, č.z. 854/2023.
Vlastník poradové číslo 1	Pod V-281/2017 zo dňa 27.4.2017 zapisuje sa vecné bremeno na slúžiaci pozemok registra C KN parcelné č. 5907/542, ktoré spočíva v práve prechodu a prejazdu akýmikoľvek vozidlami (osobnými alebo nákladnými) bez rozdielu váhy či šírky vozidiel cez slúžiaci pozemok v prospech vlastníka pozemkov registra C KN parcelné č. 5907/564, 5907/566, 5907/47 a stavby so súpisným č. 4445 na pozemku registra C KN s parcelným č. 5907/47 na základe Kúpnej zmluvy so zriadením vecného bremena zo dňa 17.3.2017, č.z. 3028/17; č.z. 854/2023.
Vlastník poradové číslo 1	Pod V-282/2017 zo dňa 27.4.2017 zapisuje sa vecné bremeno na slúžiaci pozemok registra C KN parcelné č. 5907/542, ktoré spočíva v práve prechodu a prejazdu akýmikoľvek vozidlami (osobnými alebo nákladnými) bez rozdielu váhy či šírky vozidiel cez slúžiaci pozemok v prospech vlastníka pozemku registra C KN parcelné č. 5907/565 na základe Kúpnej zmluvy so zriadením vecného bremena zo dňa 17.3.2017, č.z. 3029/17; č.z. 854/2023.
Vlastník poradové číslo 1	Pod V-1387/2017 zapisuje sa vecné bremeno na slúžiaci pozemok registra C KN parcelné č. 5907/542 spočívajúce v práve prechodu a prejazdu akýmikoľvek vozidlami (osobnými alebo nákladnými) bez rozdielu váhy či šírky vozidiel po slúžiacom pozemku v prospech vlastníka pozemku registra C KN parcelné č. 5907/567 na základe Zmluvy o prevode vlastníctva k nehnuteľnosti so zriadením vecného bremena zo dňa 15.12.2017 - č.z. 105/18; č.z. 854/2023.
Vlastník poradové číslo 1	Pod V-385/2018 zapisuje sa vecné bremeno na slúžiaci pozemok registra C KN parcelné č. 5907/331 spočívajúce v práve prechodu a prejazdu akýmikoľvek vozidlami (osobnými, nákladnými) bez rozdielu váhy, či šírky vozidiel cez slúžiaci pozemok na základe Kúpnej zmluvy zo dňa 14.3.2018 č.z.690/18; č.z. 26/2020; č.z. 854/2023.
Vlastník poradové číslo 1	Pod V-506/2019 sa zapisuje vecné bremeno na slúžiaci pozemok registra C KN parcelné č. 5907/331, ktoré spočíva v práve prechodu a prejazdu akýmikoľvek vozidlami (osobnými alebo nákladnými) bez rozdielu váhy či šírky cez slúžiaci pozemok v prospech vlastníka oprávnenej nehnuteľnosti, stavba súpisné č. 4435 na pozemkoch registra C KN parcelné č. 5097/66, 5907/266, 5907/571, 5907/572, 5907/573 na základe Zmluvy o zriadení vecného bremena zo dňa 14.5.2019 - č.z.4639/19; č.z. 26/2020; č.z. 854/2023.
Vlastník poradové číslo 1	Pod V-1238/2021 sa zapisuje vecné bremeno na slúžiaci pozemok registra C KN parcelné č. 5907/331, ktoré spočíva v práve vstupu, prechodu a prejazdu akýmikoľvek osobnými či nákladnými motorovými vozidlami bez rozdielu váhy a šírky cez slúžiaci pozemok v prospech vlastníka oprávneného pozemku registra C KN parcelné č. 5907/398 na základe Zmluvy o zriadení vecného bremena zo dňa 24.6.2021, č.z. 5411/2021; č.z. 854/2023.
Vlastník poradové číslo 1	Pod V-1349/2021 sa zapisuje vecné bremeno na slúžiaci pozemok registra C KN parcelné č. 5907/331, ktoré spočíva v práve vstupu, prechodu a prejazdu akýmikoľvek osobnými či nákladnými motorovými vozidlami bez rozdielu váhy a šírky cez slúžiaci pozemok v prospech vlastníka oprávneného pozemku registra C KN parcelné č. 5907/611 na základe Zmluvy o zriadení vecného bremena zo dňa 22.9.2021, č.z. 5541/2021; č.z. 854/2023.
Vlastník poradové číslo 1	Pod V-81/2022 sa zapisuje vecné bremeno na slúžiace pozemky registra C KN parcelné č. 5907/331, ktoré spočíva v práve vstupu, prechodu a prejazdu akýmikoľvek osobnými či nákladnými motorovými vozidlami bez rozdielu váhy a šírky cez slúžiace pozemky v prospech vlastníka oprávneného pozemku registra C KN parcelné č. 5907/568 na základe Zmluvy o zriadení vecného bremena zo dňa 23.12.2021, č.z. 277/2022; č.z. 854/2023.

Vlastník poradové číslo 1	Pod V-1281/2022 sa zapisuje vecné bremeno na slúžiace pozemky registra C KN parcelné č. 5907/331, ktoré spočíva v práve vstupu, prechodu a prejazdu akýmikoľvek osobnými či nákladnými motorovými vozidlami bez rozdielu váhy, či šírky vozidiel cez slúžiace pozemky v prospech vlastníka oprávneného pozemku registra C KN parcelné č. 5907/267 na základe Zmluvy o zriadení vecného bremena zo dňa 20.9.2022, č.z. 1560/2022; č.z. 854/2023.

Výpis je nepoužiteľný na právne úkony

4 z 4